

Erik Hørlyck

AKTIESELSKABER

*Håndbog med særligt henblik på
medarbejderrepræsentanter i
aktie- og anpartsselskabsbestyrelser*

JURISTFORBUNDETS FORLAG
KØBENHAVN 1974

Aktieselskaber
Håndbog for medarbejderrepræsentanter
i selskabsbestyrelser
er trykt hos A/S UNIPRINT.
Omslaget er tilrettelagt af Ib Jørgensen.

ISBN 87 574 2690 2

FORORD

Med ikrafttrædelsen den 1. januar 1974 af den nye lovgivning om aktieselskaber og anpartsselskaber er der indført regler, hvorefter medarbejderne bliver repræsenterede i et stort antal selskabsbestyrelser. Denne lille bog er udarbejdet med henblik på at være en introduktion til reglerne om aktieselskaber og anpartsselskaber for de nye bestyrelsesmedlemmer.

Det er mit håb, at bogen også kan være til nogen nytte for andre, som har behov for en overskuelig indføring i det ikke helt enkle emne.

Statsautoriseret revisor Poul Seier-Petersen har gennemlæst manuskriptet til afsnit V om regnskab og revision.

Jeg takker hjerteligt for den modtagne hjælp.

Århus i marts 1974

Erik Hørlyck

INDHOLD

I.	INDLEDNING	11
	1. De forskellige selskabstyper	11
	2. Aktieselskabernes historie	14
	3. Den selskabsretlige litteratur	17
II.	STIFTELSE AF AKTIESELSKABER OG ANPARTSSELSKABER	18
	1. Stiftelsesoverenskomsten	18
	2. Vedtægterne og selskabets navn	21
	3. Tegning og indbetaling af aktiekapital	23
	a. Aktietegningen	23
	b. Indbetaling af aktiekapitalen	26
	4. Konstituerende generalforsamling	29
	5. Registreringen	32
	6. Selskabets virksomhed inden registreringen	33
III.	AKTIERETTEN	37
	1. Aktier og aktiebrev	37
	2. Udøvelse af aktieretten	40
	a. Aktiebogen	40
	b. De økonomiske rettigheder	43
	c. Retten til at udøve indflydelse	44
	3. Overdragelse af aktieretten	45
	a. Overdragelse til eje	45
	b. Pantsætning	48
IV.	AKTIEKAPITALEN	50
	1. Aktiekapitalens betydning	50
	2. Forhøjelse af aktiekapitalen	52
	a. Kapitalforhøjelse ved nytægning	52
	b. Konvertering af gæld til aktiekapital	56
	c. Udstedelse af fondsaktier	57

	3. Nedsættelse af aktiekapitalen	60
	a. Annullering og indløsning af aktier	60
	b. Dækning af underskud ved kapitalnedsættelse	61
	c. Udbetaling til aktionærerne m.v.	63
	4. Egne aktier	64
	5. Tomme aktieselskaber	66
	6. Konvertible og udbyttegivende gældsbreve	68
V.	REGNSKAB OG REVISION	71
	1. Årsregnskabet	71
	2. Revision og granskning	75
	a. Revisionen	75
	b. Granskning	79
	3. Aktiverne	80
	4. Gældsforpligtelserne	83
	5. Investeringsfonds og andre skattemæssige hensættelser	84
	6. Egenkapitalen, herunder lovpligtig reservefond	87
	7. Resultatopgørelsen	88
	8. Udbytte	90
	9. Årsberetningen	93
	10. Koncernens regnskabsaflæggelse	94
	a. Koncernbegrebet	94
	b. De særlige regnskabsregler i koncerner	95
	11. Aktionærlån m.v.	97
VI.	GENERALFORSAMLINGEN	100
	1. Generalforsamlingens opgaver og kompetence	100
	2. Indkaldelse og afvikling af generalforsamlingen	102
	3. Stemmeretsaftaler og -fuldmagter	
	Aktionæroverenskomster i øvrigt	106
	a. Aktionæroverenskomsters indhold	106
	b. Stemmeretsaftalers virkning for selskabet	108
	4. Mindretalsbeskyttelse	110
	a. Generalklausulen	110
	b. Lighedsgrundsætningen	112
	c. Vedtægtsændringer	112
	d. Begrænsning af udbyttet m.v.	113
	e. Forøgelse af aktionærernes forpligtelser	114
	f. Omsættelighedsbegrænsninger, indløsningspligt	114
	g. Positive aktionærbeføjelser	115
	5. Ulovlige generalforsamlingsbeslutninger	116

VII.	LEDELSEN	118
	1. Ledelsesorganerne	118
	2. Bestyrelsesmedlemmers valg og afgang	121
	3. Særligt om arbejdstagerrepræsentanternes valg og afgang	124
	4. Bestyrelsens arbejdsform	130
	5. Direktionen	134
	6. Ledelsens aflønning	136
	7. Evnen til at handle på selskabets vegne	138
VIII.	ERSTATNINGSANSVAR	142
	1. Stifteransvar	142
	2. Ledelsens ansvar	143
	a. Hvem påhviler ansvaret?	143
	b. Hvornår foreligger et ansvarspådragende forhold?	145
	c. Gennemførelse af erstatningskrav	149
	3. Ansvar for revisorer og granskningsmænd	151
	4. Aktionærernes ansvar	153
	5. Selskabets ansvar	155
IX.	SELSKABERNES OPLØSNING M.V.	156
	1. Likvidation af solvente selskaber	156
	a. Frivillig likvidation	156
	b. Tvangslikvidation	159
	2. Likvidation af insolvente selskaber	161
	3. Konkurs	164
	4. Fusion	166
	a. De almindelige fusionsregler	166
	b. Særlige fusionsregler i koncernforhold	170
	5. Omdannelse af aktieselskaber til anpartsselskaber og omvendt	171
BILAG		172
	Aktieselskabsloven	172
	Anpartsselskabsloven	243
REGISTRE		289
	Forkortelser	289
	Lovregister	290
	Sagregister	292

I. INDLEDNING

1. De forskellige selskabstyper

Litteratur: Gomard s. 17-51, Ernst Dyrbye: Kortfattet fremstilling af dansk selskabsret, 2. udg. København 1972, Ernst Andersen: Personret. København 1966, s. 76-103, Niels Th. Kjølbye, UfR 1973 B. 241-65 og hertil Poul Madsen, UfR 1973 B. 361 f., Allan Philip, RR 1974.3-9, Aktielovskommentaren s. 1-5, Kobbarnagel, Festskrift til O. A. Borum. København 1964, s. 223-42, Aage Michelsen i Dansk Privatret 3. København 1972, s. 63-134.

Der findes mange forskellige slags selskaber. En lovmæssig regulering er foreløbig kun gennemført for aktieselskaberne og anpartsselskaberne. Om de øvrige selskabsformer findes der kun ganske spredte bestemmelser i lovgivningen.

Dette forhold er udgangspunkt for, at der efter dansk ret kan oprettes selskaber uden særlig lovhjemmel. Der er principielt intet i vejen for, at nogle personer, der ønsker at drive virksomhed i selskabsform, konstruerer en ny slags selskab forskelligt fra de hidtil kendte. Den eneste indskrænkning er, at hvis selskabsdeltagerne ønsker at begrænse deres ansvar for de forpligtelser, der følger af selskabets virksomhed, må vedtagelsen om ansvarsbegrænsning dels klart tilkendegives over for omverdenen, og dels må både stiftelsen og den efterfølgende virksomhed ske på forsvarlig måde.

Det siger sig selv, at når der således gælder aftalefrihed med hensyn til stiftelse af selskaber, er det vanskeligt at beskrive i korte træk, hvad der forstås ved et selskab. I de fleste tilfælde vil det være dækkende at beskrive et sel-

skab som en organisation, der er etableret ved aftale til fremme af et bestemt formål.

Traditionelt sonderer man mellem selskaber med begrænset ansvar og selskaber, hvis deltagere hæfter for selskabets forpligtelser.

De vigtigste former for selskaber med begrænset ansvar er aktieselskaberne og anpartsselskaberne. Deltagerne i disse selskaber — aktionærerne og anpartshaverne — hæfter ikke personligt for selskabets forpligtelser, jfr. AL § 1, stk. 2, og APL § 1, stk. 2.

En anden sag er, at en aktionær eller anpartshaver naturligvis kan påtage sig en hæftelse for selskabets forpligtelser, f. eks. ved at kautionere.

Efter AL § 1 er et aktieselskab et erhvervsdrivende selskab, hvis deltagere ikke hæfter personligt, og som har en fast aktiekapital på mindst 100.000 kr. fordelt på mindst 3 aktier.

Et anpartsselskab adskiller sig ikke principielt fra et aktieselskab, men er i virkeligheden et aktieselskab med særlig betegnelse, for hvilket der til en vis grad gælder særlige regler, herunder at der kun behøver at være en indskudskapital på mindst 30.000 kr.

Også i den tidligere Aktieselskabslov af 1930 var der særregler om mindre aktieselskaber. Når man ikke har opretholdt dette system, men har udarbejdet en særskilt lov og givet de mindre selskaber en særlig betegnelse, skyldes det i henhold til bemærkningerne til lovforslaget, at der kan ventes en række direktiver fra EFs Ministerråd, der vil stille betydelige krav til aktieselskabslovgivningen, men derimod kun i beskedent omfang til lovgivningen om de mindre selskaber. Baggrunden herfor er, at der i de seks gamle EF-medlemsstater er gennemført en adskillelse af lovgivningen om aktieselskaber og lovgivningen om andre selskaber med begrænset ansvar.

Man ønskede med andre ord at skabe grundlag for opretholdelse af et lovreguleret selskab med begrænset

ansvar, for hvilket der fortsat kun behøver at gælde relativt enkle regler.

Den gamle Aktieselskabslov af 1930 definerede, at et selskab var erhvervsdrivende, når det havde til formål under hvilken som helst form at indvinde økonomisk udbytte til fordeling mellem deltagerne.

Denne angivelse af, hvad der forstås ved erhvervsdrift, er ikke medtaget i den nugældende lovgivning, og det vil efter bemærkningerne til lovforslagene afhænge af den almindelige opfattelse af begrebet »erhvervsdrivende selskab«, om et konkret selskab er omfattet heraf. Imidlertid forudsættes fortsat, at det afgørende kriterium er, om selskabet har til formål at indtjene overskud til fordeling blandt deltagerne, hvorimod virksomhedens art ikke er afgørende.

Et andet vigtigt eksempel på et selskab med begrænset ansvar er adskillige af andelsselskaberne (andelsforeningerne). Der gælder ingen lov om andelsselskaber, og det enkelte andelsselskabs retsstilling afhænger derfor først og fremmest af dets vedtægter.

Andelsselskaber er normalt kendetegnet derved, at de har til formål at varetage deltagernes interesser ved at forsyne deltagerne med varer og andre ydelser (f. eks. brugsforeninger, elværker, boligforeninger m.v.) eller at aftage deltagernes produktion (mejerier, slagterier m.v.). Til forskel fra aktieselskaber og anpartsselskaber har andelsselskaberne således ikke til formål at indtjene overskud til fordeling blandt deltagerne, og endvidere er det traditionelt fastslået i vedtægterne, at hver deltager kun har en stemme.

I mange andelsselskaber — navnlig mindre selskaber på landet med et beskedent kapitalgrundlag — hæfter deltagerne imidlertid for selskabets forpligtelser. Normalt er det dog i så fald fastsat i vedtægterne, at deltagerne kun hæfter i det omfang, hvori selskabets midler ikke kan strække til. En kreditor kan altså ikke frit vælge, om han

vil holde sig til selskabet eller til deltagerne, så længe han kan få fyldestgørelse hos selskabet.

De selvejende institutioner er også selskaber med begrænset ansvar, hvilket følger af at der her ikke er selskabsdeltagere (medlemmer).

Den vigtigste kategori af selskaber, hvis deltagere hæfter for selskabets forpligtelser, er udover de nævnte andelsselskaber interessentskaberne. Interessenterne hæfter for selskabets forpligtelser, og der er tale om en såkaldt direkte hæftelse, hvilket vil sige at selskabskreditorerne frit kan vælge, om de vil holde sig til selskabet eller til de enkelte interessenter.

En mellemform mellem aktieselskaber og interessentskaber er de såkaldte kommanditselskaber. I et kommanditselskab er der en eller flere komplementarer, der hæfter for selskabets forpligtelser på samme måde som interessenter i et interessentskab. Endvidere er der en eller flere kommanditister, der ikke hæfter for selskabsgælden bortset fra det beløb, der er indskudt i selskabet.

Det er antaget i praksis, at et aktieselskab både kan være deltager i et interessentskab og komplementar i et kommanditselskab. At dette kan ske er også forudsat i AL § 173, stk. 1.

Er et aktieselskab med hele sin aktiekapital kommanditist, taler man ikke om et kommanditselskab, men om et kommanditaktieselskab. Et sådant selskab er omfattet af reglerne i Aktieselskabsloven, jfr. AL § 173, stk. 2.

2. Aktieselskabernes historie

Litteratur: Thøger Nielsen, UfR 1954B. 193-203, samme: Studier over ældre dansk formueretspraksis. København 1951, s. 331-32, H. O. Jensen, UfR 1944B. 221-43, Gørmard s. 65-75.

Man plejer at sige, at de første aktieselskaber er de norditalienske banker, der blev stiftet i det 15. og 16. århundrede, samt de handelskompagnier, der blev stiftet fra det 17. århundrede. Baggrunden herfor er, at disse tidlige selskabsformer minder om de nuværende aktieselskaber med hensyn til deltagerantal og ledelse. Derimod blev det begrænsede ansvar for deltagerne først anerkendt langt senere.

I Danmark blev de første virkelige selskaber stiftet i forbindelse med det stærke økonomiske opsving i sidste del af det 18. århundrede. Det var navnlig handelskompagnier, der gjorde fremstød til de oversøiske lande, og forsikringsselskaber.

Ved en højesteretsdom i 1782 blev det fastslået, at deltagerne i disse selskaber hæftede solidarisk for selskabets forpligtelser.

Der har aldrig været krævet godkendelse fra statsmagten som betingelse for stiftelse af et selskab, men i mange tilfælde blev selskabernes virksomhed baseret på en kongelig oktroj, der tilsikrede forskellige privilegier.

Da udviklingen vendte omkring 1800 med en række krak til følge, var tiden moden til anerkendelse af selskaber med begrænset ansvar. Dette skete første gang ved en højesteretsdom af 1827.

De ældste bestemmelser i Danmark om selskabsforhold drejede sig om registrering af selskaber. Der henvises herom til Betænkning nr. 613 afgivet af Handelsministeriets fimalovsudvalg. København 1971, s. 6-8.

Den første fimalov kom 23. januar 1862 og indeholdt regler om selskabers forretningsnavn og om registrering af selskaber, der drev handel, håndværk eller industri-virksomhed. Denne fimalov blev afløst af den stadig gældende Fimalov af 1. marts 1889.

Danmark fik en aktieselskabslovgivning langt senere end de fleste andre europæiske lande.

På privat foranledning blev der i 1899 udarbejdet et udkast til lov om aktieselskaber, og året efter nedsatte

Indenrigsministeriet et udvalg til at udarbejde et udkast til en aktieselskabslov. Udvalget afgav betænkning i 1901.

Lovforslaget blev i første række udarbejdet på grundlag af det norske udkast til en aktieselskabslov af 1894, men også på grundlag af den svenske aktieselskabslov af 28. juni 1895 og den tyske Handelslovbog af 10. maj 1897.

Lovudkastet blev mødt med stærk kritik fra erhvervsorganisationernes side og blev ikke til lov. I stedet nedsatte Ministeriet for Handel og Søfart i 1909 et nyt udvalg til at udarbejde et lovudkast.

Dette udvalg afgav betænkning i 1910. Betænkningen indeholdt både forslag til en aktieselskabslov og forslag til love om kommanditaktieselskaber og andelsselskaber.

På grundlag heraf blev den første danske aktieselskabslov af 29. september 1917 gennemført. Derimod var der ikke politisk mulighed for at gennemføre nogen lovgivning om andelsselskaber.

1917-loven blev afløst af aktieselskabsloven af 15. april 1930, og denne lov var gældende indtil 1. januar 1974, hvor den nugældende lovgivning om aktieselskaber og anpartsselskaber er trådt i kraft.

Der er blevet arbejdet med den nye lovgivning gennem flere år. I 1957 nedsatte Handelsministeriet en kommission, der i 1964 afgav Betænkning nr. 362 om revision af aktieselskabslovgivningen.

På initiativ af Nordisk Råd blev imidlertid indledt forhandlinger om gennemførelse af en ensartet nordisk aktieselskabslovgivning, og der blev nedsat et nyt udvalg i 1964, der i 1969 afgav Betænkning nr. 540 om en fællesnordisk aktieselskabslovgivning.

Den nugældende lovgivning er udarbejdet på grundlag af 1969-betænkningen, men afviger dog i nogle henseender. Således må fremhæves, at der i 1969-betænkningen ikke blev stillet forslag om en særlig lovgivning om anpartsselskaber. Endvidere er der taget hensyn til det før-

ste (og indtil nu eneste) direktiv fra EFs Ministerråd om selskabsforhold, nemlig direktivet om offentlighed, om ledelsens adgang til at binde selskabet og om selskabers ugyldighed. Endelig bør nævnes, at reglerne om medarbejderrepræsentation i selskabernes bestyrelser ikke fandtes i 1969-betænkningens lovudkast, men blev indføjet i forbindelse med udarbejdelsen af handelsministerens lovforslag.

3. Den selskabsretlige litteratur

Litteratur: Lennart Pålsson og Ole Lando: Bibliografisk introduktion til fremmed og komparativ ret. København 1968, Knut Rodhe: Litteraturanvisningar för internationell bolagsrätt, 3. udg. Lund 1972, Jens Søndergaard: Dansk juridisk bibliografi, København 1973, s. 517-21.

Den vigtigste fremstilling af selskabsretten før Aktieselskabsloven af 1917 er Carl Torp: Om Interessentskab, 3. udg. København 1904.

Carl Torp har også behandlet reglerne efter 1917-loven, nemlig i: Den Danske Selskabsret. København 1919.

Der findes flere fremstillinger af reglerne i Aktieselskabsloven af 1930. Navnlig må fremhæves Kristian Sindballe: Dansk Selskabsret I-VI. København 1928-35, hvoraf bind I og bind III kom i 2. udgave ved Niels Klerk i 1949. Endvidere H. B. Krenchel: Håndbog i dansk aktieret, 2. udg. København 1954 og Bernhard Gomard: Aktieselskabsret, 2. udg. København 1970.

Reglerne i Aktieselskabsloven af 1973 er behandlet i den kommentarudgave, som 3 embedsmænd ved Aktieselskabsregisteret: Bent Græsvænge, Viggo Larsen og Axel Roelsen udgav i 1973.

II. STIFTELSE AF AKTIESELSKABER OG ANPARTSSELSKABER

1. Stiftelsesoverenskomsten

Litteratur: Sindballe s. 144-47, Gomard s. 78-86, Aktielovskommentaren s. 9-11 og s. 18-30, Kjølbbye, UfR 1973B.243 f., Philip, RR 1974.5 f., Poul Madsen, Advbl. 1973. 365 og Holmgaard. J 1974, 146-49.

I dansk ret gælder en almindelig regel om, at aftaler kan indgås uden overholdelse af særlige formkrav, og mundtlige aftaler er lige så bindende som skriftlige, jfr. DL 5-1-1.

Dette gælder imidlertid ikke for stiftelse af aktieselskaber og anpartsselskaber. Det er nemlig fastsat i AL § 3, stk. 1, at ved stiftelsen af et aktieselskab skal stifterne oprette og underskrive en stiftelsesoverenskomst, der skal have et nærmere angivet indhold. Noget tilsvarende gælder for anpartsselskaber, men her taler man om et stiftelsesdokument, hvilket hænger sammen med, at et anpartsselskab kan stiftes af én stifter, hvorfor der ikke behøver at være tale om nogen »overenskomst«, jfr. APL § 3, stk. 1.

Under alle omstændigheder er skriftlighed altså en nødvendig form.

Imidlertid kan aktieselskaber og anpartsselskaber ikke stiftes alene ved oprettelse af en stiftelsesoverenskomst eller et stiftelsesdokument.

Efter AL kap. 2 kræves opfyldelse af følgende nødvendige betingelser, før aktieselskabet er stiftet:

1. Stifterne skal oprette og underskrive den nævnte stiftelsesoverenskomst, jfr. § 3.

2. Der skal være tegnet en aktiekapital på mindst 100.000 kr. eller det større beløb, som vedtægterne kræver, jfr. § 10, stk. 1.

3. Der skal på en konstituerende generalforsamling

med kvalificeret flertal træffes beslutning om selskabets stiftelse, jfr. § 9, stk. 1 og § 10, stk. 3.

4. Der skal være indbetalt mindst halvdelen af aktierens pålydende med tillæg af eventuel overkurs og ialt mindst 100.000 kr., jfr. § 11, stk. 2.

5. Bestyrelsen skal anmelde selskabet til registrering i Aktieselskabs-registeret senest 6 måneder efter datoen for stiftelsesoverenskomstens oprettelse, jfr. § 11, stk. 1. Heraf følger, at også de forannævnte elementer af stiftelsesproceduren skal være ordnet senest 6 måneder efter stiftelsesoverenskomstens oprettelse.

Reglerne om stiftelse af anpartsselskaber svarer stort set til reglerne om stiftelse af aktieselskaber, men de er lidt enklere. Dette skyldes navnlig, at der kun stilles krav om tegning og indbetaling af en kapital på 30.000 kr., ligesom der ikke skal afholdes konstituerende generalforsamling. Til gengæld skal anmeldelse til registrering ske senest 2 måneder efter underskrivelsen af stiftelsesdokumentet, jfr. APL § 6, stk. 1.

Efter AL §§ 3, 5 og 6 skal en stiftelsesoverenskomst bestå af følgende:

1. Bestemmelser om de i § 5 omhandlende forhold.

2. De bestemmelser, der måtte være truffet om de i § 6, stk. 1, omhandlede forhold, herunder redegørelse for de omstændigheder, der er af betydning for vurderingen af overtagne formueværdier.

3. Udkast til vedtægter.

4. Vedhæftet åbningsstatus i attesteret stand i de tilfælde, hvor selskabet i forbindelse med stiftelsen overtager en bestående virksomhed.

5. Vedhæftede dokumenter, hvis hovedindhold ikke er gengivet i stiftelsesoverenskomsten, men hvortil der henvises i stiftelsesoverenskomsten.

Alle forannævnte bestemmelser og dokumenter indgår i stiftelsesoverenskomsten og er derfor omfattet af kravet i AL § 3, stk. 1 om underskrivelse af stifterne.

Et aktieselskab skal som tidligere nævnt have mindst 3

stiftere, men selv om aktiekapitalen efter AL § 1, stk. 3 skal være fordelt på mindst 3 aktier, er én aktionær tilstrækkelig lige fra starten. Der stilles intet krav om, at stifterne af et aktieselskab selv skal tegne aktier, hvori- mod stifterne (stifteren) af et anpartsselskab skal tegne hele kapitalen.

Efter AL § 3, stk. 1 skal stifterne personligt underskrive stiftelsesoverenskomsten, og der kan efter Aktieselskabs-registerets opfattelse ikke underskrives ved fuld- mægtig.

Dette gælder naturligvis ikke, såfremt en eller flere stiftere er en offentlig myndighed eller et selskab, jfr. AL § 3, stk. 2. I så fald skal stiftelsesoverenskomsten under- skrives af den eller de personer, der kan repræsentere myndigheden eller selskabet.

Efter AL § 3, stk. 2 og stk. 3 gælder der visse habili- tetskrav for stifterne. Mindst 2 skal normalt bo her i lan- det, og den, der er umyndig, eller hvis bo er under kon- kursbehandling, kan ikke være stifter.

I den tidligere lov var i stedet brugt formuleringen, at underskriveren af stiftelsesoverenskomsten ikke måtte være ude af rådighed over sit bo. Dette omfattede også et aktieselskab under likvidation som insolvent, men da kravet blev stillet til den, der underskrev, og ikke til stif- terne, blev det antaget, at et aktieselskab under likvida- tion som insolvent kunne være stifter, jfr. Gomard s. 80.

Nu gælder habilitetskravene stifterne, herunder også selskaber m. v., men til gengæld er et selskab under likvi- dation som insolvent ikke omfattet af AL § 3, stk. 3.

Akti Lovskommentaren mener imidlertid, at likvidati- onsboer er udelukket fra at være stifter på grund af op- regningen i § 3, stk. 2 af de selskaber, der kan være stif- ter, og som ikke nævner likvidationsboer.

Det er dog tvivlsomt, om denne opfattelse er rigtig, for der er næppe noget grundlag for at adskille et likvidati- onsbo fra de anpartsselskaber og aktieselskaber, der efter § 3, stk. 2 kan være stifter.

Det er udtrykkeligt fastslået i AL § 6, stk. 5, at aftaler angående de i stiftelsesoverenskomsten omhandlede forhold skal være indeholdt i stiftelsesoverenskomsten, idet de ellers ikke har gyldighed over for selskabet.

Denne bestemmelse udelukker naturligvis ikke de kommende aktionærer fra uden for stiftelsesoverenskomsten at træffe aftale om andre forhold i forbindelse med det kommende selskabs virksomhed. Sådanne aktionær-overenskomster indgår hyppigt som en praktisk del af stiftelsen og kan f. eks. omhandle bestyrelsens sammensætning, selskabets forretningspolitik, konkurrenceforhold m. v.

2. Vedtægterne og selskabets navn

Litteratur: Sindballe s. 10-22 og s. 142-44, Gomard s. 120-26, Aktielovskommentaren s. 12-18 og s. 357-80.

Udkast til vedtægter skal som nævnt være indeholdt i stiftelsesoverenskomsten efter AL § 3, stk. 1, og vedtagelse sker på den konstituerede generalforsamling, jfr. § 10, stk. 2.

I anpartsselskaber, hvor der ikke afholdes konstituerende generalforsamling, skal stiftelsesdokumentet indeholde selskabets vedtægter, der dermed bliver vedtaget samtidig med underskrivelsen af stiftelsesdokumentet, jfr. APL § 3, stk. 1.

Begge love indeholder i § 4 nærmere bestemmelser om vedtægternes nødvendige indhold, men der kan træffes vedtægtsbestemmelser udover det krævede.

De forskellige forhold, hvorom vedtægterne skal indeholde bestemmelser, vil blive omtalt nærmere i den følgende fremstilling. Her vil kun spørgsmålet om et selskabs navn (firma) blive berørt.

Såvel for aktieselskaber som for anpartsselskaber gæl-

der efter § 4, nr. 1, at vedtægterne skal indeholde bestemmelse om selskabets navn og eventuelle binavne. Heraf følger, at et selskab kan have flere navne, men kun med hjemmel i vedtægterne.

De nærmere navneregler findes i AL § 153 og APL § 123. Der er ingen forskel på reglerne.

Kravene til et selskabs navn kan i korthed angives således:

1. Det skal indeholde ordet »aktieselskab« (»anpartselskab«) eller en hævdvunden forkortelse.

2. Navnet skal tydeligt adskille sig fra andre navne og derfor have særpræg.

3. Der må i navnet ikke uden tilladelse optages andres navne, varemærker, forretningskendetegn og lign.

4. Navnet må ikke være egnet til at vildlede, og det må ikke angive foretagender, der ikke står i forbindelse med selskabets formål.

Samme regler gælder om et selskabs binavne, men herudover gælder det særlige, at hovednavnet skal tilføjes binavnet i parentes.

Overtrædelse af navnereglerne kan medføre straf efter AL § 161 og APL § 131.

I særlige tilfælde kan der blive tale om personlig hæftelse for forpligtelser indgået under brug af et ulovligt navn, såfremt tredjemand derved er blevet vildledt, f. eks. hvor en hidtidig enkeltmandsvirksomhed er omdannet til aktieselskab, men den hidtidige indehaver undlader at benytte betegnelsen aktieselskab.

3. Tegning og indbetaling af aktiekapital

Litteratur: Sindballe s. 147-49 og s. 175-86, Gomard s. 88-105, Aktielovskommentaren s. 18-34 og s. 44-50, Græsvænge s. 11-24, Poul Holmgaard, UfR 1972B. 141-43 og J 1974.150, N. H. Bache, UfR 1929B. 81-95, H. H. Bruun, UfR 1926B. 205-12 og 1948B. 42-46, Poul Jacobsen UfR 1926B. 237-39, Thøger Nielsen, RR 1970. 417-20, Viggo Larsen, Advbl. 1961. 262-64.

a. Aktietegningen.

Uanset om stifterne tegner hele aktiekapitalen, eller om denne helt eller delvis udbydes til offentlig tegning, sker tegningen enten på stiftelsesoverenskomsten eller på særlige tegningslister, som skal indeholde en kopi af stiftelsesoverenskomsten, jfr. AL § 7, stk. 1, der endvidere fastslår, at de i § 6, stk. 3 omhandlede regnskaber skal være til stede ved tegningen.

Der skal med andre ord drages omsorg for, at også udenforstående aktietegnere får samme oplysninger om det kommende selskabs forhold, som stifterne har fået.

Det skal fremgå af det udkast til vedtægter, der indgår som en del af stiftelsesoverenskomsten, hvor stor en aktiekapital der skal tegnes. Indtil den konstituerende generalforsamling har været afholdt, kan aktiekapitalen angives med det mindstebeløb, der skal tegnes, og det størstebeløb, der kan tegnes, jfr. AL § 4, nr. 4.

Indtil maksimumbeløbet er nået, kan aktietegningen altså fortsættes til den konstituerende generalforsamling, men derefter kan yderligere aktietegning kun gennemføres efter reglerne om forhøjelse af aktiekapitalen, jfr. AL kap. 5.

Stiftelsesoverenskomsten skal endvidere indeholde bestemmelse om tegningskursen, jfr. AL § 5, nr. 1. Tegningskursen må ikke være under 100, jfr. § 13, stk. 1.

Derimod er der intet i vejen for, at tegningskursen kan være over 100. I så fald gælder efter AL § 111, stk. 2, at det beløb, som selskabet har modtaget for aktierne udover disses pålydende med fradrag af stiftelsesomkostningerne, skal henlægges til den lovpligtige reservefond.

Efter AL § 5, nr. 2 skal der også være truffet bestemmelse i stiftelsesoverenskomsten om tidsfristerne for aktietegningen. Den længste tidsfrist er 6 måneder, for efter § 11, stk. 1 skal selskabet anmeldes til registrering senest 6 måneder efter datoen for stiftelsesoverenskomstens oprettelse, og efter § 11, stk. 2 kan selskabet ikke registreres, medmindre der er tegnet den i vedtægterne angivne aktiekapital.

Efter § 10, stk. 1 gælder, at er aktiekapitalen eller det eventuelt fastsatte mindstebeløb ikke blevet fuldt tegnet, når der afholdes konstituerende generalforsamling, er spørgsmålet om selskabets stiftelse bortfaldet.

Aktietegningen må betragtes som et tilbud til selskabet ved dets stiftere. En bindende aftale er nemlig efter AL § 8 først indgået, når stifterne har akcepteret aktietegningen. Stifterne kan frit bestemme, om en aktietegning ønskes accepteret med den undtagelse, at der ikke kan tildeles en stifter aktier for et mindre beløb, end han har overtaget ifølge stiftelsesoverenskomsten. Stifterne bør nemlig ikke have adgang til efterfølgende tilbagetræden, efter at andre måske har tegnet aktier i tillid til stifternes egen tegning.

I henhold til Aftl. § 7 kan aktietegneren tilbagekalde sit tilbud, såfremt tilbagekaldelsen kommer frem til den anden part forinden eller samtidig med, at tilbudet kommer til hans kundskab. Men efter at tilbudet er kommet til stifternes eller stifternes repræsentants kundskab, er det bindende for aktietegneren indtil tegningsfristens udløb, medmindre stifterne forinden har underrettet tegneren om, at tegningen ikke er accepteret, jfr. § 8, stk. 2.

Imidlertid kan man tænke sig, at en aktietegner gør

gældende, at hans aktietegning er uforbindende for ham på grund af ugyldighed, eller fordi der er stillet betingelser, der ikke er opfyldt.

Med hensyn til ugyldighed på grund af overtrædelse af de formelle regler findes en bestemmelse i AL § 7, stk. 1, hvorefter en aktietegner har tilbagetrædelsesadgang, såfremt han gør indsigelse over for Aktieselskabs-registeret inden selskabets registrering. Derefter kan formmanglen ikke påberåbes.

Aktieselskabsloven indeholder ikke særlige regler om andre ugyldighedsgrunde.

Af særlig praktisk betydning er det tilfælde, at der foreligger svig i form af vildledende oplysninger om selskabets forhold i stiftelsesoverenskomsten og de dertil hørende dokumenter.

Der er næppe tvivl om, at de såkaldte stærke ugyldighedsgrunde såsom umyndighed, falsk og voldelig tvang altid kan gøres gældende af en aktietegner.

På grundlag af nogle ældre domme er Gomard s. 92 f. af den opfattelse, at de øvrige ugyldighedsgrunde kan gøres gældende af aktietegneren, når stifterne kendte eller burde kende de pågældende forhold. Indsigelse skal dog fremsættes straks.

Imidlertid er dette næppe nogen hensigtsmæssig ordning, idet ugyldighedsindsigelsen ikke går ud over selskabet, men derimod over kreditorerne, der måske har disponeret i tillid til den pågældende aktietegning. Der findes da også en enkelt afgørelse (UfR 1922. 706 ØLD), der afviser en svigsindsigelse.

Hertil kommer, at de almindelige formueretlige regler er blevet skærpet med hensyn til muligheden for at stille betingelser. AL § 7, stk. 2 fastslår nemlig, at der ikke må tegnes aktier under forbehold. Sker det, kan aktietegneren træde tilbage, men har han ikke gjort det over for Aktieselskabs-registeret inden selskabets registrering, er aktietegningen dog bindende og forbeholdet (betingelsen) bortfaldet. Denne regel er baseret på den betragtning, at

spørgsmålet om den bindende virkning af en aktietegning ikke kan afgøres alene under hensyn til aktietegnerens og selskabets interesser, men i nok så høj grad under hensyn til kreditorernes.

Tidligere er det ved nogle domme antaget, at en medarbejder, der i forbindelse med sin ansættelse har tegnet aktier i selskabet, gyldigt kan betinge sig, at selskabet skal tilbagekøbe aktierne ved hans fratræden, jfr. UfR 1925.1 HD, 1936.854 SHD og 1944.1105 HD. Noget sådant er imidlertid næppe i overensstemmelse med forbudet mod betinget aktietegning.

For anpartsselskaberne er reglerne om anpartstegning væsentligt simple, idet stifterne (stifteren) som nævnt skal tegne hele indskudskapitalen. Men også i anpartsselskaber gælder forbudet mod betinget tegning, jfr. APL § 7.

b. Indbetaling af aktiekapitalen.

Stiftelsesoverenskomsten skal indeholde bestemmelse om fristen for indbetaling, jfr. AL § 5, nr. 2. Der gælder imidlertid følgende begrænsninger med hensyn til, hvilken bestemmelse der kan træffes:

1. Efter § 11, stk. 2 kan selskabet ikke registreres, medmindre der af aktiernes pålydende med tillæg af eventuel overkurs er indbetalt mindst halvdelen og ialt mindst 100.000 kr. og anmeldelse til registrering skal jo ske senest 6 måneder efter stiftelsesoverenskomstens dato.

2. Efter § 15 skal aktier tegnet ved stiftelsen af et aktieselskab være fuldt indbetalt senest 1 år efter, at selskabet er registreret.

Det fremgår af AL § 6, stk. 1, nr. 1, at aktierne kan indbetales såvel kontant som i andre værdier (apportindskud).

Såfremt aktiekapitalen helt eller delvis indbetales i form af apportindskud, er det af betydning, at værdiansættelsen er forsvarlig, idet der i modsat fald vil være tale

om overtrædelse af forbudet mod tegning af aktier til underkurs.

Der stilles ikke i de nugældende regler krav om en særlig sagkyndig vurdering, men der skal i stiftelsesoverenskomsten redegøres for de omstændigheder, der er af betydning for vurderingen, jfr. AL § 6, stk. 2.

Særligt for de tilfælde, hvor selskabet i forbindelse med stiftelsen skal overtage en bestående virksomhed, er det i § 6, stk. 3 bestemt, at der ved underskrivelsen af stiftelsesoverenskomsten skal fremlægges resultatopgørelse og status for virksomheden for de sidste 2 afsluttede regnskabsår eller den kortere tid, virksomheden måtte være drevet, samt resultatopgørelse og status for den forløbne del af det løbende regnskabsår forud for overtagelsen. Endvidere skal der vedhæftes stiftelsesoverenskomsten en åbningsstatus for selskabet forsynet med tilfredsstillende attestation for, at virksomhedens økonomiske stilling ikke er forringet i tiden mellem overtagelsen og stiftelsen. De nævnte regnskaber skal endvidere fremlægges ved aktietegningen, jfr. § 7, stk. 1, og skal fremlægges inden og på den konstituerende generalforsamling, jfr. § 9, stk. 3 og stk. 4. Endelig skal de indsendes til Aktieselskabsregisteret, jfr. § 155, stk 3.

Det er ikke nærmere foreskrevet, hvem der skal forsyne åbningsstatus med attestation, men attestationen skal være »tilfredsstillende«. Normalt vil attestationen blive givet af den, der på den konstituerende generalforsamling foreslås valgt til selskabets revisor.

Tidligere fulgte Aktieselskabsregisteret den praksis, at åbningsstatus ikke måtte være ældre end et halvt år før stiftelsesoverenskomstens dato. Denne praksis er der ikke længere grundlag for at opretholde, og den eneste begrænsning vil fremtidig være, at selskabets første regnskabsår ikke må omfatte mere end 18 måneder, jfr. AL § 97, stk. 1, og det første årsregnskab skal løbe fra åbningsstatus's dato.

Loven indeholder ikke nærmere regler om, hvilke vær-

dier der i øvrigt kan indskydes. Det forekommer rigtigt, når Gomard s. 97 fremfører, at ethvert aktiv, som har en påviselig økonomisk værdi og kan overdrages til selskabet og i givet fald tilegnes af dets kreditorer, kan benyttes som indskud. Imidlertid synes Aktieselskabs-registeret at ville fastholde sin hidtidige praksis, hvorefter der kun kan indskydes værdier af en sådan karakter, at de er egnede til at danne grundlag for selskabets virksomhed med det anmeldte formål, jfr. Aktielovskommentaren s. 21. Denne opfattelse fører til, at f. eks. et sommerhus ikke kan indskydes, medmindre selskabet efter sit formål skal drive virksomhed med udstykning, handel med eller udlejning af fast ejendom eller lign.

I øvrigt vil fast ejendom som regel kunne indskydes. Er den pågældende ejendom behæftet, må selskabet samtidig som en del af vederlaget overtage hæftelserne. Der kan altså kun tegnes aktier for nettoværdien.

Overdragelige værdipapirer, herunder ejerpantebreve og andre pantebreve kan indskydes til kursværdien. Det er ikke nogen nødvendighed, at pantebreve er forbundet med personligt gældsansvar.

En fordring mod en af stifterne kan ikke indskydes, da der i så fald ikke foreligger nogen indbetaling. Derimod kan der ske indskydelse af en aktietegners fordring mod indehaveren af en virksomhed, der indskydes, såfremt selskabet kan overtage forpligtelsen.

En pligt til at stille arbejdskraft til rådighed i fremtiden kan ikke indskydes.

En reelt tilstedeværende immateriel værdi, f. eks. goodwill i forbindelse med en indskudt virksomhed, patenter, licenser og know-how kan indskydes.

Har en aktietegner en fordring mod selskabet, kan der kun ske modregning over for pligten til at indbetale med bestyrelsens samtykke, der kun må gives, såfremt modregningen ikke kan skade selskabet eller dets kreditorer, jfr. AL § 13, stk. 2.

Under opfyldelse af denne forudsætning kan der såle-

des ske konvertering af gæld til aktier i forbindelse med stiftelsen.

Misligholder en aktietegner sin indbetalingspligt, gælder følgende i henhold til AL § 14:

1. Der skal betales rente fra forfaldsdagen med et beløb svarende til den til enhver tid fastsatte officielle diskonto med et tillæg på 2%, og modstående aftale er ikke gyldig, medmindre den har hjemmel i vedtægterne.

2. Enten skal det skyldige beløb inddrives uden ugrundet ophold, eller også skal aktien med 4 ugers varsel afhændes for aktietegnerens regning med forpligtelse for erhververen til at yde de manglende indbetalinger med påløbne renter.

3. Viser det sig umuligt at inddrive det skyldige beløb – det være sig hos aktietegneren eller hos en erhverver af aktien – gælder reglerne i AL § 15, hvorefter selskabet skal opløses, medmindre forholdet er berigtiget inden en af overregistrator fastsat frist.

4. Konstituerende generalforsamling

Litteratur: Gomard s. 105-07, Aktielovskommentaren s. 33-36 og s. 394-95.

Konstituerende generalforsamling skal kun afholdes i aktieselskaber, men ikke i anpartsselskaber. Dette hænger sammen med, at stifterne af et anpartsselskab skal tegne hele indskudskapitalen.

Hovedformålet med en konstituerende generalforsamling er nemlig at give aktietegnere, der ikke er stiftere, indflydelse på stiftelsesproceduren. Denne indflydelse er for aktieselskabernes vedkommende blevet styrket gennem den nye lov, idet der nu kræves en beslutning med kvalificeret majoritet om stiftelse på den konstituerende generalforsamling, jfr. AL § 9, stk. 1 og § 10, stk. 3.

For at beslutning om stiftelse kan træffes, skal den vedtægtsmæssigt fastsatte aktiekapital eller det eventuelt fastsatte mindstebeløb være fuldt tegnet og accepteret af stifterne på tidspunktet for den konstituerende generalforsamlings afholdelse, jfr. AL § 10, stk. 1. Viser det sig på en konstituerende generalforsamling, at dette ikke er sket, er der intet til hinder for at udskyde stiftelsesbeslutningen til en senere konstituerende generalforsamling, men § 11, stk. 1 sætter en seneste frist for det tidspunkt, hvor en konstituerende generalforsamling skal have truffet beslutning om stiftelse, idet selskabet skal anmeldes til registrering senest 6 måneder efter datoen for stiftelsesoverenskomstens oprettelse.

I øvrigt skal stiftelsesoverenskomsten efter § 5, nr. 3 indeholde bestemmelse om det tidspunkt, inden hvilket den konstituerende generalforsamling skal afholdes, samt bestemmelse om indkaldelse af generalforsamlingen.

En simplificering kan dog opnås, såfremt alle aktier tegnes på den konstituerende generalforsamling og alle godkendte aktietegnere er enige heri, idet generalforsamlingsbeslutningen om selskabets stiftelse i så fald kan træffes uden forudgående indkaldelse, jfr. § 9, stk. 2.

Den konstituerende generalforsamling skal afholdes efter de almindelige regler om generalforsamlinger i vedtægtsudkastet og i AL kap. 10, i det omfang disse regler kan overføres til den særlige generalforsamling, jfr. § 9, stk. 2, sidste pkt.

Efter AL §§ 9 og 10 skal følgende foretages på den konstituerende generalforsamling:

1. Valg af dirigent, medmindre vedtægtsudkastet bestemmer andet, jfr. § 75, stk. 1.
2. Efter § 9, stk. 3 og stk. 4 fremlæggelse af
 - a. tegningslister og regnskaber,
 - b. opgørelse over stiftelsesomkostningerne,
 - c. oplysning om det aktiebeløb, der er accepteret,

aktiernes fordeling på de enkelte aktietegnere samt det beløb, der er indbetalt på aktierne.

3. Eventuel beslutning om ændring af vedtægtsudkastet og ændring af stiftelsesoverenskomsten, jfr. § 10, stk. 2.

4. Beslutning om stiftelse af selskabet, jfr. § 9, stk. 1 og § 10, stk. 3.

5. Valg af bestyrelse og revisor, jfr. § 10, stk. 4.

Til beslutning om selskabets stiftelse kræves dels, at beslutningen tiltrædes af flertallet af de afgivne stemmer, og dels af 2/3 af den på generalforsamlingen repræsenterede aktiekapital. Dette dobbelte majoritetskrav beror på, at efter AL § 67, stk. 1 kan der efter vedtægterne gives visse aktier en forøget stemmевærdi, dog ikke ud over 10 gange stemmевærdien af nogen anden aktie af samme størrelse. Et krav om, at 2/3 af den på generalforsamlingen repræsenterede aktiekapital skal stemme for beslutning om stiftelse, styrker altså indflydelsen for de aktionærer, der måtte have mindre stemmевægt end andre.

Opnås begge former for majoritet ikke, bestemmes udtrykkeligt, at spørgsmålet om selskabets stiftelse er bortfaldet. Dette indebærer, at der ikke på en ny konstituerende generalforsamling kan gøres endnu et forsøg på at opnå tilstrækkelig majoritet. Derimod kan beslutningen om stiftelse udskydes til en senere konstituerende generalforsamling.

Det er fortsat muligt for den konstituerende generalforsamling at bemyndige bestyrelsen til at foretage sådanne mindre ændringer i vedtægterne, som Aktieselskabsregisteret måtte kræve som betingelse for registrering, jfr. AL § 157, stk. 1.

5. Registreringen

Litteratur: Gomard s. 107-10, Aktielovskommentaren s. 36-43 og s. 381-97.

Både for aktieselskaber og anpartsselskaber er registrering i Aktieselskabs-registeret en nødvendig betingelse for selskabets stiftelse som en selvstændig juridisk enhed, jfr. AL § 12 og APL § 8.

Registrering kan først ske, når forannævnte elementer i stiftelsesproceduren er ordnede, men derudover kræves efter AL § 11, stk. 2, at det bindende tegnede og tildelte aktiebeløb skal svare til den i vedtægterne angivne aktiekapital, ligesom der af aktiernes pålydende med tillæg af eventuel overkurs skal være indbetalt mindst halvdelen og ialt mindst 100.000 kr. Førstnævnte betingelse knytter sig til muligheden for i vedtægterne at angive et mindstebeløb og et størstebeløb for aktiekapitalen for tiden indtil den konstituerende generalforsamling. På den konstituerende generalforsamling skal der i så fald drages omsorg for, at der gennem vedtægtsændring fastsættes en bestemt aktiekapital — der ikke må være mindre end det hidtidige mindstebeløb — i overensstemmelse med, hvad der er tegnet og tildelt.

For anpartsselskabernes vedkommende skal der inden registreringen være indbetalt mindst halvdelen af indskudskapitalen og ialt mindst 30.000 kr. af anparternes pålydende med tillæg af eventuel overkurs, jfr. APL § 6, stk. 2.

Det må imidlertid fremhæves, at bestemmelserne ikke fordrer, at der på registreringstidspunktet er værdier til stede modsvarende aktiekapitalen eller indskudskapitalen. Såfremt selskabets virksomhed er blevet påbegyndt inden registreringen, jfr. det følgende afsnit, kan det tænkes, at kapitalen helt eller delvis er gået tabt inden

dette tidspunkt. I så fald må bestyrelsen under sædvanligt straffe- og erstatningsretligt ansvar tage stilling til, om det er forsvarligt at fortsætte virksomheden.

De nærmere regler om fremgangsmåden ved anmeldelse samt om aktieselskabsregisterets beføjelser fremgår af lovens kap 19.

Af særlig betydning er, at registreringer bekendtgøres i Statstidende. Det, som er blevet bekendtgjort i Statstidende, anses for at være kommet til tredjemands kundskab.

Handelsministeriet har udsendt Bekendtgørelse nr. 477 af 20. august 1973 om anmeldelser m. v. til aktieselskabsregisteret samt Bekendtgørelse nr. 478 af 20. august 1973 om aktieselskabsregisterets takster.

6. Selskabets virksomhed inden registreringen

Litteratur: Sindballe s. 151-60, Gomard s. 111-19, Aktielovskommentaren s. 38-43, Bernhard J. Posner, RR 1972.624-30, Uffe Baller, Advbl. 1973. 315-18 og hertil Niels Klerk, Advbl. 1973.353, Poul Holmgaard, UfR 1972B.143 f.

Som nævnt følger det af AL § 12, stk. 1 og APL § 8, stk. 1, at et selskab først er stiftet, når det er blevet registreret, og først fra dette tidspunkt kan selskabet som sådant erhverve rettigheder eller indgå forpligtelser.

Heraf følger ikke, at selskabet ikke kan træde i virksomhed inden registreringen. Tværtimod er det i mange tilfælde nødvendigt, at noget sådant sker. Dette gælder først og fremmest i de tilfælde, hvor selskabet i forbindelse med stiftelsen overtager en igangværende virksomhed, men også i andre tilfælde kan det være nødvendigt at disponere inden registreringen, f. eks. at ansætte direk-

tion og andet personale, at indgå lejemål eller at erhverve fast ejendom o.s.v.

For sådanne dispositioner gælder, at indtil registreringen hæfter de, som på det kommende selskabs vegne har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk. Sådant forpligtelse kan komme til at påhvile stifterne, bestyrelsesmedlemmer, direktører og andre, der har handlet for selskabet under stiftelse. Der påhviler ikke stifterne og efter den konstituerende generalforsamling bestyrelsesmedlemmerne nogen hæftelse i disse egen-skaber, men stiftere/bestyrelsesmedlemmer, der har været vidende om, at der blev disponeret, vil ofte på dette grundlag kunne pålægges en hæftelse.

Når registrering er sket, overgår forpligtelserne automatisk til selskabet som fremtidig eneste skyldner under visse betingelser.

For det første skal forpligtelsen klart over for tredje-mand være indgået på selskabets vegne, og dispositionen skal være foretaget af en repræsentant, der efter de almindelige regler om tegningsret eller anden fuldmagt har kunnet forpligte selskabet.

For det andet overtager selskabet kun de forpligtelser, der enten følger af stiftelsesoverenskomsten (stiftelsesdokumentet) eller er pådraget selskabet efter den konstituerende generalforsamling (for anpartsselskaber efter underskrivelsen af stiftelsesdokumentet).

Under disse omstændigheder kan medkontrahenten ikke modsætte sig at få selskabet som skyldner i stedet for dem, som har indgået forpligtelsen. Var medkontrahenten imidlertid uvidende om, at selskabet ikke var registreret, kan han hæve aftalen, så længe selskabet ikke er registreret. I andre tilfælde kan medkontrahenten træde tilbage, såfremt der ikke sker rettidig anmeldelse til registrering, eller registrering nægtes, jfr. AL § 12, stk. 3 og APL § 8, stk. 3.

Disse bestemmelser er efter deres indhold særdeles vidtgående og bør fortolkes indskrænkende, således at de

kun anvendes på uopfyldte aftaler. I modsat fald får medkontrahenten fri adgang til at træde tilbage fra en gyldig aftale.

I de tilfælde, hvor selskabet under stiftelse disponerer over fast ejendom eller pantsætter løsøre, kan der opstå problemer med hensyn til tinglysning. Det er blevet fastslået i retspraksis, at et skøde med et uregistreret selskab som køber eller sælger kun kan tinglyses som byrde med frist til fremskaffelse af registreringsattest efter registreringens afslutning, jfr. UfR 1973.361 VLK, 998 VLK og 1974.197 VLK. Endvidere er det blevet antaget, at et løsørepantebrev udstedt af et selskab under registrering måtte afvises fra personbogen, jfr. UfR 1973.687 HKK. Et pantebrev i fast ejendom udstedt af et selskab under registrering må formentlig kunne tinglyses med samme frist som skødet.

Det kan tænkes, at stiftelsen går i vasken, således at selskabet aldrig bliver registreret. I så henseende er fastslået i AL § 10, stk. 1, at de af aktietegnerne indbetalte beløb skal tilbagebetales, dog med fradrag af omkostningerne ved stiftelsen, såfremt dette er betinget ved tegningen.

Stiftelsesomkostninger, der ikke på denne måde kan dækkes ved fradrag i indbetalte beløb, må antagelig bæres af stifterne med lige anpart til hver.

Med hensyn til andre forpligtelser gælder den nævnte regel, hvorefter de, der har disponeret eller har medansvar herfor, hæfter. I det indbyrdes forhold mellem disse må der formentlig deles lige, såfremt ikke andet er aftalt. Det må fremhæves, at det uregistrerede selskab ikke er noget interessentskab, og der er ikke mulighed for at pålægge stifterne eller bestyrelsesmedlemmerne som sådanne hæftelsen.

Man kan imidlertid tænke sig, at virksomheden i stiftelsesperioden har været resultatrig, således at der er et overskud til fordeling. Det er ikke afklaret, hvem der kan gøre krav på andel heraf. Man har været inde på, at der

skulle ske en ligelig fordeling til stifterne eller eventuelt aktietegnerne efter de regler, der gælder om interessentskaber, men der er som nævnt intet grundlag for at anvende interessentskabsregler.

Det forekommer at være bedst stemmende med parternes beslutning om at søge et aktieselskab stiftet at anvende reglerne om likvidation af solvente aktieselskaber, således at et overskud skal fordeles til aktietegnerne i forhold til det tegnende aktiebeløb.

III. AKTIERETTEN

1. Aktier og aktiebrev

Litteratur: Sindballe s. 198-207, Gomard s. 201-07, Aktielovskommentaren s. 53 og s. 69-65, Lyngsø: Negotiable dokumenter. København 1972, s. 299-301, Philip. RR 1974.6 f., Håkan Nial: Om aktiebrev. Stockholm 1929 og Lars Erik Taxell: Aktieägarens rättsskydd. Åbo 1961.

Aktien (i anpartsselskaber anparten) er betegnelsen for andelsretten i selskabet. Det dokument, der fastslår indehaverens andelsret, betegnes i loven aktiebrevet. For anpartsselskabernes vedkommende kaldes det tilsvarende dokument anpartsbeviset.

En aktionærs rettigheder kan opdeles i to grupper:

For det første har aktionæren forskellige økonomiske rettigheder, nemlig retten til udbytte, retten til at tegne nye aktier i tilfælde af kapitalforhøjelse (fortegningsret), retten til at deltage i en eventuel udlodning af fondsaktier (fondsaktieret) samt retten til at deltage i udlodninger i tilfælde af kapitalnedsættelse og likvidation.

For det andet har aktionæren en vis indflydelse på selskabets virksomhed, navnlig ret til at møde og tage ordet på generalforsamlingen samt stemmeret, ligesom aktionæren kan modsætte sig visse flertalsbeslutninger i kraft af reglerne om mindretalsbeskyttelse.

I så henseende er der ikke nogen principiel forskel på aktieselskaber og anpartsselskaber.

Derimod afhænger det naturligvis i høj grad af det enkelte selskabs forhold, hvilken interesse den enkelte aktionær eller anpartshaver har i at udøve de forskellige rettigheder. Typisk kan man sige, at i de meget store selskaber med mange deltagere står de økonomiske rettigheder i forgrunden, hvorimod retten til at udøve indflydelse

på selskabets virksomhed er mere betydningsfuld i de selskaber, der kun har få deltagere.

De enkelte aktier behøver ikke at give samme rettigheder. Det fremgår af AL § 4, nr. 14 (og tilsvarende af APL § 4, nr. 13), at der i vedtægterne kan træffes bestemmelse om, at nogle aktier skal have særlige rettigheder. Sådanne særlige rettigheder kan både vedrøre de økonomiske rettigheder og retten til at udøve indflydelse.

I så fald bestemmer AL § 17, at det af vedtægterne skal fremgå, at der er forskellige aktieklasser, og vedtægterne skal angive forskellighederne mellem aktieklasserne, størrelsen af disse samt den fortegningsret til nye aktier, som tilkommer aktionærerne ved forhøjelse af aktiekapitalen.

Er der to aktieklasser, benævnes disse ofte stamaktier (ordinære aktier) og præferenceaktier.

Disse betegnelser skyldes, at opdelingen i aktieklasser ofte sker i forbindelse med en reorganisering, hvor selskabet bliver tilført ny kapital. For at gøre dette tilstrækkelig attraktivt giver de gamle aktionærer ofte de nye aktionærer særlige rettigheder med hensyn til udbytte og eventuelt provenuet ved udlodninger, og de nye aktier bliver derfor benævnt præferenceaktier.

Betegnelsen præferenceaktier er dog ikke altid helt dækkende, for i mange tilfælde er præferenceaktierne ringere stillet i forhold til de gamle aktier (stamaktierne) med hensyn til stemmeret.

Mere neutrale betegnelser for forskellige aktieklasser er derfor A-aktier og B-aktier. Disse betegnelser har endvidere den fordel, at man kan gå videre med C-aktier, hvis der f. eks. i et selskab findes tre aktieklasser.

En vedtægtsbestemmelse om, at præferenceaktierne f. eks. har en forlodsret til udbytte med 6% kan kun opfyldes fuldt ud, hvis der i det pågældende regnskabsår kan udloddes et udbytte på mindst 6%. Imidlertid kan forlodsretten ved vedtægtsbestemmelse gøres kumulativ, hvilket indebærer, at en udækket del af forlodsretten kan

overføres til senere år. En forlodsret til udbytte giver ikke i sig selv forlodsret til likvidationsandel, medmindre dette udtrykkeligt fremgår af vedtægterne.

AL §§ 21 og 22 indeholder nærmere regler om aktiebrevets udstedelse og indhold.

Det skal fremgå af vedtægterne, hvorvidt aktierne skal lyde på navn (altså være navneaktier) eller kan lyde på ihændehaven, jfr. AL § 4, nr. 10. Der gælder dog to indskrænkninger i mulighederne for at udstede eller overdrage aktier til ihændehaven. Efter § 21, stk. 1 kan dette ikke ske i følgende tilfælde:

1. Hvor der gælder indskrænkninger i aktiernes omsættelighed.
2. Hvor aktionærerne er forpligtede til at lade deres aktier indløse.

Derimod er der intet til hinder for udstedelse af ihændehaberaktier, selv om aktierne ikke er negotiable, jfr. herom nærmere afsnit III.3.

Vedtægterne kan som nævnt bestemme, at aktierne skal lyde på navn, men derimod kan det ikke bestemmes, at aktierne skal lyde på ihændehaven. Indehaveren af en ihændehaberaktie kan altid ændre aktien til en navneaktie ved at påføre sit navn.

Aktiebreve må ikke udleveres til aktionærerne, før registrering af selskabet er sket, og aktien er fuldt indbetalt. De skal senest være udstedt et år efter aktietegnningens registrering, jfr. AL § 21, stk. 2.

For perioden indtil det tidspunkt, hvor aktiebrev kan udstedes, kan der udstedes interimsbevis efter AL § 23, stk. 1. Denne bestemmelse er ikke til hinder for en midlertidig udstedelse af interimsbevis for aktier, der er fuldt indbetalt ved tegningen, men hvor denne endnu ikke er registreret, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 75 f.

Med hensyn til dokumentationen for andelsretten er der forskel på reglerne om aktieselskaber og anpartsselskaber. Hvor der som nævnt for aktieselskabernes vedkommende er pligt til at udstede aktiebreve, gælder for

anpartsselskabernes vedkommende efter APL § 15, at det er en frivillig sag, om der skal udstedes anpartsbeviser. Udstedes der i et anpartsselskab sådanne anpartsbeviser, skal disse altid lyde på navn, og de er ikke negotiable.

Særligt for aktiebrevens vedkommende er det muligt at træffe bestemmelse i vedtægterne og aktiebrevene om mortifikation uden dom, jfr. AL § 24, stk. 3. Ved mortifikation forstås det forhold, at et bortkommet dokument erklæres magtesløst.

2. Udøvelse af aktieretten.

Litteratur: Sindballe s. 201-04 og s. 213-15, Gomard s. 208-12 og s. 217-19, Aktielovskommentaren s. 63-74 og s. 79-81, Kjølbye, UfR 1973B.244 f., Borum, J 1962.255-66, Lyngsø: Negotiable dokumenter s. 310 f., Lars Erik Taxell: Om aktierätt vid bolagsstämma. Åbo 1959, Hørlyck, J 1970.447 f., Poul Holmgaard, UfR 1972B.149 og A. Vestberg, UfR 1973B.272.

a. Aktiebogen.

Reglerne om aktiebogen findes i AL §§ 25-27.

Aktiebogen er en fortegnelse over samtlige selskabets aktier. Aktiebogen behøver ikke at være en bog, men kan være »et betryggende løsblads- eller kortsystem« og førelsen af aktiebogen kan ske ved databehandling eller på anden dermed ligestillet måde, jfr. § 26, stk. 1.

Imidlertid behøver aktiebogen ikke blot at være en fortegnelse over selskabets aktier, men kan tillige indeholde en fortegnelse over selskabets aktionærer. Dette følger af AL § 25, stk. 2 om det tilfælde, at aktiebrevene omfatter flere aktier, hvad der er hjemmel til i § 22. I dette tilfælde skal aktiebogen indeholde oplysning om de nævnte

aktiebrevs løbenumre, de af aktiebrevene omfattede aktiers løbenumre samt disses pålydende.

Ved disse bestemmelser er der i dansk ret indført mulighed for anvendelse af det såkaldte aktiecertifikatsystem. I korthed går aktiecertifikatsystemet ud på, at der ikke udstedes aktiebrev for hver enkelt aktie, men derimod aktiecertifikater til dokumentation af hver enkelt aktionærs samlede aktiebeholdning. Tilsvarende er aktiebogen i et sådant system en fortegnelse ikke over aktierne, men over aktionærerne.

Et sådant konsekvent gennemført aktiecertifikatsystem har man ikke indført i dansk ret, men man har indført mulighed for at kombinere det traditionelle aktiesystem med aktiecertifikatsystemet.

Under lovens udarbejdelse drøftedes indgående, om der burde indføres et mere eller mindre konsekvent aktiecertifikatsystem, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 73-75. Baggrunden var, at i selskaber med mange aktionærer er det traditionelle system ofte upraktisk. Dette gælder navnlig reglerne om udbetaling af udbytte mod aflevering af kupon. I selskaber med mange aktionærer er der behov for ved databehandling automatisk at udskrive checks eller foretage kontooverførsel på grundlag af en fortegnelse over samtlige aktionærer. Se i øvrigt afsnit III.2.b om udbytteudbetaling.

En sådan mulighed foreligger altså nu, men det må dog fremhæves, at i praksis er det i mange tilfælde umuligt at anvende aktiecertifikatsystemet i selskaber med mange aktionærer, fordi der i disse selskaber ofte er ihændehaveraktier. I selskaber med ihændehaveraktier er det naturligvis ikke muligt at opstille en udtømmende fortegnelse over aktionærerne.

Systemet er i øvrigt det, at aktiebogen skal indeholde en fortegnelse over samtlige selskabets aktier, herunder også ihændehaveraktier. Indehaveren af navneaktier skal anmelde sin erhvervelse til notering i aktiebogen, jfr. AL § 25, stk. 1 og stk. 3. Dette gælder også i de tilfælde, hvor

indehaveren af en ihændehaberaktie selv ændrer aktien til en navneaktie ved at påføre aktien sit navn.

Det følger af sagens natur, at der ikke i øvrigt påhviler indehaveren af en ihændehaberaktie nogen pligt til at anmelde sin aktiebesiddelse til notering i aktiebogen. AL § 24, stk. 1, 2. pkt. indeholder imidlertid hjemmel til at gennemføre en såkaldt hemmelig notering af ihændehaberaktiebesiddelse, idet det i bestemmelsen fastslås, at en ihændehaberaktie vedbliver at være en sådan, selv om den forsynes med selskabets påtegning om notering af ejerens navn, dersom navnet ikke er påført aktiebrevet. Baggrunden for hemmelig notering af ihændehaberaktier er, at vedtægterne kan stille krav om notering som vilkår for udøvelse af stemmeret, jfr. AL § 67, stk. 2, ligesom notering kan give sikkerhed for indkaldelse til generalforsamlingen, jfr. AL § 73, stk. 1.

I handelsministerens lovforslag var der en bestemmelse om offentlig adgang til aktiebogen. Dette forslag blev imidlertid modificeret væsentligt, idet aktiebogen efter den gældende lov kun er tilgængelig for følgende:

1. Bestyrelsens medlemmer. Dette følger af § 25, stk. 1, hvorefter det er bestyrelsen, der fører aktiebogen. Eventuelle arbejdstagerrepræsentanter i bestyrelsen har naturligvis også adgang til bogen.

2. Offentlige myndigheder, jfr. AL § 26, stk. 2.

3. En repræsentant for arbejdstagerne i de selskaber, hvor arbejdstagerne ikke har valgt bestyrelsesmedlemmer i henhold til § 49, stk. 2, jfr. § 26, stk. 2. Handelsministeren har fastsat nærmere regler herom i Bekendtgørelse nr. 598 af 21. november 1973.

For anpartsselskabernes vedkommende taler man ikke om aktiebog. Efter APL § 16 skal bestyrelsen straks efter anpartsselskabets stiftelse oprette en fortegnelse over anpartshaverne, og denne fortegnelse skal være tilgængelig for enhver anpartshaver og for offentlige myndigheder. Endvidere er fortegnelsen over anpartshavere tilgængelig for alle bestyrelsesmedlemmer samt i selskaber,

hvor arbejdstagerne ikke har valgt bestyrelsesmedlemmer i henhold til APL § 32, stk. 1, for en repræsentant for arbejdstagerne.

b. De økonomiske rettigheder.

Som tidligere nævnt har erhververen af en navneaktie pligt til at anmelde sin erhvervelse til notering i aktiebogen. Det er imidlertid fastsat i AL § 27, 2. pkt., at aktiebogens udvisende ikke nødvendigvis er afgørende med hensyn til retten til udbytte og andre udbetalinger og retten til nye aktier ved kapitalforhøjelse.

Afgørende for, hvem der kan udøve disse økonomiske rettigheder i forhold til selskabet, er først og fremmest vedtægternes bestemmelse.

Ofte indeholder vedtægterne bestemmelse om anvendelse af kuponer, der er indlagt arkvis i aktiebrevet.

Sådanne kuponer er i mange tilfælde udbyttekuponer, idet udbytte efter vedtægtsbestemmelsen kun kan udbetales med frigørende virkning mod aflevering af den kupon, der hører til det pågældende regnskabsår.

Imidlertid er det blevet almindeligt blot at individualisere kuponerne ved nummerering, hvilket har den praktiske betydning, at de i så fald også kan anvendes som emissionskuponer ved kapitalforhøjelse. Dette fremgår af AL § 31, hvorefter det i generalforsamlingsbeslutningen om forhøjelse af aktiekapitalen kan bestemmes, at udøvelse af aktionærernes fortegningsret eller udlevering af fondsaktier kun kan ske mod aflevering af en nærmere angivet kupon.

Navnlig i større selskaber med navneaktier kan der i vedtægterne være truffet bestemmelse om anvendelse af det såkaldte aktiecertifikatsystem, jfr. herom afsnit III.2a. Dette indebærer, at udbytte, fondsaktier m. v. tilstilles de aktionærer, der er noterede i aktiebogen, hvilket gør det muligt at foretage ekspeditionerne ved brug af databehandling.

Indeholder vedtægterne ingen bestemmelse om udø-

velse af aktionærernes økonomiske rettigheder, og er der ikke i generalforsamlingsbeslutningen om forhøjelse af aktiekapitalen truffet beslutning om anvendelse af kuponer i medfør af § 31, må man formentlig anvende reglerne om betaling ifølge omsætningsgældsbreve analogt, idet Aktieselskabsloven ikke indeholder regler.

Det indebærer, at med hensyn til ihændeleveraktier kan udbytte, fondsaktier, tegningsretbevis og kapitalandel udbetales eller udleveres til den, der sidder inde med aktien. Med hensyn til navneaktier gælder det samme, men i så fald skal indehaveren sidde inde med aktien med en i formen lovlig adkomst. Se nærmere Gbl. § 13.

Da der gælder et pålæg til indehavere af navneaktier om notering i aktiebogen, må det dog antages, at selskabet også med frigørende virkning kan erlægge til den, der står noteret som aktionær. Dette gælder i hvert fald, når der er tale om ikke-negotiable navneaktier, men formentlig også negotiable navneaktier.

I anpartsselskaber er legitimationsspørgsmålet enkelt, for her er fortegnelsen over anpartshaverne i alle tilfælde afgørende, jfr. FT 1972/73, tillæg A, sp. 4671.

c. Retten til at udøve indflydelse.

Efter AL § 27, 1. pkt. er det en betingelse, for at indehaveren af en navneaktie kan deltage i generalforsamling, afgive stemme, begære generalforsamling indkaldt og udøve andre beføjelser vedrørende selskabets virksomhed, at han er noteret i aktiebogen eller har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse. Såfremt sidstnævnte betingelser er opfyldt, kan aktionæren altså udøve sine rettigheder, selv om selskabets bestyrelse har nægtet at notere en erhvervelse.

For så vidt angår ihændeleveraktier dokumenteres retten til at udøve indflydelse ved besiddelse af aktien, men vedtægterne kan bestemme, at der ikke skal kunne udøves stemmeret, før udløbet af en vis tid efter at en erhvervelse er noteret i aktiebogen, eller aktionæren har

anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse, jfr. AL § 67, stk. 2.

Også her er notering i fortegnelsen over anpartshavere afgørende i anpartsselskaberne.

3. Overdragelse af aktieretten

Litteratur: Sindballe s. 210 f., Gomard s. 212-47, Aktielovskommentaren s. 54-59 og s. 65-71, Kjølbbye, UfR 1973B.245-47 og hertil Poul Madsen, UfR 1973B.362, Henry Ussing og C. C. Dybdahl: Gældsbrevslovene. København 1938, s. 158-62, Lyngsø: Negotiable dokumenter s. 301-10, Borum, UfR 1966B.97-104, Lars Erik Taxell: Aktieägarens rättsskydd, Curt Olsson: Aktieförvärvares rätt i förhållande till bolaget. Helsingfors 1949, W. E. von Eyben: Panterettigheder, 4. udg. København 1971, s. 88-90.

a. Overdragelse til eje.

En vanskelighed med hensyn til at overskue reglerne om overdragelse af aktier er, at der foreligger en række sondringer, der går på tværs af hinanden.

Som tidligere nævnt kan aktierne være

1. Navneaktier eller ihændehaberaktier.

Endvidere kan aktier være

2. Omsættelige aktier eller ikke-omsættelige aktier, jfr. AL § 18.

3. Negotiable aktier eller ikke-negotiable aktier, jfr. AL § 24, stk. 1.

Sondring nr. 1 vedrører spørgsmålet om, hvorvidt aktiebeholdningen indeholder oplysning om, hvem der er indehaver.

Sondring nr. 2 vedrører spørgsmålet om, hvorvidt aktien frit kan overdrages med hensyn til retten til at udøve indflydelse på selskabet.

Sondring nr. 3 vedrører spørgsmålet om virkningen af

aktiens overdragelse med hensyn til de økonomiske rettigheder.

De forskellige muligheder kan frit kombineres i det enkelte selskab med den ene undtagelse, at er aktierne ikke omsættelige, kan de ikke være ihændehaberaktier, jfr. AL § 21.

Såfremt der i et anpartsselskab er udstedt anpartsbeviser — hvilket jo er en frivillig sag — gælder altid, at anpartsbeviserne skal lyde på navn, ligesom de ikke er negotiable, jfr. APL § 15. Derimod er anpartsbeviserne normalt omsættelige, jfr. APL § 14.

For aktieselskabernes vedkommende findes reglerne om omsættelighedsbegrænsninger i §§ 18-20. Der kan kun indføres to former for omsættelighedsbegrænsninger ved bestemmelse i vedtægterne.

Efter § 19 kan bestemmes, at der ved aktieovergang skal tilkomme aktionærer eller andre forkøbsret. Efter § 20 kan bestemmes, at overdragelse af aktier kun kan ske med samtykke af selskabet.

Der er den forskel på bestemmelserne, at § 19 vedrører enhver form for »aktieovergang«, hvorimod § 20 kun vedrører »overdragelse af aktier«. § 19 omfatter altså i modsætning til § 20 ikke alene overdragelse ved aftale, men også overgang ved arv og andre former for skifte samt overgang ved kreditorforfølgning. Der er dog intet til hinder for, at man vedtægtsmæssigt indskrænker en forkøbsret, således at den kun gælder i tilfælde af overdragelse ved aftale.

Efter sædvanlig terminologi er en forkøbsret en ret til at overtage et formuegode, der er afhændet til tredjemand for den pris, som tredjemand vil betale. Dette gælder imidlertid ikke forkøbsretten til aktier, idet det fremgår af AL § 19, stk. 4, at hvis vedtægterne ikke indeholder bestemmelse om beregningsgrundlaget for købesummen, og der ikke kan opnås enighed om dens størrelse, skal købesummen fastsættes af skønsmænd til aktiernes værdi.

Det fremgår af Betænkning nr. 362/1964 s. 162, at afgørende ved ansættelsen af aktiernes værdi i almindelighed er værdien af selskabet som »going concern« opgjort på grundlag af selskabets regnskaber for de senere år og en vurdering af dets fremtidsudsigter, men derimod ikke aktiernes skattekurs eller hvad de kan udbringe ved en likvidation af selskabet. Der skal ved kursansættelsen på den ene side blandt andet tages hensyn til værdien af selskabets goodwill og eventuelle hemmelige reserver og på den anden side til dets skattetilsvær og eventuelle pensionsforpligtelser. Er der i vedtægterne truffet bestemmelse om beregningsgrundlaget, og fører denne til en åbenbart urimelig pris, kan bestemmelsen tilsidesættes ved dom, jfr. AL § 19, stk. 2.

Af AL § 20 fremgår, at er der i vedtægterne truffet bestemmelse om, at overdragelse af aktier kun kan ske med samtykke af selskabet, er det i almindelighed bestyrelsen, der træffer bestemmelsen. Det følger af bestyrelsens almindelige pligt til at udøve sin kompetence under hensyntagen til selskabets interesser, at nægtelse af samtykke til en overdragelse kun kan ske, når dette begrundes med hensynet til selskabet. Bestyrelsen kan derfor ikke nægte at samtykke til en overdragelse udelukkende med den begrundelse, at man ønsker at sikre sin egen magtposition.

AL § 18 begrænser kun mulighederne for at træffe vedtægtsmæssige bestemmelser om omsættelighedsbegrænsninger. Det vil som hidtil være muligt ved aftale mellem aktionærerne (aktionæroverenskomster) at træffe bestemmelse om indskrænkning i aktiernes omsættelighed også udover de muligheder, der følger af AL §§ 19 og 20.

Der er imidlertid den fundamentale forskel på omsættelighedsbegrænsninger på grundlag af bestemmelse i vedtægterne og omsættelighedsbegrænsninger på grundlag af aktionæroverenskomster, at overdrages en negotiabel aktie til en erhverver, der hverken kender eller har

formodning om omsættelighedsbegrænsningen, kan erhververen tilsidesætte (ekstingvere) den omsættelighedsbegrænsning, der beror på aktionæroverenskomsten, men derimod ikke den omsættelighedsbegrænsning, der beror på bestemmelse i vedtægterne.

I øvrigt forholder det sig således med de negotiable aktier, at de kan overdrages til en godtroende aftaleerhverver med den såkaldte ekstinktive virkning, jfr. AL § 24, stk. 1. Hermed menes, at når erhververen har fået aktiebrevet i hænde, hindrer det ikke hans ret, at overdrageren var umyndig eller manglede ret til at råde over aktiebrevet, medmindre erhververen vidste dette eller ikke har udvist den agtpågivenhed, som forholdene krævede. Endvidere er det en forudsætning, at overdrageren sad inde med aktiebrevet med en i formen lovlig adkomst.

Derudover er der en vis mulighed for, at den godtroende aftaleerhverver, der har erhvervet ret over et aktiebrev og fået det i hænde, kan tilsidesætte indsigelser fra selskabets side om indskrænkninger i den ret, som erhververen har fået overdraget. Dette gælder navnlig i tilfælde, hvor selskabet har betalt udbytte eller erlagt andre økonomiske ydelser til en modtager, der ikke var legitimeret, jfr. afsnit III.2.b.

Visse selskabers aktier omsættes på Københavns børs. Dette sker på grundlag af reglerne i Lov nr. 220 af 7. juni 1972 om Københavns fondsbørs og den dertil hørende Bekendtgørelse nr. 487 af 16. november 1972.

b. Pantsætning.

Ligesåvel som aktiebreve og anpartsbeviser kan overdrages til eje, kan de pantsættes. Omsættelighedsbegrænsninger hindrer ikke pantsætning, men kan være til hinder for, at panthaveren udøver indflydelse på selskabet.

I øvrigt er den almindelige regel, at en pantsætning ikke giver panthaveren nogen indflydelse, navnlig ikke

stemmeret. Dette hænger sammen med, at panthavere som udgangspunkt kun er interesserede i at skaffe sig økonomisk sikkerhed for deres krav. (UfR 1968.776 HD).

Men i mange tilfælde betinger en panthaver sig, at han vil udøve stemmeret, og det er muligt at overføre stemmeretten samtidig med pantsætningsaftalen, medmindre omsættelighedsbegrænsninger hindrer dette.

Når panthaverens fordring er forfalden, kan panthaveren indkræve udbyttet, såfremt han ved fremlæggelse af kupon eller på anden måde kan legitimere sig i forhold til selskabet. Indtil dette tidspunkt tilkommer udbyttet pantsætteren, medmindre panthaveren har betinget sig ret til at inkassere udbyttet.

Derimod antages normalt, at panteretten, også inden den er forfalden, omfatter fondsaktier samt fortegningsret til nye aktier, i det omfang de nye aktier kan tegnes til en lavere kurs end aktiernes værdi. Dette hænger sammen med, at udstedelse af fondsaktier samt tegning af nye aktier til en kurs under aktiernes værdi er udtryk for en udvanding af det kapitalgrundlag, der er panthaverens sikkerhed.

IV. AKTIEKAPITALEN

1. Aktiekapitalens betydning

Litteratur: Gomard s. 89 og Per Augdahl: Aksjeselskapet efter norsk rett, 3. udg. Oslo 1959, s. 111-13.

Gældende lov stiller som betingelse for stiftelse af et aktieselskab eller et anpartsselskab, at der indbetales en vis mindste aktiekapital eller indskudskapital.

Dette krav er udtryk for, at et aktieselskab eller anpartsselskab kun kan træde i funktion som et sådant, såfremt det i hvert fald på et tidspunkt har haft en vis egenkapital. I så henseende står aktieselskaberne og anpartsselskaberne i modsætning til alle andre former for selskaber — også selskaber med begrænset ansvar, idet den almindelige regel i dansk ret er, at selskabsvirksomhed kan påbegyndes uden egenkapital.

Kravet om, at der i aktieselskaber og anpartsselskaber skal indbetales en aktiekapital eller indskudskapital, går derimod ikke ud på, at der skal reserveres visse midler til fyldestgørelse af kreditorerne. De indbetalte værdier er til fri disposition i selskabets virksomhed og kan altså gå tabt, men dette påvirker ikke gyldigheden af selskabets stiftelse, ikke engang hvis værdierne går tabt inden stiftelsen er afsluttet, jfr. s. 32 f.

Bortset herfra er kravet om tilvejebringelse af en aktiekapital eller indskudskapital begrundet med hensynet til kreditorerne, idet dette i en vis forstand træder i stedet for deltagernes personlige hæftelse. Formålet er at opnå, at den manglende personlige hæftelse ikke afholder tredjemand fra at indgå aftaler med selskabet.

Kravet om indbetaling af en aktiekapital eller indskudskapital har betydning set med kreditorernes øjne på følgende måder:

1. Sikkerhed for, at der i alt fald på et tidspunkt har været visse værdier til stede i selskabet som grundlag for selskabets virksomhed.

2. Sikkerhed for, at der af de enkelte års regnskabsmæssige overskud er sket henlæggelse til en lovpligtig reservefond, hvis størrelse skal stå i forhold til aktiekapitalen, og som kun må anvendes til dækning af underskud, såfremt selskabet har et udækket underskud, jfr. AL § 111, stk 3. Dette gælder ikke i anpartsselskaber, hvor der ikke findes regler om lovpligtig reservefond.

3. Som udbytte må kun uddeles årets overskud i henhold til godkendt årsregnskab, overført overskud fra tidligere år og frie reserver efter fradrag dels af udækket underskud, dels af beløb der i henhold til lov eller selskabets vedtægter skal henlægges til den lovpligtige reservefond eller andre formål, jfr. AL § 110, stk. 1 og APL § 80, stk. 1. Dette indebærer, at såfremt selskabets værdier (aktiver) ikke er store nok til at dække såvel selskabets gældsforpligtelser som aktiekapital og lovpligtig reservefond, har selskabet underskud og vil ikke kunne udbetale udbytte, før dette underskud er dækket ind.

Kravet om aktiekapital og indskudskapital har altså navnlig den virkning, at det binder visse værdier i selskabet i den forstand, at værdierne ikke kan fordeles blandt aktionærerne og anpartshaverne.

2. Forhøjelse af aktiekapitalen

Litteratur: Sindballe s. 165-75, Gomard s. 136-60, Aktielovskommentaren s. 75-94, Græsvænge s. 31-36, Axel H. Pedersen, UfR 1949B. 193-97, samme: Byggeriets retlige og økonomiske organisation, 6. udg. København 1965, s. 197-222, Poul Holmgaard, UfR 1972B.145-47 og J 1974.151-53 og Kjølbye, UfR 1973B.248 f.

a. Kapitalforhøjelse ved nytegning.

Et selskab, hvis finansieringsbehov forøges, kan søge dette dækket gennem udbydelse (emission) af nye aktier enten til offentlig tegning eller til tegning i en lukket kreds. Sådan kapitalforhøjelse kan naturligvis også finde sted i forbindelse med en reorganisering af et selskab, der er kommet i økonomiske vanskeligheder, og vil i så fald ofte blive ledsaget af en nedsættelse af den gamle kapital.

Kapitalforhøjelse ved nytegning kan ske på to måder i aktieselskaber:

1. Ved generalforsamlingsbeslutning efter AL § 29.
2. Ved bestyrelsesbeslutning på grundlag af bemyndigelse ved vedtægtsbestemmelse efter AL § 37.

I anpartsselskaber kræves altid generalforsamlingsbeslutning, jfr. APL § 18.

De nærmere regler om fremgangsmåden ved generalforsamlingsbeslutning om kapitalforhøjelse og om beslutningens indhold fremgår af AL §§ 29, 32 og 33 (APL §§ 18, 20 og 21). Da aktiekapitalens størrelse er fastsat i vedtægterne, kræves imidlertid yderligere, at generalforsamlingsbeslutningen opfylder betingelserne for vedtægtsændringer, jfr. AL § 78 (APL § 59).

De tilsvarende regler om grundlaget for kapitalforhøjelse ved bestyrelsesbeslutning findes i AL § 37, stk. 2. Efter § 38, stk. 1 kan bestyrelsen selv foretage de ændrin-

ger af vedtægterne, som er en nødvendig følge af kapitalforhøjelse i henhold til § 37.

På grundlag af bestemmelse i generalforsamlingsbeslutningen kan der ske indbetaling i andre værdier end kontanter eller ved konvertering af gæld. I så fald gælder specielt for aktieselskaber, at selskabets revisor skal afgive udtalelse om bestyrelsens redegørelse til generalforsamlingen for de omstændigheder, der er af betydning for vurderingen af formueværdierne, derunder om en eventuel konverterings forsvarlighed, jfr. AL § 33. Endvidere skal revisor udtale sig om bestyrelsens beretning om selskabets økonomiske stilling, jfr. AL § 29, stk. 2.

Med hensyn til indbetalingen af den nytegnede aktiekapital henvises i øvrigt til afsnit II.3.b om det tilsvarende spørgsmål i forbindelse med stiftelse.

Reglerne om fremgangsmåden ved tegning af nye aktier findes i AL § 34 (APL § 22).

Den nye aktiekapital kan tillægges særlige rettigheder i forhold til den gamle og vil i så fald udgøre en særlig aktieklasse, jfr. AL § 32, stk. 2, nr. 2 (APL § 20, stk. 1, nr 4).

Er der i forvejen flere aktieklasser, følger det imidlertid af AL § 79, stk. 3, at der kun kan gennemføres en forskydning af retsforholdet mellem disse, når den tiltrædes af aktionærer, der ejer mere end 9/10 af den på generalforsamlingen repræsenterede del af den aktieklasse, hvis retsstilling forringes, og mere end halvdelen af denne aktieklasse. I anpartsselskaber er den tilsvarende regel i APL § 60, stk. 3 endnu strengere, idet beslutning om forrykkelse skal tiltrædes af alle anpartshavere, hvis stilling forringes.

Konsekvensen af disse regler er, at hvis der f. eks. i et selskab er to aktieklasser, hvorefter den ene har en forlodsret til udbytte, kan der gives en ny tredje aktieklasse forlodsret til udbytte i forhold til begge de gamle, hvorimod der kun kan gives den nye tredje aktieklasse forlodsret til udbytte i forhold til en enkelt af de gamle, såfremt det

sker under iagttagelse af de nævnte særlige regler om kvalificeret tilslutning.

Tidligere har det været et tvivlsspørgsmål, i hvilket omfang de gamle aktionærer uden særlig bestemmelse i vedtægterne kunne gøre krav på fortegningsret, d.v.s. fortrinsret til at tegne nye aktier. Baggrunden herfor er, at nye aktier ofte udbydes til en lavere kurs end aktiernes virkelige værdi. Endvidere kan det i selskaber med to næsten lige store aktionærgrupper forholde sig således, at placeringen af en kapitalforhøjelse bliver afgørende for den fremtidige indflydelse over selskabet.

I så henseende er der nu sket en afklaring i AL § 30 og APL § 19, idet gamle aktionærer og anpartshavere har ret til forholdsmæssig tegning af de nye aktier og anparter. Retten til forholdsmæssig tegning skal dog forstås med den modifikation, at der er tale om flere aktieklasser med fortrinsstilling for den ene med hensyn til tegningsret, gælder ret til forholdsmæssig tegning kun inden for den enkelte aktieklasse.

Endvidere kan bestemmelserne om fortegningsret fraviges i forhøjelsesbeslutningen med kvalificeret majoritet, og særligt for anpartsselskaber kan vedtægterne bestemme, at der ikke skal være fortegningsret for gamle anpartshavere.

Ejer selskabet egne aktier eller egne anparter, kan selskabet selv påberåbe sig fortegningsret, under forudsætning af at bestemmelserne i AL § 48 og APL § 30 om grænsen for erhvervelse af egne aktier og egne anparter overholdes.

Bestemmelserne om fortegningsret gælder kun, hvor kapitalforhøjelsen tegnes mod kontant indbetaling, men finder ikke anvendelse i tilfælde, hvor forhøjelsen ifølge generalforsamlingsbeslutningen skal finde sted ved konvertering af gæld til aktiekapital, hvor de nye aktier ifølge beslutningen skal indbetales ved overdragelse til selskabet fra aktionærer eller andre af en bestående virk-

somhed eller ved indskud af bestemte formueværdier, jfr. FT 1972/73, tillæg A, sp. 4460.

Såfremt der lovligt er truffet beslutning om fravigelse af den forholdsmæssige fortegningsret, er generalforsamlingsflertallet dog ikke frit stillet med hensyn til afsætning af nye aktier. Også i så henseende gælder den lovfæstede regel om, at aktionærerne og anpartshaverne skal behandles ligeligt, jfr. AL § 17 og APL § 13. Dette indebærer, at hvor aktier tegnes mod kontant betaling, kan aktierne ikke placeres hos enkelte af de gamle aktionærer, hvis de kan tegnes til en favørkurs, eller hvis magtforholdene i selskabet derved vil blive forrykket (se f. eks. UfR 1930.349 ØLD og 1934.1081 VLD). I øvrigt henvises til afsnit VI.4 om mindretalsbeskyttelse.

I skattelovgivningen findes der bestemmelser om, at der kan udstedes aktier til tegning blandt medarbejderne, altså en art udbyttedeling. Dette kan efter det nye 2. pkt. i AL § 30, stk. 3 ske med majoritet som til vedtægtsændring uanset aktionærernes fortegningsret.

Det er ikke i strid med en fortegningsret for de ældre aktionærer at udstede de nye aktier i så store nominelle beløb, at gamle aktionærer med små aktiebesiddelser ikke er i stand til at tegne nogen ny aktie på grundlag af beholdningen af gamle aktier. Sådanne småaktionærer kan nemlig udøve fortegningsretten enten ved opkøb af andre småaktionærers tegningsrettigheder eller ved at sælge deres egne. Noget sådant kan uden videre gennemføres, såfremt der anvendes emissionskuponer (se herom s. 43). Er dette ikke tilfældet, bestemmer AL § 31, at enhver aktionær har krav på at få udleveret et tegningsretsbevis med oplysning om, hvor mange beviser der kræves til tegning af en ny aktie.

Om en stedfunden kapitalforhøjelse skal der ske anmeldelse til Aktieselskabsregisteret, jfr. AL § 36, stk. 2 (APL § 23). Anmeldelse kan dog ikke ske, forinden der på de nytegnede aktier med tillæg af eventuel overkurs er indbetalt mindst 1/4.

Efter AL § 156 (APL § 126) skal der ske anmeldelse til registrering inden en måned, når der er sket ændring i selskabets vedtægter eller noget andet forhold, hvorom anmeldelse er sket. Det følger af den forannævnte indbetalingsregel, at denne frist på en måned først løber fra det tidspunkt, hvor der er indbetalt 1/4.

b. Konvertering af gæld til aktiekapital.

Et selskab i økonomiske vanskeligheder vil naturligvis som oftest have relativt store gældsforpligtelser. Dette kan formuleres på den måde, at en relativt stor del af selskabets aktiver er finansieret ved fremmedkapital.

Noget sådant kan selvsagt være en belastning for selskabets virksomhed. Dels er det dyrt at finansiere med fremmedkapital (store renteudgifter), og dels kan der hurtigt opstå likviditetsvanskeligheder, d.v.s. vanskeligheder med at skaffe midler til betaling af kreditorer, efterhånden som gældsforpligtelserne forfalder.

En sådan situation kan ende med selskabets opløsning ved likvidation eller konkurs, men i mange tilfælde kan kreditorerne se deres fordel i at træde ind i en reorganisering af selskabet ved at give afkald på fordringerne mod til gengæld at få aktier i selskabet, altså ved at konvertere fremmedkapitalen til egenkapital. Dette indebærer set med selskabets øjne den fordel, at finansieringen fremtidig ikke bliver rentebærende, ligesom der likviditetsmæssigt sker en lettelse, fordi aktionærer kun kan forlange udbetalinger, når der er overskud. Set med kreditorernes øjne kan en konvertering være fordelagtig på den måde, at kreditorerne fremtidig bliver aktionærer og derfor får mulighed for at nyde godt af selskabets fremtidige virksomhed.

Det fremgår af AL § 33 (APL § 21), at generalforsamlingsbeslutningen om forhøjelse af aktiekapitalen kan gå ud på en konvertering af gæld. Særligt for aktieselskabernes vedkommende skal revisor udtale sig om en eventuel konverterings forsvarlighed.

Dette hænger i nogen grad sammen med, at man under forarbejdet til den nye lovgivning opgav at stille krav om, at en konvertering kun skulle kunne ske til de konverterede fordringers værdi. I mange tilfælde vil det jo være sådan, at fordringer mod et aktieselskab i økonomiske vanskeligheder ikke kan værdiansættes til pålydende, og en konvertering til pålydende vil derfor i en vis forstand være udtryk for, at de nye aktier bliver tegnet til underkurs. Et sådant krav er ikke stillet, og fordringerne kan derfor konverteres til pålydende, men revisors udtalelse skal tage stilling til, om noget sådant vil være forvarligt.

I øvrigt er det i alt væsentligt de almindelige regler om kapitalforhøjelse ved nytegning, der gælder for kapitalforhøjelse ved konvertering, jfr. afsnit IV.2.a. Det må bemærkes, at reglerne om fortegningsret ikke gælder her, jfr. s. 54 f.

En særlig form for konvertering af gæld foreligger, når et selskab har udstedt konvertible gældsbreve. Se herom afsnit IV.6.

c. Udstedelse af fondsaktier.

Ved forhøjelse af aktiekapitalen med fondsaktier sker der en overførsel fra selskabets reserver til aktiekapitalen, jfr. AL § 29, stk. 1. For anpartsselskabers vedkommende taler man tilsvarende om fondsanparter, jfr. APL § 18, stk. 1.

Udstedelse af fondsaktier (der tidligere ofte blev betegnet friaktier) er et af de forhold, der hyppigst inddrages i den politiske diskussion af erhvervslivets forhold. På den ene side bliver det gjort gældende, at fondsaktierne er udtryk for en maskeret form for udbytteudbetaling. På den anden side bliver det gjort gældende, at udstedelsen af fondsaktier ikke giver aktionærerne mere, end de havde i forvejen, men blot fordeler den enkelte aktionærs samlede andel af selskabets nettoværdi på flere aktier.

Principielt er forholdet det, at hvis et selskab gennem

nogen tid har ført en forsigtig udbyttepolitik og kun udloddet en del af de enkelte års overskud som udbytte, vil det have oparbejdet en fri egenkapital. En sådan udvikling kan være medvirkende til, at aktiers kursværdi ofte er væsentligt større end den nominelle værdi.

Da det af hensyn til selskabets kreditmuligheder er ønskeligt, at en rimelig del af selskabets samlede aktivmasse er finansieret ved bunden egenkapital, der ikke kan udloddes til aktionærerne, nemlig aktiekapital, kan det være hensigtsmæssigt at omdanne en del af den fri egenkapital til aktiekapital ved udstedelse af fondsaktier. For såvidt får aktionærerne ikke mere, end de havde i forvejen.

Imidlertid kan det være et motiv for udstedelse af fondsaktier, at det pågældende selskab ønsker at forhøje udbyttet uden at forhøje udbytteprocenten (et udbytte på 10% af en aktiekapital på 1 mill. kr. virker mere akceptabelt end et udbytte på 20% af en aktiekapital på 500.000 kr.).

Endvidere kan man tænke sig, at fondsaktier udstedes med henblik på at skaffe aktionærerne en fortjeneste ved videresalg. En sådan bliver kun beskattet med særlig indkomstskat, hvorimod en forhøjelse af udbyttet ville blive beskattet med almindelig indkomstskat.

Det fremgår heraf, at uanset hvilken politisk synsvinkel man har med hensyn til erhvervslivets forhold, kan man ikke generelt karakterisere fondsaktier som noget akceptabelt eller noget uakceptabelt. Kapitalforhøjelse ved udstedelse af fondsaktier kan ske med forskellige motiver, og i det konkrete tilfælde kan man naturligvis vurdere, om man synes, at motiverne er akceptable.

Beslutning om fondsaktieemission skal altid træffes af generalforsamlingen på den måde, der er nærmere omtalt i AL § 29 og APL § 18.

Det er nærmere angivet i AL § 39, hvilke reserver der kan udloddes i form af fondsaktier. Disse er foruden den fri egenkapital, der efter § 110 kan udbetales som ud-

bytte, beløb der er fremkommet ved opskrivning af anlægsaktiver efter § 100, stk. 4 samt i visse tilfælde overførsel fra den lovpligtige reservefond, jfr. § 111, stk. 3. Overførsel fra den lovpligtige reservefond forudsætter, at selskabet ikke har noget udækket underskud.

For anpartsselskabernes vedkommende findes de tilsvarende regler i APL § 24.

Det følger af reglerne om aktiers og anparterers lige ret i AL § 17 og APL § 13, at alle aktionærer eller anpartshavere har ret til forholdsmæssigt at få samme andel af fondsaktierne eller fondsanparterne, medmindre der findes flere aktieklasser, hvoraf en aktieklasse har fortrinsheder i så henseende i forhold til den eller de øvrige.

Har selskabet egne aktier eller egne anparter, er det selv berettiget til at deltage i fondsaktieemissionen (fondsanpartsemissionen).

Også her kan man tænke sig, at aktionærer eller anpartshavere har en så beskeden beholdning af aktier eller anparter, at de ikke på dette grundlag er berettiget til at få udleveret en fondsaktie eller fondsanpart. I så fald kan fondsaktieretten udøves ved salg af denne eller ved køb af andres fondsaktieret. Dette fremgår af AL § 31, hvorefter hver aktionær har ret til at få udstedt et såkaldt delbevis for fondsaktieretten, medmindre selskabet anvender emissionskuponer (se herom s. 43).

I forhold til kapitalforhøjelse ved nytegning gælder der med hensyn til registrering det særlige, at kapitalforhøjelsen ikke kan gennemføres, før generalforsamlingsbeslutningen er registreret, jfr. AL § 39, stk. 3 (APL § 24, stk. 3). Dette skyldes, at det med hensyn til fondsaktie- og fondsanpartsemission er af særlig betydning, at Aktieselskabsregisteret får lejlighed til at efterprøve de formelle betingelser inden effektueringen.

Imidlertid fremgår det af Betænkning nr. 540/1969 s. 88, at disse bestemmelser skal forstås på samme måde som AL § 21, stk. 2, hvorefter de nye aktier ikke må udle-

veres, før registrering er sket. Derimod kan der og bør der inden registreringen ske de fornødne posteringer i selskabets bogholderi.

Fondsaktier og fondsanparter, der ikke bliver begæret udleveret af rette vedkommende, kan selskabet ikke til-egne sig som egne aktier eller egne anparter. Det fremgår af AL § 40, at når der er forløbet 5 år efter registreringen, og berettigede ikke melder sig på opfordring, skal bestyrelsen søge fondsaktierne afhændet. Er salgsprovenuet med fradrag af omkostningerne ikke afhentet inden 5 år efter afhændelsen, tilfalder beløbet selskabet og skal efter AL § 111, stk. 2 henlægges til den lovpligtige reser-vefond.

3. Nedsættelse af aktiekapitalen

Litteratur: Sindballe s. 295-99, Gomard s. 156-63, Aktie-lovskommentaren s. 100-08, Græsvænge s. 36-41, Holm-gaard, J 1974.153-54 og Poul Madsen, Advbl. 1973.365 f.

a. Annullering og indløsning af aktier.

Efter AL § 44, stk. 1 kræver kapitalnedsættelse beslut-ning af generalforsamlingen. Dette gælder dog ikke de tilfælde, hvor aktier kan eller skal annulleres eller indlø-ses af selskabet.

Tilsvarende regler gælder for anpartsselskaber, jfr. APL § 26, stk. 1.

Nedsættelse af aktiekapitalen ved annullering og ind-løsning forekommer i følgende tilfælde:

1. Hvor aktier tegnet ved kapitalforhøjelse ikke er fuldt indbetalt senest 1 år efter, at forhøjelsen er registre-ret, jfr. AL § 16. Indbetalingsfristen ved kapitalforhø-jelse har altså en anden virkning end indbetalingsfristen ved stiftelsen, hvor der efter AL § 15 kan blive tale om pålæg om opløsning af selskabet.

2. Når der i medfør af AL § 4, nr. 12 er taget forbehold i vedtægterne om, at aktionærer skal være forpligtet til at lade selskabet indløse deres aktier helt eller delvis, jfr. AL § 47, hvorefter nedsættelse af aktiekapitalen ved indløsning kan besluttes af bestyrelsen og finde sted uden indkaldelse af kreditorerne, såfremt der efter nedsættelsen fortsat er fuld dækning for aktiekapitalen og den dertil svarende lovpligtige reservefond.

Det må bemærkes, at der i vedtægterne også kan være tale om indløsningsret for andre end selskabet, men i så fald sker der naturligvis ingen kapitalnedsættelse. Derudover indeholder AL § 139, stk. 2 og § 142 regler om andres indløsning, nemlig moderselskabets indløsning af minoritetsaktier i datterselskabet og indløsningspligt for en aktionær, der har tilføjet bl. a. andre aktionærer tab, jfr. s. 111.

3. Egne aktier, som selskabet har erhvervet ud over 10%’s grænsen til opfyldelse af en selskabets påhvilende indløsningspligt efter AL §§ 136 og 172 skal annulleres, såfremt de ikke er afhændet inden 2 år efter erhvervelsen, jfr. AL § 48, stk. 4.

Ej heller i dette tilfælde skal der udstedes proklama (indkaldelse af kreditorerne), idet der ikke sker nogen udlodning til aktionærerne.

b. Dækning af underskud ved kapitalnedsættelse.

Såfremt et selskab har underskud på balancen, d.v.s. at summen af aktiver er mindre end summen af gældsforpligtelser og egenkapital, kan der ikke udbetales udbytte, jfr. AL § 110, stk. 1 (APL § 80, stk. 1).

Et sådant underskud kan imidlertid regnskabsmæssigt fjernes ved en reduktion af egenkapitalen gennem nedsættelse af aktiekapitalen. En sådan fjernelse af underskud er altså ikke udtryk for nogen forbedring af kreditorernes stilling, idet fremmedkapitalen er uændret. På den anden side bliver kreditorerne ikke ringere stillet, idet

der ikke i forbindelse med nedsættelsen sker nogen udbetaling til aktionærerne.

Indirekte kan kreditorernes stilling dog blive forringet derved, at der efter nedsættelsen på ny kan ske udbetaling af udbytte. Men i så henseende er der nu indført en regel i AL § 45, 2. pkt., hvorefter der i et tidsrum af 3 år regnet fra registreringen af den gennemførte kapitalnedsættelse ikke må træffes beslutning om udbetaling af et højere samlet udbytte end 6% årligt, medmindre aktiekapitalen igen er blevet forhøjet til dens gamle størrelse. Ved formuleringen »et højere samlet udbytte« er der givet hjemmel til en gennemsnitsopgørelse, hvorefter der f. eks. godt må udbetales 7% et år, såfremt der det forrige år kun blev udbetalt 5%, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 96. I anpartsselskaber findes ingen tilsvarende regel.

Det fremgår modsætningsvis af AL § 46 (APL § 28), at hvis et nedsættelsesbeløb udelukkende anvendes til dækning af underskud, skal der ikke udstedes proklama, altså indkaldelse af kreditorerne. Dette skyldes, at kreditorernes fyldestgørelsesmuligheder ikke bliver forringede, når der ikke sker nogen udbetaling af midler.

Men det må fremhæves, at fritagelsen for udstedelse af proklama kun gælder, såfremt der heller ikke i fremtiden på grundlag af kapitalnedsættelsen kan ske udbetalinger.

Konsekvensen heraf er, at såfremt der ved kapitalnedsættelsen er eller skabes fri egenkapital, der jo kan udbetales til aktionærerne på et senere tidspunkt, skal der udstedes proklama. Dette kan f. eks. komme frem, såfremt den lovpligtige reservefond inden kapitalnedsættelsen var kommet op på maksimum, for i så fald kan en forholdsmæssig del af den overføres til den fri egenkapital, når aktiekapitalen reduceres, jfr. AL § 111, stk. 1 og stk. 3. I så fald kan proklama kun undlades, såfremt den frigjorte del af den lovpligtige reservefond forlods anvendes fuldt ud til dækning af underskuddet.

I forhold til aktionærerne gennemføres kapitalnedsættelsen på den måde, at der enten udleveres nye aktiebrev

med et forholdsmæssigt reduceret pålydende beløb eller sker påtegning på aktiebrevene herom, jfr. AL § 21, stk. 6.

Generalforsamlingsbeslutningen om kapitalnedsættelsen samt nedsættelsens gennemførelse skal anmeldes til aktieselskabsregisteret inden 1 måned i henhold til AL § 44, stk. 5 og § 45, 1. pkt., jfr. § 156.

c. Udbetaling til aktionærerne m. v.

Udover til forannævnte formål kan der kun ske nedsættelse af aktiekapitalen til de formål, der er opregnet i AL § 44, stk. 2, nr. 2-4, nemlig udbetaling til aktionærerne, afskrivning af aktionærernes indbetalingspligt og henlæggelse til en særlig fond, der kun kan anvendes efter beslutning af generalforsamlingen.

I alle disse tilfælde skabes der grundlag for udbetaling til aktionærerne eller frigørelse af aktionærerne for indbetalingspligt. Der stilles derfor kvalificerede krav til fremgangsmåden dels med hensyn til kompetencen til at træffe beslutning og dels med hensyn til proklama.

Beslutning skal træffes af generalforsamlingen, men i henhold til AL § 44, stk. 3 (APL § 26, stk. 3) kan generalforsamlingen kun træffe beslutning om anvendelse af nedsættelsesbeløbet til de her angivne formål, såfremt bestyrelsen stiller eller godkender forslag herom, og urtherover skal der være fuld dækning for aktiekapitalen og den dertil svarende lovpligtige reservefond efter nedsættelsen.

Endvidere kræver gennemførelse af nedsættelse til de her omtalte formål to anmeldelser til Aktieselskabsregisteret. Dels skal beslutningen om kapitalnedsættelse anmeldes inden 1 måned efter, AL § 44, stk. 5, jfr. § 156 (APL § 26, stk. 5, jfr. § 126). Og dels skal der inden 1 år efter beslutningens registrering ske anmeldelse om gennemførelse af kapitalens nedsættelse, jfr. AL § 46, stk. 2 (APL § 28, stk. 2).

Efter AL § 46 (APL § 128) skal der endelig ved be-

kendtgørelse i Statstidende ske indkaldelse af selskabets kreditorer til at anmelde deres krav. Dette proklama er ikke præklusivt, så kreditorer, der ikke anmelder sig, mister altså ikke deres krav mod selskabet. Men så længe anmeldte og forfaldne krav ikke er fyldestgjort, og der ikke på forlangende er stillet betryggende sikkerhed for uforfaldne eller omtvistede krav, må kapitalnedsættelsen ikke gennemføres.

I forbindelse med gennemførelsen skal der enten udleveres nye aktiebrev med en forholdsmæssig reduktion af det pålydende beløb eller ske påtegning herom på aktiebrevne, jfr. AL § 21, stk. 6.

Under en likvidation kan der ske udlodning til aktionærerne, se herom s. 159.

4. Egne aktier

Litteratur: Sindballe s. 262-67, Gomard s. 167-72, Aktielovskommentaren s. 109-11, Carl Borgström: Koncernrättsliga problem. Stockholm 1970, s. 25 f. og s. 177-83, Græsvænge s. 41-44.

Et aktieselskabs opkøb af dets egne aktier kan på forskellig måde misbruges. Dels virker opkøb af egne aktier som en maskeret nedsættelse af aktiekapitalen, og dels kan det efter omstændighederne være fristende at opkøbe egne aktier for at påvirke kursen i opadgående retning.

Det må dog ikke overses, at besiddelse af egne aktier i de fleste tilfælde har den rimelige begrundelse, at selskabet ønsker at kunne knytte kunder, forretningsforbindelser m. v. til sig ved at overdrage aktier til dem.

I de oprindelige lovforslag blev der med forbillede i de fleste andre landes lovgivning stillet forslag om forbud mod erhvervelse af egne aktier eller egne anparter mod vederlag.

Dette forslag blev gennemført for så vidt angår anpartsselskaber, men for så vidt angår aktieselskaber kom AL § 48 til at gå ud på, at et aktieselskab mod vederlag må erhverve egne aktier til eje eller pant inden for en grænse på 10% af den tegnede aktiekapital. Dette gælder også et datterselskabs erhvervelse af moderselskabets aktier.

Der gælder ingen grænse med hensyn til erhvervelse af egne aktier på anden måde, f. eks. ved gave eller arv.

Endvidere er nogle undtagelsestilfælde opregnet i § 48, stk. 3, hvorefter selskabet i de nævnte tilfælde kan gå ud over 10%.

Der findes også andre regler i AL med det formål at hindre misbrug af egne aktier. Således bestemmer § 67, stk. 3, at egne aktier, herunder datterselskabets aktier i moderselskabet, ikke giver stemmeret. Endvidere fremgår det af samme bestemmelse, at sådanne aktier ikke medregnes, når der til en beslutnings gyldighed eller udøvelse af en beføjelse kræves samtykke af samtlige aktionærer eller en vis stemmeflerhed. Endelig fremgår det af AL § 101, stk. 1, at egne aktier skal optages i balancen på en særlig måde.

Opkøbes egne aktier med henblik på efterfølgende annulation, er der tale om en nedsættelse af aktiekapitalen med udbetaling til aktionærerne. Noget sådant kan bestyrelsen ikke foretage, ikke engang inden for 10% af aktiekapitalen, idet reglerne om nedsættelse af aktiekapitalen i kap. 7 skal overholdes. Disse regler forudsætter bl. a. generalforsamlingsbeslutning og udstedelse af proklama, jfr. nærmere afsnit IV.3.c.

Reglerne om egne aktier gælder også i de tilfælde, hvor der i medfør af AL § 19 er truffet bestemmelse om forkøbsret for selskabet i tilfælde af aktieovergang, og det er fastslået ved en norsk højesteretsdom, at dette også gjaldt i et tilfælde, hvor selskabet udøvede forkøbsretten for en andens regning og for midler, som denne havde stillet til rådighed (NDs 1970.72).

5. Tomme aktieselskaber

Litteratur: Gomard s. 182-200, Borum, Festskrift til Poul Andersen. København 1958, s. 68-82, Græsvænge s. 29-31, Axel Roelsen, RR 1960.336-39, Bernh. J. Posner, RR 1972.167-84.

Ved et tomt aktieselskab forstås et selskab, der i det væsentlige er uden aktiver, og som er ophørt med at drive virksomhed. Selv om et sådant selskab stadig har en intakt organisation med bestyrelse og måske direktion, kan det udvikle sig på den måde, at der ikke længere er nogen, der tager sig af selskabet, og derfor heller ikke nogen der sørger for at få selskabet likvideret.

Imidlertid kan dette tomme selskab være fristende som grundlag for påbegyndelse af virksomhed i aktieselskabsform, idet aktierne i det tomme selskab normalt vil kunne erhverves billigt. Men når en ny virksomhed påbegyndes i det tomme selskabs ramme, foreligger der i en vis forstand en omgåelse af reglerne om indbetaling af aktiekapital og stiftelsesreglerne i øvrigt, ligesom der kan blive tale om omgåelse af reglerne om betaling af kapitaltilførselsafgift og skattereglerne.

Begrebet tomme aktieselskaber må ikke forveksles med det, der i daglig tale ofte betegnes skuffeselskaber eller hvilende selskaber. Et skuffeselskab er et selskab, der vel er stiftet under overholdelse af lovgivningens regler, men som ikke er trådt i virksomhed, idet det er stiftet for at kunne være til disposition, såfremt der på et senere tidspunkt måtte vise sig behov for selskabet. Den afgørende forskel på et sådant skuffeselskab og et tomt aktieselskab er, at skuffeselskabet er stiftet under overholdelse af de

gældende regler og er i besiddelse af aktiver, nemlig dem der modsvarer den indbetalte aktiekapital.

Som følge af mulighederne for misbrug af tomme aktieselskaber er der ved adskillige lejligheder anstillet overvejelser om mulighederne for indskriden, og spørgsmålet om lovligheden har en enkelt gang været forelagt domstolene i form af en straffesag, hvor der imidlertid skete frifindelse.

Under udvalgsarbejdet vedrørende den nye aktieselskabslovgivning blev det overvejet at stille forslag om bestemmelser om tomme aktieselskaber, men dette blev opgivet, idet man fandt det rigtigst at overlade spørgsmålet til skattelovgivningen og eventuelt anden særlovgivning, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 93 f.

Derimod har Aktieselskabsregisteret skredet ind, når man er blevet opmærksom på, at indsendte anmeldelser vedrører overdragelse af et tomt aktieselskab, idet registeret har anset en sådan overdragelse for at være en omgåelse af aktieselskabslovens bestemmelser om stiftelse af selskaber. Denne praksis er blevet tiltrådt af Handelsministeriet, og det må forudses, at den vil blive opretholdt i fremtiden.

De momenter, som registeret lægger afgørende vægt på i forbindelse med en registreringsnægtelse, er foreliggende oplysninger om udskiftning af hele eller den væsentligste del af bestyrelsen, at der ikke findes midler i selskabet af betydning, samt at overdragelseskursen for aktierne er af en sådan størrelse, at den indicerer, at selskabet er uden reelle aktiver.

I denne forbindelse må også fremhæves det erstatningsansvar, der efter AL § 140 (APL § 110) påhviler bl. a. bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet bl. a. selskabets kreditorer skade ved overtrædelse af aktieselskabs- eller anpartsselskabsloven og vedtægterne.

Endelig må haves for øje, at såfremt man overtager et tomt selskab, overtager man også dets ufyldte gæld.

ditorer, i det omfang disses krav ikke er forældede. Træder et tomt selskab i funktion igen med nye aktionærer, og kommer det herunder til at disponere over midler, kan det meget vel tænkes, at kreditorer fra fortiden gør deres krav gældende.

6. Konvertible og udbyttegivende gældsbreve

Litteratur: Gomard s. 147 f., Aktielovskommentaren s. 95-99, Carl Borgström: Om konvertibla obligationer och andra finansieringsformer. Stockholm 1970 og Kjølbeye, UfR 1973B.249 f.

Traditionelt har et selskab med ønske om at skaffe sig ny kapital bl. a. stået over for valget mellem at udbyde nye aktier, eventuelt præferenceaktier, eller udbyde et obligationslån. I korte træk altså et valg mellem at skaffe ny finansieringsmulighed ved forøgelse af egenkapitalen eller ved forøgelse af fremmedkapitalen.

Set med investorernes øjne har placering af midler i aktier den fordel, at man derved får en aktionærs retsstilling med mulighed for et tilfredsstillende udbytte, hvis selskabets virksomhed går godt, samt mulighed for at deltage i emission af fondsaktier og kapitalforhøjelse. Placering af midler i obligationer giver derimod sikkerhed for en bestemt rente, ligesom kreditorerne får dækning før aktionærerne i tilfælde af likvidation.

Set med selskabets øjne er der den fordel ved optagelse af lån, at en renteudgift er fradragsberettiget på indkomstopgørelsen men på den anden side er det en ulempe at forpligte sig til at betale en bestemt rente også i tilfælde, hvor selskabet går dårligt.

Ved anvendelse af konvertible og/eller udbyttegivende gældsbreve er det muligt i nogen grad at kombinere de to former for finansiering.

Et konvertibelt gældsbrief er efter AL § 41, stk. 1 et gældsbrief, der giver långiveren ret til at ombytte sin fordring til aktier i selskabet.

Et udbyttegivende gældsbrief er efter AL § 43 et gældsbrief, der giver ret til rente, hvis størrelse helt eller delvis er afhængig af det udbytte, som selskabets aktier afkaster, eller af årets overskud.

Også i anpartsselskaber kan der udstedes konvertible og udbyttegivende gældsbriefe i henhold til den ganske kortfattede bestemmelse i APL § 25.

Beslutning om udstedelse af konvertible gældsbriefe træffes af generalforsamlingen. Da der samtidig i vedtægterne skal optages en bemyndigelse for bestyrelsen til at forhøje aktiekapitalen med det beløb, som ombytningen forudsætter, jfr. AL § 41, stk. 3, kræves en generalforsamlingsbeslutning med den majoritet, der er nødvendig til vedtægtsændring, jfr. AL § 78.

For indehaverne af konvertible gældsbriefe er det naturligvis af stor betydning at være på det rene med retsstillingen i tilfælde af ændring af aktiekapitalen, udstedelse af nye konvertible gældsbriefe eller opløsning af selskabet, og der skal i generalforsamlingens beslutning træffes nærmere bestemmelse herom, jfr. AL § 41, stk. 2.

Også for den forhøjelse af aktiekapitalen, der er en følge af konvertering, gælder forbudet mod at udstede aktier til underkurs. Det er derfor bestemt i § 41, stk. 4, at såfremt gældsbriefene er tegnet til underkurs, må ombytning kun gennemføres til pari, såfremt forskellen dækkes ved indbetaling eller af selskabets egenkapital.

Indehaverne af konvertible gældsbriefe træffer selv bestemmelse om, hvorvidt og hvornår de ønsker en konvertering gennemført, men generalforsamlingen kan fastsætte en seneste frist, jfr. AL § 42.

Generalforsamlingen kan også træffe bestemmelse om andre lånevilkår end de udtrykkeligt omtalte. F. eks. kan det bestemmes, at der skal gælde en grænse for udbytteudbetaling indtil udløbet af konverteringsfristen, lige-

som der efter AL § 49, stk. 2 er mulighed for at tillægge indehaverne af konvertible gældsbreve ret til repræsentation i selskabets bestyrelse.

Da konvertible gældsbreve indebærer mulighed for at tegne aktier i selskabet, gælder de almindelige regler om fortegningsret i AL § 30 også for gældsbrevene.

Udbyttegivende gældsbreve indebærer ikke nogen forhøjelse af aktiekapitalen, og beslutning kan derfor træffes med almindelig stemmeflerhed. De gamle aktionærer har ingen fortegningsret til udbyttegivende gældsbreve.

I det hele taget må udbyttegivende gældsbreve sidestilles med almindelige gældsbrevskrav mod selskabet med den modifikation, at renten er variabel i forhold til udbyttet eller overskuddet. Renteudgiften i henhold til udbyttegivende gældsbreve er således fradragsberettiget på indkomstopgørelsen, og indehaverne af udbyttegivende gældsbreve er i konkurstilfælde stillet som andre kreditorer.

V. REGNSKAB OG REVISION

1. Årsregnskabet

Litteratur: Sindballe s. 267-92, Gomard s. 359-75, Aktielovskommentaren s. 198-201, s. 211-36 og s. 246 f., Græsvænge s. 47-51 og s. 54-57, Årsregnskabet. Foreningen af Statsaut. Revisorer 1970, Gunnar Graversen: Årsregnskabet. København 1970, Jørgen A. Ottosen, RR 1968.162-68, Dennis Clausen, RR 1968.485-90, Poul Seier-Petersen, RR 1969.35-41, Erik Møllerup, RR 1969.222-35, H. Hjernøe Jeppesen, RR 1971.55-67 og Kjølbye, UfR 1973B.257-60.

Kritikken mod den gamle aktieselskabslov af 1930 rettede sig først og fremmest mod lovens regnskabsbestemmelser. Disse blev anset for at være for vage, således at selskaberne på lovens grund havde mulighed for at aflægge regnskaber, hvis informationsværdi var beskednen, eller som måske ligefrem var vildledende.

Regnskabskravene er blevet væsentligt skærpede. Dette er sket på flere måder. For det første stilles der større krav til regnskabsmaterialets indhold og specificationsgrad. For det andet er der gennemført en række reguleringer af de enkelte regnskabsmæssige posteringer, navnlig med henblik på overskudsopgørelsen og vurderingen af aktiverne. For det tredje er der sket en skærpelse af kravene om revision m.v.

I så henseende er der ingen principiel forskel på reglerne om aktieselskaber og reglerne om anpartsselskaber.

Det må imidlertid fremhæves, at den grundlæggende betingelse for en lovlig regnskabsaflæggelse stadig er det generelle begreb: God regnskabsskik, jfr. AL § 98. Med hensyn til regnskabets udformning er der stillet en række specificationskrav, men man har ikke fra lovgivningsmagtens side pålagt alle selskaber at aflægge regnskab på

en bestemt måde, og lovens opstilling af de enkelte regnskabsposter kan fraviges, såfremt det er stemmende med god regnskabsskik, jfr. AL § 102, stk. 2.

Endvidere må fremhæves, at der stadig ikke er tale om, at et rigtigt og lovligt regnskab kun kan aflægges på en måde.

Det vil fortsat være således, at et selskab kan arbejde med internt regnskabsmateriale, der indeholder flere oplysninger end det officielle regnskab, der forelægges generalforsamlingen. På den anden side må det formodes, at forskellen med de større krav til det officielle regnskab i nogen grad vil blive udvisket.

Endvidere vil det fortsat være således, at der ikke behøver at være overensstemmelse mellem det officielle regnskab og skatteregnskabet. De to former for regnskabsopgørelser har nemlig hver sit formål. Det officielle regnskab skal informere ledelse, aktionærer, arbejdstagere og offentlighed om selskabets økonomiske stilling, ligesom det er grundlaget for dispositionerne over overskuddet. Det skattemæssige regnskab har derimod til formål at danne grundlag for beregningen af selskabsskatten og aflægges derfor efter de særlige skatteretlige regler, der ikke nødvendigvis falder sammen med de driftsøkonomiske forhold.

En klar illustration af denne modsætning er de skatteretlige regler om fradragsberettigede afskrivninger og hensættelser. Disse regler har til formål at lette det enkelte selskabs mulighed for at investere ved at lette skatte trykket. Der er imidlertid ingen nødvendig sammenhæng mellem de afskrivninger og hensættelser, der kan og bør ske efter de skatteretlige regler, og de afskrivninger og hensættelser, der bør ske ud fra driftsøkonomiske betragtninger som udtryk for værdiforringelsen af selskabets aktiver og risikoen for tab.

Forholdet mellem selskabets regnskabsaflæggelse og de skattemæssige dispositioner omtales nærmere i afsnit V.5.

Et klart eksempel på anvendelsen af begrebet god regnskabsskik er de såkaldte hemmelige eller stille reserver.

Hermed forstås værdier, der ikke er kommet til udtryk i selskabets statusopgørelse. Der kan være flere grunde hertil: En fast ejendom kan være steget i værdi, eller der kan være sket en hurtigere afskrivning på visse aktiver, end værdiforringelsen betingede.

Det er ikke muligt generelt at besvare spørgsmålet, om det er tilladeligt at have hemmelige reserver. Dette afhænger i høj grad af hensigten. Oparbejdelsen af hemmelige reserver som udtryk for en forsigtig og konsoliderende praksis vil i almindelighed være i overensstemmelse med god regnskabsskik, hvorimod hemmelige reserver tilvejebragt med det formål at vildlede regnskabslæsere ikke er i overensstemmelse med god regnskabsskik. Dette vil f. eks. foreligge, såfremt visse aktiver hverken er eller har været optaget på regnskabet.

Kravene til, hvad et årsregnskab skal omfatte, fremgår af AL § 96, stk. 1. Et årsregnskab skal altid bestå af status (balance), resultatopgørelse — begge dele med tilhørende informerende noter — samt årsberetning. I koncerner skal der tillige udarbejdes et koncernregnskab, jfr. nærmere afsnit V.10.

Status er en balance mellem selskabets værdier (aktiver) på den ene side og finansieringen af disse værdier (passiverne) på den anden side. Passiverne opdeles i gældsforpligtelser (fremmedkapital) og egenkapital.

Resultatopgørelsen blev tidligere betegnet driftsregnskabet. Resultatopgørelsen er en specifikation af, hvorledes regnskabsårets overskud eller tab er fremkommet. Resultatopgørelsen bliver altså også en specifikation af ændringerne i selskabets egenkapital.

Noterne, der er omtalt i AL § 105, kan indarbejdes i status og resultatopgørelsen, men vil normalt for overskuelighedens skyld blive opført for sig selv. Det må imidlertid fremhæves, at noterne og de oplysninger, disse

indeholder, indgår som en del af status og resultatopgørelse.

Årsberetningen som en del af årsregnskabet er et nyt fænomen og skal indeholde forskellige supplerende informationer om selskabets økonomiske stilling.

Betegnelsen »årsregnskab« skyldes simpelt hen, at selskabet skal udfærdige status hver 12. måned, ligesom resultatopgørelsen skal vedrøre en 12 måneders periode, et regnskabsår.

Efter AL § 97 gælder der dog den modifikation, at selskabets 1. regnskabsperiode — og ved omlægning af regnskabsperioden en senere periode — kan omfatte et kortere eller længere tidsrum, dog højst 18 måneder. Se i denne forbindelse s. 27 om stiftelse ved overtagelse af en igangværende virksomhed, hvorefter den 1. regnskabsperiode skal starte den dag, hvor åbningsstatus er oprettet.

I aktieselskabsloven af 1930 var der gennemført en arbejdsdeling mellem direktionen og bestyrelsen med hensyn til regnskabsaflæggelsen, idet årsregnskabet blev udfærdiget af direktionen og vedtaget af bestyrelsen. Denne arbejdsdeling er ikke opretholdt, idet direktion og bestyrelse efter AL § 96, stk. 2 har et fælles ansvar for en lovlig og forsvarlig regnskabsaflæggelse. Dette er udtrykt på den måde, at årsregnskabet og koncernregnskabet skal underskrives af alle bestyrelses- og direktionsmedlemmerne, ligesom hvert enkelt bestyrelses- og direktionsmedlem har pligt til at meddele generalforsamlingen eventuelle indvendinger i form af en påtegning på regnskabet og en redegørelse i årsberetningen.

I øvrigt fremgår det af AL § 69, at regnskabsafslutningen og revisionen skal være afsluttet senest 6 måneder efter regnskabsårets udløb, idet det reviderede årsregnskab inden denne frist skal forelægges generalforsamlingen til godkendelse.

Senest 1 måned efter årsregnskabets godkendelse og senest 7 måneder efter regnskabsårets udgang skal det godkendte årsregnskab samt revisionsberetningen indsen-

des til Aktieselskabs-registeret, der efter § 158, stk. 1 indrykker en bekendtgørelse herom i Statstidende.

I Aktieselskabs-registeret er årsregnskabet tilgængeligt for offentligheden.

2. Revision og granskning

Litteratur: Gomard s. 384-96, Aktielovskomentaren s. 177-97, Tage Andersen og Poul Seier-Petersen, RR 1965.68-91, samme, RR 1966.77-82, Ib Yde, RR 1968.304-06, Schaumburg-Müller, RR 1968.477-82, E. Lindberg-Nielsen, s.st. 483-84, H. Hjernøe Jeppesen, RR 1971.171-78, C. Boye Jacobsen, RR 1970.108-161 og RR, 1972.455-74, O. A. Borum, RR 1973.54-57 og 411-19, Poul Seier-Petersen, RR 1972.427 og RR 1973.95-97 og Hørlyck, Fm. 1972.161.

a. Revisionen.

I henhold til AL § 82, stk. 1 skal generalforsamlingen vælge en eller flere revisorer samt eventuelt suppleanter for disse.

Der kan i vedtægterne være tillagt offentlige myndigheder eller andre ret til at udpege yderligere en eller flere revisorer. F. eks. kan man tænke sig, at der er tillagt aktionærmindretal, indehaverne af konvertible obligationer, en bestemt aktieklasse eller selskabets bankforbindelse ret til at udpege revisor.

Efter AL § 82, stk. 2 er der tillagt indehaverne af 1/10 af aktiekapitalen — altså ikke 1/10 af stemmerne — ret til at begære, at overregistrator for Aktieselskabs-registeret skal udnævne en revisor.

Revisor skal være myndig, og mindst en af revisorerne skal være statsautoriseret eller registreret revisor, jfr. AL § 83. I selskaber, hvis aktier eller obligationer noteres på børsen, skal der være mindst en statsautoriseret revisor,

jfr. AL § 84, der endvidere hjemler ret for indehaverne af 1/10 af aktiekapitalen til at forlange, at der vælges en statsautoriseret revisor.

I AL § 85 stilles en række krav til sikring af revisors uafhængighed. Bestemmelserne herom samt om revisors opgaver suppleres af lovgivningen om revisorer, navnlig Lov nr. 68 af 15. marts 1967 om statsautoriserede revisorer, Bekendtgørelse nr. 293 af 28. juni 1967 om statsautoriserede revisors virksomhed samt Lov nr. 220 af 27. maj 1970 om registrerede revisorer.

Revisor skal efter AL § 88, stk. 1 revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik. Efter stk. 2 skal revisor tillige revidere koncernregnskabet og koncernselskabernes indbyrdes regnskabsmæssige forhold, såfremt selskabet er et moderselskab.

Det fremgår udtrykkeligt af AL § 88, at revisionen skal være kritisk med hensyn til selskabets regnskabsmateriale og dets forhold i øvrigt. Heri ligger, at revisor ikke kan nøjes med at kontrollere, om årsregnskabet og koncernregnskabet er i overensstemmelse med bogføringen. Revisor skal vurdere, om det regnskabsmateriale, som han får forelagt, er et korrekt udtryk for selskabets økonomiske forhold. Navnlig skal revisor skride ind, såfremt han under revisionen bliver opmærksom på, at der i regnskabsmaterialet mangler oplysninger eller findes vildledende oplysninger. Det er revisor selv, der suverænt afgør, om der er anledning til at skride ind.

Derimod følger det ikke af bestemmelsen om kritisk revision, at revisor skal vurdere forsvarligheden af de dispositioner, som selskabets ledelse har foretaget. Revisor skal lægge de foretagne dispositioner til grund, men kontrollere, at der er givet et regnskabsmæssigt korrekt udtryk for følgerne af ledelsens dispositioner.

Endvidere er det ikke revisors opgave at undersøge, om der kan være sket besvigelser fra personalets side, men revisor skal kontrollere, om selskabets forretningsgang med hensyn til kasseforretninger og bogføring er tilrette-

lagt så forsvarligt, at disse registreringer kan lægges til grund ved vurderingen af årsregnskabets rigtighed.

I denne forbindelse må dog fremhæves, at det efter AL § 91, stk. 3 udtrykkeligt er pålagt revisor at gøre anmærkning, såfremt han ved sin revision har fundet, at der foreligger forhold, som kan medføre ansvar for bestyrelsesmedlemmer eller direktører.

Revisor tilrettelægger selv revisionsarbejdet og dettes omfang, men det er dog fastsat i AL § 88, stk. 3, at han skal efterkomme de krav vedrørende revisionen, som måtte blive stillet af generalforsamlingen, forsåvidt de ikke strider mod lov eller mod selskabets vedtægter eller mod god revisionsskik.

Bestyrelsen og direktionen har pligt til at give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, ligesom ledelsen skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som revisor anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv. Et datterselskabs bestyrelse og direktion har tilsvarende forpligtelser over for moderselskabets revisor, jfr. AL § 89.

Selskabets ledelse kan ikke i henhold til lovens bestemmelser afvise at yde bistand eller give oplysninger til revisor, uanset om ledelsen måtte finde en sådan bistand overflødig eller uhensigtsmæssig. På den anden side må det dog ud fra en praktisk betragtning fremhæves, at det næppe vil være muligt for revisor at udføre sit arbejde forsvarligt, såfremt der er principielle uoverensstemmelser mellem ham og selskabets ledelse med hensyn til revisionens gennemførelse. I så fald vil det i givet fald kunne være nødvendigt, at enten revisor eller ledelsen træder tilbage.

Resultatet af sin revision skal revisor dels meddele offentligheden, dels generalforsamlingen og dels ledelsen.

Efter AL §§ 90 og 91 skal revisor for det første meddele årsregnskabet en påtegning til bekræftelse af, at han har revideret dette, ligesom der i påtegningen skal henvi-

ses til en særskilt revisionsberetning, der afgives til generalforsamlingen.

Revisionsberetningen behøver ikke at blive påført regnskabet, men da revisionspåtegningen og revisionsberetningen hænger nøje sammen, kan det være hensigtsmæssigt, at begge dele påføres regnskabet i sammenhæng. Således har praksis da også udviklet sig.

Efter indførelsen af de nye regler om den særskilte revisionsberetning kan revisors påtegning gøres yderst kortfattet og simpelt hen bestå af bekræftelsen på, at årsregnskabet er revideret, henvisningen til revisionsberetningen samt i givet fald bemærkning om, at regnskabet ikke bør godkendes. Se nærmere § 90.

Reglerne om revisionsberetningens indhold findes i § 91. Denne revisionsberetning, der skal være bestyrelsen i hænde senest 2 uger før den ordinære generalforsamling, således at bestyrelsen kan tage stilling til indholdet, skal indeholde en nærmere redegørelse for resultatet af revisionen samt en vurdering af, hvorvidt regnskabet er opgjort i overensstemmelse med lovgivningen og vedtægterne, og om det indeholder fornødne oplysninger om resultatet af selskabets drift og økonomiske stilling i øvrigt. Herudover skal revisor i givet fald gøre anmærkning, såfremt han har konstateret forhold, som kan medføre ansvar for ledelsen, ligesom han i øvrigt i beretningen kan meddele oplysninger, som han anser det for rigtigt at lade komme til aktionærernes kundskab.

Efter godkendelsen skal såvel årsregnskab som revisionsberetning tilstilles Aktieselskabsregisteret, jfr. § 108, og bliver derved offentligt tilgængeligt.

Herudover skal revisor føre en revisionsprotokol, hvori han nærmere redegør for de udførte revisionsarbejder og for eventuelle mangler vedrørende selskabets bogholderi og regnskabsvæsen i øvrigt, jfr. AL § 92. Denne revisionsprotokol er kun tilgængelig for bestyrelsen, men derimod ikke for aktionærerne. Selv om det ikke udtrykkeligt er hjemlet i loven, må det antages, at direktionen

som følge af sit medansvar for ledelsen har adgang til revisionsprotokollen.

Efter aktieselskabsloven af 1930 var der tale om den inkonsekvente ordning, at selv om revisor fungerede som aktionærernes tillidsmand, rapporterede revisor dog kun til ledelsen, bortset fra påtegningen på årsregnskabet. Denne påtegning skulle dog indeholde de bemærkninger, som revisionen gav anledning til, jfr. lov om statsaut. revisorer § 12.

Her er der sket en væsentlig ændring, ikke alene på grund af indførelsen af revisionsberetningen. Der er nemlig i AL § 93 tillagt revisor ret til at være til stede på generalforsamlingen, og han skal være til stede, såfremt hans nærværelse må anses for nødvendig af hensyn til de spørgsmål, som skal behandles.

Ydermere er der efter AL § 70 tillagt revisor ret til at begære indkaldelse af ekstraordinær generalforsamling.

Det har været diskuteret, om revisor har anmeldelsespligt, såfremt han under udførelsen af sit revisionsarbejde bliver bekendt med ulovligheder.

Der er næppe tvivl om, at revisor efter det foran anførte har anmeldelsespligt i forhold til bestyrelse og generalforsamling. Muligvis har en revisor, der ikke er valgt af generalforsamlingen, anmeldelsespligt over for den, der har valgt ham. Pligt til at indgive politianmeldelse kan der kun blive tale om i særligt graverende tilfælde.

b. Granskning.

Som led i bestræbelsen på at styrke aktionærmindretalletes stilling er der indført et nyt begreb, der betegnes granskning af selskabets stiftelse eller af nærmere angivne forhold vedrørende selskabets forvaltning eller af visse regnskaber, jfr. AL § 95.

Selve tanken er dog ikke ny, idet den første gang blev fremsat på et nordisk juristmøde i 1875.

Et forslag om granskning kan vedtages af generalforsamlingen med simpel stemmeflerhed, men vedtages for-

slaget ikke, kan en aktionær anmode skifteretten om at udnævne granskningsmænd, såfremt forslaget dog opnåede tilslutning fra aktionærer, der repræsenterede 25% af aktiekapitalen.

Der er ikke fastsat nærmere bestemmelser om udførelsen af granskningen, bortset fra at granskningsmændene skal afgive en skriftlig beretning til generalforsamlingen, ligesom denne beretning skal fremlægges til eftersyn for aktionærerne.

Imidlertid fremgår det af loven, at et forslag om granskning skal angå nærmere angivne forhold, og heraf følger at formålet med en granskning vil komme til at fremgå af generalforsamlingsbeslutningen eller skifterettens afgørelse. Til forskel fra revisionen kan en granskning gå ud på en vurdering af hensigtsmæssigheden og forsvarligheden af ledelsens dispositioner.

Efter loven er der kun tillagt aktionærerne adgang til granskningsberetningen, men det må være en følge af bestyrelsens og direktionens ansvar for ledelsen, at disse organer også kan gøre krav på at stifte bekendtskab med beretningen.

3. Aktiverne

Litteratur: Aktielovskommentaren s. 201-21 og s. 230-36.

AL § 102, stk. 2 indeholder forskrifterne med hensyn til, hvilke poster der skal fremgå af status. Der er dog endnu ikke tale om at stille krav om aflæggelse af regnskab efter et bestemt skema, idet opstillingen kan fraviges, såfremt det er stemmende med god regnskabsskik, ligesom yderligere specifikation skal foretages, hvor dette tilsiges af selskabets forhold.

AL §§ 99-101 indeholder en række regler om værdiansættelser på status.

Der er her tale om en sondring mellem omsætningsaktiver og anlægsaktiver. Afgørende er selskabets hensigt med investeringen, idet omsætningsaktiver er de aktiver, der ikke er bestemt til vedvarende eje eller brug for selskabet, hvorimod anlægsaktiver er bestemt til vedvarende eje eller brug.

Aktiver som aktier, obligationer og andre værdipapirer samt fordringer kan således både være omsætningsaktiver og anlægsaktiver alt efter bestemmelsen med dem.

For regnskabslæseren siger det naturligvis noget om selskabets økonomiske stilling, hvorvidt et aktiv er omsætningsaktiv eller anlægsaktiv.

Sondringen har imidlertid en betydning herudover, idet reglerne om værdiansættelsen er forskellige. § 99 indeholder reglerne om omsætningsaktiver og § 100 om anlægsaktiver.

Den væsentligste forskel beror på § 100, stk. 4, hvorefter anlægsaktiver kan opskrives. Dette gælder ikke omsætningsaktiver.

I øvrigt er udgangspunktet det fælles, at et aktiv ikke må optages til mere end anskaffelsesprisen, og for omsætningsaktivernes vedkommende endda kun dagsprisen, hvis denne er lavere (et varelager kan f. eks. være blevet ukurant).

Efter § 99 kan omsætningsaktiver dog under særlige omstændigheder ansættes højere end anskaffelsesprisen, når det er foreneligt med god regnskabsskik, men dagsprisen udgør under alle omstændigheder maksimum.

Derimod kan anlægsaktiver, hvis værdi er væsentligt højere end det beløb, hvortil de er optaget i status for det foregående regnskabsår, opskrives til den højere værdi, såfremt værdiforøgelsen må antages at være af varig karakter, jfr. § 100, stk. 4.

Fast ejendom må dog ikke opskrives over den seneste ejendomsskyldvurdering (der på den anden side vil give en for høj værdiansættelse for mange industriejendomme,

der er indrettet til særligt formål og derfor vanskelige at afhænde).

Det beløb, der indvindes ved en opskrivning af anlægsaktiver, må ikke udloddes til aktionærerne, men kun anvendes til nødvendig nedskrivning på andre anlægsaktiver, fondsaktieemission eller henlæggelse til en opskrivningsfond, der kun må benyttes i forannævnte øjemed.

I modsætning til den tidligere gældende lov må opskrivningsfonden ikke benyttes til dækning af underskud. Dette kan den dog indirekte komme til via fondsaktieemission og efterfølgende nedskrivning af aktiekapitalen til dækning af underskud.

For omsætningsaktivernes vedkommende er der ikke fastsat særlige afskrivningsregler til imødegåelse af værdinedgang, idet en værdinedgang, der giver sig udslag i en faldende dagspris, som nævnt skal medføre reduktion af vurderingsprisen.

For anlægsaktivernes vedkommende er der indført en sondring mellem afskrivning og nedskrivning.

Ved afskrivning forstås det regnskabsmæssige udtryk for den værdiforringelse, der sker på grund af alder, slid eller andre tilsvarende forhold. En nedskrivning er det regnskabsmæssige udtryk for, at værdien af anlægsaktiver er faldet under det niveau, som den ordinære afskrivning har ført til.

Det fremgår klart af AL § 100, stk. 2, at afskrivning af anlægsaktiver på grund af værdiforringelse er en ordinær driftsudgift, der under alle omstændigheder skal foretages, selv om resultatopgørelsen viser eller derved kommer til at udvise underskud. En ledelse påtager sig med andre ord et ansvar, såfremt den i dårlige tider undlader at foretage fornødne afskrivninger.

Også en nedskrivning i tilfælde, hvor et anlægsaktivs værdi er lavere end den værdi, hvortil det kan opføres efter foretagelse af ordinære afskrivninger, er en nødvendig driftsudgift, såfremt dette følger af god regnskabs-skik, jfr. AL § 100, stk. 3.

Omkostningerne til afskrivninger og nedskrivninger på anlægsaktiver skal fremgå særskilt af resultatopgørelsen, jfr. AL § 104, stk. 4, og det fremgår af § 104, stk. 5, at afskrivningerne og nedskrivningerne skal fordeles på de poster i status, som de knytter sig til. Dette indebærer, at man ikke som tidligere kan foretage afskrivninger og nedskrivninger ved at oprette afskrivnings- og nedskrivningsfonde under passiverne uden at ændre værdiansættelserne på aktivsiden.

Afskrivningerne og nedskrivningerne skal nemlig give sig udslag i en reduktion af værdiansættelserne under aktiver.

I AL § 101 findes særlige regler om en række specielle aktiver. Disse regler går forud for de almindelige regler i §§ 99 og 100.

Dette indebærer, at egne aktier og de forskellige immaterielle værdier, der omhandles i § 101, ikke kan opskrives.

4. Gældsforpligtelserne

Litteratur: Aktielovskommentaren s. 211-21 og s. 230-36.

AL § 102, stk. 2 indeholder også kravene til specificationsgraden med hensyn til gældsforpligtelser (fremmedkapital).

Svarende til sontringen mellem omsætningsaktiver og anlægsaktiver er der her opstillet en sontring mellem kortfristet gæld og langfristet gæld. Som en mellemgruppe, der i øvrigt nærmest må betegnes som kortfristet gæld, fordrer loven angivet skyldigt udbytte til aktionærerne.

Det må dog fremhæves, at med hensyn til placeringen af gældsposter spiller selskabets hensigter naturligvis en rolle. Afgørende er gældens forfaldstid.

Til forskel fra de tidligere gældende regler stilles der nu krav om, at skatter, der er eller kan forventes pålagt selskabet for tiden før statusdagen, skal optages under kortfristet gæld.

Under langfristet gæld skal optages bl. a. prioritetsgæld, d.v.s. gæld, der er sikret ved pant i fast ejendom. Forudsætningen må dog stadig være, at forfaldstiden ligger mere end 1 år ude i fremtiden. En varegæld, for hvilken der er stillet sikkerhed i form af f. eks. et skadesløsbrev i fast ejendom, bør opføres som kortfristet gæld.

Endvidere må det strengt taget være rigtigst at opføre det kommende års afdrag på langfristet prioritetsgæld som kortfristet gæld.

Status skal – eventuelt inden for linjen – indeholde oplysning om selskabets sikkerhedsstillelser i form af pantsætninger og garantiforpligtelser. Hermed menes, at sådanne sikkerhedsstillelser skal angives, uden at beløbene medregnes i sammentællingen af gældsforpligtelserne, i det omfang sikkerhedsstillelserne ikke er udtryk for en aktuel forpligtelse for selskabet.

Efter AL § 103, stk. 3 skal der endelig gives særskilt oplysning om pant for tredjemands gæld.

5. Investeringsfonds og andre skattemæssige hensættelser

Litteratur: Aktielovskommentaren s. 217 f., O. A. Borum, RR 1971.99-105, Årsregnskabet, 1970, s. 11 f.

I henhold til AL § 102, stk. 2 IV skal status vise »investeringsfonds og andre tilsvarende henlæggelser, hver for sig«.

Loven om investeringsfonds (Lovbekendtgørelse nr. 590 af 12. december 1969) tillader, at der hvert år henlægges højst 20% af overskuddet af selvstændig erhvervs-

virksomhed med den virkning, at det henlagte beløb fradrages i den skattepligtige indkomst for det indkomstår, for hvilket henlæggelse foretages. Henlæggelsen er ikke udtryk for en fritagelse for beskatning, men derimod for en udskydelse.

Reglerne i loven om investeringsfonds er skatteretlige og ikke selskabsretlige. Dette viser sig bl. a. derved, at henlæggelse til investeringsfonds efter AL § 104, stk. 4, nr. 6 skal optages i resultatopgørelsen som en omkostning og ikke kan indgå i overskudsfordelingen.

Som tidligere fremhævet (s. 72) er det ingenlunde givet, at de skattemæssige dispositioner falder sammen med de driftsøkonomiske, og der er således meget, der taler for, at de rent skattemæssige dispositioner holdes ude fra den driftsmæssige regnskabsopgørelse.

Dette er imidlertid ikke muligt for så vidt angår henlæggelse til investeringsfonds, der skal fremgå såvel af resultatopgørelse som af status. Den nævnte statuspost bliver herefter angivelsen af en ubeskattet egenkapital, d.v.s. en egenkapital, for hvilken der påhviler selskabet en fremtidig skattebyrde.

Også i andre henseender tillader skattelovgivningen indkomstudlignende dispositioner i form af skattemæssige afskrivninger på driftsmidler og skattemæssig nedskrivning på varebeholdninger.

Formuleringen i § 102, stk. 2 IV »andre tilsvarende henlæggelser« indeholder ikke noget påbud om, at sådanne skattemæssige afskrivninger og nedskrivninger skal optages på status. Tværtimod kan det være mest hensigtsmæssigt at undgå sammenblanding ved ikke at medtage disse poster, men kun optage den udskudte beskatning som langfristet gæld eller i form af en note efter AL § 105, nr. 13. I så fald vil de nævnte skattemæssige dispositioner ikke påvirke resultatopgørelsen.

Det vil imidlertid være fuldt forsvarligt at opføre skattemæssige nedskrivninger på varebeholdninger på status

sammen med investeringsfonds som en anden form for ubeskattet egenkapital (man taler ofte om lagerreserver).

I så fald påvirkes resultatopgørelsen på den måde, at overskuddet formindskes, når nedskrivningerne forøges, hvorimod overskuddet forøges, når nedskrivningerne formindskes.

Dette problem: Forøgelsen eller formindskelsen af lagerreserver af indkomstudjævrende grunde er det centrale set under en selskabsretlig synsvinkel, for det kan være fristende at skjule en sådan indkomstudjævning, navnlig i tilfælde hvor selskabet går dårligt.

En sådan skjult regulering af resultatopgørelsen gennem de skattemæssige nedskrivninger kan navnlig tænkes foretaget på den måde, at nedskrivningerne fradrages i værdiansættelsen af varelageret under aktiver. I så fald vil reguleringerne af de skattemæssige nedskrivninger komme til at figurere som forøgelse eller formindskelse af vareforbruget på resultatopgørelsen.

Noget sådant er ikke blevet forbudt, men det er i så fald en nødvendighed, at det i en note oplyses, hvorvidt der er tale om en væsentlig påvirkning af årsresultatet, jfr. AL § 105, nr. 11 og Betænkning nr. 540/1969 s. 129 f.

Undladelse heraf vil kunne medføre ansvar for selskabets ledelse.

Imidlertid er det næppe i overensstemmelse med god regnskabsskik at skjule en regulering af resultatopgørelsen ved hjælp af de skattemæssige regler om nedskrivning af varelagre. Det siges herom i Foreningen af statsautoriserede revisors piece om årsregnskabet: »Det er i dag i vide kredse opfattelsen, at regnskabslæsere forholdes vigtige oplysninger af betydning for bedømmelsen af virksomhedens økonomiske stilling, når tilstedeværelsen af væsentlige varereserver og svingningerne i disse ikke kan ses af regnskaberne«.

6. Egenkapitalen, herunder lovpligtig reservefond

Litteratur: Gomard s. 377-79, Aktielovskommentaren s. 218 f. og s. 251-54, Poul Madsen, Advbl. 1973. 366 og C. B. Christoffersen, UfR 1940B.1-8.

Egenkapitalen opdeles i bunden egenkapital og fri egenkapital. Ved bunden egenkapital forstås den egenkapital, som selskabet ikke kan udlodde til aktionærerne, nemlig aktiekapital, lovpligtig reservefond og opskrivningsfond.

Det er ikke givet, at der kan disponeres frit over den fri egenkapital, idet selskabets vedtægter kan indeholde bestemmelser herom. Sådanne bestemmelser kan imidlertid ændres ved vedtægtsændring, og egenkapitalen er derfor fri i den forstand, at selskabet som sådant har mulighed for at træffe beslutning om udlodning.

Såfremt summen af selskabets aktiver er mindre end summen af gældsposter og egenkapital, har selskabet underskud på status. Tidligere har man ofte fulgt den fremgangsmåde at optage et sådant underskud under aktiver, således at der derved blev skabt balance mellem aktiver og passiver.

Denne fremgangsmåde må ikke længere benyttes, idet AL § 102, stk. 2 udtrykkeligt fordrer, at underskud for regnskabsåret og tidligere år skal optages som fradragsposter på passivside.

Reglerne om lovpligtig reservefond, der kun findes i aktieselskaber, men ikke i anpartsselskaber, findes i AL § 111.

Den lovpligtige reservefond fremkommer på to måder:

Efter § 111, stk. 1 skal der af årets overskud overføres en andel til den lovpligtige reservefond. Indtil denne udgør 10% af aktiekapitalen, skal der af overskuddet overføres mindst 10%, før udlodning til aktionærerne kan ske. Derefter skal der af overskud overføres mindst

5%, indtil fonden udgør 1/4 af aktiekapitalen. Når reservefonden har nået 1/4, skal der ikke overføres yderligere af overskuddet, medmindre vedtægterne foreskriver pligt hertil.

Herudover skal der imidlertid efter § 111, stk. 2 foretages ekstraordinære henlæggelser til den lovpligtige reservefond i visse tilfælde, også selv om den lovpligtige reservefond i forvejen er på 1/4 af aktiekapitalen. Dette gælder, når aktier ved selskabets stiftelse eller aktiekapitalens forhøjelse tegnes til overkurs, og endvidere skal til den lovpligtige reservefond henlægges beløb, som selskabet har modtaget ved salg af aktier i henhold til § 40.

Mulighederne for anvendelse af den lovpligtige reservefond fremgår af § 111, stk. 3.

Reservefonden kan for det første anvendes til dækning af underskud, men kun i det omfang underskuddet ikke kan dækkes af fri egenkapital.

For det andet kan den lovpligtige reservefond konverteres til fondsaktier, altså til en anden form for bunden egenkapital, men dette kan ikke ske, såfremt selskabet har et udækket underskud.

Derudover kan reservefonden »under de i § 46 angivne betingelser« anvendes til andre formål, herunder udlodning til aktionærerne. § 46 handler om nedsættelse af aktiekapitalen, og anvendelsen af den lovpligtige reservefond til andre formål vil således kun kunne ske efter udstedelse af proklama til kreditorerne.

7. Resultatopgørelsen

Litteratur: Gomard s. 368 f., Aktielovskomentaren s. 221-36.

Resultatopgørelsen (tidligere kaldet driftsregnskabet) er opgørelsen over, hvorledes årets overskud eller under-

skud er fremkommet. Resultatopgørelsen skal være en udtømmende opregning af indtægterne og udgifterne, således at nettoresultatet kan overføres til selskabets egenkapital. Resultatopgørelsen bliver således en specifikation af ændringerne i egenkapitalen.

Til forskel fra tidligere kan der ikke medtages omkostninger under overskudsanvendelsen. Visse udgiftsposter, som tidligere i et vist omfang blev medtaget under overskudsfordelingen, f. eks. henlæggelser til investeringsfonds, andre fonds og tantieme skal nu optages som omkostninger på resultatopgørelsen, jfr. AL § 104 og Betænkning nr. 540/1969 s. 139 f.

En anden ændring af retstilstanden er sket derved, at § 104, stk. 1 påbyder, at resultatopgørelsen skal vise hele indtægten af selskabets virksomhed (omsætningen), medmindre oplysning herom på grund af særlige omstændigheder kan være til skade for selskabet.

AL § 104, stk. 3 og stk. 4 indeholder kravene til specifikation af resultatopgørelsen.

Opregningen er ikke udtømmende, idet indtægter og omkostninger skal fordeles i poster i det omfang, det efter selskabets forhold må anses for påkrævet, jfr. § 104, stk. 2.

Der stilles ikke krav om opstilling af resultatopgørelsen i et bestemt skema. Det enkelte selskab står frit med hensyn til at anvende den traditionelle form, hvor indtægter og omkostninger opgøres hver for sig, eller beretningsformen, hvor der tages udgangspunkt i den samlede omsætning, hvorefter årets resultat fremkommer i form af fradrags- og tillægsposter.

Men i det omfang, hvori loven forlanger specificeret angivelse af de enkelte indtægter og omkostninger, må regnskabsaflæggelsen ikke ske med nettotal, men såvel indtægtstallene som omkostningstallene skal angives. Udgangspunktet er, at alle dispositioner, herunder også ekstraordinære dispositioner, der påvirker status, skal fremgå af resultatopgørelsen. § 104, stk. 3, nr. 4 og §

104, stk. 4, nr. 3 åbner dog en vis mulighed for at lade fortjeneste eller tab ved afhændelse af anlægsaktiver fremgå udelukkende som statusposter, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 140. Det fremhæves imidlertid heri, at noget sådant kun er tilladeligt i de tilfælde, hvor det er vanskeligt at opgøre fortjenesten eller tabet. I andre tilfælde skal også ekstraordinære indtægter og udgifter, som ikke har forbindelse med driften, fremgå af resultatopgørelsen, hvorved de påvirker overskuddet eller underskuddet.

8. Udbytte

Litteratur: Gomard s. 375-77 og s. 379-84, Aktielovskommentaren s. 248-51 og s. 254-58, Poul Madsen, Advbl. 1973.366 f., Allan Philip, J 1956.59-69.

Et aktieselskab eller anpartsselskab er en juridisk enhed, der er adskilt fra sine aktionærer og anpartshavere uanset disses indflydelse på selskabet.

Dette er blevet præciseret i AL § 109 (APL § 79), hvorefter der i almindelighed ikke må ske uddeling af selskabets midler til aktionærerne (anpartshaverne).

Uddeling af selskabets midler til aktionærerne må kun ske i følgende tilfælde:

1. Som udbytte på grundlag af det senest godkendte årsregnskab.
2. Som udlodning i forbindelse med nedsættelse af aktiekapitalen (indskudskapitalen), jfr. s. 63 f.
3. Som udlodning i forbindelse med nedsættelse af den lovpligtige reservefond, jfr. s. 88.
4. Som udlodning i forbindelse med selskabets opløsning, jfr. s. 159.

Da udbetaling af udbytte skal ske på grundlag af god-

kendt årsregnskab, kan der ikke længere udbetales a conto udbytte i årets løb.

Kun generalforsamlingen kan træffe beslutning om udbytte, jfr. AL § 69, stk. 2 og § 112.

For aktieselskaberne, men ikke for anpartsselskaberne gælder imidlertid, at generalforsamlingen ikke kan beslutte uddeling af højere udbytte end foreslået eller tiltrådt af bestyrelsen, jfr. § 112. Bestyrelsens forslag til generalforsamlingen om fastsættelse af udbytte stilles i årsberetningen, der indgår som en del af årsregnskabet, jfr. AL § 106, stk. 3.

I øvrigt står generalforsamlingen normalt frit med hensyn til at træffe bestemmelse om udbytte, og aktionærerne har navnlig ikke noget krav på at få udbytte, selv om der måtte være overskud. Bestemmelser i selskabets vedtægter kan dog give aktionærerne krav på udbytte i det omfang, selskabet disponerer over midler hertil.

Herudover er generalforsamlingen naturligvis bundet af vedtægtsbestemmelser om aktieklasser, der typisk går ud på, at en aktieklasse har en fortrinsret til udbytte forud for den eller de øvrige.

I henhold til AL § 110 kan som udbytte kun uddeles årets overskud i henhold til det godkendte årsregnskab samt fri egenkapital efter fradrag dels af udækket underskud, dels af beløb, der i henhold til loven eller selskabets vedtægter skal henlægges til den lovpligtige reservefond eller andre formål.

Selv om et årsregnskab udviser, at der er midler til udbytteudbetaling, kan selskabets virksomhed være forløbet så uheldigt i perioden fra regnskabsårets udløb til det tidspunkt, hvor der holdes generalforsamling, at der ikke længere er midler til udbetaling af udbytte.

Noget sådant hindrer næppe generalforsamlingen i at træffe beslutning om udbytte, idet afgørende for beslutningen er årsregnskabets udvisende, men det vil antagelig kunne pådrage bestyrelsen ansvar, såfremt den stiller forslag om et udbytte, der må anses for uforsvarligt på

grundlag af udviklingen efter årsregnskabets afslutning. Og som nævnt kan generalforsamlingen ikke beslutte uddeling af højere udbytte end foreslået eller tiltrådt af bestyrelsen.

Derudover gælder der i særlige tilfælde lovmæssige begrænsninger med hensyn til mulighederne for udbytteudbetaling.

For det første må udbyttet højst fastsættes til 6% af den indbetalte aktiekapital, såfremt den lovpligtige reservefond ikke udgør 1/10 af aktiekapitalen, jfr. AL § 110, stk. 1. En tilsvarende begrænsning findes ikke i anpartsselskaber, hvor der ikke er regler om lovpligtig reservefond.

Når der kun må udbetales 6% af den indbetalte aktiekapital, kan man stille spørgsmålet, om dette indebærer, at der må bortses fra den del af aktiekapitalen, der er fremkommet ved udstedelse af fondsaktier eller ved konvertering af gæld (se s. 56-60).

Dette er der imidlertid intet grundlag for i forarbejderne, og der er heller ikke nogen reel begrundelse for en sådan fortolkning, idet også den del af aktiekapitalen, der er tilvejebragt i form af fondsaktier eller ved konvertering af gæld modsvares af reelle værdier.

Bestemmelsen må således forstås på den måde, at i det omfang aktiekapitalen er tilvejebragt ved nytegnning, kan aktierne kun medregnes i det omfang, hvori der er sket indbetaling på aktierne.

For det andet følger det af AL § 45, at er aktiekapitalen nedsat til dækning af underskud, må der i et tidsrum af 3 år ikke træffes beslutning om udbetaling af et større samlet udbytte end 6% årligt, medmindre aktiekapitalen igen er forhøjet, jfr. nærmere s. 62. Ej heller denne begrænsning findes i anpartsselskaber.

9. Årsberetningen

Litteratur: Aktielovskommentaren s. 237-39, H. Hjernø-Jeppesen, RR 1971.117-28.

I et aktieselskabs årsregnskab skal indgå en årsberetning, jfr. AL §§ 96 og 108. Dette gælder kun for anpartsselskaber med aktiver på over 2 mill. kr., jfr. APL § 77, stk. 2.

Årsberetningen er en del af årsregnskabet og skal derfor revideres og godkendes af generalforsamlingen efter de almindelige regler om årsregnskaber. Endvidere skal årsberetningen indsendes til Aktieselskabs-registeret i henhold til AL § 108.

Formålet med årsberetningen er at supplere oplysningerne i balancen, resultatopgørelsen og de dertil hørende noter. Dette beskrives på den måde i § 106, stk. 1, at der i årsberetningen skal gives oplysning om forhold, som ikke skal fremgå af status og resultatopgørelse, men som er af vigtighed ved bedømmelsen af selskabets økonomiske stilling og resultatet af virksomheden i det forløbne år, alt i det omfang det ikke på grund af særlige omstændigheder kan skade selskabet.

Det fremhæves udtrykkeligt, at denne oplysningspligt også gælder forhold, som er indtrådt efter udgangen af regnskabsåret. I det hele taget må det antages, at årsberetningen får sin væsentligste betydning ved at supplere det historiske oplysningsmateriale i status og resultatopgørelse med budget- og prognosemateriale om selskabets udvikling efter årsregnskabets afslutning og om selskabets fremtidsudsigter. Derudover skal årsberetningen indeholde oplysninger om antallet af beskæftigede samt om lønninger og vederlag, jfr. nærmere § 106, stk. 2.

10. Koncernens regnskabsaflæggelse

Litteratur: Aktielovskommentaren s. 5-8 og s. 239-46, Erik Kjeld Olsen, RR 1969.366-75 og RR 1970.64-76, Niels Th. Kjølbye, RR 1973.523-33 og Koncernbalancen. Foren. af statsautoriserede revisorer 1973.

a. Koncernbegrebet.

Aktieselskabsloven af 1930 indeholdt ikke særlige regler om selskaber, der udgør en koncern. Sådanne regler er imidlertid blevet gennemført både i Aktieselskabsloven og i Anpartsselskabsloven.

Den lovgivning, der mest udførligt har reguleret koncernforholdene, er den tyske. Efter tysk ret er en koncern betegnelsen for det forhold, at to eller flere selskaber har en fælles ledelse, uagtet de formelt er selvstændige.

En sådan fælles ledelse kan bero på mange omstændigheder, f. eks. aktiebesiddelse, vedtægtsbestemmelser om ledelsesforhold samt aftaler, der gør et eller flere selskaber afhængige af et andet.

Denne form for koncernbegreb har man ikke lovfæstet i dansk ret.

Efter AL og APL § 2 er det i og for sig ikke afgørende, om to eller flere selskaber har samme ledelse.

En koncern foreligger for det første, når et selskab ejer en så stor del af aktierne eller anparterne i et andet selskab, at det repræsenterer flertallet af stemmerne. Det samme gælder, hvis to eller flere koncernselskaber tilsammen disponerer over flertallet af stemmerne i et andet selskab.

For det andet foreligger en koncern, hvor et selskab i øvrigt på grund af aktiebesiddelse, anpartsbesiddelse eller aftale har en bestemmende indflydelse over et andet selskab og dertil en betydelig andel i dets driftsresultat.

I en koncern betegnes det beherskende selskab som

moderselskabet og det eller de beherskede som datterselskaber.

Et aktieselskab, hvis væsentligste formål er at eje aktier eller anparter i andre selskaber, betegnes ofte et holding-selskab.

b. De særlige regnskabsregler i koncerner.

I de fleste henseender gælder der samme regler, hvad enten et selskab indgår i en koncern eller ej. En række regler modificerer dog dette udgangspunkt.

Dette hænger sammen med, at en koncern og det deri bestående afhængighedsforhold giver særlige muligheder for vildledning af regnskabslæsere. Dels er det muligt at flytte posteringer mellem selskaberne, således at disse ikke fremgår i regnskabet for det selskab hvor de naturligt hører hjemme, og dels er det muligt gennem interne handler på måske fiktive vilkår at flytte overskud eller tab fra det ene selskab til det andet.

De særlige regler om regnskabsaflæggelse i koncernforhold skal bidrage til at vanskeliggøre vildledning ved udnyttelse af disse muligheder.

For at det overhovedet kan lade sig gøre at overskue den samlede koncern, er det i AL §§ 83, stk. 5 og 88, stk. 2 bestemt, at mindst en af moderselskabets revisorer så vidt muligt bør være revisor i et datterselskab, ligesom moderselskabets revisor under sin revision af moderselskabets årsregnskab skal revidere koncernregnskabet og koncernselskabernes indbyrdes regnskabsmæssige forhold.

Endvidere fremgår det af AL § 97, stk. 2, at selskaber, der hører til samme koncern, skal have samme regnskabsår, medmindre særlige forhold tilsiger andet.

I sammenhæng hermed påhviler der efter AL § 55 (APL § 37) koncernselskabernes bestyrelser en særlig oplysningspligt.

Årsregnskabet i et moderselskab skal efter AL § 96 tilfælde omfatte et koncernregnskab. De nærmere regler om

koncernregnskabet findes i AL § 107, hvorefter koncernregnskabet udarbejdes som en koncernbalance opgjort som et sammendrag af moder- og datterselskabernes status.

Heraf følger, at koncernbalancen ikke fremkommer som en opsummering af de enkelte selskabers balancer, men der skal ske eliminering af interne mellemværender, herunder interne aktie- og anpartsbesiddelser. Koncernbalancen bliver altså den balance, der var fremkommet, såfremt koncernen havde været ét selskab.

Endvidere skal koncernbalancen angive koncernens samlede årsresultat samt dens fri egenkapital eller det samlede tab. Også her skal der ske fradrag af interne fortjenester og udbytteudbetaling mellem koncernselskaberne.

En afgørende forudsætning for en sådan regnskabsafklæggelse for koncernen som driftsøkonomisk enhed er imidlertid, at de enkelte koncernselskaber driver en nogenlunde ensartet virksomhed. I visse tilfælde er de enkelte koncernselskaber efter karakteren af deres virksomhed så inkommensurable, at en koncernbalance ville give et misvisende billede af koncernens økonomiske stilling. I så fald hjemler § 107, at der i stedet for en koncernbalance udarbejdes en koncernredegørelse, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 143.

Reglerne om koncernredegørelsens indhold findes i § 107, stk. 3. Koncernredegørelsen skal indeholde oplysninger om de enkelte koncernselskabers indbyrdes mellemværender, årsresultater samt fri egenkapital eller tab. Endvidere skal der gives oplysning om koncernens årsresultat og om dens samlede fri egenkapital eller det samlede tab med fradrag af interne fortjenester og foretaget udbytteudbetaling mellem koncernselskaberne.

I AL §§ 101 stk. 2 og 103, stk. 1 findes særlige regler om optagelse på status af moderselskabets aktier eller anparter i et datterselskab samt af tilgodehavende hos eller gæld til andre koncernselskaber.

Resultatopgørelsen skal særskilt vise udbytte af aktier eller anparter i datterselskaber, jfr. AL § 104, stk. 3.

Endelig findes en særlig regel om udbytteuddeling i et moderselskab, idet sådan uddeling ikke er tilladt, såfremt det må anses for stridende mod god regnskabsskik under hensyn til koncernens stilling, jfr. AL § 110, stk. 2 (APL § 80, stk. 2).

Denne regel er udtryk for, at lovgiveren betragter koncernen som en økonomisk enhed. Imidlertid må fremhæves, at der ikke i almindelighed er tale om, at moderselskaber hæfter for datterselskabernes forpligtelser. Med hensyn til hæftelsen er de enkelte koncernselskaber som udgangspunkt selvstændige, jfr. s. 12 og s. 154 f.

11. Aktionærlån m. v.

Litteratur: Gomard s. 172-82, Aktielovskommentaren s. 219-21 og s. 258-62, H. H. Bruun, UfR 1948B.43-46, C. L. David, s.st. 105-08, Estrid Jacobsen, s.st. 237-41, Jørn Thomsen, s.st. 286 f., C. B. Christoffersen, UfR 1949B.55-60, Niels Klerk, s.st. 61-63, Viggo Villadsen, RR 1952.246 ff., Poul Holmgaard, UfR 1972B.147 f. og J 1974.156-58.

Aktieselskaber og anpartsselskaber er selvstændige juridiske enheder adskilt fra selskabsdeltagerne.

Dette viser sig bl. a. på den måde, at et selskab kan have forretningsmellemværender med sine aktionærer eller anpartshavere samt med bestyrelsesmedlemmer og direktører. Som led i sådanne forretningsmellemværender kan der opstå tilgodehavender såvel for selskabet som for dets deltagere eller ledere. Dette er der intet ulovligt i.

I denne forbindelse må dog bemærkes de nye regler i AL § 109 (APL § 79), hvorefter uddeling af selskabets

midler til aktionærerne eller anpartshaverne kun må finde sted som udbytte eller som udlodning i de angivne tilfælde. Hvis man derfor tænker sig, at en hovedaktionær eller hovedanpartshaver udnytter sit herredømme over selskabet til at skaffe sig fordele på selskabets bekostning ved fastsættelse af urimelige handelsvilkår, kan der foreligge overtrædelse af de nævnte bestemmelser. Det samme gælder, såfremt selskabets medkontrahent undlader at opfylde sine forpligtelser i forhold til selskabet.

De særlige regler om aktionærlån m. v. omfatter de tilfælde, hvor der af selskabet ydes lån i form af penge og pengeeffekter til samt stilles sikkerhed for aktionærer, anpartshavere, bestyrelsesmedlemmer eller direktører i selskabet eller dets moderselskab, jfr. AL § 115 (APL § 84). Herunder kommer ikke tilgodehavender som led i normale forretningsmellemværender.

Der stilles to betingelser for at aktionærlån m. v. kan accepteres:

1. Der skal stilles betryggende sikkerhed.
2. Der må kun ydes lån eller stilles sikkerhed inden for rammerne af selskabets fri egenkapital. Se om dette udtryk s. 87.

Disse betingelser gælder ikke for banker samt for lån til og sikkerhedsstillelse for et moderselskab, AL § 115, stk. 3 (APL § 84, stk. 3).

I bestyrelsens protokol skal der gøres bemærkning om ethvert lån og enhver sikkerhedsstillelse. Heraf følger, at kun bestyrelsen kan træffe beslutning om ydelse af de omhandlede lån og sikkerhedsstillinger. Det bliver derfor også bestyrelsen, der må afgøre, om en stillet sikkerhed er betryggende, og bestyrelsesmedlemmerne kan pådrage sig ansvar, såfremt afgørelsen sker på et uforsvarligt grundlag.

Specielt med hensyn til de tilfælde, hvor selskabet har

stillet sikkerhed, fremhæves, at sikkerhedsstillelsen er bindende for selskabet, selv om den er sket i strid med lovens regler, såfremt medkontrahenten ikke havde kendskab hertil.

I overensstemmelse med dansk rets almindelige ond-trosbegreb må det forhold, at medkontrahenten burde have været klar over tilsidesættelsen af reglerne, sidestilles med medkontrahentens kendskab, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 159.

De her omhandlede lån og sikkerhedsstillelser skal i selskabets årsregnskab optages på en særlig måde, jfr. AL § 103, stk. 2.

En form for lån til aktionærer m. v. er under alle omstændigheder forbudt, nemlig lån til finansiering af erhvervelse af aktier i selskabet eller aktier eller anparter i dets moderselskab. Forbudet gælder også sikkerhedsstillelse i forbindelse med sådan erhvervelse, jfr. AL § 115, stk. 4 (APL § 84, stk. 4).

Dette forbud sigter navnlig til tilfælde, hvor en aktiekøber opnår kredit med betalingen og derpå udnytter sit herredømme over selskabet til at lade selskabet finansiere betalingen af restkøbesummen, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 159.

Der er ikke udtrykkeligt taget stilling til, om også det her omhandlede forbud mod sikkerhedsstillelse kun kan gøres gældende over for en tredjemand i ond tro. Spørgsmålet må antagelig besvares bekræftende, idet der næppe i dansk rets almindelige regler er grundlag for at fremsætte indsigelser af den pågældende art over for en tredjemand i god tro, jfr. UfR 1970.96 HD.

Særligt med hensyn til selskabets revisor gælder efter AL § 85, stk. 3 (APL § 66, stk. 3) forbud mod, at revisor har lån i selskabet eller i selskaber inden for samme koncern. Derimod gælder intet forbud mod sikkerhedsstillelse for revisor.

VI. GENERALFORSAMLINGEN

1. Generalforsamlingens opgaver og kompetence

Litteratur: Sindballe s. 231-47, Gomard s. 311-13, Carl Martin Roos: Avtal och rösträtt. Stockholm 1969, s. 31-53, Gomard, J 1969.357-59, Ernst Kauffmann. Erhvervsdrivende selvejende institutioner, 3. udg. København 1973, s. 210-28.

Aktionærernes eller anpartshavernes ret til at træffe beslutning i selskabet udøves på generalforsamlingen, jfr. AL § 65 (APL § 46).

Heraf følger, at en aktionær eller anpartshaver ikke kan gribe ind i selskabets virksomhed på anden måde, f. eks. ved direkte henvendelse til ledelsen.

Tidligere var det den almindelige opfattelse, at afholdelse af en formel generalforsamling i form af et aktionærmøde ikke var nogen nødvendighed, idet aktionærerne kunne træffe beslutning på anden måde, f. eks. ved høring, såfremt alle var enige om en sådan fremgangsmåde. Noget sådant er nu udtrykkeligt blevet tilladt for anpartsselskaber, jfr. APL § 46, stk. 1, men derimod ikke for aktieselskaber. Konsekvensen bliver, at i aktieselskaber kan der nu kun træffes beslutning af aktionærerne på et aktionærmøde, der er indkaldt og gennemføres i overensstemmelse med reglerne om generalforsamling.

Generalforsamlingen er selskabets øverste organ og kan som sådant træffe alle beslutninger, der ikke strider mod loven eller vedtægterne, herunder bestemmelser om, at et andet organ har kompetencen.

Generalforsamlingen kan i egenskaben af det øverste organ meddele ledelsen bindende pålæg også om konkrete sager, men på den anden side kan generalforsamlingen ikke gribe ind i ledelsens dispositioner i så høj grad, at

generalforsamlingen derved kommer til at udøve ledelsen. Noget sådant vil være i strid med AL § 54 (APL § 31), hvorefter selskabet ledes af bestyrelse og direktion.

I henhold til en række bestemmelser i Aktieselskabsloven kan visse dispositioner kun foretages på grundlag af generalforsamlingsbeslutning:

1. Vedtagelse om stiftelse, § 9.
2. Forhøjelse af aktiekapitalen, § 29 (se dog § 37).
3. Udstedelse af konvertible gældsbreve, § 41.
4. Nedsættelse af aktiekapitalen, § 44.
5. Godkendelse af årsregnskab, § 69.
6. Ændring af vedtægterne, § 78.
7. Valg af revisor, § 82.
8. Nedsættelse af den lovpligtige reservefond, § 111.
9. Beslutning om udbetaling af udbytte, § 112.
10. Ydelse af gaver til almennyttige formål, § 114.
11. Opløsning af selskabet, § 116.
12. Fusion, § 134.
13. Søgsmål mod stiftere, bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer, granskningsmænd eller aktionærer, § 144.

Omvendt er generalforsamlingen afskåret fra at træffe en række beslutninger, som ville være uforenelige med loven og vedtægterne.

Af særlig betydning er her reglerne om mindretalsbeskyttelse, jfr. afsnit VI.4.

En række bestemmelser i Aktieselskabsloven henlægger en kompetence til bestyrelsen, hvoraf følger, at generalforsamlingen ikke kan træffe beslutning:

1. Samtykke til aktieoverdragelse, medmindre vedtægterne henlægger kompetencen til generalforsamlingen, § 20, stk. 2.
2. Underskrift på aktiebreve, § 21, stk. 3.
3. Førelse af aktiebogen, § 25, stk. 1.
4. Bestyrelsen skal stille eller godkende forslag om nedsættelse af aktiekapitalen med henblik på udbetaling, § 44, stk. 3.

5. Repræsentation af selskabet over for omverdenen, § 60.
6. Adgang til revisionsprotokollen, § 92.
7. Bestyrelsen skal stille eller godkende forslag om udbytteudbetaling, § 112.
8. Godkendelse af aktionærlån m. v., § 115, stk. 2.

2. Indkaldelse og afvikling af generalforsamlingen

Litteratur: Sindballe s. 219-28 og s. 230, Gomard s. 314-23, Aktielovskommentaren s. 143-64, H. B. Krenchel: Håndbog for dirigenter, 2. udg. København 1951, Borum, J 1962.255-66, N. H. Bache, UfR 1925B. 46 f., Hørlyck, J 1970.447 f.

En generalforsamling kan være ordinær eller ekstraordinær. Den ordinære generalforsamling skal afholdes en gang om året inden 6 måneder efter udløbet af hvert regnskabsår, jfr. AL § 69 (APL § 50). Ekstraordinær generalforsamling skal afholdes, når bestyrelsen eller revisor eller repræsentantskabet finder det hensigtsmæssigt, eller det begæres af aktionærer, der ejer 1/10 af aktiekapitalen eller den mindre brøkdelt, som vedtægterne måtte bestemme, jfr. AL § 70. Det må bemærkes, at der ikke stilles krav om, at aktionærminoriteten har 1/10 af stemmerne.

Tilsvarende bestemmelser om ekstraordinær generalforsamling findes APL § 51, hvor imidlertid den nødvendige minoritet skal udgøre 1/4 af indskudskapitalen.

Både ordinær og ekstraordinær generalforsamling indkaldes af bestyrelsen, jfr. AL § 72 (APL § 53). De nærmere regler om indkaldelsen findes i AL § 73 (APL § 54).

Enhver aktionær (anpartshaver) har ret til at møde på generalforsamlingen og tage ordet der. I aktieselskaber, men ikke anpartsselskaber kan der dog i vedtægterne træffes bestemmelse om, at aktionæren skal have anmeldt sin deltagelse hos selskabet en vis tid, dog højst 5 dage før generalforsamlingen, se AL § 65 (APL § 46, stk. 2).

En aktionær eller anpartshaver har ret til at møde på generalforsamlingen ved fuldmægtig og kan møde sammen med en rådgiver, jfr. AL § 66 (APL § 47). Der er ikke noget i vejen for, at den samme person kan være fuldmægtig for flere aktionærer eller anpartshavere.

En aktionær eller anpartshaver kan ikke møde sammen med en fuldmægtig, og en fuldmægtig kan ikke møde sammen med en rådgiver. En rådgiver, der møder sammen med aktionæren eller anpartshaveren, har ikke nogen ret til at deltage i forhandlingerne. Fuldmægtigen kan derimod udøve aktionærens (anpartshaverens) beføjelser.

I henhold til AL § 67 skal enhver aktie give stemmeret. Et tilsvarende påbud findes ikke i APL.

Et aktieselskabs vedtægter kan dog i bestemmelserne om flere aktieklasser give nogle aktier større stemmевærdi end andre, men ikke ud over 10 gange stemmевærdien af nogen anden aktie af samme størrelse, jfr. AL § 67, stk. 1, 2. pkt.

Også i aktieselskaber kan man dog tænke sig en situation, hvor aktionærer ikke har stemmeret, idet vedtægterne kan bestemme, at en aktionær, der har erhvervet aktier ved overdragelse, ikke skal kunne udøve stemmeret for de pågældende aktier før udløbet af en vis tid efter, at han er noteret i aktiebogen eller har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse. Tidsfristen må dog højst sættes til 3 måneder. Se AL § 67, stk. 2.

Denne bestemmelse er begrundet med ønskeligheden af, at det kan vanskeliggøres at erobre selskabet gennem et kup. En tilsvarende bestemmelse findes i APL § 48, stk. 1.

Aktionærer eller anpartshavere, der ikke kan udøve stemmeret, har dog alligevel ret til at deltage i generalforsamlingen.

Egne aktier samt et datterselskabs aktier i moderselskabet giver ikke stemmeret, jfr. AL § 67, stk. 3 (APL § 48, stk. 2).

Den aktuelle ledelse i selskabet kan altså ikke cementere sin magtposition gennem de aktier, som selskabet disponerer over. Imidlertid må det ikke overses, at det ofte vil være muligt for en ledelse at udøve indflydelse på generalforsamlingen ud over ledelsens egen aktie- eller anpartsbesiddelse, nemlig gennem indsamling af fuldmagter fra aktionærerne eller anpartshaverne. Dette er navnlig en nærliggende mulighed i selskaber med mange aktionærer eller anpartshavere, der hver især er uinteresserede i at udøve indflydelse på generalforsamlingen.

Der er ikke noget ulovligt i, at en aktionær afgiver sin stemme på generalforsamlingen under hensyntagen til sine egne interesser og ikke under hensyntagen til selskabets. Han repræsenterer nemlig kun sig selv. I særlige tilfælde har loven dog afskåret en aktionær fra at varetage interesser, der kan være stridende mod selskabets.

En aktionær må nemlig ikke deltage i afstemningen om søgsmål mod ham selv eller om hans eget ansvar over for selskabet og heller ikke om søgsmål mod andre eller om andres ansvar, hvis han deri har en betydeligere interesse, der kan være stridende mod selskabets, jfr. AL § 67, stk. 4 (APL § 48, stk. 3).

Dette har særlig betydning med hensyn til bestyrelsesmedlemmers og direktørers stemmeafgivning i egenskaben af aktionærer. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør kan ikke deltage i afstemningen om, hvorvidt der skal gøres ansvar gældende mod ham (i afstemning om »meddelelse af decharge«).

Generalforsamlingen ledes af en dirigent, jfr. AL § 75 (APL § 56). Dirigenten afgør spørgsmålet om indkaldelsens lovlighed, ligesom han tager stilling til fremgangs-

måden ved generalforsamlingens afvikling og resultatet af afstemninger. Dirigentens afgørelser kan indbringes for domstolene.

I almindelighed afgøres alle anliggender ved simpelt stemmeflertal, jfr. AL § 77 (APL § 58). Dette indebærer, at en beslutning er truffet, blot der er flere stemmer for end imod. Står stemmerne lige, er der ikke truffet nogen beslutning, medmindre der er tale om et valg. I så fald skal valget afgøres ved lodtrækning, medmindre vedtægterne bestemmer andet.

En forudsætning for, at der kan træffes beslutning, er imidlertid, at sagen er sat på dagsordenen, medmindre alle aktionærer samtykker i, at der træffes beslutning, eller der er tale om en sag, som efter vedtægterne skal behandles på ordinær generalforsamling, jfr. AL § 74 (APL § 55).

Enhver aktionær har ret til at få et bestemt emne behandlet på generalforsamlingen, jfr. AL § 71 (APL § 52).

En generalforsamling har ikke alene betydning ved at være det organ, hvor aktionærerne udøver deres indflydelse på selskabet. Generalforsamlingen har også betydning på den måde, at aktionærerne eller anpartshaverne her modtager oplysninger fra ledelsen om selskabets forhold.

Dette fremgår af AL § 76 (APL § 57), hvorefter bestyrelsen og direktionen har pligt til at meddele til rådighed stående oplysninger, når det begæres af en aktionær eller anpartshaver, og det efter bestyrelsens skøn kan ske uden væsentlig skade for selskabet. Det er altså bestyrelsen, der afgør, om et krav om oplysning skal imødekommes, og generalforsamlingen har ikke anden mulighed for at gennemtvinge et krav over for bestyrelsens vægring end at afsætte bestyrelsen, såfremt noget sådant er gennemførligt.

Det må være en konsekvens af de nævnte bestemmelser, at bestyrelsesmedlemmerne og direktører har ret til at deltage i generalforsamlingen og tage ordet der, selv

om de ikke er aktionærer. Dette gælder naturligvis også arbejdstagerrepræsentanter i bestyrelsen.

Det er nævnt s. 79, at revisor har adgang til generalforsamlingen.

3. Stemmeretsaftaler og -fuldmagter. Aktionæroverenskomster i øvrigt

Litteratur: Gomard s. 248-76, Gomard, J 1969.349-70, Carl Martin Roos: Avtal och rösträtt. Stockholm 1969, C. L. David, UfR 1947B.205-27, Poul Holmgaard, UfR 1972B.148-50 og J 1974.150-51, O. A. Borum, UfR 1966B.99-104 og UfR 1971B.213-19.

a. Aktionæroverenskomsters indhold.

Som nævnt s. 21 er det sædvanligt i forbindelse med stiftelsen af et selskab — navnlig når der er få deltagere — at disse indgår en aktionæroverenskomst vedrørende det kommende selskabs virksomhed. En aktionæroverenskomst kan også tænkes indgået efter stiftelsen.

Aktionæroverenskomster kan dreje sig om mange forskellige forhold. Ofte forekommer overenskomster, der tager stilling til ledelsens sammensætning, selskabets forretningspolitik, konkurrence-, produktions- og reklameforhold, selskabets overskudspolitik m. v.

For at overenskomstens bestemmelser kan blive gennemført, må de enkelte aktionærer forpligte sig til at stemme på generalforsamlingen på en sådan måde, at overenskomsten bliver opfyldt.

Aktionæroverenskomsten antager således oftest karakter af en stemmebindingsaftale, d.v.s. en aftale mellem aktionærer, hvorefter disse forpligter sig til at stemme på en bestemt måde.

Imidlertid kan det tilsigtede formål også søges opnået

gennem overførsel af stemmeret til en anden end aktionæren. Der kan være tale om en anden aktionær, en forening eller tilsvarende organisation af aktionærer eller en tredjemand. Man taler i så fald om en stemmeoverførselsaftale.

Stemmebindingsaftaler og stemmeoverførselsaftaler kan ikke alene tænkes indgået mellem aktionærer, men også mellem aktionærer og en tredjemand. Man kan f. eks. tænke sig, at en kreditgiver stiller krav med hensyn til, hvorledes selskabet skal ledes og drives og dermed til, hvorledes aktionærerne skal stemme på generalforsamlingen. Eller man kan forestille sig, at en kreditgiver f. eks. i forbindelse med pantsætning af aktier forlanger, at stemmeretten skal overføres til ham. Noget sådant er et sædvanligt led i pengeinstitutternes pantsætningsdokumenter.

I det følgende benyttes udtrykket stemmeretsaftale som fælles betegnelse for stemmebindingsaftaler og stemmeoverførselsaftaler.

Under stemmeoverførselsaftaler hører også overførsel af stemmeretten til en anden af aktionæren på grundlag af en stemmeretsfuldmagt, der ikke frit kan tilbagekaldes.

Stemmeretsaftaler kan virke på flere måder i henseende til indflydelsen på selskabets anliggender.

Man kan tænke sig stemmeretsaftaler, der har til formål at koncentrere indflydelsen, f. eks. aftaler mellem aktionærer, der tilsammen disponerer over så mange stemmer, at de kan beherske selskabet.

Stemmeretsaftaler kan imidlertid også bidrage til at sprede kontrollen med selskabet, f. eks. hvor aftalen går ud på at tilsikre mindretalsrepræsentation i bestyrelsen.

Den danske lovgivning indeholder ingen regler om stemmeretsaftaler.

AL § 66 (APL § 47) fastslår ganske vist, at en aktionær har ret til at møde på generalforsamlingen ved fuldmægtig, men der er her tale om en frit genkaldelig fuld-

magt, som ikke indebærer nogen stemmeretsoverførsel. Reglen om, at en sådan fuldmagt ikke kan gives for længere tid end 1 år, indeholder ikke noget forbud mod stemmeretsaftaler, men fastslår blot en længste varighed af en fuldmagtsgivelse.

Efter AL § 27 kan erhververen af en navneaktie ikke afgive stemme som aktionær, medmindre han er noteret i aktiebogen eller har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse. Denne bestemmelse forbyder ikke stemmeretsaftaler, idet den kun tager stilling til, hvorledes en aktionær skal legitimere sig, herunder til, hvem der er legitimeret til som aktionær at overføre stemmeretten. Se Betænkning nr. 540/1969 s. 78.

Derimod kan man sige, at AL § 28 (APL § 17) forudsætter, at stemmeretsaftaler kan forekomme, idet det bestemmes, at ejes en aktie af flere i forening, kan de til aktien knyttede rettigheder over for selskabet kun udøves gennem en fælles befuldmægtiget.

Konsekvensen heraf er, at aktionærerne i hvert fald kan opnå et resultat, der svarer til en stemmeretsaftale, ved at overføre aktierne til et sameje af aktionærer. Noget tilsvarende kan også gennemføres ved at overdrage aktierne til en forening eller et holding-selskab, der er stiftet af en gruppe aktionærer

b. Stemmeretsaftalers virkning for selskabet.

Det er ikke helt afklaret, i hvilket omfang opfyldelsen af stemmeretsaftaler kan gennemtvinges over for selskabet ad rettens vej.

Der er dog efter alt at dømme sket den afklaring, at stemmeretsaftaler, der har omfattet alle aktionærerne eller dog været alle aktionærerne og selskabet bekendt, kan håndhæves i forhold til selskabet.

Dette indebærer, at stemmebindingsaftaler i så fald kan gennemtvinges i to tilfælde:

1. Når aftalen kun hjemler én stemmemulighed.
2. Når aftalen ganske vist hjemler flere stemmemulig-

heder, men der kun er forelagt generalforsamlingen ét forslag, der er i overensstemmelse med stemmebindingsaftalen.

I disse tilfælde anses det for muligt at opnå en dom, der forpligter selskabet til at betragte en aktionær som havende stemt i overensstemmelse med aftalen, selv om han faktisk ikke har gjort det.

I andre tilfælde kan en stemmebindingsaftale kun gennemtvinges negativt, idet selskabet kan pålægges at se bort fra en stemmeafgivning, der er sket i modstrid med aftalen, ligesom det er muligt at få dom for, at en generalforsamlingsbeslutning er ugyldig, såfremt en stemmeafgivning i strid med stemmebindingsaftalen har været afgørende for flertallet.

Med hensyn til stemmeoverførselsaftaler vil det under samme forudsætninger være muligt at opnå en dom, hvorefter selskabet kun må tage hensyn til stemmeafgivning fra den, der har fået stemmeretten overdraget.

Et praktisk eksempel herpå er de tilfælde, hvor aktier sælges på afbetaling.

Man kan næppe udelukke en køber fra at stemme under henvisning til, at han ikke har betalt for aktierne, såfremt han opfylder lovens og vedtægternes legitimationskrav, herunder et eventuelt krav om noteringsfrist, jfr. AL § 67, stk. 2 (APL § 48).

Imidlertid kan man forestille sig, at sælgeren forbeholder sig at udøve stemmeretten, indtil aktierne er betalt. Overdragelsesaftalen kommer altså til at virke som en stemmeoverførselsaftale til fordel for sælgeren. Der er næppe noget til hinder herfor, såfremt sælgeren sikrer sig, at køberen ikke opnår legitimation over for selskabet til at afgive stemme.

4. Mindretalsbeskyttelse

Litteratur: Sindballe s. 228 f. og s. 232-39, Gomard s. 324-55, Aktielovskommentaren s. 164-73, Håkan Nial: Aktiebolagsrättsliga studier. Stockholm 1935, s. 7-65, Borum. JFT 1973.117-23, Gunnar Flodhammar, SvJT 1971.102-20, N. H. Bache, UfR 1933B.90-95, Forhandlingerne på det 15. Nordiske Juristmøde 1931, Curt Olsson, Festskrift til O. A. Borum. København 1964, s. 349-63, Knut Rodhe, s.st.s. 431-43, Poul Holmgaard, UfR 1972B.144-47 og s. 150 f., Kjølbbye, UfR 1973B.254-56.

a. Generalklausulen.

Et grundlæggende princip i aktieselskabernes organisation er, at et flertal kan træffe afgørelse.

I almindelighed må et mindretal bøje sig for flertallet, men gennem reglerne om mindretalsbeskyttelse er der i lovgivningen opstillet en række begrænsninger i flertallets kompetence. Disse begrænsninger er blevet skærpede i den nye lovgivning.

Dette er ikke mindst sket ved indførelse af den såkaldte generalklausul i AL § 80 (APL § 61). Det forbydes her generalforsamlingen at træffe en beslutning, som åbenbart er egnet til at skaffe visse aktionærer (anparts-havere) eller andre en utilbørlig fordel på andre aktionærers (anpartshaveres) eller selskabets bekostning.

Generalklausulen er ganske vidtgående, idet en beslutning er ulovlig, selv om den ikke har haft nogen særlig følgevirkning (»er egnet til«), ligesom der ikke ved brug af ord som misbrug eller lignende er stillet krav om særlige hensigter eller bestræbelser hos flertallet. Afgørende er beslutningens indhold.

Endvidere kommer generalklausulen ikke alene til anvendelse, når en beslutning er egnet til at tilsidesætte

enkelte aktionærers interesser, men også når beslutningen er egnet til at tilsidesætte selskabets, d.v.s. helhedens interesser.

På den anden side må fremhæves, at bestemmelserne ved brugen af ordet »åbenbart« har præciseret, at kun de mere kvalificerede tilfælde omfattes.

Imidlertid er generalklausulen i det væsentlige en lovfæstelse af den retstilstand, som var etableret på grundlag af retspraksis før den nye lovgivnings ikrafttræden, jfr. FT 1972/73, tillæg A, sp. 4498.

Det betydningsfulde ved generalklausulen er derfor navnlig de nye regler om følgerne af overtrædelse.

For det første kan en overtrædelse medføre ugyldighed, jfr. afsnit VI.5.

Dernæst kan der blive tale om opløsning af selskabet ved dom, jfr. AL § 119 (APL § 88). Dette kræver dog, at et flertal forsætligt skal have medvirket til en overtrædelse af loven eller selskabets vedtægter, ligesom der skal foreligge begæring fra et mindretal (for aktieselskabernes vedkommende på mindst 1/10 af aktiekapitalen), og endelig skal der efter rettens skøn være særlig anledning til opløsning som følge af misbrugets langvarighed eller andre grunde.

Dernæst kan det komme på tale at pålægge en flertalsaktionær pligt til at erstatte tab, som han ved forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af loven eller vedtægterne har tilføjet selskabet eller andre aktionærer, ligesom retten kan tilpligte ham at indløse den skadelidende aktionærs aktier, jfr. AL § 142 (APL § 112).

I denne forbindelse må fremhæves AL § 139, stk. 2 og stk. 3 (APL § 108, stk. 2 og stk. 3), der bestemmer, at såfremt et moderselskab ejer mere end 9/10 af aktierne i et datterselskab og har en tilsvarende del af stemmerne, kan såvel selskabernes bestyrelse som mindretallet i datterselskabet forlange mindretallets aktier indløst af moderselskabet.

b. Lighedsgrundsætningen.

Det er fastslået i AL § 17 (APL § 13), at alle aktier har lige ret i selskabet, idet vedtægterne dog kan bestemme, at der skal være forskellige aktieklasser med forskellige rettigheder.

Sådanne vedtægtsbestemmelser kan kun træffes uden videre i forbindelse med stiftelsen eller i forbindelse med en kapitalforhøjelse. En senere beslutning om vedtægtsændringer, hvorved retsforholdet mellem aktionærer forrykkes, kræver tiltrædelse af de aktionærer, hvis retsstilling forringes, jfr. AL § 79, stk. 3 (APL § 60, stk. 3). Specielt for aktieselskaber er det imidlertid lidt lettere at gennemføre en forskydning af retsforholdet mellem flere bestående aktieklasser, idet dette kan ske med tiltrædelse af aktionærer, der ejer mere end 9/10 af den på generalforsamlingen repræsenterede del af den aktiekasse, hvis retsstilling forringes, og mere end 1/2 af denne aktiekasse, jfr. AL § 79, stk. 3.

c. Vedtægtsændringer.

Når aktionærer har tegnet eller købt aktier, vil de ofte have gjort det på grundlag af de dagældende vedtægter, og såfremt et flertal ønsker vedtægterne ændret, vil noget sådant kunne stride mod forudsætningerne for mindretallets aktietegning eller aktieerhvervelse. Dette kommer først og fremmest på tale, såfremt formålsbestemmelsen ønskes ændret.

Herom er der indført særlige regler i AL § 78 (APL § 59).

Beslutning om vedtægtsændring kan i almindelighed kun træffes af generalforsamlingen, når beslutningen tiltrædes af mindst 2/3 såvel af de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital.

Denne dobbelte betingelse virker som en særlig mindretalsbeskyttelse i forhold til de aktionærer, hvis stemmeret er indskrænket.

Det fremhæves udtrykkeligt, at beslutning om vedtægtsændring i øvrigt skal opfylde de yderligere forskrifter, som vedtægterne måtte indeholde, f. eks. krav om vedtagelse på flere generalforsamlinger efter hinanden.

Tidligere har det været almindeligt i vedtægterne at bestemme, at såfremt et forslag om vedtægtsændring ikke opnåede fornøden majoritet, kunne forslaget vedtages på en efterfølgende generalforsamling med simpel stemmeflerhed. Sådanne vedtægtsbestemmelser kan ikke længere passere, idet de lovmæssige betingelser for vedtægtsændring er ufravigelige.

d. Begrænsning af udbyttet m. v.

Aktionærerne har normalt ikke noget retskrav på at få udbetalt et bestemt udbytte. På den anden side skal aktionærerne ikke uden videre finde sig i, at deres ret til udbytte eller til udlodning af selskabets midler i øvrigt generelt formindskes.

Såfremt noget sådant ønskes gennemført til fordel for andre, f. eks. almennyttige formål eller selskabets arbejdstagere, kræves tiltrædelse af samtlige aktionærer, jfr. AL § 79, stk. 1, nr. 1 (APL § 60, stk. 1, nr. 1).

Ønskes der kun gennemført en begrænsning i aktionærernes rettigheder, uden at det skal komme andre til gode, kan beslutning om vedtægtsændring træffes med tiltrædelse af mere end 3/4 af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital, jfr. AL § 79, stk. 2 (APL § 60, stk. 2).

I denne forbindelse må dog bemærkes reglen i AL § 114 (APL § 83), hvorefter generalforsamlingen med almindelig stemmeflerhed kan beslutte, at der af selskabets midler skal ydes gaver til almennyttige eller dermed lige-stillede formål, forsåvidt det under hensyn til hensigten med gaven, selskabets økonomiske stilling samt omstændighederne i øvrigt må anses for rimeligt. Herunder hører ydelser til sociale medarbejderfunds. Se også s. 55 om udbydelse af medarbejderaktier.

e. Forøgelse af aktionærernes forpligtelser.

Også beslutning om vedtægtsændring, hvorved aktionærernes forpligtelser over for selskabet forøges, kræver tiltrædelse af samtlige aktionærer, jfr. AL § 79, stk. 1, nr. 2 (APL § 60, stk. 1, nr. 2).

Dette gælder både tilfælde, hvor der ønskes pålagt aktionærerne pligt til at betale indskud i selskabet, samt tilfælde, hvor der ønskes pålagt aktionærerne forpligtelser med hensyn til deres produktion, samhandel m. v.

f. Omsættelighedsbegrænsninger, indløsningspligt.

Endelig kræves tiltrædelse af samtlige aktionærer til beslutning af vedtægtsændringer, hvorved aktiernes omsættelighed begrænses eller aktionærerne forpligtes til at lade deres aktier indløse uden for tilfælde af selskabets opløsning, jfr. AL § 79, stk. 1, nr. 3.

Selv med tiltrædelse af samtlige aktionærer kan der kun gennemføres de omsættelighedsbegrænsninger, der er omtalt i AL §§ 19 og 20. På den anden side gælder kravet om enstemmighed også i tilfælde, hvor der i forvejen er tale om omsættelighedsbegrænsninger, men hvor disse ønskes skærpet.

Ved indløsning forstås ikke det forhold, at samtlige aktier nedskrives forholdsmæssigt i forbindelse med en nedsættelse af aktiekapitalen.

Kravet om enstemmighed kommer kun ind i billedet, såfremt der pålægges nogle aktier pligt til hel eller delvis indløsning, såfremt noget sådant ikke i forvejen er pålagt de pågældende aktionærer ved vedtægtsbestemmelser truffet i forbindelse med stiftelsen eller en kapitalforhøjelse.

Særlige undtagelsesregler af midlertidig karakter findes i AL § 172. Herefter kan bestemmelser om, at selskabets samtykke kræves til overdragelse af stemmeberettigede aktier, vedtages på en generalforsamling med den stemmeflerhed, der er nødvendig til ændring af vedtæg-

terne, dog mindst $\frac{4}{5}$ af den stemmeberettigede aktiekapital. Hvis forslaget ikke vedtages med en sådan stemmeflerhed, men dog opnår $\frac{4}{5}$ af de afgivne stemmer, kan det vedtages på en ny generalforsamling med $\frac{4}{5}$ af de afgivne stemmer.

Endvidere kan bestemmelser om, at ingen aktionær for egne eller andres aktier kan udøve stemmeret for mere end en nærmere fastsat del af den stemmeberettigede aktiekapital, uanset § 79, stk. 3 vedtages på den foran angivne måde.

Disse bestemmelser er navnlig begrundet med ønsket om at gøre det muligt for selskaberne at forhindre udenlandsk overtagelse og kan sættes ud af kraft ved bestemmelse af handelsministeren, jfr. § 172, stk. 7.

Såfremt de nævnte omsættelighedsbegrænsninger ikke indføres gældende for alle aktionærer, skal tillige bestemmelserne i AL § 79, stk. 3 overholdes.

g. Positive aktionærbeføjelser.

De foran omtalte regler om mindretalsbeskyttelse har det fælles træk, at de giver et mindretal mulighed for at modsætte sig visse beslutninger fra flertallets side.

En række bestemmelser i lovgivningen tillægger imidlertid et mindretal beføjelser til at forlange visse foranstaltninger gennemført.

Kravene til et sådant aktionærmindretal er generelt fastsat til $\frac{1}{10}$ af aktiekapitalen. (Uanset om de pågældende aktionærer ikke indehaver $\frac{1}{10}$ af stemmerne). For anpartsselskabernes vedkommende, hvor deltagerkredsen normalt er snævrere end for aktieselskabernes, er det tilsvarende krav $\frac{1}{4}$ af indskudskapitalen.

Det nævnte aktionærmindretal kan forlange ekstraordinær generalforsamling afholdt, jfr. AL § 70 (APL § 51).

Endvidere kan et mindretal forlange, at bestyrelsen skal opfordre overregistrator for Aktieselskabs-registeret

til at udpege en medrevisor, jfr. AL § 82, stk. 2 (APL § 63, stk. 2).

I selskaber, hvor der ikke i forvejen er eller skal være statsautoriseret revisor, kan et mindretal forlange, at der vælges en sådan revisor, jfr. AL § 84, stk. 2 (APL § 65).

5. Ulovlige generalforsamlingsbeslutninger

Litteratur: Gomard s. 323 og s. 355-58, Aktielovskomentaren s. 173-76, Håkan Nial: Om klanderbara och ogiltiga bolagsstämmobeslut. Stockholm 1934.

Reglerne om ulovlige generalforsamlingsbeslutninger findes i AL § 81 (APL § 62).

Disse regler handler dog kun om ugyldighedsvirkningen. Andre virkninger kan være indløsningskrav og erstatningskrav, jfr. s. 111 og s. 153.

Den normale følge af ulovlighed er, at generalforsamlingsbeslutningen er anfægtelig, hvilket vil sige, at ugyldigheden forudsætter, at der inden 3 måneder anlægges retssag. Retssag kan anlægges af en aktionær (anpartshaver), af et bestyrelsesmedlem eller af en direktør. Sagen skal anlægges mod selskabet.

Anlægges sagen ikke rettidigt, anses beslutningen for gyldig. Fristen for søgsmål gælder dog ikke, når ulovligheden skyldes tilsidesættelse af reglerne om mindretalsbeskyttelse, når der foreligger væsentlige formmangler, samt når en aktionær, der har rejst sagen efter fristens udløb, men dog inden 2 år efter beslutningen, har haft rimelig grund til forsinkelsen, og en anvendelse af fristreglen ville føre til åbenbar ubillighed.

En dom kan gå ud på, at generalforsamlingsbeslutningen kendes ugyldig, hvorefter det vil være ulovligt og ansvarspådragende for ledelsen at bringe den til udfø-

relse. Endvidere kan dommen gå ud på ændring af beslutningen, såfremt der nedlægges påstand herom, og retten er i stand til at fastslå, hvilket indhold beslutningen skulle have haft.

VII. LEDELSEN

1. Ledelsesorganerne

Litteratur: Sindballe s. 247-62, Gomard s. 277-80, Aktielovskommentaren s. 116-17, s. 119-20, s. 122-27 og s. 131-33, Jytte Thorbek: Aktieselskabsorganernes kompetence i EF. København 1973, Kjølbbye, UfR 1973B.250-52.

Sædvanligvis inddeler man ledelsessystemer i enstrengede og tostrengede. Som eksempel på et enstrengt system nævnes det engelske, hvor man kun har ét ledelsesorgan, og som eksempel på et tostrengt system det tyske, hvor man har to organer, nemlig et organ, der står for den daglige ledelse, og et tilsynsorgan.

De danske regler er udtryk for en mellemting.

Er der tale om et selskab med en aktiekapital eller indskudskapital på mindre end 400.000 kr., vil der ofte være tale om en enstrengt ledelse. I så fald behøver aktieselskabet kun at have en bestyrelse, jfr. AL § 51, hvori- mod anpartsselskabet kun behøver at have en direktion, jfr. APL § 31, stk. 2. I begge tilfælde kan der vedtægtsmæssigt indføres en tostrengt ledelse med både bestyrelse og direktion, og i anpartsselskaber, hvor arbejdstagerne efter APL § 32, stk. 1 har ret til at udpege bestyrelsesmedlemmer, skal der være en bestyrelse ved siden af direktionen.

I selskaber med en aktie- eller indskudskapital på 400.000 kr. og derover er ledelsen tostrengt, idet der både skal være bestyrelse og direktion.

I aktieselskaber kan der ved bestemmelse i vedtægterne uanset aktiekapitalens størrelse indføres en trestrengt ledelse, idet der i henhold til AL § 59 kan oprettes et repræsentantskab.

En direktion kan altid bestå af et eller flere medlem-

mer. En bestyrelse består normalt af mindst 3 medlemmer, men i selskaber med en aktie- eller indskudskapital på under 400.000 kr., kan bestyrelsen dog bestå af et eller to medlemmer, medmindre arbejdstagerne har ret til at udpege bestyrelsesmedlemmer.

Et repræsentantskab skal bestå af mindst 5 medlemmer.

I et aktieselskab, der kun har bestyrelse, forestår bestyrelsen ledelsen af selskabets anliggender, jfr. AL § 54, stk. 1. Omfanget af bestyrelsens kompetence er ikke nærmere præciseret i loven, men kompetencen omfatter kun dispositioner, der kan karakteriseres som udøvelse af selskabets ledelse.

Bestyrelsen kan med andre ord ikke på egen hånd træffe beslutninger, der helt vil omkalfatre selskabet, f. eks. afhændelse af det samlede produktionsapparat. Sådanne ekstraordinære beslutninger skal forelægges generalforsamlingen.

Har et aktieselskab både bestyrelse og direktion, fremgår det af AL § 54, stk. 1, at bestyrelsen og direktionen i forening forestår ledelsen. Dette indebærer, at begge organers medlemmer har et selvstændigt ansvar for ledelsen og således ikke kan skyde sig ind under det andet organs ansvar.

På den anden side fremgår det af AL § 54, stk. 2, at direktionen varetager den daglige ledelse af selskabet og derved skal følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Dette indebærer, at i en konfliktsituation må direktionen normalt bøje sig for bestyrelsens beslutninger, men som følge af direktionens selvstændige ansvar for ledelsen har direktionen antagelig både ret og pligt til at modsætte sig udførelse af ulovlige eller åbenbart urimelige pålæg fra bestyrelsens side.

Direktionen kan ikke indbringe en sag for generalforsamlingen, for så vidt som kun bestyrelsen kan beslutte, at der skal indkaldes til ekstraordinær generalforsamling, jfr. AL § 70. Den vej, som direktionen må gå, såfremt

den ønsker at tage afstand fra en bestyrelsesbeslutning, er at forlange sit standpunkt protokolleret, jfr. AL § 56, stk. 3.

I en række specielle tilfælde har Aktieselskabsloven udtrykkeligt fastslået, at bestyrelsen har en enekompetence såvel i forhold til generalforsamling som i forhold til direktion, jfr. nærmere s. 101 f.

Derudover følger det af bestemmelserne i AL kap. 9, at bestyrelsen har pligt til at sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed, altså en tilsynspligt, ligesom bestyrelsen skal tage stilling til alle dispositioner af usædvanlig art eller af stor betydning. Endvidere skal bestyrelsen påse, at bogføring og formueforvaltning kontrolleres på en efter selskabets forhold tilfredsstillende måde (bestyrelsen behøver altså ikke selv at udføre kontrollen).

Endvidere kan kun bestyrelsen meddele prokura, d.v.s. give fuldmagt til at disponere som led i den daglige virksomhed, jfr. AL § 54, stk. 4.

Endelig har bestyrelsen for et koncernselskab en særlig underretningspligt efter AL § 55.

Direktionens opgave er under bestyrelsens tilsyn at udføre de ledelsesopgaver, der ikke skal udføres af bestyrelsen. Direktionen har herunder efter AL § 54, stk. 2 beføjelse til at foretage dispositioner, der efter selskabets forhold hverken er af usædvanlig art eller af stor betydning. Efter § 54, stk. 3 har direktionen særlig pligt til at sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Denne pligt omfatter ikke blot en pligt til at konstatere aktivernes tilstedeværelse, men omfatter også deres forsvarlige anbringelse, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 104.

Har et aktieselskab på grundlag af vedtægtsbestemmelse et repræsentantskab, kan dette være tillagt følgende tre beføjelser, jfr. AL § 59, stk. 3:

1. Tilsyn med bestyrelsens og direktionens forvaltning af selskabets anliggender.

2. Modtagelse af underretning fra bestyrelsen om visse nærmere angivne foranstaltninger, der ikke omfattes af den daglige ledelse.

3. Valg af bestyrelsesmedlemmer og fastsættelse af disses vederlag.

Andre beføjelser kan ikke tillægges repræsentantskabet, der dog derudover kan begære generalforsamling indkaldt, jfr. AL § 70.

Alle medlemmer af ledelsesorganer har under strafansvar pligt til ikke ubeføjet at røbe, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kundskab om, jfr. AL § 160, stk. 1 (APL § 130, stk. 1).

Særligt for bestyrelses- og direktionsmedlemmer gælder der en pligt til at holde bestyrelsen underrettet om deres besiddelse af aktier og anparter i selskabet og de andre selskaber inden for samme koncern, ligesom bestyrelsesmedlemmer og direktører ikke må udføre eller deltage i spekulationsforretninger vedrørende aktier i selskabet eller aktier og anparter i selskaber inden for samme koncern, jfr. AL § 53 (APL § 35).

2. Bestyrelsesmedlemmers valg og afgang

Litteratur: Gomard s. 280-84, Aktielovskommentaren s. 112-19, s. 121-22 og s. 137-39.

Flertallet af bestyrelsens medlemmer skal vælges af generalforsamlingen, medmindre valget i henhold til bestemmelse i vedtægterne skal foretages af repræsentantskabet, der i så fald skal vælge flertallet, jfr. AL § 49, stk. 2.

I selskaber, der de sidste tre år har beskæftiget gennemsnitligt mindst 50 arbejdstagere, har disse ret til herudover at vælge 2 medlemmer af bestyrelsen. Hvis ar-

bejdstagerne har benyttet sig af denne ret, skal bestyrelsen altså bestå af mindst 5 medlemmer.

Ved vedtægtsbestemmelse kan der tillægges arbejdstagerne ret til at vælge flere end 2 medlemmer og ret til at vælge bestyrelsesmedlemmer, selv om der ikke har været mindst 5 arbejdstagere, ligesom der kan tillægges offentlige myndigheder eller andre ret til at udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen. Under alle omstændigheder skal flertallet af bestyrelsesmedlemmerne vælges af generalforsamlingen (repræsentantskabet).

Der er ikke nogen begrænsning med hensyn til, hvem der kan tillægges ret til at udpege bestyrelsesmedlemmer. Som praktiske eksempler kan man tænke sig indehavere af konvertible og udbyttegivende gældsbreve, en bestemt aktieklasse, bestyrelsen i et andet koncernselskab, en långiver, en stifter m. v.

Uanset valget skal bestyrelsesmedlemmerne opfylde betingelserne med hensyn til myndighed og bopæl i AL § 52 (APL § 34).

Arbejdstagerrepræsentanter vælges altid for 2 år ad gangen. De øvrige bestyrelsesmedlemmer vælges for den periode, der er fastsat i vedtægterne, dog højst for 4 år ad gangen, jfr. AL § 49, stk. 3 (APL § 32, stk. 2). Der er altså ikke længere mulighed for at udpege livsvarige bestyrelsesmedlemmer.

Med hensyn til valget af arbejdstagerrepræsentanter henvises til afsnit VII.3.

I forbindelse med stiftelsen skal der bl. a. ske anmeldelse til Aktieselskabsregisteret af bestyrelsens sammensætning, jfr. AL § 155, stk. 1 (APL § 125, stk. 1). Som følge deraf skal der ske anmeldelse, hver gang bestyrelsens sammensætning ændres, jfr. AL § 156 (APL § 126).

En sådan registrering af nyvalg til bestyrelsen (og på tilsvarende måde ansættelse af en ny direktør) har en ganske særlig virkning, idet det bestemmes i AL § 62 (APL § 43), at når valg eller udnævnelse er bekendtgjort i Statstidende, kan mangler ved valget eller udnævnelsen

ikke påberåbes over for tredjemand, medmindre selskabet godtgør, at denne kendte manglen. Efter dette tidspunkt vil handlinger foretaget af en person, der over for omverdenen har kunnet optræde som bestyrelsesmedlem eller direktør, binde selskabet i forhold til godtroende tredjemand. Dette gælder uanset grunden til ugyldigheden, altså også hvis f. eks. registreringsanmeldelsen har været falsk.

Et bestyrelsesmedlem kan altid træde tilbage, og han kan altid afsættes af den, som har valgt eller udpeget ham, uanset valgperioden, jfr. AL § 50, stk. 1 (APL § 33, stk. 1).

Er der i så fald en suppleant for det pågældende bestyrelsesmedlem, indtræder suppleanten. I modsat fald påhviler det de øvrige bestyrelsesmedlemmer at foranledige valg af et nyt medlem for det afgående medlems resterende valgperiode, jfr. AL § 50, stk. 2 (APL § 33, stk. 2). Vedtægtsbestemmelser om selvsupplering er ikke længere lovlige.

Et afgået bestyrelsesmedlem kan ikke gøre gældende, at han havde retligt krav på at blive siddende i bestyrelsen i en vis periode, og der kan således ikke blive tale om at fremsætte erstatningskrav. Derimod vil det afgåede medlem normalt kunne kræve et forholdsmæssigt honorar for den periode, hvori han har siddet i bestyrelsen, men naturligvis kun såfremt de øvrige bestyrelsesmedlemmer får honorar for samme periode.

Et afgået bestyrelsesmedlem kan selv foretage afmeldelse til Aktieselskabs-registeret.

3. Særligt om arbejdstagerrepræsentanternes valg og afgang

Litteratur: Kjølbjerg, UfR, 1973B.252-54 og hertil Poul Madsen, UfR 1973B.361 f., samme, Advbl. 1973. 368, Aktielovskommentaren s. 112-15, Allan Philip, Advbl. 1974.55-63.

Regler om arbejdstagernes ret til at udpege medlemmer af bestyrelser for aktieselskaber og anpartsselskaber blev indføjet i handelsministeriets lovforslag og var ikke medtaget i kommissionsforslagene.

Lovreglerne findes i AL § 49, stk. 2 og § 177 (APL § 32, stk. 1 og § 136).

Nærmere regler findes i handelsministeriets Bekendtgørelse nr. 598 af 21. november 1973. Bekendtgørelsen gælder både for aktieselskaber og for anpartsselskaber, og den gælder både for de tilfælde, hvor arbejdstagerne i medfør af lovgivningen har ret til at udpege bestyrelsesmedlemmer, og for de tilfælde, hvor arbejdstagernes ret følger af vedtægtsbestemmelser (selskaber med færre end 50 arbejdstagere).

Efter lovgivningen har arbejdstagerne ret til at udpege 2 bestyrelsesmedlemmer, når selskabet i de sidste tre år har beskæftiget gennemsnitligt mindst 50 arbejdstagere. Treårsperioden må regnes tilbage fra det tidspunkt, hvor der i medfør af bekendtgørelsens § 4 fremkommer begæring om afstemning.

Ved opgørelsen medregnes alle former for lønmodtagere bortset fra direktionsmedlemmer, altså også deltidsansatte, men da opgørelsen i henhold til bekendtgørelsens § 1 skal ske på grundlag af selskabets afregning af bidrag til Arbejdsmarkedets tillægspension (ATP), og da der kun betales fuldt bidrag for heltidsansatte, tæller de deltidsansatte altså ikke fuldt ud ved opgørelsen af antallet af

arbejdstagere, selv om de deltidsansatte i givet fald har stemmeret.

Konsekvensen af, at selskabet i tre år skal have beskæftiget gennemsnitligt mindst 50 arbejdstagere, er, at krav om repræsentation på grundlag af lovgivningens regler ikke kan fremsættes, før der er gået mindst tre år fra et nyt selskabs stiftelse.

Det er uklart, hvorledes det forholder sig i tilfælde af fusion (se om fusion s. 166). Den mest nærliggende fortolkning må være, at når de selskaber, der indgår i en fusion, er aktieselskaber eller anpartsselskaber, kan tiden før fusionen medregnes, såfremt mindst et af de oprindelige selskaber beskæftigede det fornødne antal arbejdstagere.

Arbejdstagernes ret til valg af bestyrelsesmedlemmer indtræder ikke automatisk, idet der forinden skal gennemføres en afstemning blandt selskabets arbejdstagere, hvor mindst halvdelen af samtlige arbejdstagere skal stemme for, at man ønsker repræsentation. Krav om afstemning skal fremsættes skriftligt over for selskabets bestyrelse. Kravet kan fremsættes af

1. et flertal blandt arbejdstagerne i selskabets samarbejdsudvalg, eller
2. faglige organisationer på virksomheden, for så vidt disse repræsenterer mindst 1/10 af selskabets arbejdstagere (men derimod ikke andre organisationer), eller
3. 1/10 af selskabets arbejdstagere.

Bestyrelsen skal på sit første møde efter modtagelse af anmodningen om afstemning — dog senest 4 uger efter anmodningens modtagelse — drage omsorg for nedsættelse af et valgudvalg.

Såfremt selskabet har et samarbejdsudvalg, skal flertallet af valgudvalgets medlemmer vælges blandt selskabets arbejdstagere af arbejdstagerne i samarbejdsudvalget. De øvrige medlemmer skal i så fald vælges af bestyrelsen, og mindst et medlem skal være bestyrelses- eller direktionsmedlem.

Såfremt der ikke findes samarbejdsudvalg, nedsættes valgudvalget af bestyrelsen. Flertallet skal stadig væk vælges blandt selskabets arbejdstagere, idet selskabets tilidsmænd i dette tilfælde såvidt muligt bør være repræsenteret i valgudvalget.

Det påhviler valgudvalget at foranledige afstemning inden 4 uger efter sin nedsættelse, d.v.s. inden 8 uger efter anmodningens fremsættelse. Afstemningen skal gennemføres således, at alle stemmeberettigede får rimelig adgang til at deltage i afstemningen, og der skal være lejlighed til at afgive brevstemme. Afstemningen skal være skriftlig og hemmelig, og der må kun stemmes ja eller nej. Som nævnt er beslutning om, at arbejdstagerne skal vælge medlemmer til bestyrelsen, kun truffet, såfremt mindst halvdelen af samtlige stemmeberettigede har stemt ja.

Såfremt der træffes en sådan beslutning, skal bestyrelsen straks anmelde dette til Aktieselskabsregisteret, og et eksemplar af beslutningen skal vedhæftes vedtægterne.

Har der været afholdt afstemning, kan en ny afstemning tidligst begæres afholdt efter 6 måneders forløb.

Træffer arbejdstagerne beslutning om, at de ønsker at udpege bestyrelsesmedlemmer, fortsætter det nedsatte valgudvalg som permanent valgudvalg. I så fald er valgudvalgets første opgave at udarbejde en valgliste over dem, der har valgret. Listen skal på selskabets kontor være tilgængelig for alle ansatte.

Endvidere skal valgudvalget fastsætte valgdato eller valgdatoer, og der skal så vidt muligt vælges et tidspunkt, der ligger umiddelbart inden selskabets ordinære generalforsamling, således at nyvalgte arbejdstagerrepræsentanter kan tiltræde samtidig med de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer.

Samtidig med bekendtgørelsen af valgdatoen skal valgudvalget fra arbejdstagerne indkaldte forslag til personer, der skal opstilles. Der stilles ikke noget krav om stil-

lere, således at enhver valgberettiget kan foreslå personer.

Valgudvalget skal undersøge, om de foreslåede kandidater er valgbare, og om de er villige til at modtage valg. Det er altså ingen tjenestepligt at modtage valg.

Valgudvalget skal opstille 2 lister over kandidater, nemlig over henholdsvis kandidater som bestyrelsesmedlem og som suppleant. En kandidat kan kun opføres på en af listerne, og heraf følger, at såfremt den samme person bringes i forslag som bestyrelsesmedlem og som suppleant, skal valgudvalget slette ham på den ene liste efter hans eget ønske.

Valgudvalget skal endelig drage omsorg for valghandlingens gennemførelse, idet alle stemmeberettigede skal have rimelig adgang til at deltage i valget, ligesom der skal være mulighed for afgivelse af brevstemme. Såfremt selskabet har flere arbejdspladser eller skifteholdsdrift, kan valgudvalget bestemme, at valget skal finde sted på flere valgsteder eller på forskellige tidspunkter.

Valgret har enhver arbejdstager, såfremt han både var ansat i selskabet på tidspunktet for valglestens offentliggørelse og på valgets tidspunkt, jfr. bekendtgørelsens § 15, stk. 1. Da valget skal finde sted senest 2 måneder efter valglestens offentliggørelse, jfr. bekendtgørelsens § 11, kan der altså maksimalt fastsættes et anciennitetskrav på 2 måneder.

De arbejdstagere, der opfylder de nævnte betingelser, har valgret uanset ansættelsens art, omfang og varighed, ligesom der ikke stilles nogen aldersbetingelse. Medlemmer af direktionen samt arbejdstagere, der permanent har arbejdssted uden for dansk højhedsområde, d.v.s. dansk territorium og danske skibe, har dog ikke valgret.

Valgbar er enhver arbejdstager, som er myndig, og som gennem de sidste tolv måneder før valget har været ansat i selskabet. Ej heller med hensyn til valgbarhed stilles der krav om heltidsansættelse.

Valget sker skriftligt, idet der skal udarbejdes to stem-

mesedler, en for valget af bestyrelsesmedlemmer og en for valget af suppleanter. Stemmesedlen skal indeholde oplysning om kandidaternes navne, bopæl, arbejdssted, funktion og faglige tillidshverv i selskabet. Andre oplysninger må ikke indeholdes på stemmesedlen.

Der kan ikke gennemføres forholdstalsvalg, idet hver arbejdstager kun kan afgive sin stemme til fordel for en kandidat på hver af de to lister. Endvidere kan der ikke blive tale om fredsvalg, idet suppleanterne skal prioriteres.

De to kandidater, der har fået de fleste stemmer på hver liste, anses som valgt som henholdsvis bestyrelsesmedlemmer og suppleanter.

Heraf følger, at der indirekte gælder den mindretalsbeskyttelse, at 1/3 af arbejdstagerne plus en er sikker på at kunne vælge et bestyrelsesmedlem og en suppleant.

I tilfælde af stemmelighed mellem to eller flere kandidater træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Forholdet mellem de valgte bestyrelsesmedlemmer og de valgte suppleanter er det, at den suppleant, der er valgt med de fleste stemmer, er suppleant for det bestyrelsesmedlem, der er valgt med de fleste stemmer. Den anden valgte suppleant er suppleant for det andet bestyrelsesmedlem, jfr. bekendtgørelsens § 19, stk. 3. Suppleanter indtræder formentlig kun i tilfælde af vedvarende forfald.

Såfremt et af arbejdstagerne valgt bestyrelsesmedlem afsættes af arbejdstagerne eller ophører med at være ansat i selskabet, skal han straks udtræde af bestyrelsen, og hans suppleant indtræder i stedet. Er den pågældende selv indtrådt som suppleant, er der ikke tale om, at den anden suppleant indtræder ved hans fratræden. I så fald skal der afholdes suppleringsvalg af et nyt medlem for det afgående medlems resterende valgperiode.

I tilfælde af suppleringsvalg kan 1/10 af selskabets arbejdstagere forlange, at der i stedet afholdes nyvalg af begge de af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer

og af suppleanter for disse. Denne regel er begrundet med, at den nævnte regel om mindretalsbeskyttelse for 1/3 af arbejdstagerne plus en også skal kunne virke i tilfælde af suppleringsvalg.

Et nyvalgt medlem indtræder i bestyrelsen en måned efter, at bestyrelsen har modtaget underretning om valgets udfald. Dette gælder dog ikke ved genvalg.

Bortset fra tilfælde af genvalg skal bestyrelsen indgive anmeldelse til Aktieselskabs-registeret om valget.

Der er ikke i lovgivningen klare regler for det tilfælde, at arbejdstagerantallet reduceres, således at arbejdstagerne ikke længere har ret til at vælge bestyrelsesmedlemmer. Det fremgår imidlertid af bemærkningerne til lovforslaget, at valgte bestyrelsesmedlemmer i så fald bevarer deres sæde i bestyrelsen for resten af valgperioden, jfr. FT 1972/73, tillæg A, sp. 4482. Dette må antagelig også gælde i de tilfælde, hvor en arbejdstagerrepræsentant er indtrådt i bestyrelsen som suppleant, ligesom en suppleant kan indtræde i resten af perioden.

Efter bekendtgørelsens § 7 kan arbejdstagerne ved afstemning beslutte, at de ikke længere ønsker at være repræsenteret i bestyrelsen. En sådan beslutning må antagelig medføre, at valgte bestyrelsesmedlemmer straks udtræder, idet grundlaget for arbejdstagerrepræsentationen jo er, at arbejdstagerne skal ønske at være repræsenteret.

Selv om de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer indgår i bestyrelsen ud over de medlemmer, der skal vælges i henhold til vedtægterne, har arbejdstagerrepræsentanterne samme rettigheder og pligter som de øvrige bestyrelsesmedlemmer.

Det siges herom i Bemærkningerne til forslaget til aktieselskabslov: »Således vil de f. eks. være inhabile efter den almindelige regel i § 58, hvilket betyder, at de ikke må deltage i bestyrelsens behandling af spørgsmål om arbejdsretlige konflikter, forhandling eller afslutning af kollektive lønaftaler med organisationer for arbejdsta-

gerne eller selskabets forhold til arbejdsgiverorganisationer.

De af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer får ligeledes samme krav på honorar som ethvert andet bestyrelsesmedlem. De vil endvidere få samme ret til at forpligte selskabet som de øvrige medlemmer, jfr. § 60. De har endelig samme tavshedspligt som ethvert andet bestyrelsesmedlem, jfr. § 160, stk. 1, 2. pkt.«. Se FT 1972/73, tillæg A, sp. 4481. Det bør tilføjes, at de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer naturligvis har samme ret til at få oplysninger om selskabets forhold, som den øvrige bestyrelse.

4. Bestyrelsens arbejdsform

Litteratur: Gomard s. 284-89 og s. 305-08, Aktielovskomentaren s. 127-31.

Bestyrelsen er et kollegialt organ, der udøver sine beføjelser på møder. Dette fremgår navnlig af AL § 57, stk. 1, hvorefter bestyrelsen ikke må tage beslutning, uden at så vidt muligt samtlige bestyrelsesmedlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling. Heri ligger et krav om, at alle bestyrelsesmedlemmer skal have været indkaldt med rimeligt varsel, hvorimod det ikke kan kræves, at alle bestyrelsesmedlemmerne har deltaget i mødet, såfremt bestyrelsen var beslutningsdygtig.

Det vil dog næppe være i overensstemmelse med reglen, såfremt et eller flere bestyrelsesmedlemmers fravær udnyttes til at træffe en beslutning, som der ikke ville have været flertal for, såfremt den eller de pågældende havde deltaget i mødet.

Endvidere følger det af bestemmelsen, at bestyrelsesbeføjelserne ikke kan udøves af et forretningsudvalg eller af en hovedaktionær.

En tilsvarende regel findes ikke i Anpartsselskabsloven, hvilket må indebære, at der i anpartsselskaber er en større frihed til at delegere en kompetence til at træffe beslutninger til f. eks. et forretningsudvalg.

Ej heller i aktieselskaber kan der være noget til hinder for, at der gennem bestemmelser i forretningsordenen sker en vis opdeling af arbejdsområder mellem bestyrelsens medlemmer, men beslutninger skal træffes på bestyrelsesmøder.

Er alle bestyrelsesmedlemmer indforstået, kan der næppe være noget til hinder for, at bestyrelsen træffer beslutning gennem skriftlig afstemning uden afholdelse af et formelt møde.

Der skal af bestyrelsen vælges en formand, medmindre andet er bestemt i vedtægterne, jfr. AL § 56, stk. 1 (APL § 38, stk. 1). Alle bestyrelsesmedlemmer, herunder også arbejdstagerrepræsentanter, kan vælges til formand med den undtagelse, at en direktør, der er bestyrelsesmedlem, ikke kan være formand. I tilfælde af stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning.

Formanden har den særlige pligt, at han skal sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, jfr. AL § 56, stk. 2 (APL § 38, stk. 2). Derudover har formanden ikke særlige forpligtelser og derfor ej heller noget særligt ansvar.

Et bestyrelsesmedlem eller en direktør kan begære indkaldelse af bestyrelsen. Medlemmerne af direktionen har ret til at være til stede og udtale sig på bestyrelsesmøderne, medmindre bestyrelsen i de enkelte tilfælde træffer anden bestemmelse, jfr. AL § 56, stk. 2 (APL § 38, stk. 2).

Der er ikke i lovgivningen fastsat nærmere regler om indkaldelsesvarsel og dagsorden. Sådanne regler kan derimod være fastsat i bestyrelsens forretningsorden.

Selv om der ikke måtte være fastsat særlige regler i forretningsordenen, må det være udelukket at træffe beslutning i en sag, der ikke har været opført på dagsorde-

nen, såfremt det i den pågældende bestyrelse er normal praksis at afvikle møderne på grundlag af en dagsorden.

Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er til stede, for så vidt der ikke efter vedtægterne stilles større krav, jfr. AL § 57, stk. 1 (APL § 39, stk. 1). Arbejdstagerrepræsentanter skal medregnes ved opgørelsen af, om bestyrelsen er beslutningsdygtig.

De i bestyrelsen behandlede anliggender afgøres ved simpelt stemmeflertal, for så vidt der ikke i vedtægterne stilles større krav, jfr. AL § 57, stk. 2 (APL § 39, stk. 2). Det kan i vedtægterne bestemmes, at formandens stemme gør udslaget i tilfælde af stemmelighed. Er der ikke truffet sådan bestemmelse, falder et stillet forslag bort i tilfælde af stemmelighed, bortset fra valg af formand.

Bestemmelsen forudsætter, at hvert bestyrelsesmedlem kun har en stemme uanset aktiebesiddelse.

Også med hensyn til bestyrelsen kan man forestille sig, at der indgås stemmeretsaftaler, hvorefter et bestyrelsesmedlem forpligter sig til at stemme på en bestemt måde. Sådanne stemmeretsaftaler kan f. eks. tænkes indgået mellem bestyrelsesmedlemmer og dem, der har valgt de pågældende medlemmer (altså en form for bundet mandat).

Sådanne stemmeretsaftaler kan imidlertid ikke have samme virkning som stemmeretsaftaler mellem aktionærer (se herom s. 106 f). Den afgørende forskel er, at bestyrelsesmedlemmer i modsætning til aktionærer har en pligt til at varetage selskabets interesser og er underkastet et selvstændigt ansvar for opfyldelsen af denne pligt. Ethvert bestyrelsesmedlem må derfor i sin stemmeafgivning udelukkende lade sig lede af hensynet til selskabet og kan ikke fritages for ansvar ved at henvise til en forpligtelse på grundlag af en stemmeretsaftale.

Visse spørgsmål er et bestyrelsesmedlem (eller en direktør) afskåret fra at deltage i behandlingen af, jfr. AL § 58 (APL § 40):

1. Aftaler mellem selskabet og ham selv.

2. Søgsmål mod ham selv.
3. Aftale mellem selskabet og tredjemand, hvis han deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod selskabets.
4. Søgsmål mod tredjemand, hvis han deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod selskabets.

Inhabilitetsreglerne for bestyrelsesmedlemmer og direktører er strengere end inhabilitetsreglerne for aktionærer i AL § 67, stk. 4 (APL § 48, stk. 3). For det første er bestyrelsesmedlemmer og direktører afskåret fra at deltage i drøftelsen af de nævnte spørgsmål, ikke blot fra at deltage i afstemninger. For det andet omfatter inhabiliteten ikke blot søgsmål, men også aftaler.

Valg af formand er ikke en aftale, hvoraf følger, at et bestyrelsesmedlem kan stemme på sig selv.

Der er ikke i lovgivningen taget udtrykkelig stilling til spørgsmålet om beslutningsdygtighed, når et eller flere bestyrelsesmedlemmer er afskåret fra at deltage i behandlingen af en sag på grund af inhabilitet.

Da det udtrykkeligt fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det lovbestemte beslutningsdygtige flertal ikke formindskes ved et medlems død eller udtræden, jfr. FT 1972/73, tillæg A, sp. 4487, er der nærliggende at antage, at det lovbestemte beslutningsdygtige flertal heller ikke formindskes i tilfælde af inhabilitet. I så fald vil der ikke kunne træffes beslutning, såfremt et flertal af bestyrelsens medlemmer er inhabile. Dette kan dog ikke gælde i tilfælde af spørgsmål, hvor der efter omstændighederne må træffes en beslutning.

5. Direktionen

Litteratur: Gomard s. 289-92, Jan Kobbernagel: Direktøren, 2. udg. København 1973, H. G. Carlsen i Juridisk Formularbog. København 1971, s. 460-62.

For en praktisk betragtning står direktionen i en særstilling i forhold til de øvrige ledelsesorganer derved, at direktionens medlemmer er ansat af selskabet sædvanligvis i fuldtidsstillinger og på ubestemt tid. Direktionen er altså til forskel fra bestyrelse og repræsentantskab et professionelt ledelsesorgan.

Dette har lovmæssigt givet sig udtryk på den måde, at direktionen varetager den daglige ledelse. Direktionens opgaver er altså ikke indskrænket til at føre tilsyn.

På den anden side kan den principielle forskel udviskes i selskaber, hvor det er praksis, at bestyrelsen griber stærkt ind i ledelsesproblemerne.

Endvidere har såvel bestyrelsen som direktionen et fælles ansvar for ledelsen af selskabets anliggender.

Endelig kan grænsen mellem bestyrelsens og direktionens funktioner i nogen grad udviskes gennem person-sammenfald. En direktør kan dog ikke være formand for bestyrelsen, og i aktieselskaber med en aktiekapital på 400.000 kr. eller derover skal flertallet af bestyrelsens medlemmer bestå af personer, der ikke er direktører i selskabet, jfr. AL § 51, stk. 2. Derimod er der intet til hinder for, at en direktør for et datterselskab er formand for bestyrelsen for moderselskabet, ligesom direktionsmedlemmer i moderselskabet og i et eller flere datterselskaber tilsammen kan udgøre flertallet af bestyrelsen i moderselskabet.

I øvrigt henvises til afsnit VII.1 med hensyn til forholdet mellem bestyrelse og direktion, herunder direktionens beføjelser.

I anpartsselskaber er direktionen det obligatoriske organ, jfr. APL § 31. Derimod behøver der kun at være en direktion i aktieselskaber med en aktiekapital på 400.000 kr. eller derover, jfr. AL § 51, stk. 1. I de mindre aktieselskaber kan der dog med hjemmel i vedtægterne ansættes en direktion.

Bortset fra anpartsselskaber uden bestyrelse er det altid bestyrelsen, der har kompetencen til at ansætte og afskedige direktører. Vedtægterne kan ikke henlægge denne kompetence til generalforsamlingen eller repræsentantskabet.

Der kan ansættes en eller flere direktører. Bortset fra rederiselskaber kan kun personer, der opfylder betingelserne i AL § 52 (APL § 34) være direktører.

Stillingbetegnelsen er ikke afgørende for, om en ansat er medlem af direktionen. På den ene side er en ansat ikke direktionsmedlem, selv om han betegnes direktør, såfremt han ikke i medfør af vedtægterne er ansat og registreret som direktionsmedlem. På den anden side kan direktionsmedlemmer med hjemmel i vedtægterne ansættes med andre stillingsbetegnelser end direktør, f. eks. forretningsfører, salgsdirektør, underdirektør m. v.

Til forskel fra reglerne om bestyrelsen indeholder reglerne om direktionen intet krav om en tidsbegrænset ansættelse. Retsstillingen i så henseende afhænger af bestemmelserne i aftalerne mellem selskabet og direktøren. Normalt sker ansættelse indtil videre, men med mulighed for opsigelse med et nærmere aftalt varsel.

Det forekommer imidlertid også, at direktører ansættes uopsigeligt for et åremål eller for livstid. Sådanne kontraktsbestemmelser giver dog efter retspraksis ikke den pågældende direktør noget krav på at fortsætte med at udøve virksomhed som direktionsmedlem, men har kun betydning i relation til opgørelse af et eventuelt erstatningskrav fra direktørens side i tilfælde af afskedigelse.

Direktører er hverken omfattet af Funktionærloven

eller af Ferieloven, idet de ikke står i et tjenesteforhold til selskabet som følge af, at de varetager ledelsen. Vilkaarene i henseende til opsigelse og ferieret m. v. må derfor fastlægges aftalemæssigt.

Endvidere er direktører ikke omfattet af Konkurslovens regler om, at lønfordringer er privilegerede i arbejdsgiverens konkursbo, hvorfor direktører ej heller kan anmelde udækkede tilgodehavender hos Lønmodtagernes Garantifond.

Er der flere direktionsmedlemmer, er direktionen et kollegialt organ, for så vidt som der påhviler alle medlemmerne et fælles ansvar for opfyldelsen af direktionens forpligtelser. På den anden side indeholder lovgivningen ikke som for bestyrelsens vedkommende noget krav om virksomhed i form af møder, og det må antages, at der i vid udstrækning er adgang til opdeling af sagsområder mellem enkelte direktionsmedlemmer, der hver især pålægges ansvaret for sit område. Ofte betegnes den ledende direktør som administrerende direktør, men dette indebærer ikke særlige beføjelser og ej heller noget særligt ansvar, medmindre noget sådant følger af vedtægterne.

6. Ledelsens aflønning

Litteratur: Gomard s. 308-09, Aktielovskomentaren s. 139-43.

Regler om aflønningen af bestyrelsesmedlemmer og direktører findes navnlig i AL § 64 (APL § 45).

Der kan både være tale om aflønning med fast vederlag og aflønning med tantieme. Ved tantieme forstås en aflønning, der udregnes som en andel af årets nettofortjeneste. Derimod indeholder bestemmelserne forbud mod

tantieme, der beregnes som en andel af omsætningen eller af bruttofortjenesten.

Det må fremhæves, at grundlaget for tantiemeberegning ikke er det samme som grundlaget for udbytteudbetaling. Navnlig må der ikke i tantiemeberegningen medtages overskud fra tidligere år og anden fri egenkapital, der som nævnt s. 90 må udbetales som udbytte.

Endvidere er der intet til hinder for, at tantiemen beregnes af et reduceret årsoverskud i sammenligning med beregningen af udbytte, f. eks. kan man tænke sig vedtægter og aftaler gående ud på, at der først beregnes tantieme efter fradrag af aktionærernes udbytte eller efter foretagelse af ekstra hensættelser.

Bortset herfra må formodningen være for, at den opgørelse af årets overskud, der skal danne grundlag for beregning af tantieme, skal ske i overensstemmelse med reglerne om resultatopgørelse, jfr. AL § 104. I hvert fald må opgørelse efter disse regler udgøre maksimum for det årsoverskud, der kan danne grundlag for tantiemeberegningen, men man kan udmærket forestille sig, at en direktørkontrakt må fortolkes således, at der f. eks. ikke skal tages hensyn til ekstraordinære indtægter ved afhændelse af anlægsaktiver.

Derudover indeholder de forannævnte lovbestemmelser den særlige begrænsning, at de samlede tantiemebeløb — såvel til bestyrelse som direktion — ikke må overstige det beløb, der er til rådighed, efter at underskud fra tidligere år er dækket, og de i loven påbudte henlæggelser har fundet sted. Endelig gælder der en særlig tilbagebetalingspligt i tilfælde af konkurs eller likvidation, jfr. AL § 64, stk. 3 (APL § 45, stk. 3).

Særligt om bestyrelsens tantieme er bestemt, at reglerne for tantiemens fastsættelse skal fremgå af vedtægterne. En vedtægtsbestemmelse om, at bestyrelsens tantieme fastsættes på hvert års ordinære generalforsamling er dog tilstrækkelig, jfr. Betænkning nr. 362/1964 s. 144 f.

Årsberetningen skal bl. a. indeholde oplysning om det samlede beløb til lønninger og vederlag til bestyrelse, repræsentantskab og direktion, idet tantieme til bestyrelse skal oplyses særskilt, jfr. AL § 106, stk. 2.

7. Evnen til at handle på selskabets vegne

Litteratur: Gomard s. 292-304, Aktielovskommentaren s. 133-37 og s. 139, Ragnar Bergendal: Aktiebolagets författning och dess yttre rättsförhållanden. Lund 1922, Hörlyck, J 1970.441-49, J 1971.139-42 og Advbl. 1973.68 f., P. Spleth, J 1970.491-96 og J 1971.142-43, Ernst Kauffmann: Interessekonflikter og Selvkontrahering. København 1972, s. 67-80, Kjeld Fussing, UfR 1973B.233-39, O. A. Borum, J 1963.251-53 og UfR 1968B.225-30, Håkan Nial: Aktiebolags och andra företags borgensförbindelser, 2. udg. Stockholm 1972, Lars Erik Taxell: Aktiebolagsstyrelsens kompetens att rättshandla. Helsingfors 1946, C. L. David, UfR 1946B.1-15.

Et selskab er selvstændig bærer af rettigheder og forpligtelser og må derfor af praktiske grunde kunne disponere. Af indlysende grunde må dispositionerne foretages af fysiske personer, der optræder på selskabets vegne.

Herom findes regler i AL §§ 60, 61 og 63 (APL § 41, 42 og 44).

De nævnte bestemmelser er udformet i overensstemmelse med det første (og hidtil eneste) selskabsretlige direktiv, der er afgivet af EF's Ministerråd den 9. marts 1968. Tilsvarende bestemmelser blev allerede indført i den tidligere gældende aktieselskabslov ved lov nr. 503 af 29. november 1972.

Bestemmelserne sonderer mellem repræsentation af selskabet udadtil og forpligtelse af selskabet ved retshandler (aftaler) på selskabets vegne.

Ethvert medlem af bestyrelsen og af direktionen repræsenterer selskabet udadtil, jfr. AL § 60, stk. 1 (APL § 41, stk. 1). Denne beføjelse kan ikke indskrænkes ved bestemmelse i vedtægterne.

Det er ikke nærmere klarlagt i lovgivningen, hvad der ligger i at repræsentere selskabet udadtil. Derimod fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at der ved repræsentationsretten ikke er givet de enkelte bestyrelses- og direktionsmedlemmer mulighed for at forpligte selskabet ved aftaler, men at stævning med virkning for selskabet kan forkyndes over for ethvert af medlemmerne, der repræsenterer selskabet ved retssager og lignende. FT 1971/72, tillæg A, sp. 7653. Derudover kan nævnes, at krav mod selskabet kan gøres gældende over for ethvert bestyrelses- og direktionsmedlem med den virkning, at forældelse efter DL 5-14-4 afbrydes.

Dernæst fremgår det af AL § 60, stk. 2 (APL § 41, stk. 2), at selskabet forpligtes ved retshandler, som på selskabets vegne indgås af den samlede bestyrelse eller af et medlem af bestyrelsen eller af en direktør. Der er her tale om en særlig form for fuldmagt til at forpligte selskabet. Man taler om, at indehaveren af fuldmagten har signatur eller tegningsret.

Den såkaldte legale tegningsret tilkommer altså dels den samlede bestyrelse og dels hvert enkelt bestyrelses- og direktionsmedlem. Denne tegningsret behøver ikke at fremgå af vedtægterne og omfatter dispositioner af enhver art, altså også dispositioner over fast ejendom.

Tegningsretten for den samlede bestyrelse kan ikke indskrænkes. Derimod fremgår det af AL § 60, stk. 3 (APL § 41, stk. 3), at den legale tegningsret for de enkelte bestyrelses- og direktionsmedlemmer i vedtægterne kan begrænses således, at tegningsretten kun kan udøves af et eller flere bestemte medlemmer i forening eller af flere i forening. Anden begrænsning i tegningsretten kan ikke foretages.

Tegningsretten kan herefter begrænses således, at be-

stemte navngivne medlemmer kun kan forpligte selskabet sammen med andre navngivne medlemmer, samt således at flere medlemmer med bestemte funktioner skal optræde sammen. F. eks. kan det bestemmes, at selskabet tegnes af to bestyrelsesmedlemmer eller to direktører i forening, ligesom det kan bestemmes, at selskabet tegnes af en direktør i forbindelse med et bestyrelsesmedlem.

Direktionsmedlemmerne behøver ikke at have tegningsret alene, men på den anden side kan vedtægterne ikke helt berøve direktionsmedlemmerne tegningsret. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget i FT 1971/72, tillæg A, sp. 7654, at ethvert medlem af bestyrelsen og direktionen skal have tegningsret — enten enkeltvis eller sammen med andre.

Tidligere var det et omdiskuteret spørgsmål, om selskabets formålsparagraf indskrænkede omfanget af tegningsretten. Dette er nu klart afgjort på den måde, at formålsparagraffen ikke udgør nogen indskrænkning i tegningsretsfuldmagten.

Dette fremgår af AL § 61, (APL § 42), hvorefter selskabet kun kan påberåbe sig, at den eller de tegningsberettigede har indgået en aftale uden for selskabets formål, når selskabet godtgør, at tredjemand vidste det, eller at det ikke kunne være ham ubekendt. Ydermere fremhæves, at bekendtgørelsen af formålsbestemmelsen i Statstidende ikke i sig selv er tilstrækkeligt bevis for tredjemands onde tro.

Tredjemand er kun i ond tro, når selskabet godtgør, at tredjemand vidste eller burde vide, at den konkrete aftale ikke kunne rummes inden for selskabets formål.

Denne bestemmelse er et udslag af, at tegningsretten som nævnt er en fuldmagt. Den eller de, der har tegningsret, har ikke nødvendigvis i forhold til selskabet beføjelse til at disponere. Manglende beføjelse kan bero på, at aftalen er i strid med formålsparagraffen, men kan f. eks. også bero på, at der ikke var truffet fornøden bestyrelses- eller generalforsamlingsbeslutning, eller at dis-

positionen var i strid med pålæg meddelt af et kompetent selskabsorgan. Endvidere er en aftale indgået af en tegningsberettiget udtryk for overskridelse af den pågældendes beføjelser i forhold til selskabet, såfremt den tegningsberettigede har varetaget sine egne interesser på andre aktionærers eller selskabets bekostning, jfr. AL § 63 (APL § 44).

Uanset at der således af en tegningsberettiget er handlet i strid med beføjelserne i forhold til selskabet, bliver selskabet imidlertid bundet over for tredjemand, medmindre selskabet kan godtgøre, at tredjemand kendte eller burde kende den manglende beføjelse.

Reglerne om tegningsretsfuldmagten er regler om en af flere former for fuldmagt.

De almindelige fuldmagsregler gælder også for aktieselskaber. Dette har navnlig betydning med hensyn til den såkaldte stillingsfuldmagt, jfr. Aftl. § 10, stk. 2. Indehaveren af en stilling, der normalt medfører beføjelse til at disponere på arbejdsgiverens vegne inden for visse grænser, anses for at have fuldmagt til at foretage retshandler inden for disse grænser, selv om han i det konkrete tilfælde ikke er beføjet.

Stillingsfuldmagten er også gældende for en direktør, der kun har tegningsret sammen med andre.

Efter Fimalovens § 25 er en prokura en fuldmagt til at foretage alt, hvad der hører til driften af fuldmagtsgiverens forretning bortset fra afhændelse eller behæftelse af fast ejendom. En prokura kan være enkelt eller kollektiv, således at den kun kan udøves sammen med en anden.

I aktieselskaber kan prokura kun meddeles ved beslutning af bestyrelsen, jfr. s. 120.

En prokurist og i det hele taget andre former for ansatte kan ikke tillægges tegningsret. Tegningsret kan kun indehaves af bestyrelsesmedlemmer og direktionsmedlemmer.

VIII. ERSTATNINGSANSVAR

1. Stifteransvar

Litteratur: Gomard s. 86-88, Aktielovskommentaren s. 329 f.

AL § 140, stk. 1 (APL § 110) fastslår bl. a., at stiftere, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet selskabet skade, er pligtige at erstatte denne.

Det fremhæves udtrykkeligt, at dette erstatningsansvar også påhviler stifterne for værdiansættelsen af de ved selskabets stiftelse overtagne formueværdier. Som nævnt s. 18 skal stiftelsesoverenskomsten indeholde oplysning om grundlaget for værdiansættelsen, men nogen kontrol hermed er ikke foreskrevet, idet værdiansættelsen sker på stifternes ansvar.

Stiftere er de, der har underskrevet stiftelsesoverenskomsten, jfr. s. 20.

Erstatningsbestemmelsen skal ikke forstås således, at alle stifterne nødvendigvis bliver ansvarlige for skadeforvoldelse, idet ansvaret efter de almindelige erstatningsregler kun påhviler den eller de stiftere, der har udført den skadeforvoldende handling.

Da alle stifterne skal underskrive stiftelsesoverenskomsten, vil de dog af den grund alle være ansvarlige for indholdet af stiftelsesoverenskomsten.

På den anden side kan også andre end stiftere være ansvarlige for skadeforvoldelse i forbindelse med stiftelsen, jfr. UfR 1968.515 VLD omen advokat.

De forskellige regler om søgsmål m. v. gælder både for stifteransvaret og for ledelsens ansvar og behandles i afsnit VIII.2.

2. Ledelsens ansvar

Litteratur: Gomard s. 398-413, Gomard, UfR 1971B. 117-38, Jan Kobbervagel: Ledelse og Ansvar. København 1945, O. A. Borum, J 1963.249-61, Lars Erik Taxell: Ansvar och ansvarsfordelning i aktiebolag. Åbo 1963, Aktielovskommentaren s. 329-38 og s. 342-47, Kjølbbye, UfR 1973B.263-64, Lars Erik Taxell, Festskrift til O. A. Borum. København 1964, s. 517-29.

a. Hvem påhviler ansvaret?

En almindelig erstatningspligt påhvilende bestyrelsesmedlemmer og direktører er fastslået i AL § 140 (APL § 110).

Erstatningsansvaret påhviler imidlertid også andre ledere, nemlig likvidatorer efter AL § 120, stk. 1 (APL § 89, stk. 1) og medlemmer af et repræsentantskab i et aktieselskab, jfr. AL § 59, stk. 4.

Der er for det første tale om erstatningsansvar over for selskabet, når medlemmer af ledelsesorganerne under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet selskabet skade.

For det andet er der tale om ansvar over for aktionærer, selskabets kreditorer eller tredjemand. I så fald gælder foruden den betingelse, at der forsætligt eller uagtsomt skal være tilføjet skade, at dette skal være sket ved overtrædelse af Aktieselskabsloven (Anpartselskabsloven) eller vedtægterne.

Medlemmerne af et ledelsesorgan hæfter ikke uden videre alle for én, idet ansvaret kun påhviler de medlemmer, der har handlet erstatningspådragende.

Dette har imidlertid ikke særlig stor betydning i praksis for så vidt angår ansvaret over for selskabet, idet ansvar ofte er baseret på, at det pågældende ledelsesorgan har undladt at opfylde sine forpligtelser.

I så henseende påhviler pligten til at varetage selskabets anliggender alle medlemmerne af organet, og alle vil derfor kunne pådrage sig erstatningsansvar ved undladelsen.

Navnlig må fremhæves, at et medlem af et ledelsesorgan ikke kan fritages for ansvar i forhold til selskabet under henvisning til, at det pågældende medlem indtog en passiv rolle eller til, at det pågældende medlem ikke havde tilstrækkelig indsigt til at gøre sig sin handlepligt klar. Endvidere fritager det ikke for ansvar, at et medlem har handlet eller undladt at handle i henhold til instruks fra dem, der har valgt ham.

Endelig spiller det med hensyn til ansvaret for undladelser ikke nogen rolle, at der blandt medlemmerne af bestyrelsen er gennemført en arbejdsdeling med hensyn til udførelsen af opgaverne.

Noget anderledes stiller det sig med hensyn til ansvaret over for aktionærer, kreditorer og tredjemand, idet de enkelte medlemmer af ledelsesorganerne normalt ikke har nogen særlig handlepligt i forhold til disse. Således er et bestyrelsesmedlem blevet frifundet for ansvar over for en kreditor under henvisning til, at selskabets hovedaktionær havde ledet selskabet som sit personlige firma og ikke holdt de øvrige bestyrelsesmedlemmer underrettet om selskabets stilling (UfR 1966.732 SHD).

Er flere imidlertid samtidig erstatningspligtige, hæfter de solidarisk for erstatningen. Dette indebærer, at den erstatningsberettigede kan kræve det fulde erstatningsbeløb fra hver af de erstatningspligtige, der på sin side kan afkræve hver enkelt af de medansvarlige dennes del uden hensyn til størrelsen af den skyld, der måtte påhvile hver enkelt, samt omstændighederne i øvrigt. Se AL § 143, stk. 2 (APL § 113, stk. 2).

I og med at der ved det indbyrdes opgør mellem flere ansvarlige kan tages hensyn til omstændighederne i øvrigt, kan der i dette forhold gennemføres lempelse af ansvaret under hensyn til det pågældende medlems stilling i

ledelsesorganet, selv om dette ikke har kunnet fritage for ansvar over for den erstatningsberettigede. Således vil man kunne tænke sig, at ansvaret i det indbyrdes forhold lempes for et bestyrelsesmedlem, der har været holdt i uvidenhed om selskabets anliggender, eller som har undladt at handle som følge af en intern arbejdsfordeling i bestyrelsen.

b. Hvornår foreligger et ansvarspådragende forhold?

Den grundliggende erstatningsbetingelse er som allerede nævnt, at der forsætligt eller uagtsomt skal være forvoldt skade under udførelsen af hverv som medlem af et ledelsesorgan.

Heri ligger, at den eller de skadeforvoldende skal have tilsidesat de krav, der må stilles til medlemmer af det pågældende organ i det pågældende selskab.

Det er klart, at kravene til en direktør normalt har et andet og strengere indhold end kravene til et bestyrelsesmedlem. Direktøren er professionel og heltidsansat og skal på forsvarlig måde varetage den daglige ledelse af selskabet og sørge for betryggende bogføring og formueforvaltning. Bestyrelsesmedlemmerne virker derimod normalt kun på deltidsbasis og har først og fremmest pligt til at sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed samt til at føre tilsyn med direktionens varetagelse af sine opgaver.

Som allerede fremhævet s. 119, har imidlertid både bestyrelsen og direktionen et selvstændigt ansvar for selskabets ledelse, og det ene organ kan således ikke skyde sig ind under det andet organs ansvar.

Likvidatorer skal varetage de opgaver, der indtil likvidationen henhørte under bestyrelse og direktion, og likvidatorer har for så vidt samme ansvar. I praksis påvirkes kravene til likvidatorer naturligvis af, at formålet med en likvidation er at gennemføre den mest hensigtsmæssige afvikling af selskabet.

Også repræsentantskabsmedlemmer kan pålægges an-

svar, navnlig for tilsidesættelse af en vedtægtsbestemt pligt til at føre tilsyn med bestyrelsens og direktionens forvaltning af selskabets anliggender, men det må formodes, at der kun kan blive tale om at pålægge repræsentantskabsmedlemmer et ansvar i særligt graverende tilfælde.

De krav, der må stilles til medlemmerne af de forskellige ledelsesorganer, varierer fra selskab til selskab. Det spiller en rolle, hvorledes den ledelsesmæssige praksis er tilrettelagt i det enkelte selskab, f. eks. i henseende til hvor meget bestyrelsen inddrages i ledelsesopgaverne. En bestyrelse kan dog aldrig fritages for ansvar under henvisning til, at der i det konkrete selskab var praksis for, at direktionen i videre omfang end fastsat i lovgivningen handlede på egen hånd og ikke holdt bestyrelsen informeret om udviklingen.

I de forskellige selskaber er der stor forskel på honoreringen såvel af direktører som af bestyrelsesmedlemmer. Honorarernes størrelse spiller næppe i sig selv nogen rolle for erstatningsansvaret, men man kan dog tænke sig, at navnlig størrelsen af honorarerne til bestyrelsesmedlemmerne er udtryk for, i hvilket omfang bestyrelsen skal udføre ledelsesopgaver og dermed også for erstatningsansvaret i forhold til selskabet.

Ledelsens ansvar over for selskabet er et ansvar i kontraktsforhold. Det er først og fremmest et ansvar for tilsidesættelse af ledelsens kontraktlige pligter i forhold til medkontrahenten, nemlig selskabet. Dette indebærer, at er der sket skade, er det efter almindelig erstatningsretlig praksis medlemmerne af ledelsesorganerne, der skal bevise, at de ikke har voldt skade ved forsæt eller uagtsomhed.

Med hensyn til erstatningsansvaret i forhold til aktionærer, selskabets kreditorer eller tredjemand stilles samme betingelse som med hensyn til ansvaret i forhold til selskabet, nemlig at skaden skal være forvoldt forsætligt eller uagtsomt. Derudover stilles som særlig betin-

gelse, at skaden skal være sket ved overtrædelse af Aktieselskabsloven (Anpartsselskabsloven) eller vedtægterne.

I henhold til de almindelige erstatningsretlige regler er det naturligvis en betingelse for ansvar, at skadelidte har lidt et tab. Dette vil i mange tilfælde udelukke aktionærer fra at gøre ansvar gældende, nemlig i det omfang, hvori selskabet har gjort ansvar gældende. En aktionær kan naturligvis ikke fremsætte erstatningskrav mod ledelsen for tab tilføjet selskabet, i det omfang selskabet har fået dækket sit tab.

Der kan navnlig i to situationer blive tale om selvstændige erstatningskrav fra aktionærerne i forhold til ledelsen.

Dette gælder for det første, såfremt selskabet har undladt at gøre ansvar gældende mod ledelsen. Dette er ikke nogen urealistisk situation, for bestyrelsens flertal skal jo være valgt af generalforsamlingen (se s. 121). Derfor kan det udmærket tænkes, at det aktionærflertal, der har valgt bestyrelsesflertallet, ikke ønsker at gøre noget ansvar gældende. Noget sådant kan ikke mindst komme på tale, hvor den erstatningspådragende handling er sket i form af en tilsidesættelse af reglerne om mindretalsbeskyttelse (se herom s. 110-116).

I denne forbindelse må dog bemærkes, at der nu er indføjet bestemmelse i lovgivningen, hvorefter et aktionærmindretal under visse omstændigheder kan rejse erstatningskrav på selskabets vegne, jfr. afsnit VIII.2.c.

Dernæst kan man tænke sig et selvstændigt erstatningskrav fra aktionærerne i forhold til ledelsen, såfremt aktionærer har tegnet aktier eller købt aktier i tillid til vildledende oplysninger fra ledelsens side, f. eks. i tegningsgrundlaget, i de offentliggjorte regnskaber og i det hele taget i ledelsens orientering af offentligheden om selskabets forhold.

Et ansvar i forhold til selskabets kreditorer har først og fremmest betydning i situationer, hvor en ledelse har videreført selskabet, selv om det måtte stå ledelsen klart,

at selskabets økonomiske situation var således beskaffen, at der ikke var nogen mulighed for at fortsætte.

Efter Konkursloven har en ledelse i visse tilfælde pligt til at begære selskabet konkurs (se s. 164). Men selv om dette ikke i det konkrete tilfælde har kunnet komme på tale, vil det dog være udtryk for en overtrædelse af ledelsens pligter til at lede selskabet forsvarligt, såfremt ledelsen uden at foretage sig noget driver selskabet videre på et tidspunkt, hvor det er klart, at selskabets økonomiske stilling er håbløs.

Et ansvar over for tredjemand kan under tilsvarende omstændigheder komme på tale, såfremt ledelsen har indgået en kontrakt på et tidspunkt, hvor det efter selskabets økonomiske situation måtte stå ledelsen klart, at selskabet ikke havde mulighed for at opfylde sine forpligtelser efter kontrakten.

I overensstemmelse med de almindelige erstatningsretlige regler skal der betales fuld erstatning, d.v.s. erstatning af hele skadelidtes tab. Har skadelidte selv handlet uforsvarligt, vil der dog efter de almindelige regler kunne blive tale om fordeling af tabet.

Bortset herfra vil erstatningsansvaret for medlemmerne af ledelsesorganerne kunne blive overordentligt belastende for de pågældende. Under henvisning hertil er der i AL § 143, stk. 1 (APL § 113, stk. 1) blevet indføjet hjemmel til skønsmæssig nedsættelse af en erstatning.

Erstatningen kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Derimod er der ikke hjemmel til helt at lade erstatningsansvaret bortfalde.

Nedsættelse under hensyn til skyldgraden vil kunne komme på tale, når fejlen er beskeden, altså hvor der foreligger simpel uagtsomhed. Derimod kan der som regel ikke blive tale om nedsættelse af erstatningsansvaret, når der er handlet groft uagtsomt og forsætligt, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 177.

Nedsættelse under hensyn til skadens størrelse kommer

på tale, når skaden er ekstraordinær stor i forhold til den begåede fejl.

»Omstændighederne i øvrigt« vil antagelig blive fortolket på samme måde som det tilsvarende udtryk i Myn-dighedslovens §§ 63 og 64, som der udtrykkeligt blev henvist til i Betænkning nr. 540/1969 s. 175. Det vil sige, at lempelse af ansvaret bl. a. kan komme på tale under hensyn til skadelidtes muligheder for at få skaden dækket ad anden vej, f. eks. gennem forsikring, samt under hensyn til parternes økonomiske forhold.

c. Gennemførelse af erstatningskrav.

Beslutning om, at selskabet skal anlægge sag mod stif-tere, bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer, granskningsmænd eller aktionærer med påstand om er-statning, skal træffes af generalforsamlingen, jfr. AL § 144, stk. 1 (APL § 114, stk. 1).

Modsætningsvis følger heraf, at beslutning om at an-lægge sag ikke kan træffes af bestyrelsen og end mindre af direktionen.

Selv om der ikke findes noget krav herom, er det i mange selskaber sædvanligt, at der forelægges general-forsamlingen spørgsmålet om, hvorvidt der skal anlægges sag, hver gang et årsregnskab forelægges til godkendelse. I beslutningen om godkendelse af et årsregnskab tages der ikke stilling til ansvarsspørgsmålet, men ofte forelæg-ges desuden forslag om, at der meddeles decharge, hvilket vil sige en beslutning om, at der ikke skal anlægges er-statningssag.

En sådan beslutning om meddelelse af decharge vedrø-rer naturligvis kun ansvaret i forhold til selskabet, men ikke ansvaret i forhold til andre. Endvidere fritager be-slutningen kun for ansvar, såfremt der angående denne beslutning eller det forhold, hvorpå et søgsmål bygger, er givet i alt væsentligt rigtige og fuldstændige oplysninger til generalforsamlingen, inden beslutningen blev truffet, jfr. AL § 144, stk. 2 (APL § 114, stk. 2).

Bestyrelsesmedlemmer, direktører m. fl., der tillige er aktionærer, kan ikke deltage i afstemning om meddelelse af decharge eller om, at der skal anlægges sag, jfr. s. 104.

Generalforsamlingen kan kun træffe beslutning om søgsmål, men ikke bringe et søgsmål til udførelse. Iværksættelsen af generalforsamlingens beslutning påhviler bestyrelsen, hvilket må have den praktiske konsekvens, at såfremt generalforsamlingen beslutter, at der skal rejses sag mod den siddende bestyrelse, må der søges valgt en ny bestyrelse eller i hvert fald et nyt bestyrelsesflertal.

Som nævnt kan man forestille sig, at generalforsamlingsflertallet ikke ønsker at anlægge sag, idet generalforsamlingsflertallet har valgt bestyrelsen eller i hvert fald bestyrelsens flertal.

Mindretsaktionærerne kan i så fald hver især anlægge sag på egne vegne, såfremt de har lidt tab, men der er nu med udenlandsk forbillede indført mulighed for, at et aktionærmindretal kan anlægge sag på selskabets vegne, d.v.s. med påstand om, at den eller de ansvarlige skal betale erstatning til selskabet.

Betingelserne herfor er angivet i AL § 144, stk. 3 (APL § 114, stk. 3), hvorefter enhver aktionær kan anlægge en sådan sag, såfremt aktionærer, der repræsenterer mindst 1/10 af aktiekapitalen (men ikke nødvendigvis af stemmerne) har modsat sig en beslutning om ansvarsfrihed eller om afkald på retssag. Det er ikke en betingelse, at det nævnte aktionærmindretal har stemt imod, idet det er tilstrækkeligt, at mindretallet har tilkendegivet på generalforsamlingen, at det modsætter sig generalforsamlingsbeslutningen.

Der gælder dog en særlig forældelsesfrist efter AL § 145, stk. 1 (APL § 115, stk. 1). Søgsmål efter § 144, stk. 3 kan nemlig ikke anlægges senere end 6 måneder efter generalforsamlingsbeslutningen om, at der ikke skal rejses sag, eller — såfremt granskning er iværksat efter reglerne i AL § 95 (APL § 76) — 6 måneder efter at granskningen er afsluttet.

Der er ikke fastsat nogen frist for fremsættelse af forslag om granskning, men den mest nærliggende fortolkning er, at forslag om granskning skal fremsættes inden 6 måneder efter generalforsamlingsbeslutningen.

Går selskabet konkurs i henhold til konkursbegæring, som er indgivet inden 2 år efter den nævnte generalforsamlingsbeslutning om ansvarsfrihed, eller træder selskabet inden samme frist i likvidation som insolvent, kan konkursboet eller likvidationsboet anlægge erstatnings-sag på selskabets vegne uden hensyn til generalforsamlingsbeslutningen, jfr. AL § 144, stk. 4 (APL § 114, stk. 4). Et sådant søgsmål skal dog anlægges senest 3 måneder efter, at selskabet er erklæret konkurs eller trådt i likvidation som insolvent.

De nævnte frister for anlæggelse af erstatningssag gælder ikke, når en aktionær, en kreditor eller en tredje-mand på egne vegne kræver erstatning.

Selv om AL § 81 (APL § 62) om en 3-måneders frist for anlæggelse af søgsmål i anledning af en ulovlig generalforsamlingsbeslutning tager sigte på sager med på-stand om ugyldighed, er der dog grund til at gå ud fra, at 3-måneders fristen også må gælde i de tilfælde, hvor en aktionær ønsker at anlægge sag efter, at der er truffet generalforsamlingsbeslutning om forholdet, jfr. Gomard s. 344.

Derudover gælder naturligvis dansk rets almindelige regler om forældelse efter 5 år eller 20 år.

3. Ansvar for revisorer og granskningsmænd

Litteratur: Gomard s. 394-96, Aktielovkommentaren s. 338-39.

Reglerne om erstatningspligt for revisorer og gransk-ningsmænd findes i AL § 141 (APL § 111).

Der er tale om anvendelse af de almindelige erstatningsregler, hvorefter der pådrages ansvar over for selskabet ved forsætlig eller uagtsom skadeforvoldelse under udførelse af hvervet som revisor eller granskningsmand. Endvidere kan der blive tale om erstatningsansvar over for aktionærer, kreditorer eller tredjemand, såfremt der derudover er sket overtrædelse af Aktieselskabsloven (Anpartsselskabsloven) eller vedtægterne.

I praksis kommer dog kun ansvar i forhold til selskabet på tale.

Ligesom med hensyn til ledelsesansvaret er der her normalt tale om ansvar for undladelse af at opfylde de kontraktlige pligter. Det må dog fremhæves, at statsautoriserede revisorer er underkastet et såkaldt professionsansvar, d.v.s. et ansvar for, at hvervet udføres i overensstemmelse med de normer, der er gældende for fagfolk af den pågældende art.

I øvrigt må henvises til afsnit V.2, hvor der nærmere er redegjort for de opgaver, der påhviler revisorer og granskningsmænd.

Særligt med hensyn til tab, der voldes ved personalebesvigelser, må fremhæves, at revisor normalt ikke har pligt til at tilrettelægge revisionen med henblik på at konstatere sådanne besvigelser, men bliver en revisor opmærksom på, at der sker besvigelser, må han underrette bestyrelsen. Endvidere har revisor altid pligt til at underrette bestyrelsen, såfremt han konstaterer mangler vedrørende selskabets bogholderi og regnskabsvæsen, jfr. AL § 92 (APL § 73).

Også søgsmål mod revisorer og granskningsmænd på selskabets vegne kræver beslutning af generalforsamlingen, jfr. AL § 144 (APL § 114).

De foran, s. 150 f, omtalte regler om anlæggelse af erstatningskrav på selskabets vegne på foranledning af aktionærer og konkursbo eller likvidationsbo gælder tilsvarende for så vidt angår søgsmål mod revisorer og granskningsmænd.

4. Aktionærernes ansvar

Litteratur: Gomard s. 413-19, Lars Erik Taxell: Ansvar och ansvarsfördelning i aktiebolag. Åbo 1963, Aktielovskommentaren s. 339-42, O. A. Borum, Festskrift til Stephan Hurwitz. København 1971, s. 75-85, Lars Erik Taxell, Festskrift til O. A. Borum. København 1964, s. 519 f.

Det vil kun i undtagelsestilfælde kunne komme på tale at gøre en aktionær ansvarlig for hans virksomhed som aktionær.

Aktionærer har ingen pligt til at varetage selskabets interesser, bortset fra pligten til at indbetale et tegnet aktiebeløb. Aktionæren kan undlade at deltage i generalforsamlinger, og såfremt han deltager, kan han lade sin stemmeafgivning afhænge af sine egne interesser. Ej heller i hans øvrige virksomhed påhviler der aktionæren forpligtelser i forhold til selskabet. Han kan således uden begrænsning drive konkurrerende virksomhed. Se Betænkning nr. 540/1969 s. 174 f.

I særlige tilfælde kan det komme på tale at pålægge en aktionær erstatningsansvar, jfr. AL § 142 (APL § 112), hvorefter en aktionær er pligtig at erstatte tab, som han ved forsætligt eller groft uagtsomt at overtræde loven eller selskabets vedtægter har tilføjet selskabet, andre aktionærer eller tredjemand.

Erstatningsansvar vil kunne komme på tale, såfremt en aktionær har misbrugt informationer om selskabet, som han har modtaget i egenskaben af aktionær, til skade for selskabet. Endvidere kan en aktionær gøres ansvarlig, såfremt han har stemt for godkendelse af et ulovligt regnskab eller for en anden ulovlig generalforsamlingsbeslutning. Ansvar kan også komme på tale, såfremt en aktionær har skaffet sig særlige fordele i strid med loven,

f. eks. modtaget selskabets værdier som gave eller til underpris.

Det lovmæssige udgangspunkt for erstatningskrav mod en aktionær vil i mange tilfælde være overtrædelse af AL § 80 (APL § 61) — den såkaldte generalklausul, hvorefter generalforsamlingen ikke må træffe beslutning, som åbenbart er egnet til at skaffe visse aktionærer eller andre en utilbørlig fordel på andre aktionærers eller selskabets bekostning.

Det er klart, at erstatningsansvar for en aktionær navnlig kommer på tale i forhold til en hovedaktionær eller anden aktionær, der ved aktiebesiddelse eller på anden måde har afgørende indflydelse på selskabet.

Efter almindelige regler om medvirken til en skadetilføjelse kan en aktionær også blive ansvarlig for medvirken ved at tilskynde eller påvirke selskabets ledelse til at overtræde loven eller selskabets vedtægter, jfr. Betænkning nr. 540/1969 s. 177.

I denne forbindelse må nævnes reglerne i AL § 113 (APL § 82) om udbetaling til aktionærerne i strid med bestemmelserne i loven. Der er ikke her tale om et erstatningsansvar, men derimod skal aktionærerne tilbagebetale, hvad de har modtaget, tillige med en årlig rente. Dette gælder dog ikke udbetaling af udbytte, såfremt vedkommende aktionær hverken indså eller burde have indset, at udbetalingen var ulovlig.

Viser beløbet sig at være uerholdeligt, kan der gøres erstatningsansvar gældende mod de ansvarlige for den ulovlige udbetaling, herunder mod de aktionærer, der har stemt for beslutningen.

Man kan komme ud for misbrug af aktieselskabsformen på den måde, at personer driver virksomhed i form af et aktieselskab for at undgå den personlige hæftelse. En sådan hensigt er der ikke i sig selv noget ulovligt i, men såfremt en hovedaktionær ensidigt har disponeret som om selskabet var hans personlige firma og udnyttet sin indflydelse til at lade selskabet virke udelukkende til

varetagelse af hans egne interesser, kan det komme på tale at tilsidesætte aktieselskabsformen, bl. a. ved at pålægge hovedaktionæren en personlig hæftelse for selskabets forpligtelser. Man taler i så fald om identifikation mellem hovedaktionæren og selskabet.

Noget tilsvarende kan komme på tale i forholdet mellem et moderselskab og et datterselskab.

5. Selskabets ansvar

Litteratur: Gomard s. 397 f.

Et selskab udfører sin virksomhed gennem de forskellige selskabsorganer samt gennem det ansatte personale.

Såfremt selskabets organer eller personale handler ansvarspådragende under udførelsen af deres virksomhed i selskabets tjeneste, og der derved voldes tredjemand skade, hæfter selskabet i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler. Dette er ikke ensbetydende med, at selskabet skal bære tabet i sidste ende, idet der efter omstændighederne kan blive tale om at rejse krav om godtgørelse over for den eller de personer, der har påført selskabet erstatningsansvaret. Se afsnit VIII.2 for så vidt angår ledelsens ansvar.

Med hensyn til skader, der forvoldes af selskabets ansatte bortset fra ledelsen, gælder DL 3-19-2, hvorefter selskabet som arbejdsgiver er ansvarligt for de skader, som de ansatte forvolder i tjenesten, men dog med mulighed for at fremsætte krav om refusion over for den skadevoldende ansatte.

Der kan ikke blive tale om at gøre dette arbejdsgiveransvar gældende i forhold til direktionen. Direktionen kan derimod efter omstændighederne blive ansvarlig for mangelfulde instrukser eller for uforsvarlig tilrettelæggelse af selskabets virksomhed i øvrigt.

IX. SELSKABERNES OPLØSNING M. V.

1. Likvidation af solvente selskaber.

Litteratur: Gomard s. 420-33, Aktielovskommentaren s. 263-68 og s. 271-96, Kjølbbye, UfR 1973B.261-63, Kaj Holm-Nielsen, J 1935.211-15, Allan Philip, J 1955.185-94 og hertil Kay Lynæs, J 1955.409-14, Poul Madsen, Advbl. 1973.367 f.

a. Frivillig likvidation.

Generalforsamlingen kan træffe beslutning om, at et selskab skal opløses ved likvidation, jfr. AL § 116 (APL § 85).

Når opløsning ikke er påbudt i lovgivningen eller selskabets vedtægter, skal beslutningen træffes efter de regler, der gælder for vedtægtsændringer, jfr. AL § 78 (APL § 59). Heraf følger bl. a., at reglerne om mindretalsbeskyttelse også gælder i forhold til generalforsamlingsbeslutning om likvidation. Reglerne om mindretalsbeskyttelse er omtalt s. 110-116.

Beslutningen om likvidation medfører en række ændringer i selskabets retsstilling.

For det første ophører bestyrelse og direktion med at fungere, idet ledelsens opgaver overtages af en eller flere likvidatorer, jfr. AL § 120 (APL § 89).

Likvidator eller likvidatorer vælges af generalforsamlingen, der dog kan beslutte, at skifteretten skal udnævne likvidatorer. Endvidere har aktionærer, der ejer 1/4 af aktiekapitalen, ret til på generalforsamlingen at vælge en mindretalslikvidator. Se AL § 125 (APL § 94).

For det andet skal generalforsamlingsbeslutningen om likvidation anmeldes til Aktieselskabsregisteret inden 14 dage, jfr. AL § 116, stk. 3 (APL § 85, stk. 3). Samtidig med denne anmeldelse skal der ske afmeldelse af den hid-

tidige bestyrelse og direktion samt af prokurister, der er udpeget af den hidtidige bestyrelse, idet det efter likvidationens vedtagelse alene er likvidatorerne, der kan forpligte selskabet.

Så længe selskabet er under likvidation, skal der til navnet tilføjes »i likvidation«, jfr. AL § 116, stk. 4 (APL § 85, stk. 4).

Også med hensyn til regnskabsaflæggelse har beslutningen om likvidation virkning. Ganske vist fremgår det af AL § 120, stk. 3 (APL § 89, stk. 3), at lovens regler om regnskabsaflæggelse og revision m. v. finder tilsvarende anvendelse i selskaber under likvidation, men i henhold til AL § 121 (APL § 90) skal der af likvidatorerne udarbejdes et særskilt regnskab for tiden fra afslutningen af det seneste årsregnskab til likvidationens indtræden. Dette regnskab skal revideres på normal vis og fremlægges til eftersyn for aktionærer og kreditorer samt indsendes til Aktieselskabs-registeret.

Som noget nyt er der i sidstnævnte bestemmelse indført en pligt for likvidatorerne til at afgive en redegørelse til Aktieselskabs-registeret for de vigtigste årsager til likvidationen, om forretningens gang i de sidste år før likvidationen og om omstændigheder, som i øvrigt kommer i betragtning ved bedømmelsen af, om der er grund til at påbegynde undersøgelse med henblik på strafforfølgning. Denne bestemmelse er led i de igangværende bestræbelser for at modvirke økonomisk kriminalitet.

Formålet med likvidationen er naturligvis at afvikle selskabet. Dette må derfor også være formålet med likvidatorernes virksomhed, men til forskel fra situationen, hvor et selskab er gået konkurs, har likvidatorerne mulighed for at gennemføre afviklingen på en forretningsmæssigt hensigtsmæssig måde. Likvidatorerne kan herunder i fornødent omfang drive selskabets virksomhed videre, hvilket kan have betydning med hensyn til opnåelsen af den størst mulige pris ved salg.

Bortset fra, at selskabets hidtidige ledelse bliver erstat-

tet af en eller flere likvidatorer, bevarer aktionærerne indflydelsen over selskabet, når det likvideres som solvent.

Der er dog ikke mulighed for at udlodde selskabets beholdne værdier til aktionærerne uden at dække kreditorerne.

Likvidatorerne skal nemlig med et varsel på mindst 3 måneder indkalde selskabets kreditorer til at anmelde deres krav ved en bekendtgørelse i Statstidende, jfr. AL § 122 (APL § 91).

Udlodning til aktionærerne kan først foretages efter udløbet af 3 måneders fristen og kun, såfremt gælden forinden er betalt. Bekendte kreditorer må betales, selv om de ikke har anmeldt deres krav.

Fristen på 3 måneder til at anmelde krav er ikke præklusiv, hvilket vil sige, at kreditorerne kan gøre deres krav gældende efter fristens udløb. Men naturligvis risikerer kreditorerne, at selskabets midler helt eller delvis er udloddet i mellemtiden.

En sådan situation er behandlet i AL § 122, stk. 3 og § 123 (APL § 91, stk. 3 og § 92).

Det fremgår heraf, at det ikke kommer på tale at forlange tilbagebetaling fra aktionærer og kreditorer, der i overensstemmelse med lovens regler har modtaget udlodninger, men i det omfang, hvori der er midler i behold eller senere viser sig nye midler, sker der en efterudlodning til de senere tilkomne kreditorer, således at disse så vidt muligt stilles så godt, som de ville være blevet stillet ved at have fået udlodning i første omgang.

Når en kreditor har anmeldt sit krav, kan det tænkes, at likvidatorerne ikke vil anerkende kravet. I så fald skal kreditorerne give meddelelse herom ved anbefalet brev, hvorefter den pågældende kreditor må indbringe spørgsmålet for retten inden 3 måneder, såfremt han ønsker at anfægte afgørelsen. Overskrides denne frist, er kravet fortabt. Se AL § 122, stk. 2 (APL § 91, stk. 2).

Generalforsamlingen kan under likvidationen træffe

beslutning om, at likvidationen skal standses og selskabet på ny træde i virksomhed. Også en sådan beslutning kræver flertal som til vedtægtsændring, jfr. AL § 124 (APL § 93).

Vedtages noget sådant, skal der vælges en bestyrelse og revisor, og aktiekapitalen skal nedskrives til det beløb, der er i behold. Naturligvis er det en betingelse, at det beholdne beløb modsvarer lovens krav om minimumskapital.

Likvidationsreglerne rummer altså en mulighed for delvis udlodning af selskabets værdier til aktionærerne og derefter påbegyndelse af virksomhed på ny, men dette kan ikke være særlig betænkeligt, idet der som nævnt ikke kan ske udlodning, før kreditorerne er blevet dækket.

Såfremt likvidatorerne når til den opfattelse, at likvidationen ikke vil give fuld dækning til kreditorerne, skal de indkalde generalforsamlingen til beslutning om, at likvidationen fremtidig skal foregå efter reglerne om likvidation af insolvente aktieselskaber, jfr. AL § 127 (APL § 96). Se om disse regler afsnit IX.2.

b. Tvangslikvidation.

Tvungen likvidation af et selskab kan dels følge af vedtægterne og dels være fastsat i loven.

Det er ikke sædvanligt, at vedtægterne indeholder bestemmelser om, at selskabet skal opløses, men et selskab kan være stiftet for en bestemt tid eller til gennemførelse af et tidsmæssigt afgrænset formål, f. eks. en bestemt udstykning.

En vedtægtsbestemt pligt til opløsning vil normalt kunne ophæves på samme måde som andre vedtægtsbestemmelser, men noget sådant kan dog være udelukket ved bindende aftaler, f. eks. om fordeling af selskabets overskud ved likvidation. Se i denne forbindelse s. 106 om aktionæroverenskomster.

Der gælder følgende lovregler om pligt til likvidation:

1. Hvis selskabet i 3 på hinanden følgende år ikke har indsendt årsregnskab, AL § 118 (APL § 87).

2. Hvis selskabet ikke har den i loven eller vedtægterne foreskrevne ledelse og manglen ikke afhjælpes, AL § 118 (APL § 87).

3. Hvis en af overregistrator fastsat frist for anmeldelse af aktiekapitalens indbetaling ved stiftelse overskrides, AL § 118 (APL § 87).

4. Hvis aktionærer ved forsætlig medvirken til en generalforsamlingsbeslutning i strid med AL § 80 eller på anden måde ved misbrug af deres indflydelse i selskabet har medvirket til overtrædelse af loven eller vedtægterne, og retten mener, at der som følge af misbrugets langvarighed eller andre grunde er særlig anledning til opløsning, og der nedlægges påstand herom af aktionærer, der repræsenterer mindst 1/10 af aktiekapitalen, AL § 119 (APL § 88).

5. Endelig kan der blive tale om tvungen likvidation af ældre selskaber, der ikke rettidigt bringer deres vedtægter i overensstemmelse med den nye lovgivning, AL § 164, stk. 3.

Reglerne om gennemførelse af en tvangslikvidation af et solvent selskab adskiller sig ikke fra de forannævnte regler om frivillig likvidation. Derimod træffes generalforsamlingsbeslutningen om tvangslikvidation ved almindelig stemmeflerhed, jfr. AL § 116, stk. 2 (APL § 85, stk. 2), og bliver opløsningen ikke vedtaget, eller bliver likvidator ikke valgt, opløses selskabet på overregistrator begæring af skifteretten. Se AL § 117 (APL § 86). Opløsning af skifteretten er altid nødvendig, hvor retten har truffet beslutning om selskabets opløsning i henhold til AL § 119 (APL § 88).

2. Likvidation af insolvente selskaber

Litteratur: Gomard s. 433-37, Gunnar Gersted: Likvidation af insolvente aktieselskaber. København 1961, Aktielovskommentaren s. 297-312, Erik Stampe, J 1954.249-72, Feodor Nielsen, J 1961.206-11.

Der er almindelig enighed om det ønskelige i, at afviklingen af erhvervsdrivende selskaber sker ved likvidation frem for ved konkursbehandling. Dette skyldes, at likvidationen normalt vil kunne give et bedre resultat, dels fordi der kan vælges særligt forretningskyndige likvidatorer, og dels fordi likvidatorerne kan tilrettelægge afviklingen ud fra mere forretningsmæssige hensyn end det er muligt inden for de stive regler, der gælder for konkursboer.

I den nye lovgivning er der derfor indført langt mere udførlige regler om likvidation af insolvente selskaber, og derved er det blevet muligt i vid udstrækning at afskære konkursbehandling af aktieselskaber og anpartsselskaber, jfr. afsnit IX.3.

Det fremgår af AL § 127, stk. 1 (APL § 96, stk. 1), at et selskab er insolvent, når likvidationen ikke vil give fuld dækning til kreditorerne. Insolvens indtræder altså først, når egenkapitalen er gået tabt, og aktiverne ikke kan dække forpligtelserne. På den anden side er selskabets status fra tiden før likvidationen ikke afgørende, idet man meget vel kan tænke sig, at korrekt vurderede aktiver ikke kan indbringe det vurderede beløb, når de skal afhændes i forbindelse med en likvidation.

De almindelige bestemmelser i AL §§ 116-24 (APL §§ 85-93) gælder både for likvidation af solvente og insolvente selskaber. Generalforsamlingsbeslutningen om li-

likvidation skal udtrykkeligt angive, om likvidationen skal ske efter reglerne om likvidation af solvente selskaber eller efter reglerne om likvidation af insolvente selskaber.

Den afgørende forskel er, at sker der likvidation efter reglerne om insolvente selskaber, ophører aktionærernes indflydelse over selskabet i og med generalforsamlingsbeslutningen og generalforsamlingens valg af midlertidig likvidator. Indflydelsen går derefter over til kreditorerne, og afviklingen sker i det omfang, hvori det er foreneligt med de særlige forretningsmæssige hensyn, efter regler der svarer til reglerne om konkursbehandling.

Generalforsamlingen (aktionærerne) skal ikke engang godkende likvidationsregnskabet, der blot forelægges generalforsamlingen til efterretning for aktionærerne, jfr. AL § 130, stk. 3 (APL § 99, stk. 3).

Bestemmelsesretten overgår fra aktionærerne til kreditorerne. Dette indebærer dog ikke, at kreditorerne overtager ledelsen af likvidationen. Denne opgave varetages fortsat af en eller flere likvidatorer.

Kreditorernes indflydelse viser sig efter reglerne i AL § 128 (APL § 97) på den måde, at der af skifteretten berammes et likvidationsmøde, hvortil indkaldelse sendes til alle kendte kreditorer, selskabets bestyrelse, direktion og revisor. Likvidationsmødet ledes af skifteretten, og på mødet foretager kreditorerne med simpelt flertal indstilling til skifteretten angående udnævnelse af likvidator. Skifteretten udnævner en eller flere likvidatorer uden at være bundet af afstemningens resultat eller af generalforsamlingens valg af midlertidig likvidator. Derefter er likvidationsmødets rolle udspillet.

Kreditorerne kan dog også få indflydelse på anden måde, idet der endvidere på likvidationsmødet kan foretages valg af et kreditorudvalg, der skal have lejlighed til at udtale sig om spørgsmål af væsentlig betydning i forbindelse med likvidationen. Kreditorudvalg kan dog kun

vælges med skifterettens godkendelse, såfremt der er mere end en likvidator.

Efter AL § 129 (APL § 98) gælder reglerne i konkurslovens kap. 1-5 og §§ 62-63 for insolvente likvidationsboer. Dette indebærer navnlig, at den enkelte kreditor bliver afskåret fra særskilt retsforfølgning, at visse af selskabets dispositioner kan afkræftes (d.v.s. omstødes), samt at kreditorerne skal have fyldestgørelse i den såkaldte konkursorden, hvorefter privilegerede fordringer dækkes forud for simple fordringer.

Navnlig ved anvendelsen af afkræftelsesreglerne er det af betydning at fastlægge, fra hvilket tidspunkt likvidationen betragtes som indtrådt, idet det normalt er en betingelse for afkræftelse, at den pågældende disposition er foretaget en vis kort tid inden dette tidspunkt.

Herom fastsætter de nævnte bestemmelser, at likvidationen betragtes som indtrådt

1. ved beslutningen om selskabets likvidation som insolvent eller

2. ved beslutning om selskabets likvidation som solvent, hvis selskabet inden 3 måneder derefter overgår til likvidation som insolvent, eller

3. ved indgivelse af konkursbegæring, såfremt selskabet er trådt i likvidation i fortsættelse af konkursbegæringen, jfr. afsnit IX.3.

Også i insolvente likvidationsboer er det likvidator, der i første række træffer afgørelse af, om anmeldte fordringer kan anerkendes. Afviser likvidator en fordring, gælder de tidligere omtalte regler i AL § 122, stk. 2 (APL § 91, stk. 2), hvorefter en afvist kreditor må indbringe sit krav for retten inden 3 måneder.

Likvidators kompetence er stort set den samme, hvad enten der er tale om et solvent eller et insolvent likvidationsbo. Likvidator har altså navnlig afgørelsen af, på hvilken måde og på hvilket tidspunkt afviklingen skal ske.

Efter AL § 131 (APL § 100) gælder dog den ind-

skrænkning, at tvister angående likvidationen indbringes for skifteretten. Endvidere kan afhændelse af pantsatte aktiver kun ske efter reglerne om tvangsauktion, der bl. a. indebærer, at panterrettigheder, der ikke opnår dækning på tvangsauktionen, udslettes.

3. Konkurs

Litteratur: Gomard s. 438-40, Aktielovskommentaren s. 312-16, Gomard: Skifteret, 2.udg. København 1969, s. 67-70, Mogens Munch: Tillæg til Konkursloven. København 1972, s. 132 og s. 160 f., Jørgen Nørgaard, Fm 1973.81, Erik Stampe, J 1954.249-72.

Et selskab kan lige så vel som enhver anden skyldner, der ikke opfylder sine forpligtelser, blive udsat for, at en eller flere kreditorer indgiver konkursbegæring til skifteretten.

Endvidere gælder reglen i konkurslovens § 46 om bogføringspligtige skyldnerses pligt til at begære sig konkurs under visse omstændigheder også for selskaber. En sådan pligt indtræder, når den årlige opgørelse af status i de sidste 3 år har vist stadig tilbagegang, og gældsforpligtelserne overstiger aktiverne med 30%, efter at egenkapitalen er tabt. Pligten kan opfyldes ved at træde i likvidation som insolvent.

Denne pligt kan kun udøves af selskabets bestyrelse, medmindre selskabet er under likvidation, jfr. AL § 133, stk. 1 (APL § 102, stk. 1).

Som tidligere nævnt er det ønskeligt af hensyn til opnåelsen af det bedst mulige resultat, at afviklingen af et insolvent selskab sker efter likvidationsreglerne og ikke gennem konkursbehandling.

Dette søges opnået derved, at når der indgives konkursbegæring mod et aktieselskab, skal der afholdes et

likvidationsmøde med deltagelse af kreditorerne, der træffer bestemmelse om, hvorvidt konkursbegæringen skal fastholdes, eller selskabet skal likvideres efter reglerne om likvidation af insolvente selskaber. Fastholdelse af konkursbegæring kan kun ske med kvalificeret flertal. Er en konkursbegæring en gang bortfaldet, afvises eventuelle nye konkursbegæringer, medmindre det over for skifteretten godtgøres, at forskrifterne om likvidationsbehandling væsentligt er tilsidesat. Se AL § 132 (APL § 101).

Som nævnt s. 163 har det med hensyn til beregningen af frister for afkræftelse af selskabets dispositioner ingen betydning, om en likvidationsbehandling er startet på grundlag af konkursbegæring, idet likvidationen i så fald anses som påbegyndt fra begæringens indgivelse.

Omvendt må det antages, at såfremt et selskab først er trådt i likvidation som insolvent og derefter erklæres konkurs, må afkræftelsesfristernes begyndelse fortsat regnes fra likvidationens vedtagelse. Dette er ikke udtrykkeligt fastslået i loven, men i modsat fald ville man komme i den ejendommelige situation, at en række dispositioner, der kunne have været afkræftet af det insolvente likvidationsbo, ikke længere ville kunne afkræftes, ligesom der på den anden side ville kunne ske afkræftelse af dispositioner, der var blevet foretaget af likvidator.

Om den situation, at et likvidationsbo overgår til at blive et konkursbo findes nogle særlige regler i AL § 133, stk. 3 (APL § 102, stk. 3), der både gælder for tilfælde, hvor der har været tale om likvidation af et solvent selskab og tilfælde, hvor der har været tale om likvidation af et insolvent.

Reglerne går ud på, at fordring på vederlag til likvidatorer, kreditorudvalg og revisorer for arbejde i forbindelse med likvidationsboet fyldestgøres af konkursboet som massekrav, d.v.s. som konkursboets egne forpligtelser forud for såvel privilegerede som simple krav.

Det er fastslået i retspraksis, at dette ikke gælder for

andre massekrav fra likvidationsboets tid, navnlig ikke for de kontraktlige forpligtelser, som likvidationsboet har påtaget sig. Dette er en ejendommelig retstilstand, idet det kan animere til indgivelse af konkursbegæring, når visse fordringer, der af likvidationsboet skulle have været fyldestgjort som massekrav, rykker ned og bliver simple fordringer i konkursboet.

4. Fusion

Litteratur: Gomard s. 440-47, Aktielovskomentaren s. 317-28, Kjølbye, UfR 1973 B.260 f., Håkan Nial: Aktiebolagsrättsliga Studier. Stockholm 1935, s. 137-95, Viggo Larsen, Advbl. 1960.4-14 og RR 1966.243-50.

a. De almindelige fusionsregler.

Ved fusion forstås sammensmeltning af to eller flere selskaber.

Alle former for selskaber kan sammensmeltes, også de ikke lovregulerede selskaber.

Særlige lovregler om fusion findes kun for aktieselskaber og anpartsselskaber.

Ønskes f. eks. et andelsselskab fusioneret med en selvejende institution, må man gå frem på den måde, at det selskab, der skal ophøre (eventuelt dem begge) træder i likvidation, således at dets aktiver og gæld som led i likvidationsbehandlingen overdrages til det fortsættende selskab. Skal begge de eksisterende selskaber ophøre, må der som led i likvidationerne foretages stiftelse af et helt nyt selskab, der kan overtage aktiver og gæld fra de ophørende selskaber.

Den væsentlige betydning af reglerne om fusion i Aktieselskabsloven og Anpartsselskabsloven er, at fusioner mellem aktieselskaber og anpartsselskaber kan gennem-

føres uden likvidation og uden iagttagelse af stiftelsesreglerne.

Der tales i de to love om to former for fusioner:

1. Overdragelsesfusion (AL § 134, APL § 103), hvorefter et ophørende aktieselskab eller anpartsselskab overdrager samtlige aktiver og gældsforpligtelser til et fortsættende aktieselskab eller anpartsselskab.

2. Stiftelsesfusion (AL § 135, APL § 104), hvorefter to eller flere aktie- og anpartsselskaber sammensmeltes til et nyt selskab.

Reglerne om de to former for fusioner er i øvrigt de samme.

Beslutning om opløsning af et selskab ved fusion træffes af generalforsamlingen i overensstemmelse med forskrifterne om vedtægtsændringer, herunder reglerne om mindretalsbeskyttelse samt de yderligere forskrifter, som vedtægterne måtte indeholde om opløsning eller fusion.

Der er ikke fastsat lovregler om beslutningskompetencen i et fortsættende selskab, der i forbindelse med en overdragelsesfusion får overdraget aktiver og gældsforpligtelser. Som regel er også her generalforsamlingsbeslutning med majoritet som til vedtægtsændringer nødvendig, idet der normalt skal ske en udvidelse af aktie- eller indskudskapitalen i forbindelse med fusionen, nemlig til vederlæggelse af aktionærerne eller anpartshaverne i det ophørende selskab. Bliver dette ikke aktuelt, kan det dog ikke udelukkes, at beslutningen i det fortsættende selskab kan træffes af bestyrelsen alt efter fusionens og selskabets karakter. Se i denne forbindelse s. 119 om forholdet mellem generalforsamling og bestyrelse.

For at generalforsamlingen i det ophørende selskab (de ophørende selskaber) kan træffe beslutning om fusion, skal der dels forelægges udkast til fusionsoverenskomst, og dels skal der forelægges et særligt fusionsregnskab.

Der er ikke givet særlige forskrifter med hensyn til, hvad fusionsoverenskomsten skal indeholde. Ofte vil den redegøre nærmere for formålet med fusionen, for det

fortsættende selskabs fremtidige virksomhed, for ledelsesforhold og for vederlæggelsen af aktionærer og anpartshavere i det eller de ophørende selskaber.

Derimod er det præciseret, hvad fusionsregnskabet skal gå ud på. Fusionsregnskabet skal indeholde en revideret statusopgørelse for hvert af selskaberne, en opgørelse af de statusmæssige reguleringer, som fusionen medfører, samt udkast til en åbningsstatus for det fortsættende selskab.

Dette krav om en åbningsstatus minder om kravet om en åbningsstatus ved stiftelse af et nyt selskab, hvor dette skal overtage en bestående virksomhed, jfr. herom s. 27. Der stilles ej heller i forbindelse med fusion krav om, at åbningsstatus skal være udfærdiget pr. fusionsdagen, hvilket normalt ikke er praktisk muligt.

Tidligere fulgte man den praksis, at en åbningsstatus ikke måtte være mere end 6 måneder gammel, men dette krav er ikke blevet lovfæstet, og den eneste begrænsning med hensyn til fusion med tilbagevirkende kraft på grundlag af en ældre åbningsstatus er derfor dels de involverede selskabsledelsers almindelige ansvar for en forsvarlig virksomhed, og dels reglen om, at det fortsættende selskabs første regnskabsår skal regnes fra datoen for åbningsstatus.

Særligt for de tilfælde, hvor aktionærerne eller anpartshaverne i et ophørende selskab vederlægges med aktier eller anparter i det fortsættende selskab — og det er den almindelige situation — gælder der særlige mindretalsbeskyttelsesregler i AL § 136 (APL § 105). Aktionærer eller anpartshavere i det eller de ophørende selskaber, der på generalforsamlingen har modsat sig fusionen, har krav på indløsning af deres aktier eller anparter, såfremt kravet fremsættes skriftligt inden 1 måned efter generalforsamlingen. For at undgå, at fusionsbeslutningen træffes i blinde med hensyn til, om der vil fremkomme indløsningskrav, er der dog hjemlet mulighed for at afæske

aktionærerne eller anpartshaverne en udtalelse om deres stilling før afstemningen.

I forbindelse med fusioner er der ikke alene behov for beskyttelse af mindretal, men også for beskyttelse af kreditorer.

For kreditorerne i det eller de ophørende selskaber virker fusionen som et skyldnerskifte, der medfører, at kreditorernes fordringer forfalder til betaling.

Det er nu altid en nødvendighed, at der som led i en fusion sker indkaldelse af kreditorerne i det eller de ophørende selskaber. Indkaldelsen skal efter AL § 138 (APL § 107) ske i Statstidende med en frist af mindst 3 måneder.

Indtil fristen er udløbet, og de anmeldte kreditorer er fyldestgjort, skal selskabets aktiver forvaltes særskilt, således at aktiverne kan tjene selskabets egne kreditorer til fortrinsvis dækning.

Særskilt forvaltning — der i praksis er meget uhenigtsmæssig — kan dog undlades, når samtlige kreditorer samtykker heri, eller der stilles en sikkerhed, der efter Aktieselskabs-registerets opfattelse er betryggende.

Indkaldelsen af kreditorerne er ikke præklusiv. Dette betyder, at en kreditor bevarer sit krav, selv om han ikke anmelder det rettidigt. Han vil i så fald kunne gøre det gældende over for det fortsættende selskab, men han mister naturligvis den beskyttelse, der er en følge af reglerne om særskilt forvaltning. Det fremgår udtrykkeligt af lovens formulering, at der med hensyn til ophøret af særskilt forvaltning kun tages hensyn til fyldestgørelse af anmeldte kreditorer.

En fusion skal anmeldes til Aktieselskabs-registeret i to omgange.

Dels skal det ophørende selskabs bestyrelse anmelde fusionsbeslutningen inden 14 dage, jfr. AL § 137 (APL § 106). Dels skal der ske særskilt anmeldelse om selskabets slettelse af Aktieselskabs-registeret, når betingelserne for ophør af den særskilte forvaltning af det ophørende sel-

skabs aktiver er opfyldt, herunder at de anmeldte kreditorer er fyldestgjort, og aktionærerne eller anpartshaverne ligeledes er fyldestgjort.

Også for det fortsættende selskab skal der indgives registreringsanmeldelse, hvis der i forbindelse med fusionen sker kapitalforhøjelse eller andre ændringer af de forhold, hvorom der tidligere er sket anmeldelse. Det samme gælder, når der som led i en stiftelsesfusion sker stiftelse af et nyt fortsættende selskab.

En eventuel kapitalforhøjelse i det fortsættende selskab skal ske efter de almindelige regler med den undtagelse, at tegningsliste er unødvendig, når de nye aktier eller indskudsbeviser helt eller delvis udleveres som vederlag, jfr. AL § 138, stk. 4 (APL § 107, stk. 4).

b. Særlige fusionsregler i koncernforhold.

Der er ofte et særligt behov for fusion i en koncern mellem et moderselskab og et helejet datterselskab, d.v.s. et datterselskab, hvor alle aktier eller anparter ejes af moderselskabet. På den anden side er der i forbindelse med sådanne fusioner intet hensyn at tage til mindretalsaktionærer eller -anpartshavere.

Om sådanne fusioner er der anført særlige regler i AL § 139 (APL § 108).

Disse regler går ud på, at selskabernes bestyrelse kan træffe beslutning om moderselskabets overtagelse af datterselskabets aktiver og gæld som helhed. Bestemmelserne om anmeldelse til Aktieselskabsregisteret og om indkaldelse af kreditorer, særskilt forvaltning m. v. gælder dog fortsat.

Den væsentligste ændring i forhold til de almindelige fusionsregler er derfor dels kompetencen til at træffe beslutning og dels, at der ikke er tale om mindretalsbeskyttelse.

Er datterselskabet ikke helejet, men moderselskabet dog ejer mere end 9/10 af aktierne eller anparterne i datterselskabet og har en tilsvarende del af stemmerne, kan

der skabes grundlag for en fusion efter de særlige koncernregler, idet selskabernes bestyrelse kan træffe bestemmelse om moderselskabets indløsning af de resterende aktier eller anparter i datterselskabet, således at dette fremtidigt bliver helejet.

5. Omdannelse af aktieselskaber til anpartsselskaber og omvendt

Litteratur: Aktielovskommentaren s. 424-26, C. Boye Jacobsen, J 1973.322-26, Poul Holmgaard, Advbl. 1974.49-54.

Som fremhævet s. 12 er der ikke nogen principiel forskel på et aktieselskab og et anpartsselskab. Et anpartsselskab er simpelt hen et aktieselskab med særlig betegnelse, der er stiftet på grundlag af knap så strenge regler i henseende til kapital og andre forhold.

Som følge heraf er det ikke overraskende, at såvel Aktieselskabsloven (§ 179) som Anpartsselskabsloven (§ 109) indeholder regler om en forholdsvis simpel procedure ved omdannelse af et aktieselskab til anpartsselskab eller omvendt. En sådan omdannelse er ikke udtryk for etablering af et nyt selskab, men blot for en overføring af det samme selskab fra det ene regelsæt til det andet.

Omdannelsen sker ved en generalforsamlingsbeslutning med det flertal, der kræves til ændring af selskabets vedtægter. Omdannelsen sker herefter, når vedtægterne er ændret således, at de opfylder kravene i den anden lovgivning, og vedtægtsændringerne er registreret og bekendtgjort.

Gengivet med velvillig tilladelse efter Aktieselskabsloven af 1973 med kommentarer af Bent Græsvænge, Viggo Larsen og Axel Roelsen, G.E.C. Gads Forlag.

Lov nr. 370 af 13. juni 1973 om aktieselskaber

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1. Indledende bestemmelser.

§1. Denne lov finder anvendelse på alle erhvervsdrivende aktieselskaber med de begrænsninger, der følger af de for visse aktieselskaber ved eller i henhold til lov givne særlige regler.

Stk.2. I aktieselskaber hæfter deltagerne ikke personligt for selskabets forpligtelser.

Stk.3. Et aktieselskab skal have en i aktier fordelt aktiekapital. Aktiekapitalen skal være på mindst 100.000 kr. Aktiernes antal skal være mindst tre.

Stk.4. Loven finder ikke anvendelse på selskaber, som gennem medlemmernes deltagelse i virksomheden som aftagere, leverandører eller på anden lignende måde har til formål at virke til fremme af medlemmernes fælles interesse, såfremt vedtægterne bestemmer, at udbyttet – bortset fra normal forrentning af den indskudte kapital – alene anvendes til fordeling blandt medlemmerne i forhold til deres andel i omsætningen, og at formuen ved selskabets opløsning – efter tilbagebetaling af den indskudte kapital – fordeles på samme måde.

Stk.5. Loven omfatter ikke selskaber, hvis vedtægter bestemmer, at udbyttet – bortset fra normal forrentning af den indskudte kapital – alene anvendes til velgørende eller almennyttige formål, og at formuen ved selskabets opløsning – efter tilbagebetaling af kapitalen – udelukkende anvendes til velgørende eller almennyttige formål.

Stk.6. Loven finder ikke anvendelse på selskaber, der er undergivet lov om anpartsselskaber.

§2. Ejer et aktieselskab en så stor del af aktierne i et andet aktieselskab eller af anparterne i et anpartsselskab, at de repræsenterer flertallet af stemmerne, anses det førstnævnte som moderselskab og det sidstnævnte som datterselskab. Ejer et datterselskab eller et moderselskab i forening med et eller flere datterselskaber eller flere datterselskaber tilsammen så mange aktier eller anparter i et andet selskab som nævnt i 1.pkt., anses sidstnævnte selskab ligeledes som datterselskab af moderselskabet.

Stk.2. Har et aktieselskab i øvrigt på grund af aktiebesiddelse, anpartsbesiddelse eller aftale en bestemmende indflydelse over et andet aktieselskab eller over et anpartsselskab og en betydelig andel i dets driftsresultat, anses det førstnævnte selskab ligeledes som moderselskab og det sidstnævnte som datterselskab.

Stk.3. Moder- og datterselskaber udgør i forening en koncern.

Kapitel 2. Aktieselskabers stiftelse.

§3. Ved stiftelsen af et aktieselskab skal stifterne oprette og underskrive en stiftelsesoverenskomst. Denne skal indeholde udkast til vedtægter og bestemmelser om de i §§5 og 6 omhandlede forhold.

Stk.2. Antallet af stiftere må ikke være under tre. Mindst to af stifterne skal være her i landet bosatte personer, medmindre handelsministeren undtager fra dette krav. Med her i landet bosatte personer ligestilles den danske stat, danske kommuner, her hjemmehørende ansvarlige interessentskaber, kommanditselskaber, anpartsselskaber, aktieselskaber, andre selskaber med begrænset ansvar og foreninger samt her hjemmehørende stiftelser og andre selvejende institutioner, der er undergivet offentligt tilsyn. Handelsministeren kan undtage fra kravet om, at stiftelser og andre selvejende institutioner skal være undergivet offentligt tilsyn.

Stk.3. Den, der er umyndig, eller hvis bo er under konkursbehandling, kan ikke være stifter.

§4. Vedtægterne skal indeholde bestemmelser om:

- 1) selskabets navn og eventuelle binavne,
- 2) den kommune her i landet, hvor selskabet skal have hjemsted (hovedkontor),
- 3) selskabets formål,

- 4) aktiekapitalens størrelse. I tiden indtil den konstituerende generalforsamling kan aktiekapitalen angives med det mindste beløb, der skal tegnes, og det største beløb, der kan tegnes,
- 5) aktiernes pålydende (det nominelle beløb) og aktionærernes stemmeret,
- 6) antallet eller mindste og højeste antal af bestyrelsesmedlemmer og eventuelle bestyrelsessuppleanter og af revisorer samt bestyrelsesmedlemmernes og revisorerens valgperiode,
- 7) indkaldelse til generalforsamlinger,
- 8) hvilke anliggender der skal behandles på ordinær generalforsamling,
- 9) hvilken periode selskabets regnskabsår skal omfatte,
- 10) hvorvidt aktierne skal lyde på navn eller kan lyde på ihændehaber,
- 11) hvorvidt selskabets aktier skal være ikke-omsætningspapirer,
- 12) hvorvidt aktionærer skal være forpligtet til at lade selskabet eller andre indløse deres aktier helt eller delvis, og da efter hvilke regler,
- 13) hvorvidt der skal gælde indskrænkninger i aktiernes omsættelighed og da efter hvilke regler,
- 14) hvorvidt nogle aktier skal have særlige rettigheder, og da hvilke, og
- 15) eventuelle begrænsninger i bestyrelsesmedlemmers og direktørers tegningsret i henhold til §60,stk.3.

§5. Stiftelsesoverenskomsten skal indeholde bestemmelser om:

- 1) tegningskursen for aktierne,
- 2) tidsfristerne for tegningen og indbetalingen af aktierne,
- 3) tiden, inden hvilken den konstituerende generalforsamling skal afholdes, samt på hvilken måde og med hvilket varsel indkaldelsen skal finde sted, medmindre generalforsamlingen ifølge §9 afholdes uden indkaldelse, og
- 4) størstebeløbet af de med stiftelsen forbundne omkostninger. Disse omkostninger med tillæg af garantiprovision eller andet vederlag til stiftere eller andre må – bortset fra offentlige afgifter – ikke uden overregistrators tilladelse overstige fem pct. af den tegnede aktiekapital.

§6. I stiftelsesoverenskomsten skal optages de bestemmelser, som måtte være truffet om:

- 1) at aktier skal kunne tegnes mod indbetaling i andre værdier end kontanter (apportindskud),
- 2) at selskabet skal overtage sådanne værdier på anden måde end mod vederlag i aktier,
- 3) at selskabet skal afholde omkostningerne ved stiftelsen, samt
- 4) at der skal tilkomme stiftere eller andre særlige rettigheder eller fordele i selskabet.

Stk.2. I stiftelsesoverenskomsten skal redegøres for de omstændigheder, der er af betydning for vurderingen af formueværdier, som skal overtages (vurderingsgrundlaget), samt for bedømmelsen af de i henhold til stk.1 trufne bestemmelser i øvrigt. Redegørelsen skal særlig angive:

- 1) de af bestemmelserne omfattede personers navn og bopæl,
- 2) det for overtagelse af formueværdier fastsatte vederlag, der ikke må overstige det beløb, som aktiverne må antages at kunne optages til i selskabets status, hvor stor en del af vederlaget der ydes i form af aktier samt i hovedtræk de øvrige vilkår for overtagelsen.

Stk.3. Når selskabet i forbindelse med stiftelsen skal overtage en bestående virksomhed, skal der, når stiftelsesoverenskomsten underskrives, fremlægges resultatopgørelse og status for virksomheden for de to sidst afsluttede regnskabsår eller den kortere tid, virksomheden måtte være drevet, samt resultatopgørelse og status for den forløbne del af det løbende regnskabsår forud for overtagelsen. Endvidere skal der vedhæftes stiftelsesoverenskomsten en åbningsstatus for selskabet forsynet med tilfredsstillende attestation for, at virksomhedens økonomiske stilling ikke er forringet i tiden mellem overtagelsen og stiftelsen.

Stk.4. Dokumenter, hvis hovedindhold ikke er gengivet i stiftelsesoverenskomsten, men hvortil der henvises i stiftelsesoverenskomsten, skal vedhæftes denne.

Stk.5. Aftaler angående de i stiftelsesoverenskomsten omhandlede forhold, som ikke godkendes ved stiftelsesoverenskomsten, har ikke gyldighed over for selskabet.

§7. Tegning af aktier skal ske på stiftelsesoverenskomsten eller på tegningslister, som skal indeholde en genpart af stiftelsesoverenskomsten. De i §6,stk.3, omhandlede regnskaber skal i original eller

bekræftet genpart fremlægges ved tegningen. Aktietegning uden iagttagelse af foranstående kan ikke påberåbes af selskabet, såfremt aktietegneren inden selskabets registrering har gjort indsigelse over for aktieselskabs-registeret.

Stk.2. Er aktier tegnet under forbehold, er aktietegningen ugyldig. Såfremt der ikke inden selskabets registrering er gjort indsigelse over for aktieselskabs-registeret, er aktietegningen dog bindende og forbeholdet bortfaldet.

§8. Stifterne bestemmer, om aktietegningen kan accepteres. Der kan ikke tildeles en stifter aktier for et mindre beløb, end han har overtaget ifølge stiftelsesoverenskomsten. I tilfælde af overtegning skal stifterne, inden indkaldelse til konstituerende generalforsamling finder sted, træffe beslutning om, hvor mange aktier der tilkommer hver enkelt aktietegner.

Stk.2. Er en aktietegning ikke accepteret, eller stifterne finder tegningen ugyldig, eller er der ved overtegning foretaget nedsættelse af det tegnede beløb, skal stifterne straks underrette den pågældende aktietegner derom.

§9. Beslutning om selskabets stiftelse træffes på den konstituerende generalforsamling.

Stk.2. Hvis alle aktier tegnes på generalforsamlingen og alle godkendte aktietegnere er enige heri, kan beslutning om selskabets stiftelse træffes uden forudgående indkaldelse. I modsat fald skal stifterne indkalde samtlige aktietegnere til en konstituerende generalforsamling. Med hensyn til denne generalforsamling finder lovens og vedtægternes forskrifter om generalforsamlinger tilsvarende anvendelse.

Stk.3. Stifterne skal drage omsorg for, at de benyttede tegningslister og de i §6,stk.3, omhandlede regnskaber senest otte dage før generalforsamlingen fremlægges til eftersyn for aktietegnerne på et i indkaldelsen angivet sted.

Stk.4. På generalforsamlingen fremlægges de i stk.3 omhandlede dokumenter samt opgørelse over de i §5,nr.4, nævnte udgifter. Der skal endvidere gives oplysning om det aktiebeløb, der er accepteret, aktiernes fordeling på de enkelte aktietegnere samt det beløb, der er indbetalt på aktierne. Disse oplysninger skal optages i forhandlingsprotokollen.

§10. Viser det sig på den konstituerende generalforsamling, at aktiekapitalen eller det eventuelt fastsatte mindstebeløb ikke er blevet fuldt tegnet og accepteret af stifterne, er spørgsmålet om selskabets stiftelse og dermed aktietegnernes forpligtelser bortfaldet. Indbetalte beløb tilbagebetales, dog at omkostningerne ved stiftelsen kan fradrages, hvis dette er betinget ved tegningen.

Stk.2. Opstår der på den konstituerende generalforsamling spørgsmål om ændring af vedtægterne eller stiftelsesoverenskomsten i øvrigt, må beslutning om selskabets stiftelse ikke træffes, før dette spørgsmål er afgjort. Såfremt der i indkaldelsen til den konstituerende generalforsamling er stillet forslag om ændring af vedtægterne, kan forslaget vedtages under iagttagelse af de regler, som gælder om vedtægtsændringer. Forslag om at stifte selskabet med en højere aktiekapital end angivet i stiftelsesoverenskomsten eller om vedtægtsændringer, der ikke er angivet i indkaldelsen, eller om ændring af stiftelsesoverenskomsten i øvrigt kan alene vedtages med samtykke af samtlige stiftere og aktietegnere.

Stk.3. Til beslutning om selskabets stiftelse kræves, at beslutningen tiltrædes af flertallet af de afgivne stemmer og mindst $\frac{2}{3}$ af den på generalforsamlingen repræsenterede aktiekapital. I modsat fald er spørgsmålet om selskabets stiftelse bortfaldet.

Stk.4. Efter at der er truffet beslutning om selskabets stiftelse, foretages der valg af bestyrelse og revisor.

§11. Bestyrelsen skal anmelde selskabet til registrering senest 6 måneder efter datoen for stiftelsesoverenskomstens oprettelse.

Stk.2. Selskabet kan ikke registreres, medmindre det samlede aktiebeløb, som er bindende tegnet og tildelt, svarer til den i vedtægterne angivne aktiekapital og der af aktiernes pålydende med tillæg af eventuel overkurs er indbetalt mindst halvdelen og i alt mindst 100.000 kroner.

Stk.3. Er anmeldelse om stiftelse af et aktieselskab ikke indgivet inden den i stk.1 angivne frist, kan registrering ikke finde sted. I så fald bortfalder aktietegnernes forpligtelser, jfr. herved §10,stk.1. Det samme gælder, såfremt registrering af andre grunde nægtes.

§12. Et selskab, der ikke er registreret, kan ikke som sådant erhverve rettigheder eller indgå forpligtelser. Det kan heller ikke være part i

retssager bortset fra søgsmål til indkrævning af tegnet aktiebeløb og andre søgsmål vedrørende aktietegningen.

Stk.2. For en forpligtelse, der før registreringen indgås på selskabets vegne, hæfter de, som har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk. Ved registreringen overtager selskabet de forpligtelser, som følger af stiftelsesoverenskomsten, eller som er pådraget selskabet efter den konstituerende generalforsamling.

Stk.3. Er der før selskabets registrering truffet en aftale, og var medkontrahenten vidende om, at selskabet ikke var registreret, kan medkontrahenten, medmindre andet er aftalt, hæve aftalen, såfremt anmeldelse til registrering ikke er foretaget inden udløbet af den i §11,stk.1, fastsatte frist eller registrering nægtes. Var medkontrahenten uvidende om, at selskabet ikke var registreret, kan han hæve aftalen, så længe selskabet ikke er registreret.

Kapitel 3. Indbetaling af aktiekapital.

§13. Det beløb, som skal betales for en aktie, må ikke være lavere end aktiens pålydende.

Stk.2. En aktietegner kan ikke uden bestyrelsens samtykke bringe fordringer på selskabet i modregning mod sin forpligtelse ifølge aktietegningen. Samtykke må ikke gives, såfremt modregningen kan skade selskabet eller dets kreditorer.

Stk.3. Selskabets fordringer på aktieindbetalinger kan ikke afhændes eller pantsættes.

Stk.4. Overdrages en ikke fuldt indbetalt aktie, hæfter erhververen, når han har anmeldt sin erhvervelse, for restindbetalingen sammen med overdrageren.

§14. Foretager en aktionær ikke i rette tid en ham påhvilende indbetaling, er han, såfremt vedtægterne ikke bestemmer andet, pligtig fra forfaldsdagen at betale en årlig rente af det skyldige beløb svarende til den til enhver tid fastsatte officielle diskonto med et tillæg på 2 pct.

Stk.2. Selskabet skal uden ugrundet ophold søge det skyldige beløb inddrevet eller med fire ugers varsel til aktionæren søge aktien afhændet for hans regning med forpligtelse for erhververen til at yde de manglende indbetalinger med påløbne renter. Er interimbevis udleveret til aktionæren, kan selskabet efter udløbet af det nævnte varsel

kræve det tilbageleveret ved umiddelbar fagedforretning i overensstemmelse med retsplejelovens §609. Afhændelse skal ske ved en fonds-børsvekslerer.

Stk.3. Viser det sig, at det skyldige beløb ikke kan inddrives, forholdes der efter reglerne i §§15 og 16.

§15. Aktier tegnet ved stiftelsen af et aktieselskab skal være fuldt indbetalt senest et år efter, at selskabet er registreret. Er der ikke inden én måned efter udløbet af denne frist foretaget anmeldelse om, at aktiekapitalen er fuldt indbetalt, skal overregistrator forelægge selskabet en passende frist til forholdets berigtigelse i overensstemmelse med reglerne i §14 og med tilkendegivelse om, at selskabet i modsat fald skal opløses, om fornødent ved skifterettens foranstaltning, jfr. §117.

§16. Aktier tegnet ved kapitalforhøjelse skal være fuldt indbetalt senest et år efter, at forhøjelsen er registreret. Er der ikke inden én måned efter udløbet af denne frist foretaget anmeldelse om, at de nytegnede aktier er fuldt indbetalt, skal overregistrator forelægge selskabet en passende frist til forholdets berigtigelse i overensstemmelse med reglerne i §14. Er forholdet ikke berigtiget inden fristens udløb, foranlediger overregistrator registreret, at aktiekapitalen er nedsat med de ikke fuldt indbetalte aktiers pålydende, og at vedtægterne er ændret tilsvarende. Disse aktier anses for annulleret, når nedsættelsen er registreret.

Kapitel 4. Aktier, aktiebrev og aktiebog.

§17. Alle aktier har lige ret i selskabet. Vedtægterne kan dog bestemme, at der skal være forskellige aktieklasser. I så fald skal vedtægterne angive forskellighederne mellem aktieklasserne, størrelsen af disse samt den fortegningsret til nye aktier, som tilkommer aktionærerne ved forhøjelse af aktiekapitalen.

§18. Aktierne er frit omsættelige, medmindre andet følger af lov eller vedtægter. I vedtægterne kan omsætteligheden kun begrænses for navneaktier og kun i overensstemmelse med forskrifterne i §§19-20 eller særlig lov.

§19. Det kan i vedtægterne bestemmes, at der ved aktieovergang skal tilkomme aktionærer eller andre forkøbsret. Vedtægterne skal da indeholde de nærmere regler herom, herunder navnlig:

- 1) den rækkefølge, hvori forkøbsretten tilkommer de berettigede,
- 2) den frist på højst to måneder regnet fra tilbudets anmeldelse til bestyrelsen, inden for hvilken de berettigede skal gøre forkøbsretten gældende, samt
- 3) den frist på højst to måneder regnet fra tidspunktet for fastsættelsen af købesummen, inden for hvilken købesummen skal erlægges.

Stk.2. Omfatter aktieovergangen flere aktier, kan forkøbsretten ikke udøves for en del af disse, medmindre vedtægterne giver ret her til. Såfremt en vedtægtsbestemmelse om beregningsgrundlaget for købesummen måtte føre til en åbenbart urimelig pris for aktierne, kan bestemmelsen tilsidesættes ved dom, og der forholdes da efter reglerne nedenfor i stk.4.

Stk.3. Det påhviler bestyrelsen straks at give de forkøbsberettigede skriftlig meddelelse om en stedefunden anmeldelse.

Stk.4. Hvis vedtægterne ikke indeholder bestemmelser om beregningsgrundlaget for købesummen og der ikke kan opnås enighed om dens størrelse, skal købesummen af skønsmænd udmeldt af retten på selskabets hjemsted fastsættes til aktiernes værdi. Den af skønsmændene trufne afgørelse kan af begge parter indbringes for retten. Sag herom må være anlagt inden tre måneder efter modtagelse af skønsmændenes erklæring

§20. Det kan i vedtægterne bestemmes, at overdragelse af aktier kun kan ske med samtykke af selskabet.

Stk.2. Bestyrelsen træffer bestemmelse herom, medmindre afgørelsen er henlagt til generalforsamlingen. I vedtægterne kan der optages bestemmelser om betingelserne for meddelelse af samtykke. Afgørelsen skal træffes snarest muligt efter anmodningens modtagelse. Den, som har anmodet om samtykke, skal straks underrettes om afgørelsen. Er underretning ikke givet inden to måneder fra anmodningens fremsættelse, anses samtykke for givet.

§21. Aktiebrev kan lyde på navn eller ihænde-haver. Hvis der gælder indskrænkninger i aktiernes omsættelighed eller aktionærerne er forpligtede til at lade deres aktier indløse, kan aktiebrevene dog ikke ud-

stedes til ihændehaver, ligesom de ikke med virkning i forhold til selskabet kan overdrages til ihændehaver.

Stk.2. Aktiebrev skal udstedes inden et år efter, at aktietegningen er registreret, og må ikke udleveres, før registrering er sket og aktien er fuldt indbetalt. Navneaktier må kun udleveres til aktionærer, der er noteret i aktiebogen.

Stk.3. Aktiebrev skal angive selskabets navn, hjemsted og registreringsnummer, aktiens løbenummer og aktiens pålydende beløb. Aktiebrevet skal endvidere angive, om aktien skal lyde på navn eller kan lyde på ihændehaver, samt aktiebrevets udstedelsesdag eller -måned. Aktiebrev skal underskrives af bestyrelsens medlemmer. Underskrifterne kan dog gengives ad mekanisk vej.

Stk.4. Såfremt der efter vedtægterne kan udstedes aktier af forskellige klasser, skal aktiebrevet angive, til hvilken klasse det hører.

Stk.5. Aktiebrevet skal endvidere angive de bestemmelser, vedtægterne måtte indeholde om:

- 1) at aktierne skal noteres som betingelse for stemmeret,
- 2) at der til nogle aktier er knyttet særlige rettigheder,
- 3) at aktionærer skal være forpligtet til at lade deres aktier indløse,
- 4) at aktierne ikke skal være omsætningspapirer,
- 5) at der skal gælde indskrænkninger i aktiernes omsættelighed, samt
- 6) at aktierne skal kunne mortificeres uden dom.

Stk.6. Aktiebrev skal indeholde et forbehold om, at der efter deres udstedelse kan være truffet bestemmelser vedrørende de i stk.3-5 nævnte forhold, som ændrer aktionærens retsstilling. Foretages sådanne ændringer, skal bestyrelsen så vidt muligt drage omsorg for, at aktiebrevene får påtegning herom eller ombyttes med nye aktiebrev.

§22. Et aktiebrev kan omfatte flere aktier. Et sådant aktiebrev skal angive aktiebrevets løbenummer, de af aktiebrevet omfattede aktiers løbenumre samt disses pålydende. I øvrigt finder bestemmelserne i §21 tilsvarende anvendelse.

§23. For aktier, som ikke er fuldt indbetalt, kan der udstedes interimssbeviser, som skal lyde på navn og indeholde forbehold om, at aktiebrev kun udleveres mod tilbagelevering af beviset. Senere indbetalinger skal på begæring påføres beviset. Interimssbeviser kan underskrives af en af bestyrelsen dertil befuldmægtiget. I øvrigt finder reglerne i §§21

og 22 tilsvarende anvendelse, dog at opgivelse af aktiernes løbenummer kan undlades.

Stk.2. Kuponer og de i §31 omhandlede tegningsretsbeviser og delbeviser skal angive selskabets navn og aktieklasse. Kuponer skal tillige angive løbenummer på den eller de aktier, hvortil de hører. Bestemmelserne om underskrift af interimsbeviser finder tilsvarende anvendelse på tegningsretsbeviser og delbeviser.

§24. Overdrages et aktiebrev til eje eller pant, finder bestemmelserne i lov om gældsbreve §14,stk.1 og 2, tilsvarende anvendelse. Dette gælder dog ikke, hvis der i henhold til en bestemmelse i selskabets vedtægter er taget utvetydigt og iøjnefaldende forbehold i aktiebrevet, f.eks. lydende på, at det ikke er et omsætningspapir. Et til ihændehave-
veren udstedt aktiebrev vedbliver, selv om det forsynes med selskabets påtegning om, at ejerens navn er noteret, at være et ihændehavepapir, dersom navnet ikke er påført aktiebrevet.

Stk.2. Bestemmelserne i stk.1 finder tilsvarende anvendelse på interimsbeviser og på de i §31 omhandlede tegningsretsbeviser og delbeviser samt på de i §31 omhandlede kuponer, når disse overdrages særskilt efter, at forhøjelsesbeslutningen er truffet. På udbyttekuponer finder bestemmelserne i lov om gældsbreve §§24 og 25 anvendelse.

Stk.3. Mortifikation af aktiebreve uden dom kan kun ske, såfremt selskabets vedtægter og aktiebreve indeholder bestemmelse herom. Mortifikationsindkaldelse skal indrykkes i Statstidende i det første nummer i et kvartal med følgende varsel:

- 1) mindst fire uger ved mortifikation af aktiebreve, der ikke er omsætningspapirer,
- 2) mindst seks måneder ved mortifikation af andre aktiebreve, og mortifikationen indtræder da tidligst seks måneder efter, at meddelelse om indkaldelsen er indført i den trækningsliste for obligationer, som af handelsministeren er anerkendt til optagelse af mortifikationsindkaldelser.

Stk.4. Bestemmelserne i stk.3 finder tilsvarende anvendelse på interimsbeviser, de i §31 omhandlede tegningsretsbeviser og delbeviser samt på kuponer og taloner. Kuponark kan mortificeres uden dom sammen med et aktiebrev, hvortil de hører, såfremt vedtægterne ikke bestemmer andet.

§25. Bestyrelsen skal føre en fortegnelse over samtlige selskabets aktier (aktiebog). Den skal oprettes straks efter selskabets stiftelse. Aktierne skal indføres i nummerfølge, for navneaktiers vedkommende tillige med oplysning om aktionærernes navne.

Stk.2. Såfremt et aktiebrev omfatter flere aktier, skal aktiebogen tillige indeholde oplysning om aktiebrevets løbenummer, de af aktiebrevet omfattede aktiers løbenumre samt disses pålydende.

Stk.3. Har en navneaktie skiftet ejer, og der ikke efter vedtægterne er noget til hinder for erhvervelsen, skal den nye aktionærs navn noteres, såfremt han fremsætter begæring herom og dokumenterer sin adkomst. Notering i aktiebogen skal dateres.

Stk.4. Om stedefunden notering skal selskabet give aktiebrevet påtegning eller, når vedtægterne bestemmer dette, mod deponering af aktiebrevet udstede bevis for, at notering er sket.

§26. Som aktiebog kan anvendes et betryggende løsblads- eller kortsystem. Førelsen af aktiebogen kan ske ved databehandling eller på anden dermed ligestillet måde.

Stk.2. Aktiebogen skal på selskabets kontor være tilgængelig for offentlige myndigheder. I selskaber, hvor arbejdstagerne ikke har valgt bestyrelsesmedlemmer i henhold til §49,stk.2, skal aktiebogen tillige være tilgængelig for en repræsentant for arbejdstagerne.

§27. Erhververen af en navneaktie kan ikke udøve de rettigheder, som tilkommer en aktionær, medmindre han er noteret i aktiebogen eller har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse. Dette gælder dog ikke retten til udbytte og andre udbetalinger og retten til nye aktier ved kapitalforhøjelse.

§28. Ejers en aktie af flere i forening, kan de til aktien knyttede rettigheder over for selskabet kun udøves gennem en fælles befuldmægtiget.

Kapitel 5. Forhøjelse af aktiekapitalen.

§29. Beslutning om forhøjelse af aktiekapitalen ved tegning af nye aktier eller ved overførsel af selskabets reserver til aktiekapital (fondsaktieemission) træffes af generalforsamlingen, jfr. dog §37. Sådan beslutning kan ikke træffes, før selskabet er registreret.

Stk.2. Forslag om kapitalforhøjelse skal fremlægges til eftersyn for aktionærerne og tilsendes disse efter de herom i §73,stk.4, indeholdte regler samt fremlægges på generalforsamlingen. Såfremt årsregnskabet for sidste regnskabsår ikke skal behandles på samme generalforsamling, skal også følgende dokumenter fremlægges:

- 1) Afskrift af det seneste årsregnskab med påtegning om generalforsamlingens beslutning vedrørende det foreliggende regnskabsmæssige overskud eller tab samt afskrift af revisionsberetningen for det år, årsregnskabet vedrører.
- 2) En beretning fra bestyrelsen, som i den udstrækning, det ikke på grund af særlige omstændigheder kan skade selskabet, skal oplyse om begivenheder af væsentlig betydning for selskabets stilling, som er indtruffet efter årsberetningens afgivelse.
- 3) En udtalelse fra revisor om bestyrelsens beretning.

Stk.3. Indkaldelsen til generalforsamlingen skal indeholde oplysning om den fortegningsret, som tillægges aktionærer eller andre, jfr. §30, samt oplysning om, hvordan de tegningsberettigede skal forholde sig, hvis de vil benytte deres fortegningsret. Såfremt der gøres afvigelse fra aktionærernes fortegningsret, skal grunden hertil oplyses.

§30. Ved forhøjelse af aktiekapitalen har aktionærerne ret til forholds-mæssig tegning af de nye aktier.

Stk.2. Er der flere aktieklasser, finder vedtægternes regler om klasser-nes indbyrdes fortegningsret anvendelse, jfr. §17.

Stk.3. Generalforsamlingen kan med den i §78 foreskrevne stemme-flerhed træffe beslutning om afvigelse fra reglerne i stk.1. Generalfor-samlingen kan ikke uden samtykke af de aktionærer, hvis fortegnings-ret formindskes, beslutte større afvigelser fra aktionærernes forteg-ningsret end angivet i indkaldelsen.

§31. Såfremt det i forhøjelsesbeslutningen ikke er bestemt, at en kupon, som er tilknyttet aktiebrevet, skal benyttes ved udøvelsen af aktionæ-rens fortegningsret eller ved udleveringen af fondsaktier, har hver ak-tionær ret til for hver aktie at få et af selskabet udstedt bevis, der angiver, hvor mange beviser der kræves ved tegning af en ny aktie (tegningsretsbevis) eller for udlevering af en ny aktie ved fondsaktie-emission (delbevis).

§32. Beslutning om forhøjelse af aktiekapitalen ved tegning af nye aktier skal angive:

- 1) det mindste beløb og det højeste beløb, hvormed aktiekapitalen skal kunne forhøjes,
- 2) den aktieklasse, hvortil de nye aktier skal høre, dersom der er eller skal være forskellige aktieklasser,
- 3) den fortegningsret, der tilkommer aktionærer eller andre, samt hvorvidt der skal gælde indskrænkninger i de nye aktionærers fortegningsret ved fremtidige forhøjelser,
- 4) tegningsfristen samt den frist på mindst fjorten dage regnet fra tidspunktet for tegningslistens fremlæggelse, inden for hvilken aktionærerne skal gøre brug af fortegningsretten,
- 5) fristen for aktiernes indbetaling samt i de tilfælde, hvor fordelingen ikke er overladt til bestyrelsen, de regler, efter hvilke fordeling ved overtegning skal ske af de aktier, som ikke er tegnet på grundlag af fortegningsret,
- 6) aktiernes nominelle størrelse og tegningskursen,
- 7) hvorvidt de nye aktier skal lyde på, at de ikke er omsætningspapirer,
- 8) hvorvidt de nye aktier skal lyde på navn eller kan lyde på ihænde-haver,
- 9) størstebeløbet af de med kapitalforhøjelsen forbundne omkostninger. Disse omkostninger med tillæg af garantiprovision eller andet vederlag til bestyrelsesmedlemmer, direktører eller andre må – bortset fra offentlige afgifter – ikke uden overregistrators tilladelse overstige fem pct. af den nytegnede kapital.

Stk.2. Skal der gælde indskrænkninger i de nye aktiers omsættelighed, eller skal de nye aktionærer være forpligtet til at lade deres aktier indløse, skal forhøjelsesbeslutningen indeholde oplysning herom.

Stk.3. De nye aktier giver ret til udbytte og andre rettigheder i selskabet fra tidspunktet for kapitalforhøjelsens registrering, medmindre andet er bestemt i forhøjelsesbeslutningen. Rettighederne indtræder dog senest et år efter registreringen.

§33. Såfremt nye aktier skal kunne indbetales i andre værdier end konstanter eller ved konvertering af gæld, skal bestemmelserne herom angives i forhøjelsesbeslutningen. Reglerne i §6 finder tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Redegørelsen efter stk.1, jfr. §6,stk.2, afgives af bestyrelsen. Revisor skal afgive udtalelse om redegørelsen, derunder om en eventuel konverterings forsvarelighed. Udtalelsen og de eventuelt oprettede dokumenter skal mindst otte dage før generalforsamlingen være fremlagt til eftersyn for aktionærerne på selskabets kontor samt fremlægges på generalforsamlingen.

§34. Tegning af nye aktier skal ske på tegningslister, der underskrives af bestyrelsen, eller på genparter deraf. Tegningslisten skal indeholde generalforsamlingens beslutning om forhøjelse af aktiekapitalen. Ved tegningen skal vedtægterne og de i §29,stk.2, omhandlede dokumenter fremlægges. Omfattes aktietegningen af bestemmelsen i §33,stk.1, skal endvidere de i §33,stk.2, omhandlede dokumenter fremlægges ved tegningen.

Stk.2. Tegning af nye aktier kan dog ske i generalforsamlingsprotokollen, hvis samtlige aktionærer og de efter generalforsamlingsbeslutningen tegningsberettigede er til stede på generalforsamlingen og alle aktier tegnes på denne måde.

§35. Er tegning ikke sket i overensstemmelse med reglerne i §34,stk.1 og 2, eller hvis tegning er sket under forbehold, finder bestemmelserne i §7 tilsvarende anvendelse.

§36. Er det fastsatte mindstebeløb for kapitalforhøjelsen ikke tegnet inden for den i tegningslisten fastsatte frist, er beslutningen om kapitalforhøjelsen og om vedtægtsændringer, som forudsætter denne forhøjelse, bortfaldet. Det, som er indbetalt på aktierne, skal i så fald straks betales tilbage.

Stk.2. Anmeldelse om den stedfundne kapitalforhøjelse kan ikke optages i aktieselskabs-registeret, forinden der på de nytegnede aktier med tillæg af eventuel overkurs er indbetalt mindst en fjerdedel. Er anmeldelse ikke indgivet inden et år efter forhøjelsesbeslutningen, eller nægtes registrering, finder reglerne i stk.1 tilsvarende anvendelse.

§37. Ved bestemmelse i vedtægterne kan bestyrelsen bemyndiges til at forhøje aktiekapitalen ved tegning af nye aktier.

Stk.2. Vedtægterne skal angive det højeste beløb, hvormed bestyrelsen skal kunne forhøje aktiekapitalen, samt i øvrigt indeholde bestemmelse

om de i §32,stk.1, nr.2, 3, 7 og 8, samt stk.2 og 3, omhandlede forhold. Såfremt forhøjelsen helt eller delvis skal kunne ske på anden måde end ved kontant indbetaling, skal dette angives i vedtægterne.

§38. Bestyrelsen kan foretage de ændringer af vedtægterne, som er en nødvendig følge af kapitalforhøjelse i henhold til §37.

Stk.2. De aktionærer, der har fortegningsret, skal straks efter bestyrelsens beslutning om kapitalforhøjelsen underrettes herom efter de for indkaldelse af generalforsamling gældende regler med oplysning om, hvorledes de skal forholde sig, hvis de vil benytte deres fortegningsret.

Stk.3. Tegningslisten skal indeholde oplysning om bemyndigelsen i vedtægterne, jfr. §37,stk.2, samt om de af bestyrelsen trufne bestemmelser vedrørende kapitalforhøjelsens mindste og højeste beløb, fristen for tegningen, indbetalingen, aktiernes nominelle størrelse og tegningskursen, jfr. §32,stk.1, nr.4-6. Ved tegningen finder i øvrigt bestemmelserne i §31 og §§33-36 tilsvarende anvendelse.

§39. Fondsaktieemission kan ske ved overførsel til aktiekapitalen af sådanne beløb, som efter §110 kan udbetales som udbytte, eller af beløb fremkommet ved opskrivning af aktiver i henhold til §100,stk.4. eller ved overførsel fra den lovpligtige reservefond.

Stk.2. Beslutningen skal angive det beløb, hvormed aktiekapitalen skal forhøjes. Bestemmelserne i §32,stk.1, nr.2, nr.3, 2.led, nr.7 og 8, samt stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk.3. Kapitalforhøjelsen kan ikke gennemføres, før beslutningen er registreret.

§40. Er der forløbet fem år efter registreringen af en fondsaktieemission, og har ikke alle dertil berettigede fremsat begæring om udlevering af deres aktier, kan bestyrelsen ved bekendtgørelse i Statstidende opfordre den eller de pågældende til inden seks måneder at afhente aktierne. Når fristen er udløbet, uden at henvendelse er sket, kan bestyrelsen for aktionærens regning afhænde aktierne gennem en fondsbørsveksler. I salgsprovenuet kan selskabet fradrage omkostningerne ved bekendtgørelsen og afhændelsen. Er salgsprovenuet ikke afhentet inden fem år efter afhændelsen, tilfalder beløbet selskabet.

Kapitel 6. Konvertible og udbyttegivende gældsbreve.

§41. Generalforsamlingen kan træffe beslutning om optagelse af lån mod obligationer eller andre gældsbreve, der giver långiveren ret til at konvertere sin fordring til aktier i selskabet. Sådant lån kan ikke optages med et større beløb end halvdelen af aktiekapitalen på det tidspunkt, beslutningen træffes.

Stk.2. I generalforsamlingens beslutning skal fastsættes de nærmere lånevilkår og regler for ombytningen. Endvidere skal generalforsamlingens beslutning indeholde bestemmelse om långiverens retsstilling i tilfælde af kapitalforhøjelse, kapitalnedsættelse, udstedelse af nye konvertible gældsbreve eller opløsning, herunder fusion, forinden konvertering finder sted. Med hensyn til beslutningen om optagelse af lånet og fortegningsretten finder bestemmelserne i §§29-31, §32,stk.1, nr.1-5, og stk.2 og 3, samt §33 tilsvarende anvendelse.

Stk.3. Samtidig med den i stk.1 omhandlede beslutning skal generalforsamlingen i vedtægterne optage en bemyndigelse for bestyrelsen til at forhøje aktiekapitalen med det beløb, som ombytningen forudsætter. Bemyndigelsen skal indeholde bestemmelse om de i §32,stk.1, nr.2, 7 og 8, samt stk.2 og 3, omhandlede forhold.

Stk.4. Hvis det beløb, der er indbetalt for et gælds brev, er mindre end det pålydende beløb af den eller de aktier, hvormed gælds brevet ifølge lånevilkårene skal kunne ombyttes, må ombytningen kun gennemføres, såfremt forskellen dækkes ved indbetaling eller af selskabets frie egenkapital.

§42. Beslutning i henhold til §41 skal inden fjorten dage anmeldes til aktieselskabs-registeret. Anmeldelsen skal indeholde oplysning om det beløb, som aktiekapitalen ved ombytning kan forhøjes med, samt om den tid, inden for hvilken ombytning kan ske.

Stk.2. Når tiden for ombytningen er udløbet, skal bestyrelsen straks anmelde til aktieselskabs-registeret, hvor mange gældsbreve der er blevet ombyttet til aktier. Er ombytningstiden længere end 12 måneder, skal bestyrelsen senest 1 måned efter udløbet af hvert regnskabsår anmelde, hvor mange gældsbreve der i årets løb er blevet ombyttet til aktier. Når registrering har fundet sted, anses aktiekapitalen forhøjet med den samlede pålydende værdi af disse aktier.

Stk.3. Bestyrelsen kan foretage de ændringer af vedtægterne, som er en nødvendig følge af kapitalforhøjelsen.

§43. Generalforsamlingen eller bestyrelsen efter dennes bemyndigelse kan træffe beslutning om optagelse af lån mod obligationer eller andre gældsbreve med ret til rente, hvis størrelse helt eller delvis er afhængig af det udbytte, selskabets aktier afkaster, eller af årets overskud.

Kapitel 7. Nedsættelse af aktiekapitalen.

§44. Bortset fra kapitalnedsættelse efter reglerne i §§16, 47 og 48, stk.4, kan beslutning om nedsættelse af aktiekapitalen kun træffes af generalforsamlingen. Sådant beslutning kan ikke træffes, før selskabet er registreret.

Stk.2. Bestemmelserne i §29,stk.2, finder tilsvarende anvendelse på beslutninger om kapitalnedsættelse. Beslutningen skal angive det beløb, hvormed aktiekapitalen nedsættes (nedsættelsesbeløbet), samt oplyse, til hvilket af følgende formål beløbet skal anvendes:

- 1) Dækning af underskud.
- 2) Udbetaling til aktionærerne.
- 3) Afskrivning på aktionærernes indbetalingspligt.
- 4) Henlæggelse til en særlig fond, der kun kan anvendes efter beslutning af generalforsamlingen.

Stk.3. Generalforsamlingen kan kun træffe beslutning om anvendelse af nedsættelsesbeløbet til de i stk.2, nr.2-4, angivne formål, såfremt bestyrelsen stiller eller godkender forslag herom, og der skal efter nedsættelsen være fuld dækning for aktiekapitalen og den hertil svarende lovpligtige reservefond.

Stk.4. Skal udbetaling af selskabets midler ske med et højere beløb end nedsættelsesbeløbet, skal dette oplyses i beslutningen såvel som i proklamaet i henhold til §46 med angivelse af det overskydende beløb.

Stk.5. Beslutningen om kapitalnedsættelsen skal anmeldes efter reglerne i kapitel 19. Indgives anmeldelsen ikke rettidigt, mister beslutningen sin gyldighed.

§45. Anvendes nedsættelsesbeløbet til dækning af underskud, skal det samtidig anmeldes, at kapitalnedsættelsen er gennemført. I et tidsrum af tre år regnet fra registreringen må der da ikke træffes beslutning om udbetaling af et højere samlet udbytte end seks pct. årlig, medmindre aktiekapitalen igen er forhøjet med et beløb, der modsvarer nedsættelsesbeløbet. eller reglerne i §46 er iagttaget.

§46. Såfremt nedsættelsesbeløbet helt eller delvis skal anvendes til de i §44,stk.2, nr.2-4, nævnte formål, skal selskabets kreditorer, medmindre aktiekapitalen samtidig forhøjes med et tilsvarende beløb, ved en bekendtgørelse i Statstidende med et varsel af mindst tre måneder opfordres til at anmelde deres krav. Så længe anmeldte, forfaldne krav ikke er fyldestgjort og der ikke på forlangende er stillet betryggende sikkerhed for uforfaldne eller omtvistede krav, må kapitalnedsættelsen ikke gennemføres. Overregistratør afgør på en af parternes begæring, om en tilbudt sikkerhed må anses for betryggende.

Stk.2. Er anmeldelse om gennemførelse af aktiekapitalens nedsættelse ikke indgivet inden et år efter beslutningens registrering, mister beslutningen sin gyldighed, og den i henhold til §44,stk.5, skete anmeldelse slettes af aktieselskabs-registeret.

§47. Nedsættelse af aktiekapitalen ved indløsning af aktier efter bestemte regler (amortisation) kan besluttes af bestyrelsen og finde sted uden proklama i henhold til §46, såfremt beslutningen træffes i henhold til et forbehold herom i vedtægterne og angår aktier, som er udstedt efter, at forbeholdet er optaget i vedtægterne. Bestyrelsen skal enten selv vedtage eller stille forslag om de nødvendige vedtægtsændringer og indgive anmeldelse om kapitalnedsættelsen.

Stk.2. Gennemførelse af en kapitalnedsættelse efter stk.1 må kun finde sted, såfremt der efter nedsættelsen er fuld dækning for aktiekapitalen og den dertil svarende lovpligtige reservefond.

Kapitel 8. Egne aktier.

§48. Et aktieselskab må ikke mod vederlag til eje eller pant erhverve egne aktier, såfremt den pålydende værdi af selskabets og dets datterselskabers samlede beholdning af aktier i selskabet overstiger eller som følge af erhvervelsen vil overstige 10 pct. af den tegnede aktiekapital.

Stk.2. Bestemmelserne i stk.1 finder tilsvarende anvendelse på et datterselskabs erhvervelse til eje eller pant af moderselskabets aktier mod vederlag.

Stk.3. Bestemmelserne i stk.1 og 2 er ikke til hinder for, at aktier erhverves:

- 1) ved overtagelse af bestående erhvervsvirksomhed ved fusion eller på anden måde,

- 2) som led i nedsættelse af aktiekapitalen i overensstemmelse med lovens kapitel 7,
- 3) til opfyldelse af en selskabet påhvilende indløsningspligt efter §§136 og 172 eller
- 4) ved køb på tvangsauktion, der finder sted til fyldestgørelse af en selskabet tilkommende fordring.

Stk.4. Aktier, som er erhvervet i henhold til stk.3, skal afhændes, så snart det kan ske uden skade for selskabet. Såfremt afhændelsen ikke er sket inden 2 år efter erhvervelsen, skal aktierne annulleres i forbindelse med en tilsvarende nedsættelse af aktiekapitalen.

Stk.5. Aftale i strid med bestemmelserne i stk.1-3 er ugyldig. Ugyldigheden kan dog ikke gøres gældende mod en overdrager, som ikke havde eller burde have kendskab om, at aftalen var ugyldig.

Stk.6. Aktier, der ikke er fuldt indbetalt, kan ikke erhverves i medfør af bestemmelserne i stk.1, 2 og 3, nr.4.

Stk.7. Den bankloven efter bankloven tilkommende adgang til at erhverve og belåne egne aktier berøres ikke af denne lov.

Kapitel 9. Selskabets ledelse.

§49. Et aktieselskab skal have en bestyrelse bestående af mindst tre medlemmer. I selskaber, som ikke omfattes af stk.2, 2.pkt., og som har en aktiekapital på under 400.000 kr., kan bestyrelsen dog bestå af et eller to medlemmer, men i så fald skal der vælges mindst én suppleant.

Stk.2. Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen, medmindre valget efter §59,stk.3, skal foretages af repræsentantskabet. I selskaber, der de sidste 3 år har beskæftiget gennemsnitligt mindst 50 arbejdstagere, har disse ret til herudover i overensstemmelse med §177 at vælge to medlemmer af bestyrelsen og suppleanter for disse blandt selskabets arbejdstagere. I andre selskaber kan vedtægterne tillægge arbejdstagerne en tilsvarende ret. Vedtægterne kan tillægge arbejdstagerne ret til at vælge flere end to medlemmer og kan tillægge offentlige myndigheder eller andre ret til at udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen. Flertallet af bestyrelsens medlemmer skal dog vælges i overensstemmelse med 1.pkt.

Stk.3. De bestyrelsesmedlemmer, der vælges af arbejdstagerne, udpeges for to år ad gangen blandt de arbejdstagere, der i hele det sidste år før valget har været ansat i selskabet. De øvrige bestyrelsesmedlem-

mers hverv gælder for den tid, der er fastsat i vedtægterne. Valgperioden skal ophøre ved afslutningen af en ordinær generalforsamling, senest fire år efter valget.

Stk.4. Lovens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse.

§50. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid udtræde af bestyrelsen. Meddelelse herom skal gives selskabets bestyrelse og, såfremt medlemmet ikke er valgt af generalforsamlingen, tillige den, som har udpeget ham. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid afsættes af den, som har valgt eller udpeget ham.

Stk.2. Ophører et bestyrelsesmedlems hverv før udløbet af valgperioden, eller opfylder han ikke længere betingelserne i §52 for at være bestyrelsesmedlem, og er der ingen suppleant til at indtræde i hans sted, påhviler det de øvrige bestyrelsesmedlemmer at foranledige valg af et nyt medlem for det afgåede medlems resterende valgperiode. Det samme gælder, dersom et bestyrelsesmedlem, der er valgt af arbejdstagerne efter §49,stk.2, 2.-4.pkt., ikke længere er ansat i selskabet. Hører valget under generalforsamlingen, kan valg af nyt bestyrelsesmedlem dog udskydes til næste ordinære generalforsamling, hvor bestyrelsesvalg skal finde sted, såfremt bestyrelsen er beslutningsdygtig med de tilbageværende medlemmer og suppleanter.

§51. I selskaber med en aktiekapital på 400.000 kr. eller derover skal bestyrelsen ansætte en direktion bestående af et eller flere medlemmer. I mindre selskaber kan bestyrelsen ansætte en direktion.

Stk.2. I selskaber med en aktiekapital på 400.000 kr. eller derover skal flertallet af bestyrelsens medlemmer bestå af personer, der ikke er direktører i selskabet.

§52. Bestyrelsesmedlemmer og direktører skal være myndige personer.

Stk.2. Direktører og mindst halvdelen af bestyrelsens medlemmer skal have bopæl her i landet, medmindre handelsministeren undtager fra dette krav.

Stk.3. I rederiaktieselskaber kan et enkeltmandsfirma eller et ansvarligt interessentskab være direktør forudsat, at indehaveren eller interessenterne opfylder betingelserne i stk.1 og 2 for at være direktør.

§53. De enkelte medlemmer af selskabets bestyrelse og direktion skal ved deres indtræden i bestyrelsen eller direktionen give bestyrelsen meddelelse om deres aktier i selskabet og om deres aktier og anparter i selskaber inden for samme koncern og senere give meddelelse om erhvervelse og afhændelse af sådanne aktier og anparter. Meddelelserne skal indføres i en særlig protokol.

Stk.2. Bestyrelsesmedlemmer og direktører må ikke udføre eller deltage i spekulationsforretninger vedrørende aktier i selskabet eller aktier og anparter i selskaber inden for samme koncern.

§54. Bestyrelsen forestår ledelsen af selskabets anliggender og skal sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed. Findes der en direktion, forestås ledelsen af bestyrelsen og direktionen. Om det indbyrdes forhold mellem bestyrelsen og direktionen gælder reglerne i stk.2 og 3. Om bestyrelsens og direktionens adgang til at repræsentere selskabet udadtil og forpligte dette ved retshandler gælder reglerne i §§60-62.

Stk.2. Direktionen varetager den daglige ledelse af selskabet og skal derved følge de retningslinier og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

Stk.3. Bestyrelsen skal påse, at bogføringen og formueforvaltningen kontrolleres på en efter selskabets forhold tilfredsstillende måde. Er der ansat en direktion, skal denne sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde.

Stk.4. Prokura kan kun meddeles af bestyrelsen.

§55. Bestyrelsen i et moderselskab er pligtig at underrette bestyrelsen for et datterselskab, så snart et koncernforhold er etableret. Et datterselskabs bestyrelse skal give moderselskabet de oplysninger, som er nødvendige for vurderingen af koncernens stilling og resultatet af koncernens virksomhed.

§56. Bestyrelsen vælger selv sin formand, medmindre andet er bestemt i vedtægterne. Ved stemmelighed afgøres valg ved lodtrækning. En direktør må ikke vælges til formand.

Stk.2. Formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt. Et medlem af bestyrelsen eller en direktør kan forlange, at bestyrelsen indkaldes. En direktør har, selv om han ikke er medlem af bestyrelsen, ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i de enkelte tilfælde træffer anden bestemmelse.

Stk.3. Over forhandlingerne i bestyrelsen skal der føres en protokol, der underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer. Et bestyrelsesmedlem og en direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, har ret til at få sin mening indført i protokollen.

Stk.4. Bestyrelsen skal ved en forretningsorden træffe nærmere bestemmelser om udførelsen af sit hverv.

§57. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er til stede, for så vidt der ikke efter vedtægterne stilles større krav. Beslutning må dog ikke tages, uden at så vidt muligt samtlige bestyrelsesmedlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling. Har et medlem af bestyrelsen forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives denne adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer.

Stk.2. De i bestyrelsen behandlede anliggender afgøres, for så vidt der ikke efter vedtægterne kræves særligt stemmeflertal, ved simpelt stemmeflertal. Det kan i vedtægterne bestemmes, at formandens stemme er afgørende i tilfælde af stemmelighed.

§58. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem selskabet og ham selv eller om søgsmål mod ham selv eller om aftale mellem selskabet og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis han deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod selskabets.

§59. Vedtægterne kan bestemme, at der foruden bestyrelsen skal være et repræsentantskab. Dette vælges af generalforsamlingen. Vedtægterne kan bestemme, at et eller flere medlemmer skal udpeges på anden må-

de, men flertallet af repræsentantskabets medlemmer skal dog vælges af generalforsamlingen.

Stk.2. Repræsentantskabet skal bestå af mindst fem medlemmer. Direktører og bestyrelsesmedlemmer må ikke være medlem af repræsentantskabet. Vedtægterne skal indeholde nærmere bestemmelse om repræsentantskabets sammensætning og medlemmernes funktionstid.

Stk.3. Repræsentantskabet skal føre tilsyn med bestyrelsens og direktionens forvaltning af selskabets anliggender. Vedtægterne kan bestemme, at bestyrelsen så vidt muligt på forhånd skal gøre repræsentantskabet bekendt med visse nærmere angivne foranstaltninger, der ikke omfattes af den daglige ledelse. Vedtægterne kan endvidere bestemme, at valg af bestyrelse og fastsættelse af bestyrelsesmedlemmernes vederlag foretages af repræsentantskabet. Andre beføjelser kan ikke tillægges repræsentantskabet.

Stk.4. De i §§50, 52-53, 56-58, 64, 103,stk.2, 115, 140 og 143-146 indeholdte regler om bestyrelsen og bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på repræsentantskabet og dets medlemmer.

Stk.5. Bestemmelserne i stk.1-4 finder ikke anvendelse på banker.

§60. Medlemmer af bestyrelsen og af direktionen repræsenterer selskabet udadtil.

Stk.2. Selskabet forpligtes ved retshandler, som på selskabets vegne indgås af den samlede bestyrelse eller af et medlem af bestyrelsen eller af en direktør.

Stk.3. Den tegningsret, som i stk.2 tilkommer det enkelte medlem af bestyrelsen og af direktionen, kan i vedtægterne begrænses således, at tegningsretten kun kan udøves af et eller flere bestemte medlemmer i forening eller af flere i forening. Anden begrænsning i tegningsretten kan ikke registreres.

§61. En retshandel, der er indgået på selskabets vegne af nogen, der efter §60 har tegningsret, forpligter selskabet, medmindre:

- 1) de tegningsberettigede har handlet i strid med de begrænsninger i deres beføjelser, som er fastsat i denne lov, eller
- 2) retshandelen falder uden for selskabets formål og selskabet godtgør, at tredjemand vidste det, eller at det ikke kunne være ham ubekendt.

Stk.2. Bekendtgørelsen af formålsbestemmelsen i selskabets vedtægter

i overensstemmelse med §158,stk.1, er ikke i sig selv tilstrækkeligt bevis efter stk.1, nr.2.

§62. Efter at valg eller udnævnelse af medlemmer af bestyrelse eller direktion er bekendtgjort i Statstidende i overensstemmelse med §158, kan mangler ved valget eller udnævnelsen ikke påberåbes over for tredjemand, medmindre selskabet godtgør, at denne kendte mangelen.

§63. De, der efter reglerne i §§60-62 er bemyndiget til at repræsentere selskabet, må ikke disponere på en sådan måde, at dispositionen er åbenbart egnet til at skaffe visse aktionærer eller andre en utilbørlig fordel på andre aktionærers eller selskabets bekostning. Ej heller må de efterkomme generalforsamlingsbeslutninger eller beslutninger af andre selskabsorganer, for så vidt beslutningen måtte være ugyldig som stridende mod denne lov eller selskabets vedtægter.

§64. Bestyrelsesmedlemmer og direktører kan lønnes såvel med fast vederlag som med andel i årets nettofortjeneste (tantieme), men ikke med andel i bruttoindtægten eller i bruttofortjenesten af driften. For bestyrelsesmedlemmernes vedkommende skal reglerne for tantiemens fastsættelse fremgå af vedtægterne.

Stk.2. De samlede tantiemebeløb må ikke overstige det beløb, der er til rådighed efter, at underskud fra tidligere år er dækket og de i denne lov påbudte henlæggelser har fundet sted.

Stk.3. Går et aktieselskab konkurs, eller er et aktieselskab under likvidation efter reglerne om likvidation af insolvente aktieselskaber, skal bestyrelsesmedlemmer og direktører, selv om de har været i god tro, tilbagebetale, hvad de i de sidste fem år før konkursbegæringens indgivelse eller beslutningen om likvidation har oppebåret som tantieme, forudsat at selskabet var insolvent, da tantiemen blev fastsat.

Kapitel 10. Generalforsamling.

§65. Aktionærernes ret til at træffe beslutning i selskabet udøves på generalforsamlingen.

Stk.2. Enhver aktionær har ret til at møde på generalforsamlingen og tage ordet dér. Vedtægterne kan bestemme, at en aktionær for at kunne

møde på generalforsamlingen skal have anmeldt sin deltagelse hos selskabet en vis tid, dog højst fem dage, før generalforsamlingen.

§66. Aktionæren har ret til at møde på generalforsamlingen ved fuldmægtig og kan møde sammen med en rådgiver.

Stk.2. Fuldmægtigen skal fremlægge skriftlig og dateret fuldmagt. Den kan ikke gives for længere tid end ét år.

§67. Enhver aktie skal give stemmeret. Vedtægterne kan bestemme, at visse aktiers stemmевærdi forøges, dog ikke ud over ti gange stemmевærdien af nogen anden aktie af samme størrelse.

Stk.2. Vedtægterne kan endvidere bestemme, at en aktionær, der har erhvervet aktier ved overdragelse, ikke skal kunne udøve stemmeret for de pågældende aktier før udløbet af en vis tid, der dog ikke må overstige tre måneder efter, at han er noteret i aktiebogen eller har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse.

Stk.3. For egne aktier samt for et datterselskabs aktier i moderselskabet kan stemmeret ikke udøves. Sådanne aktier medregnes ikke, når der til en beslutnings gyldighed eller udøvelse af en beføjelse kræves samtykke af samtlige aktionærer eller en vis stemmeflerhed enten af de på generalforsamlingen repræsenterede aktier eller af selskabets hele aktiekapital.

Stk.4. En aktionær må ikke selv, ved fuldmægtig eller som fuldmægtig for andre deltage i afstemning på generalforsamlingen om søgsmål mod ham selv eller om hans eget ansvar over for selskabet og heller ikke om søgsmål mod andre eller andres ansvar, hvis han deri har en betydeligere interesse, der kan være stridende mod selskabets.

§68. Generalforsamling skal afholdes på selskabets hjemsted, medmindre vedtægterne bestemmer, at den skal eller kan afholdes på andet angivet sted. Er det under særlige omstændigheder nødvendigt, kan generalforsamling afholdes andetsteds.

§69. Inden seks måneder efter udløbet af hvert regnskabsår skal der afholdes ordinær generalforsamling. På denne skal fremlægges årsregnskab og revisionsberetning. I moderselskaber skal endvidere koncernregnskabet fremlægges.

Stk.2. På generalforsamlingen skal afgørelse træffes

- 1) om godkendelse af resultatopgørelse og status (balance),
- 2) om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til det godkendte regnskab,
- 3) om andre spørgsmål, som efter selskabets vedtægter er henlagt til generalforsamlingen.

§70. Ekstraordinær generalforsamling skal afholdes, når bestyrelsen eller revisor eller repræsentantskabet finder det hensigtsmæssigt. Ekstraordinær generalforsamling skal indkaldes inden fjorten dage, når det til behandling af et bestemt angivet emne skriftligt forlanges af aktionærer, der ejer en tiendedel af aktiekapitalen eller den mindre brøkdel, som vedtægterne måtte bestemme.

§71. Enhver aktionær har ret til at få et bestemt emne behandlet på generalforsamlingen, såfremt han skriftligt fremsætter krav herom over for bestyrelsen i så god tid, at emnet kan optages på dagsordenen for generalforsamlingen.

§72. Generalforsamlinger indkaldes af bestyrelsen.

Stk.2. Har selskabet ingen bestyrelse, eller undlader bestyrelsen at indkalde en generalforsamling, som skal afholdes efter loven, vedtægterne eller en generalforsamlingsbeslutning, indkaldes denne på forlangende af et bestyrelsesmedlem, et medlem af repræsentantskabet, en direktør, revisor eller aktionær af overregistrator. En af overregistrator indkaldt generalforsamling ledes af ham selv eller af en af ham dertil befuldmægtiget, og bestyrelsen er pligtig at udlevere ham selskabets aktiebog, generalforsamlingsprotokol og revisionsprotokol. Udgifterne ved generalforsamlingen udredes forlods af overregistrator, men afholdes endeligt af selskabet.

§73. Indkaldelse til generalforsamlinger skal foretages tidligst fire uger og, medmindre vedtægterne foreskriver en længere frist, senest otte dage før generalforsamlingen. Udsættes generalforsamlingen til en dag, som falder mere end fire uger senere, skal der finde indkaldelse sted til den fortsatte generalforsamling. Er en generalforsamlingsbeslutnings gyldighed i vedtægterne gjort betinget af vedtagelse på to generalforsamlinger, kan indkaldelse til den anden generalforsamling ikke fore-

tages, før den første er afholdt, og det skal i indkaldelsen angives, hvilken beslutning den første generalforsamling har truffet.

Stk.2. Indkaldelsen skal ske i overensstemmelse med vedtægternes bestemmelser. Indkaldelse skal dog ske skriftligt til alle i aktiebogen noterede aktionærer, som har fremsat begæring herom. Kan selskabets aktier lyde på ihændehaven, skal indkaldelsen ske offentligt. Meddelelse om indkaldelsen skal gives selskabets arbejdstagere, dersom disse har afgivet meddelelse til bestyrelsen efter §177,stk.1, 2.pkt.

Stk.3. I indkaldelsen skal angives, hvilke anliggender der skal behandles på generalforsamlingen. Såfremt forslag til vedtægtsændringer skal behandles på generalforsamlingen, skal forslagens væsentligste indhold angives i indkaldelsen.

Stk.4. Senest otte dage før generalforsamlingen skal dagsordenen og de fuldstændige forslag samt for den ordinære generalforsamlings vedkommende tillige årsregnskab og revisionsberetning – og i moderselskaber tillige koncernregnskabet – fremlægges til eftersyn for aktionærerne på selskabets kontor og samtidig tilstilles enhver noteret aktionær, som har fremsat begæring herom.

§74. Sager, der ikke er sat på dagsordenen, kan kun afgøres af generalforsamlingen, hvis alle aktionærer samtykker. Dog kan den ordinære generalforsamling altid afgøre sager, som efter vedtægterne skal behandles på en sådan generalforsamling, ligesom det kan besluttes at indkalde en ekstraordinær generalforsamling til behandling af et bestemt emne.

§75. Generalforsamlingen ledes af en dirigent, der, medmindre vedtægterne bestemmer andet, vælges af generalforsamlingen blandt aktionærerne eller uden for disses kreds.

Stk.2. Over forhandlingerne på generalforsamlingen skal der føres en protokol, der underskrives af dirigenten.

Stk.3. Senest fjorten dage efter generalforsamlingens afholdelse skal generalforsamlingsprotokollen eller en bekræftet udskrift af denne være tilgængelig for aktionærerne på selskabets kontor.

§76. Bestyrelsen og direktionen skal, når det forlanges af en aktionær og det efter bestyrelsens skøn kan ske uden væsentlig skade for selskabet, meddele til rådighed stående oplysninger på generalforsamlin-

gen om alle forhold, som er af betydning for bedømmelsen af årsregnskabet og selskabets stilling i øvrigt eller for spørgsmål, hvorom beslutning skal træffes på generalforsamlingen. Oplysningspligten gælder også selskabets forhold til andre selskaber i samme koncern.

Stk.2. Hvis besvarelsen kræver oplysninger, som ikke er tilgængelige på generalforsamlingen, skal oplysningerne inden fjorten dage derefter skriftligt fremlægges hos selskabet for aktionærerne, ligesom de skal tilstilles de aktionærer, der har fremsat begæring herom.

§77. På generalforsamlingen afgøres alle anliggender ved simpelt stemmeflertal, hvis ikke denne lov eller vedtægterne bestemmer andet. Står stemmerne lige, skal valg afgøres ved lodtrækning, medmindre vedtægterne bestemmer andet.

§78. Beslutning om ændring af vedtægterne i andre tilfælde end dem, som er nævnt i §§16, 38, 42 og 47, træffes på generalforsamlingen. Beslutningen er kun gyldig, såfremt den tiltrædes af mindst to tredjedele såvel af de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital. Beslutningen skal i øvrigt opfylde de yderligere forskrifter, som vedtægterne måtte indeholde, samt de særlige regler i §79.

§79. Beslutning om vedtægtsændringer, hvorved

- 1) aktionærernes ret til udbytte eller til udlodning af selskabets midler i øvrigt formindskes til fordel for andre end aktionærerne,
 - 2) aktionærernes forpligtelser over for selskabet forøges,
 - 3) aktiernes omsættelighed begrænses i overensstemmelse med §19 eller §20, eller aktionærerne forpligtes til at lade deres aktier indløse uden for tilfælde af selskabets opløsning,
- er kun gyldig, såfremt den tiltrædes af samtlige aktionærer.

Stk.2. Beslutning om vedtægtsændring, hvorved aktionærernes ret til udbytte eller til udlodning af selskabets midler i øvrigt formindskes uden at falde ind under stk.1, nr.1, er kun gyldig, såfremt beslutningen tiltrædes af mere end tre fjerdedele af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital.

Stk.3. Beslutning om vedtægtsændringer, hvorved retsforholdet mellem aktionærer forrykkes, er kun gyldig, såfremt beslutningen tiltrædes af de aktionærer, hvis retsstilling forringes. Findes der flere aktieklasser

i selskabet, kan en vedtægtsændring, der medfører en forskydning af retsforholdet mellem disse, dog gennemføres, når den tiltrædes af aktionærer, der ejer mere end ni tiendedele af den på generalforsamlingen repræsenterede del af den aktieklasse, hvis retsstilling forringes, og mere end halvdelen af denne aktieklasse.

§80. Generalforsamlingen må ikke træffe beslutning, som åbenbart er egnet til at skaffe visse aktionærer eller andre en utilbørlig fordel på andre aktionærers eller selskabets bekostning.

§81. Søgsmål i anledning af en generalforsamlingsbeslutning, som ikke er blevet til på lovlig måde eller er stridende mod denne lov eller selskabets vedtægter, kan anlægges af en aktionær eller et medlem af bestyrelsen eller af en direktør.

Stk.2. Sag skal være anlagt inden tre måneder efter beslutningen. Ellers anses beslutningen for gyldig.

Stk.3. Bestemmelserne i stk.2 finder ikke anvendelse,

- 1) når beslutningen ikke lovligt kunne tages selv med samtlige aktionærers samtykke,
- 2) når der ifølge denne lov eller selskabets vedtægter kræves samtykke til beslutningen af alle eller visse aktionærer og sådant samtykke ikke er givet,
- 3) når indkaldelse til generalforsamlingen ikke er sket eller de for selskabet gældende regler for indkaldelse væsentlig er tilsidesat,
- 4) når den aktionær, der har rejst sagen efter udløbet af den i stk.2 angivne tid, men dog inden to år efter beslutningen, har haft rimelig grund til forsinkelsen og retten på grund heraf og under hensyntagen til omstændighederne i øvrigt finder, at en anvendelse af bestemmelserne i stk.2 ville føre til åbenbar ubillighed.

Stk.4. Finder retten, at generalforsamlingsbeslutningen omfattes af bestemmelsen i stk.1, skal den ved dom kendes ugyldig eller ændres. En ændring af generalforsamlingsbeslutningen kan dog kun ske, såfremt der nedlægges påstand derpå og retten er i stand til at fastslå, hvilket indhold beslutningen rettelig skulle have haft. Rettens afgørelse har også gyldighed for de aktionærer, der ikke har anlagt sagen.

Kapitel 11. Revision og granskning.

§82. Generalforsamlingen vælger en eller flere revisorer i overensstemmelse med vedtægterne. Revisor vælges enten for et bestemt åremål eller på ubestemt tid. Generalforsamlingen kan vælge suppleanter for disse. Vedtægterne kan tillægge offentlige myndigheder eller andre ret til at udpege yderligere en eller flere revisorer.

Sik.2. Når aktionærer, der ejer en tiendedel af aktiekapitalen, på en generalforsamling, hvor valg af revisor er på dagsordenen, stemmer derfor, skal bestyrelsen opfordre overregistrator til at udnævne en revisor til sammen med den eller de øvrige revisorer at deltage i revisionen for tiden til og med næste ordinære generalforsamling. Undlader bestyrelsen at rette henvendelse til overregistrator, kan opfordringen fremsættes af enhver aktionær. Overregistrator fastsætter vederlaget til den udpegede revisor.

§83. Revisor skal være myndig. Mindst en af revisorerne skal have bopæl her i landet.

Sik.2. Mindst en af revisorerne skal være statsautoriseret eller registreret revisor.

Sik.3. Vælges et revisionsselskab til revisor, skal den, hvem revisionen overdrages, opfylde de i §§83-85 foreskrevne betingelser.

Sik.4. Skal der i medfør af loven eller selskabets vedtægter vælges flere revisorer, kan de valgte revisors personale eller medinteressenter ikke vælges som medrevisorer. Vælges et revisionsselskab til revisor, kan ingen i revisionsselskabet ansat person vælges som medrevisor.

Sik.5. Til revisor i et datterselskab bør så vidt muligt vælges mindst en af moderselskabets revisorer.

§84. I selskaber, hvis aktier eller obligationer er genstand for offentlig kursnotering, skal der vælges to revisorer, hvoraf den ene skal være statsautoriseret.

Sik.2. I andre selskaber kan aktionærer, der ejer en tiendedel af aktiekapitalen, på en generalforsamling, hvor der skal vælges revisor, kræve, at der vælges en statsautoriseret revisor.

§85. Til revisor må ikke vælges:

- 1) medlemmer af selskabets eller dets datterselskabers bestyrelse eller repræsentantskab,
- 2) personer, der er ansat i selskabet, eller som i øvrigt står i afhængighedsforhold til selskabet eller til dets bestyrelsesmedlemmer eller direktører eller de funktionærer, som har til opgave at sørge for eller kontrollere bogføringen eller forvaltningen af de likvide midler,
- 3) personer, der er knyttet til medlemmer af selskabets bestyrelse eller direktion eller til de i nr.2 nævnte funktionærer ved ægteskab, ved plejeforhold eller ved slægts- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nært som søskende.

Stk.2. Til revisor i et datterselskab må ikke vælges nogen, som efter stk.1 ikke kan vælges til revisor i moderselskabet.

Stk.3. Revisor må ikke have lån i selskabet eller i selskaber inden for samme koncern.

§86. Revisors hverv skal ophøre ved afslutningen af den ordinære generalforsamling, der afholdes efter udløbet af det sidste regnskabsår, for hvilket han er valgt, eller, såfremt revisor er valgt for ubestemt tid, når en anden revisor er valgt i hans sted.

Stk.2. En revisor kan til enhver tid fratræde sit hverv og afsættes ved beslutning af den, der har valgt ham.

Stk.3. Ophører en revisors hverv før udløbet af valgperioden, eller opfylder han ikke længere betingelserne for at være revisor, og er der ingen suppleant til at indtræde i hans sted, påhviler det bestyrelsen snarest at foranledige valg af ny revisor.

§87. Er der ingen revisor i selskabet, eller opfylder revisor ikke kravene i §83,stk.1 og 2, §84,stk.1, eller §85,stk. 1 og 2, eller de i vedtægterne herom fastsatte regler, skal overregistrator udnævne revisor, når anmodning herom fremsættes af et bestyrelsesmedlem, en direktør eller en aktionær.

Stk.2. Har generalforsamlingen ikke efterkommet et krav om valg af en statsautoriseret revisor i henhold til §84,stk.2, skal overregistrator udnævne en sådan revisor, når begæring herom fremsættes af en aktionær. Begæringen skal fremsættes senest en måned efter generalforsamlingens afholdelse.

Stk.3. Udnævnelse af revisor i henhold til stk.1 og 2 gælder for tiden, indtil ny revisor er valgt på foreskreven måde.

§88. Revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik og herunder foretage en kritisk gennemgang af selskabets regnskabsmateriale og dets forhold i øvrigt.

Stk.2. Er selskabet et moderselskab, skal revisor tillige revidere koncernregnskabet og koncernselskabernes indbyrdes regnskabsmæssige forhold.

Stk.3. Revisor skal efterkomme de krav vedrørende revisionen, som måtte blive stillet af generalforsamlingen, for så vidt de ikke strider mod lov eller mod selskabets vedtægter eller god revisionsskik.

§89. Bestyrelse og direktion skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som han anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv. Et datterselskabs bestyrelse og direktion har tilsvarende forpligtelser over for moderselskabets revisor.

§90. Efter at revisionen er afsluttet, skal revisor under henvisning til den af ham afgivne revisionsberetning ved påtegning på regnskabet bekræfte, at han har revideret dette. Såfremt status eller resultatopgørelsen efter revisors opfattelse ikke bør godkendes, skal han tillige bemærke dette.

§91. Revisor skal afgive en revisionsberetning til generalforsamlingen. Beretningen skal være bestyrelsen i hænde senest to uger før den ordinære generalforsamling.

Stk.2. Revisionsberetningen skal indeholde erklæring om, hvorvidt årsregnskabet og det eventuelle koncernregnskab er opgjort i overensstemmelse med forskrifterne i loven og vedtægterne, tilligemed en redegørelse for resultatet af revisionen i øvrigt.

Stk.3. Indeholder årsregnskabet ikke de oplysninger om resultatet af selskabets drift og økonomiske stilling i øvrigt, som skal oplyses, eller hvis revisor i et moderselskab savner fornødne oplysninger om et datterselskabs forhold, skal revisor gøre bemærkning herom og, såfremt det er muligt, give de nødvendige supplerende oplysninger i sin beretning. Såfremt revisor ved sin revision har fundet, at der foreligger for-

hold, som kan medføre ansvar for bestyrelsesmedlemmer eller direktører, skal han gøre anmærkning herom i beretningen. Revisor kan i øvrigt i beretningen meddele oplysninger, som han anser det for rigtigt at lade komme til aktionærernes kundskab.

§92. Revisor skal til brug for bestyrelsen føre en revisionsprotokol, hvori han skal anføre, hvilke revisionsarbejder der er udført, og hvilke mangler vedrørende selskabets bogholderi og regnskabsvæsen der måtte være forefundet. Protokollen forelægges i ethvert bestyrelsesmøde, og enhver protokoltilførsel underskrives af samtlige bestyrelsesmedlemmer.

§93. Revisor har ret til at være til stede på generalforsamlingen. Han skal være til stede, såfremt hans nærværelse må anses for nødvendig af hensyn til de spørgsmål, som skal behandles.

§94. Revisor og hans medarbejdere er ikke berettiget til at afgive oplysninger om selskabets forhold til enkelte aktionærer eller til uvedkommende. En revisor, der fratræder sit hverv, er dog berettiget til at meddele den revisor, der træder i stedet for ham, grunden til sin fratræden.

§95. En aktionær kan på den ordinære generalforsamling eller på en generalforsamling, hvor emnet er sat på dagsordenen, fremsætte forslag om en ekstraordinær granskning af selskabets stiftelse eller af nærmere angivne forhold vedrørende selskabets forvaltning eller af visse regnskaber. Vedtages forslaget med simpel stemmeflerhed, vælger generalforsamlingen en eller flere granskningsmænd.

Stk.2. Vedtages forslaget ikke, men opnår det dog tilslutning fra aktionærer, som repræsenterer 25 pct. af aktiekapitalen, kan en aktionær senest en måned efter generalforsamlingens afholdelse anmode skifteretten på selskabets hjemsted om at udnævne granskningsmænd. Skifteretten skal give selskabets ledelse og revisor og i givet fald den, hvis forhold anmodningen omfatter, adgang til at udtale sig, før den træffer sin afgørelse. Anmodningen skal kun tages til følge, såfremt skifteretten finder den tilstrækkeligt begrundet. Skifteretten fastsætter antallet af granskningsmænd. Skifterettens afgørelser er genstand for kære.

Stk.3. Reglerne i §§83, stk.1, 85, 89, 93 og 94 finder tilsvarende anvendelse på granskningsmænd.

Stk.4. Granskningsmændene, der skal afgive en skriftlig beretning til generalforsamlingen, er berettiget til at få et vederlag af selskabet. Er granskningsmændene udnævnt af skifteretten, fastsættes vederlaget af denne.

Stk.5. Senest otte dage før generalforsamlingen skal granskningsmændenes beretning fremlægges til eftersyn for aktionærerne på selskabets kontor.

Kapitel 12. Årsregnskab og koncernregnskab.

§96. For hvert regnskabsår udarbejdes årsregnskab og i moderselskaber tillige et koncernregnskab. Årsregnskabet består af status (balance), resultatopgørelse og årsberetning.

Stk.2. Årsregnskabet og koncernregnskabet skal underskrives af bestyrelsen og direktionen. Mener et bestyrelsesmedlem eller en direktør, at årsregnskabet ikke bør godkendes, eller har han andre indvendinger mod dette, som han ønsker at gøre aktionærerne bekendt med, skal det fremgå af påtegningen på regnskabet og en redegørelse herfor gives i årsberetningen.

Stk.3. Bestemmelserne i §§96-108 finder kun anvendelse på banker i det omfang, det er fastsat i bankloven eller i de i medfør af samme givne forskrifter.

§97. Regnskabsåret skal omfatte tolv måneder. Dog kan et selskabs første regnskabsperiode – og ved omlægning af regnskabsperioden en senere periode – omfatte et kortere eller længere tidsrum, dog højst atten måneder.

Stk.2. Selskaber, der hører til samme koncern, skal have samme regnskabsår, medmindre særlige forhold tilsiger andet.

§98. Årsregnskabet skal opgøres således, som god regnskabsskik tilsiger såvel med hensyn til vurderingen af posterne i status som vedrørende regnskabets specifikation, opstilling og posternes benævnelse. Ved anvendelsen af bestemmelserne i §§102, 104 og 105 ligestilles andele i andre selskaber end aktieselskaber med aktier, der ejes af selskabet.

§99. Aktiver, der ikke er bestemt til vedvarende eje eller brug for selskabet (omsætningsaktiver), må ikke optages til en højere værdi end anskaffelsesprisen eller dagsprisen, hvis denne er lavere. Omsætningsaktiver kan dog ansættes højere end anskaffelsesprisen, såfremt det under særlige omstændigheder kan anses for foreneligt med god regnskabsskik.

§100. Aktiver, der er bestemt til vedvarende eje eller brug for selskabet (anlægsaktiver), må ikke optages til en højere værdi end anskaffelsesprisen. Til anskaffelsesprisen kan medregnes beløb, som er anvendt til forbedringer og er afholdt i regnskabsåret eller medtaget i status for tidligere regnskabsår. Anlægsaktiver må i øvrigt ikke – bortset fra reglerne i stk.4 og 5 – optages til en højere værdi end den, hvortil de er optaget i status for det forudgående regnskabsår.

Stk.2. Anlægsaktiver, der undergår værdiforringelse på grund af alder, slid eller andre tilsvarende forhold, skal årligt afskrives med mindst et hertil svarende beløb, medmindre det pågældende aktiv allerede er tilstrækkeligt afskrevet. Afskrivning skal foretages, selv om resultatopgørelsen viser eller derved kommer til at udvise underskud.

Stk.3. Er værdien af anlægsaktiver lavere end den værdi, hvortil de kan opføres efter bestemmelserne i stk.1 og 2, og dette skyldes årsager, som ikke kan antages at være forbigående, skal de pågældende aktiver nedskrives i den udstrækning, det må anses for nødvendigt efter god regnskabsskik.

Stk.4. Uanset foranstående bestemmelser kan anlægsaktiver, hvis værdi er væsentligt højere end det beløb, hvortil de er optaget i status for det foregående regnskabsår, dog optages til den højere værdi, såfremt værdiforøgelsen må antages at være af varig karakter. Fast ejendom må dog ikke opskrives over ejendomsværdien ifølge den senest foretagne offentlige vurdering. Det ved opskrivningen indvundne beløb må kun anvendes til

- 1) nødvendig nedskrivning på andre til vedvarende brug bestemte aktiver,
- 2) fondsaktieemission efter §39,
- 3) henlæggelse til en opskrivningsfond, der kun må benyttes i de under 1 og 2 nævnte øjemed.

Stk.5. En fordring, som er anlægsaktiv, kan optages til den værdi, som

den beregnes at have, selv om den som usikker eller værdiløs er optaget til et lavere beløb i den nærmest foregående status.

§101. Egne aktier skal med angivelse af deres pålydende optages som aktiver uden værdi. Er aktierne lovligt erhvervet inden for de sidste to regnskabsår, kan de dog optages i status til højst anskaffelsessummen.

Stk.2. Ved vurdering efter §100 af et moderselskabs aktier eller anparter i et datterselskab skal der ses bort fra værdien af de aktier, som datterselskabet måtte eje i moderselskabet.

Stk.3. Har selskabet overtaget en bestående virksomhed for en købesum, der overstiger værdien af de overtagne aktiver, kan det overskydende beløb – i det omfang det repræsenterer et vederlag for virksomhedens afståelse (goodwill) – opføres som et anlægsaktiv. Det pågældende aktiv skal årligt afskrives med et rimeligt beløb, dog mindst ti pct. årligt.

Stk.4. Afholdte omkostninger til teknisk, kommerciel eller lignende bistand, herunder forsknings- og udviklingsarbejde, kan i det omfang, de repræsenterer en væsentlig og varig værdi for selskabet, optages som et anlægsaktiv. Den årlige afskrivning skal andrage et rimeligt beløb, dog mindst tyve pct., medmindre afskrivning med en mindre andel under særlige omstændigheder må anses for forenelig med god regnskabs-skik.

Stk.5. Provision og direkte omkostninger ved optagelse af langfristede lån og kurstab på sådanne lån skal, såfremt de ikke straks afskrives, årligt afskrives med et rimeligt beløb inden lånets forfaldsdag.

Stk.6. Omkostninger ved selskabets stiftelse eller ved forhøjelse af aktiekapitalen må ikke opføres som aktiv.

Stk.7. Værdipapirer, der er genstand for offentlig kursnotering, må ikke opføres til en kurs, der er højere end den ved regnskabsårets slutning senest noterede køberkurs.

Stk.8. Ved vurderingen af igangværende arbejder for fremmed regning kan der efter et forsigtigt skøn indregnes en andel af den påregnede fortjeneste.

§102. Status (balancen) skal indeholde en opgørelse over selskabets aktiver, gæld og egenkapital ved regnskabsårets udgang.

Stk.2. Følgende poster skal fremgå særskilt af status, idet yderligere specifikation af status dog skal foretages, hvor dette tilsiges af selska-

bets forhold. Opstillingen kan fraviges, såfremt det er stemmende med god regnskabsskik.

A. Aktiver.

I. Omsætningsaktiver:

1. Kassebeholdning, banktilgodehavender o.lign.,
2. Aktier eller anparter i andre selskaber,
3. Obligationer og andre værdipapirer,
4. Veksler,
5. Andre fordringer,
6. Igangværende arbejder for fremmed regning,
7. Varebeholdninger,
8. Forudbetaling til leverandører.

II. Anlægsaktiver:

1. Aktier eller anparter i datterselskaber,
2. Aktier eller anparter i andre selskaber,
3. Obligationer og andre værdipapirer,
4. Andre fordringer,
5. Forudbetaling til leverandører,
6. Patent- og lignende rettigheder,
7. Goodwill,
8. Organisationsomkostninger m.v.,
9. Maskiner, inventar og lignende driftsmidler,
10. Skibe og luftfartøjer,
11. Fast ejendom.

III:

1. Krav på aktieindskud,
2. Egne aktier.

B. Gæld og egenkapital.

I. Kortfristet gæld:

1. Vekselgæld.
2. Skatter, der er eller kan forventes pålagt selskabet for tiden før statusdagen,
3. Forudbetaling fra kunder,
4. Bankgæld og lignende gæld,
5. Anden kortfristet gæld.

II. Udbytte til aktionærerne:

1. Ikke hævet udbytte fra tidligere år,
2. Udbytte for regnskabsåret.

III. Langfristet gæld:

1. Prioritetsgæld,
2. Anden gæld, for hvilken selskabet har stillet sikkerhed,
3. Konvertible gældsbreve,
4. Udbyttegivende gældsbreve,
5. Anden langfristet gæld.

IV. Investeringsfonds og andre tilsvarende henlæggelser, hver for sig.

V. Egenkapital:

- a. Bunden egenkapital,
 1. Aktiekapital,
 2. Lovpligtig reservefond,
 3. Opskrivningsfond.
- b. Fri egenkapital,
 1. Frie reserver, hver for sig,
 2. Overførsel til næste år.

Underskud for regnskabsåret og tidligere år optages som fradragposter.

Status skal – eventuelt inden for linjen – endvidere indeholde oplysning om:

C. Pantsætninger.

1. Omfanget af pantsætninger i fast ejendom,
2. Andre pantsætninger, hver for sig, med angivelse af pantets bogførte værdi.

D. Garantiforpligtelser.

1. Diskonterede veksler,
2. Ikke særligt dækkede kautions- og andre garantiforpligtelser.

§103. Hvis der i fordrings- eller gældsposterne i henhold til §102,stk.2, indgår tilgodehavender hos eller gæld til datterselskaber eller tilgodehavender hos eller gæld til moderselskaber, skal summen af disse tilgodehavender eller gældsposter angives særskilt. Dette kan ske inden for linjen. På tilsvarende måde angives pantsætninger samt ikke særligt

dækkede kautions- eller andre garantiforpligtelser for datterselskaber eller moderselskaber.

Stk.2. Har selskabet lånt penge til andre aktionærer end moderselskabet, til aktionærer eller anpartshavere i moderselskabet, til medlemmer af selskabets bestyrelse eller direktion eller til bestyrelsesmedlemmer eller direktører i dets moderselskab, skal fordringernes samlede beløb opføres som en særlig post i status. Har selskabet stillet pant, kaution eller påtaget sig andre garantiforpligtelser for de i 1. pkt. nævnte personer, skal dette oplyses særskilt i regnskabet.

Stk.3. Har selskabet stillet pant for tredjemands gæld, uden at der er givet oplysning herom efter reglerne i stk.1 og 2, skal det samlede beløb heraf særskilt angives.

§104. Resultatopgørelsen skal opstilles således, at den giver en efter selskabets forhold tilfredsstillende redegørelse for, hvorledes regnskabsårets overskud eller tab er fremkommet. Resultatopgørelsen skal vise hele indtægten af selskabets virksomhed (omsætningen), medmindre oplysning herom på grund af særlige omstændigheder kan være til skade for selskabet.

Stk.2. Indtægter og omkostninger skal fordeles i poster i det omfang, det efter selskabets forhold må anses for påkrævet.

Stk.3. Blandt indtægterne skal særskilt angives:

1. Udbytte af aktier i datterselskaber,
2. Udbytte af andre aktier,
3. Renteindtægter,
4. Fortjeneste ved afhændelse af anlægsaktiver, såfremt den indgår i resultatopgørelsen,
5. Andre ekstraordinære indtægter.

Stk.4. Blandt omkostningerne skal særskilt angives:

1. Renteomkostninger,
2. Afskrivninger og nedskrivninger på anlægsaktiver,
3. Tab ved afhændelse af anlægsaktiver, såfremt det indgår i resultatopgørelsen,
4. Andre ekstraordinære omkostninger,
5. Det beregnede beløb af skatter, som kan forventes pålignet årets indkomst, samt eventuelle efterreguleringer vedrørende tidligere år,
6. Henlæggelser til investeringsfonds.

Stk.5. De i stk.3 og 4 anførte fortjenester og tab ved afhændelse af anlægsaktiver og de i stk.4,nr.2, nævnte afskrivninger og nedskrivninger skal fordeles på de poster i status, som de knytter sig til. De i stk.3 og 4 anførte andre ekstraordinære indtægter og omkostninger skal specificeres efter deres karakter.

§105. Til status og resultatopgørelsen skal gives følgende særlige oplysninger, der kan optages som noter til de regnskabsposter, hvortil de hører.

1. Aktier eller anparter i andre selskaber skal specificeres med angivelse for hvert enkelt selskab af dets navn, aktiernes eller anparternes pålydende værdi og den værdi, hvortil de er optaget i status. Sådan specifikation kan dog undlades, såfremt såvel den pålydende værdi som statusværdien af selskabets aktier eller anparter i et selskab, som ikke er et datterselskab, udgør mindre end fem pct. af det aktie- eller anpartsejende selskabs egenkapital. Herudover kan specifikation undlades i det omfang, en sådan måtte være til skade for selskabet.
2. For skibe, luftfartøjer og fast ejendom skal for hver gruppe for sig oplyses anskaffelsesomkostningerne ifølge status for det sidste regnskabsår, herunder eventuel tidligere foretagne opskrivning, det nettobeløb, hvormed anskaffelsesomkostningerne er forøget eller formindsket i løbet af regnskabsåret, foretagne opskrivninger samt i det omfang, det er muligt, det sammenlagte beløb af de indtil regnskabsårets udgang foretagne af- og nedskrivninger.
3. Såfremt selskabets pensionsforpligtelser ikke er optaget med det fulde beløb i status, skal beløbet oplyses.
4. Såfremt selskabet har optaget lån mod udstedelse af konvertible gældsbreve, skal for hvert sådant lån oplyses det beløb, som udstår, ombytningskursen og den fastsatte frist for ombytning til aktier. Er der optaget lån mod obligationer eller mod andre gældsbreve med ret til rente, hvis størrelse helt eller delvis er afhængig af det udbytte, som selskabets aktier afkaster, eller af årets overskud, skal for hvert lån angives det udestående lånebeløb samt den aftalte forrentning.
5. Består aktiekapitalen af flere aktieklasser, skal disse specificeres.

6. De i forhold til status for sidste regnskabsår stedfundne ændringer i egenkapitalens størrelse og fordeling skal specificeres.
7. For faste ejendomme skal oplyses ejendomsværdien ifølge den senest foretagne offentlige vurdering.
8. Om omsætningsaktiver er optaget over anskaffelsesværdien, og da med hvilket beløb.
9. Hvorledes der i tilfælde af opskrivning af anlægsaktiver er forholdt med anvendelse af beløbet.
10. Om der i resultatopgørelsen eller status er foretaget sådanne ændringer, og da hvilke, i regnskabsposternes opstilling, som væsentligt påvirker muligheden for en sammenligning mellem regnskabsårene.
11. Om der vedrørende omsætningsaktivers vurdering, afskrivninger på anlægsaktiver eller i andre henseender er foretaget sådanne ændringer i forhold til status eller resultatopgørelsen for sidste regnskabsår, som i væsentlig grad har påvirket årsresultatet eller i øvrigt er af større betydning.
12. Om der ved vurderingen af igangværende arbejder for fremmed regning er indregnet en andel af den påregnede fortjeneste, og i så fald en redegørelse for vurderingen.
13. Såfremt en realisation af selskabets aktiver til den i status angivne værdi vil udløse en beskatning og den hertil svarende skattebyrde ikke er anført som en særskilt gældspost, skal dette oplyses.
14. Det samlede beløb af de i regnskabsåret betalte skatter.
15. Har selskabet i løbet af regnskabsåret erhvervet egne aktier eller aktier i moderselskabet i henhold til §48,stk.1 eller 2, skal der gives oplysning om den pålydende værdi af disse aktier, om, hvor stor en procentdel af den samlede aktiekapital de udgør, samt om købesummens størrelse.

§106. I årsberetningen skal der, for så vidt det ikke på grund af særlige omstændigheder kan skade selskabet, gives oplysning om forhold, som ikke skal fremgå af status og resultatopgørelse, men som er af vigtighed ved bedømmelsen af selskabets økonomiske stilling og resultatet af virksomheden i det forløbne år. Dette gælder også om forhold, som er indtrådt efter udgangen af regnskabsåret.

Stk.2. Årsberetningen skal indeholde oplysning om det gennemsnitlige antal beskæftigede i regnskabsåret og det samlede beløb til lønninger

og vederlag til bestyrelse, repræsentantskab, direktion og til lønninger og vederlag til andre i selskabet ansatte personer. Tantieme til bestyrelsen skal særskilt oplyses.

Stk.3. Bestyrelsen skal i årsberetningen stille forslag til beslutning vedrørende anvendelse af selskabets overskud eller dækning af tab.

Stk.4. I årsberetningen for et moderselskab skal der gives oplysning om koncernens årsresultat samt om den samlede frie egenkapital eller det samlede tab i koncernen.

§107. Det i et moderselskab udarbejdede koncernregnskab skal opgøres pr. samme dato som moderselskabets årsregnskab. Koncernregnskabet udarbejdes som en koncernbalance. Såfremt koncernens sammensætning eller andre særlige forhold tilsiger dette, kan i stedet for en koncernbalance udarbejdes en koncernredegørelse.

Stk.2. Koncernbalancen skal indeholde et sammendrag af moder- og datterselskabernes status opgjort i overensstemmelse med god regnskabsskik og under iagttagelse af de tilsvarende regler i §§102 og 103. Koncernbalancen skal angive koncernens årsresultat samt dens samlede frie egenkapital eller det samlede tab. Ved beregningen skal der ske fradrag af interne fortjenester og foretaget udbytteudbetaling mellem koncernselskaberne.

Stk.3. Koncernredegørelsen skal oplyse det samlede beløb af moderselskabets tilgodehavender hos og gæld til hvert enkelt datterselskab og hvert enkelt datterselskabs tilgodehavender hos og gæld til andre datterselskaber og moderselskabet. I redegørelsen skal tillige oplyses moderselskabets årsresultat samt dets frie egenkapital eller tab. Tilsvarende oplysninger skal gives for hvert af datterselskaberne, for så vidt angår den på moderselskabet faldende andel heraf, i det omfang dette ikke er taget i betragtning i moderselskabets status ved værdiansættelsen af aktierne eller anparterne i det pågældende datterselskab. Endvidere skal der gives oplysning om koncernens årsresultat samt om den samlede frie egenkapital eller det samlede tab inden for koncernen. Ved beregningen af de nævnte beløb skal der ske fradrag af interne fortjenester og af foretaget udbytteudbetaling mellem koncernselskaberne.

Stk.4. Som intern fortjeneste anses den på moderselskabet faldende andel af fortjenesten ved overdragelse af aktiver mellem moder- og datterselskaber, så længe overdragelse ikke har fundet sted til en uden

for koncernen stående køber, eller det pågældende aktiv er tilsvarende nedskrevet eller er forbrugt hos det koncernselskab, som har erhvervet aktivet.

§108. Senest en måned efter årsregnskabets godkendelse, dog senest syv måneder efter regnskabsårets udgang, skal til aktieselskabs-registret indsendes en af generalforsamlingens dirigent bekræftet afskrift af årsregnskabet og revisionsberetningen med oplysning om, hvornår årsregnskabet er godkendt. Såfremt den i årsberetningen foreslåede fordeling af det beløb, der er til disposition efter årsregnskabet, ændres på generalforsamlingen, skal der tillige indsendes en bekræftet udskrift af generalforsamlingsprotokollen, udvisende fordelingen af beløbet. Et moderselskab skal endvidere indsende koncernregnskabet.

Kapitel 13. Udbytteuddeling, reservefonds m.v.

§109. Uddeling af selskabets midler til aktionærerne må kun finde sted som udbytte på grundlag af det senest godkendte årsregnskab eller som udlodning i forbindelse med nedsættelse af aktiekapitalen eller den lovpligtige reservefond eller selskabets opløsning.

§110. Som udbytte kan kun uddeles årets overskud i henhold til det godkendte årsregnskab for sidste regnskabsår, overført overskud fra tidligere år og frie reserver efter fradrag dels af udækket underskud, dels af beløb, der i henhold til lov eller selskabets vedtægter skal henlægges til den lovpligtige reservefond eller andre formål. Udgør den lovpligtige reservefond ikke en tiendedel af aktiekapitalen, må udbyttet højst fastsættes til seks pct. af den indbetalte aktiekapital.

Strk.2. I et moderselskab må der, selv om udbytteuddeling ellers er tilladt, ikke udbetales så stort udbytte, at uddelingen under hensyn til koncernens stilling i øvrigt må anses for stridende mod god forretningsskik.

§111. Af den del af årets overskud, der ikke medgår til dækning af muligt underskud fra tidligere år, skal mindst ti pct. overføres til den lovpligtige reservefond, indtil denne udgør ti pct. af aktiekapitalen. Henlæggelse skal derefter ske med mindst fem pct., indtil fonden udgør

en fjerdedel af aktiekapitalen. Vedtægterne kan foreskrive pligt til større henlæggelse.

Stk.2. Til den lovpligtige reservefond skal endvidere henlægges beløb, som selskabet ved aktietegning modtager for aktierne ud over disses pålydende med fradrag af omkostninger ved selskabets stiftelse eller aktiekapitalens forhøjelse, samt beløb, som selskabet har modtaget ved salg af aktier i henhold til §40.

Stk.3. Den lovpligtige reservefond kan bruges til:

1. dækning af underskud, der ikke dækkes af fri egenkapital,
2. fondsaktieemission, medmindre selskabet har et udækket underskud,
3. under de i §46 angivne betingelser til andre formål.

§112. Beslutning om fordelingen af det overskudsbeløb, der er til disposition efter årsregnskabet, træffes af generalforsamlingen. Generalforsamlingen må ikke beslutte uddeling af højere udbytte end foreslået eller tiltrådt af bestyrelsen.

§113. Er udbetaling til aktionærerne sket i strid med bestemmelserne i denne lov, skal disse tilbagebetale, hvad de har oppebåret, tillige med en årlig rente af beløbet svarende til den til enhver tid fastsatte officielle diskonto med et tillæg på 2 pct. Dette gælder dog ikke udbetaling af udbytte, såfremt vedkommende aktionær hverken indså eller burde have indset, at udbetalingen var ulovlig.

Stk.2. Viser beløbet sig at være uerholdeligt, er de, som har medvirket til beslutningen om udbetalingen eller gennemførelsen af denne eller til opstillingen eller godkendelsen af den urigtige regnskabsopgørelse, ansvarlige efter reglerne i §§140-143.

§114. Generalforsamlingen kan beslutte, at der af selskabets midler ydes gaver til almennyttige eller dermed ligestillede formål, for så vidt det under hensyn til hensigten med gaven, selskabets økonomiske stilling samt omstændighederne i øvrigt må anses for rimeligt. Bestyrelsen kan til de i 1.pkt. nævnte formål anvende beløb, som i forhold til selskabets økonomiske stilling er af ringe betydning.

§115. Ydelse af lån til eller sikkerhedsstillelse for aktionærer, anparts-havere, bestyrelsesmedlemmer eller direktører i selskabet eller dets

moderselskab må kun finde sted mod betryggende sikkerhed og alene i det omfang, hvori selskabets egenkapital overstiger den bundne egenkapital. Selskabets sikkerhedsstillelse er dog bindende, medmindre medkontrahenten havde kendskab til, at sikkerheden var stillet i strid med foranstående.

Stk.2. I bestyrelsens protokol skal der gøres bemærkning om ethvert i henhold til stk.1 ydet lån og enhver sikkerhedsstillelse.

Stk.3. Bestemmelserne i stk.1 gælder ikke lån til et moderselskab og sikkerhedsstillelse for et moderselskabs forpligtelser. Ej heller finder bestemmelserne anvendelse på banker.

Stk.4. Et selskab må ikke yde lån til finansiering af erhvervelse af aktier i selskabet eller aktier eller anpartar i dets moderselskab. Ej heller må selskabet stille sikkerhed i forbindelse med sådan erhvervelse.

Kapitel 14. Aktieselskabers opløsning.

Almindelige bestemmelser.

§116. Såfremt ikke andet er fastsat i lovgivningen, træffes beslutning om opløsning af et aktieselskab af generalforsamlingen og gennemføres ved likvidation.

Stk.2. Generalforsamlingens beslutning træffes i tilfælde, hvor opløsning er påbudt i lovgivningen eller selskabets vedtægter, overensstemmende med reglerne i §77. I andre tilfælde finder §78 tilsvarende anvendelse.

Stk.3. Beslutningen, der skal anmeldes inden fjorten dage, skal angive, om likvidationen skal foretages efter reglerne i §§125-127 om likvidation af solvente aktieselskaber eller efter reglerne i §§128-131 om likvidation af insolvente aktieselskaber.

Stk.4. Et aktieselskab, der er under likvidation eller under opløsning i henhold til §117, skal bibeholde sit navn med tilføjelsen »i likvidation«.

§117. Bliver opløsning ikke vedtaget i tilfælde, hvor dette er påbudt i lovgivningen eller selskabets vedtægter, eller bliver likvidator ikke valgt, opløses selskabet på overregistrators begæring af skifteretten på selskabets hjemsted. Det samme gælder, hvor selskabets opløsning er besluttet af retten i henhold til §119.

Stk.2. Skifteretten udnævner en eller flere likvidatorer. For opløsningen gælder i øvrigt bestemmelserne om likvidation i dette kapitel med de fornødne lempelser.

§118. Et aktieselskab skal opløses, hvis selskabet i tre på hinanden følgende år ikke har indsendt årsregnskab til aktieselskabs-registeret, eller hvis det ikke har den i loven eller vedtægterne foreskrevne ledelse og mangelen ikke afhjælpes inden udløbet af en af overregistrator fastsat frist. Det samme gælder, hvis en af overregistrator i medfør af §15 fastsat frist for anmeldelse af indskudskapitalens indbetaling overskrides.

§119. Har aktionærer ved forsætlig medvirken til en generalforsamlingsbeslutning i strid med §80 eller på anden måde ved misbrug af deres indflydelse i selskabet medvirket til overtrædelse af denne lov eller selskabets vedtægter, kan retten, hvis der som følge af misbrugets langvarighed eller andre grunde foreligger særlig anledning hertil, efter påstand af aktionærer, der repræsenterer mindst en tiendedel af aktiekapitalen, bestemme, at selskabet skal opløses.

§120. Likvidation af et aktieselskab foretages af en eller flere likvidatorer, der træder i bestyrelsens og direktionens sted. De i denne lov om bestyrelsen givne bestemmelser finder med de fornødne lempelser anvendelse på likvidatorerne.

Stk.2. Likvidator kan til enhver tid afsættes af den myndighed, der har udnævnt ham.

Stk.3. I øvrigt finder lovens regler om regnskabsaflæggelse, revision, generalforsamlinger og om regnskabers indsendelse til aktieselskabs-registeret tilsvarende anvendelse i selskaber under likvidation med de afvigelser, der følger af nedenstående bestemmelser.

§121. Likvidatorerne skal udarbejde en resultatopgørelse for tiden fra udløbet af det sidste år, for hvilket regnskab er aflagt, til likvidationens indtræden og en status på sidstnævnte tidspunkt. Regnskabet skal i revideret stand snarest muligt fremlægges til eftersyn for aktionærerne og kreditorerne på selskabets kontor og indsendes til aktieselskabs-registeret.

Stk.2. Inden 14 dage efter, at det i stk.1 omhandlede regnskab foreligger, skal likvidatorerne til aktieselskabs-registeret afgive en redegø-

relse for de vigtigste årsager til likvidationen, om forretningens gang i de sidste år før likvidationen og om omstændigheder, som i øvrigt kommer i betragtning ved bedømmelsen af, om der er grund til at påbegynde undersøgelse med henblik på strafforfølgning. Såfremt selskabet likvideres som insolvent, skal redegørelse tillige sendes til skifteretten.

§122. Likvidatorerne skal snarest ved en bekendtgørelse i Statstidende med et varsel af mindst tre måneder opfordre selskabets kreditorer til at anmelde deres krav. Det skal i bekendtgørelsen angives, om likvidationen foretages efter reglerne om likvidation af solvente aktieselskaber eller efter reglerne om likvidation af insolvente aktieselskaber. Meddelelse om bekendtgørelsens indrykning skal samtidig sendes til alle kendte kreditorer.

Stk.2. Kan en fordring ikke anerkendes som anmeldt, skal der gives kreditor underretning herom ved anbefalet brev med tilkendegivelse af, at han, såfremt han ønsker at anfægte afgørelsen, må indbringe spørgsmålet for retten inden tre måneder fra brevs afsendelse at regne.

Stk.3. Fordringer, der anmeldes, efter at boet er optaget til slutning, dækkes ved eventuel efterudlodning til kreditorerne eller, i solvente boer, ved midler, der endnu ikke er udloddet til aktionærerne.

§123. Såfremt der efter selskabets udslettelse af aktieselskabs-registeret fremkommer yderligere midler, eller der i øvrigt måtte være anledning dertil, kan likvidationen efter skifterettens bestemmelse genoptages. Dette sker ved de tidligere likvidatorer eller, hvis disse ikke kan genoptage likvidationen, ved skifteretten. Genoptagelse af likvidationen og dens afslutning skal anmeldes inden fjorten dage.

§124. Viser det sig under likvidationen, at de forhold, der har ført til selskabets likvidation, ikke længere foreligger, skal likvidatorerne indkalde en generalforsamling, der under iagttagelse af forskrifterne i §78 kan vedtage, at likvidationen skal hæves, og at selskabet på ny skal træde i virksomhed. Vedtages dette, skal der vælges en bestyrelse og revisor. Aktiekapitalen skal nedskrives til det beløb, der er i behold. Er den beholdne aktiekapital mindre end 100.000 kr., skal den bringes op til mindst dette beløb.

Stk.2. Anmeldelse om likvidationens ophævelse og om selskabets genoptagelse af virksomheden skal ske inden fjorten dage. Anmeldelsen skal være ledsaget af dokumentation for, at betingelserne i stk.1 er opfyldt.

Likvidation af solvente aktieselskaber.

§125. Til at foretage likvidationen vælger generalforsamlingen en eller flere likvidatorer.

Stk.2. Aktionærer, der ejer en fjerdedel af aktiekapitalen, har ret til på generalforsamlingen at vælge en likvidator til sammen med de af generalforsamlingen valgte at foretage likvidationen.

Stk.3. Generalforsamlingen kan beslutte, at skifteretten skal udnævne likvidatorer. Skifteretten fastsætter det vederlag, det likviderende selskab skal yde de af retten udnævnte likvidatorer.

§126. Udlodning til aktionærerne kan først foretages, når den frist, der er fastsat i den i §122,stk.1, omhandlede bekendtgørelse, er udløbet og gælden betalt. Bobehandlingen må ikke afsluttes, før mulige tvistigheder i henhold til §122,stk.2, er afgjort.

Stk.2. Inden fjorten dage efter, at det endelige likvidationsregnskab er godkendt af generalforsamlingen, skal likvidatorerne anmelde selskabet til udslettelse af aktieselskabs-registeret. Som bilag til denne anmeldelse skal følge likvidationsregnskabet.

§127. Såfremt likvidatorerne finder, at likvidationen ikke vil give fuld dækning til kreditorerne, skal de indkalde generalforsamlingen til beslutning om, at likvidationen skal foregå efter reglerne om likvidation af insolvente aktieselskaber.

Stk.2. Vedtager generalforsamlingen forslaget, vælger den en midlertidig likvidator, hvorefter reglerne i §128 finder tilsvarende anvendelse. Den af generalforsamlingen truffe beslutning skal anmeldes inden fjorten dage.

Likvidation af insolvente aktieselskaber.

§128. Samtidig med beslutningen om likvidation vælges en midlertidig likvidator.

Stk.2. Inden fjorten dage bekendtgør den midlertidige likvidator med højst fjorten dages varsel i Statstidende afholdelsen af et af skifteretten berammet likvidationsmøde. Særskilt indkaldelse sendes samtidig til alle kendte kreditorer, selskabets bestyrelse, direktion og revisor.

Stk.3. På mødet, hvor skifteretten fører forsædet, fremlægges en for-tegnelse over de kendte kreditorer og disses tilgodehavender.

Stk.4. Efter at den midlertidige likvidator har redegjort for selskabets stilling og de mødende har haft lejlighed til at ytre sig, foretager de mødende kreditorer med simpelt flertal indstilling til skifteretten angående udnævnelse af likvidator. Skifteretten udnævner en eller flere likvidatorer uden at være bundet af afstemningens resultat.

Stk.5. På mødet kan der vælges et kreditorudvalg på højst tre medlemmer. Udnævnes flere likvidatorer, er beslutningen om nedsættelse af kreditorudvalg dog kun gyldig, hvis den godkendes af skifteretten. Likvidatorerne skal holde kreditorudvalget underrettet om likvidationens forløb og forelægge udvalget spørgsmål af væsentlig betydning til erklæring, forinden afgørelse træffes.

Stk.6. Såfremt en af de mødende kreditorer fremsætter ønske derom, træffes der bestemmelse om sikkerhedsstillelse for likvidator, jfr. konkurslovens §70,stk.2.

Stk.7. Den af generalforsamlingen før likvidationen valgte revisor fortsætter sin virksomhed, medmindre der på et likvidationsmøde med simpelt flertal af de mødende kreditorer vælges ny revisor.

§129. De i konkursloven kap.1-5 og §§62-63 indeholdte regler finder med de fornødne lempelser anvendelse ved likvidation af insolvente aktieselskaber, dog at afkræftelsessøgsmål skal anlægges inden seks måneder efter likvidationens indtræden.

Stk.2. Beslutning om selskabets likvidation som insolvent sidestilles ved anvendelse af konkurslovens regler med indgivelse af konkursbegæring. Med indgivelse af konkursbegæring sidestilles endvidere beslutning om selskabets likvidation som solvent, hvis selskabet inden tre måneder efter denne beslutning overgår til likvidation som insolvent. Træder selskabet i likvidation i fortsættelse af konkursbegæring, anses

likvidationen som begyndt fra begæringens indgivelse til skifteretten. *Stk.3.* De i boet anmeldte fordringer indføres i en gældsbog, hvori tillige skal angives resultatet af fordringernes prøvelse og de foretagne udlodninger.

Stk.4. En liste over de anmeldte fordringer med likvidators bemærkninger dertil fremlægges til eftersyn i mindst fjorten dage på likvidators eller selskabets kontor, hvorom bekendtgørelse skal ske i Statstidende. Rejser en kreditor, et bestyrelsesmedlem eller en direktør eller selskabets revisor indsigelse mod nogen af de fordringer, der er opført som berettiget til fyldestgørelse, indkalder likvidator med fjorten dages varsel ved bekendtgørelse i Statstidende til møde til prøvelse af de bestridte fordringer. Særskilt indkaldelse sendes til den, hvis fordring bestrides, og til den, der har rejst indsigelse mod fordringen. Efter at de mødende har haft lejlighed til at ytre sig om fordringens rigtighed, træffer likvidator sin afgørelse. Såfremt likvidator herefter ikke kan anerkende fordringen, finder reglerne i §122, stk.2, anvendelse.

§130. Udlodning til kreditorerne kan først foretages efter udløbet af den frist, der er fastsat i den i §122,stk.1, nævnte bekendtgørelse.

Stk.2. Forinden endelig udlodning til kreditorerne kan finde sted, skal likvidationsregnskabet og udkast til den endelige opgørelse fremlægges til eftersyn for aktionærer og kreditorer på likvidators eller selskabets kontor i fjorten dage, og bekendtgørelse om fremlæggelsen indrykkes i Statstidende. Tvister angående regnskabet og udlodningen skal indbringes for skifteretten inden en måned efter udløbet af den foran angivne frist af fjorten dage.

Stk.3. Efter udløbet af den i stk.1 nævnte frist og efter, at mulige tvister i henhold til stk.2 eller §122,stk.2, er afgjort og udlodningen gennemført, forelægges det endelige likvidationsregnskab snarest på en med kortest muligt varsel indkaldt afsluttende generalforsamling til efterretning for aktionærerne.

Stk.4. Inden fjorten dage efter generalforsamlingen skal likvidatorerne anmelde selskabet til udslettelse af aktieselskabs-registeret. Som bilag til anmeldelsen skal følge det endelige likvidationsregnskab.

§131. Tvister angående likvidationen indbringes for skifteretten og behandles efter reglerne i retsplejelovens kap.59.

Stk.2. Bortsalg ved auktion af selskabets pantsatte aktiver sker efter reglerne om tvangsauktion. Bestemmelserne i retsplejelovens §§680 og 681 finder tilsvarende anvendelse, således at den i §680 fastsatte frist for afgivelse af en panthavers erklæring regnes fra den i denne lovs §128,stk.2, omhandlede bekendtgørelse i Statstidende.

Stk.3. Inden tre måneder efter udløbet af selskabets regnskabsår skal likvidatorerne indsende det reviderede årsregnskab til aktieselskabsregisteret.

Stk.4. Vederlag til likvidatorer og til kreditorudvalg skal godkendes af skifteretten.

Stk.5. Viser det sig under en likvidation, at selskabets midler ikke kan dække omkostningerne, sluttet likvidationen straks, og likvidatorerne skal inden fjorten dage anmelde, at selskabet er opløst. Med anmeldelsen skal følge bevis for, at betingelserne for likvidationens slutning har været til stede.

Konkursbegæring mod et aktieselskab.

§132. Indgives konkursbegæring mod et aktieselskab, og finder skifteretten, jfr. konkursloven §48, at betingelserne for konkurs foreligger, skal nedenstående regler iagttages.

Stk.2. Er selskabet ikke under likvidation, udpeger skifteretten en midlertidig likvidator. Denne indkalder til likvidationsmøde, idet reglerne i §128,stk.2 og 3, finder anvendelse. Efter at han har redegjort for selskabets stilling og de mødende har haft lejlighed til at ytre sig, træffer de mødende kreditorer bestemmelse om, hvorvidt konkursbegæringen skal fastholdes, eller selskabet skal likvideres efter reglerne om likvidation af insolvente aktieselskaber. Likvidation anses for vedtaget, medmindre et flertal af de i afstemningen deltagende bestemt efter vægt stemmer for konkurs. Træffes beslutning om likvidation, finder reglerne i §128,stk.4 og 5, anvendelse. Anmeldelse skal ske inden fjorten dage.

Stk.3. Er selskabet under likvidation, finder reglerne i stk.2 tilsvarende anvendelse, dog at likvidationsmøde indkaldes af likvidator.

Stk.4. Bortfalder konkursbegæringen efter stk. 2, afvises ny konkursbegæring, medmindre det over for skifteretten godtgøres, at forskrifterne om likvidationsbehandling væsentligt er tilsidesat.

Stk.5. Det har sit forblivende ved bestemmelsen i banklovens §16,stk.3.

§133. På selskabets vegne kan konkursbegæring kun fremsættes af bestyrelsen eller, hvis selskabet er under likvidation, af likvidator. Reglerne i §132 finder herved tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Kommer et aktieselskab under konkurs, skal skifteretten gøre anmeldelse om konkursens begyndelse og slutning. Som bilag til anmeldelsen om konkursens slutning skal følge det afsluttende boretningsskab.

Stk.3. Kommer et likviderende selskab under konkurs, er fordring på vederlag til likvidatorer, kreditorudvalg og revisorer ligestillet med de i konkurslovens §31, litra b, omhandlede fordringer.

Kapitel 15. Fusion.

§134. Beslutning om opløsning af et aktieselskab uden likvidation ved overdragelse som helhed af selskabets aktiver og gæld til et andet aktieselskab eller til et anpartselskab kan – bortset fra de i §139 omhandlede fusioner – kun træffes af generalforsamlingen. Beslutningen træffes under iagttagelse af forskrifterne i §78 samt de yderligere forskrifter, som vedtægterne måtte indeholde om opløsning eller fusion. På generalforsamlingen skal der under iagttagelse af bestemmelsen i §73,stk.4, forelægges udkast til overenskomst mellem selskaberne. Endvidere skal der forelægges en revideret fælles regnskabsopstilling udvisende samtlige aktiver og passiver i hvert af selskaberne, de reguleringer, som overtagelsen antages at ville medføre, samt udkast til en åbningsstatus for det overtagende selskab efter overtagelsen.

Stk.2. Forskrifterne i stk.1, 1.-3.pkt., finder tilsvarende anvendelse, såfremt generalforsamlingen beslutter at overdrage et aktieselskabs aktiver og gæld som helhed til den danske stat eller en dansk kommune. Endvidere finder bestemmelsen i §136 tilsvarende anvendelse. Overdragelsen kan gennemføres uden iagttagelse af forskrifterne i §138. Bestyrelsen skal anmelde beslutningen inden fjorten dage og kan samtidig anmelde, at selskabet er opløst. Med anmeldelsen skal følge den i stk.1 nævnte overenskomst i original eller bekræftet genpart.

§135. Beslutes det at sammensmelte to eller flere aktieselskaber til et nyt selskab, finder bestemmelserne i §134,stk.1, samt bestemmelserne i §§136-138 tilsvarende anvendelse. Det samme gælder, dersom et aktieselskab sammensmeltes med et anpartsselskab til et nyt aktiesel-

skab. Såfremt valg af bestyrelse og revisor ikke foretages efter, at generalforsamlingerne har vedtaget sammenslutningen og godkendt vedtægterne og åbningsstatus for det ny selskab, skal der inden fjorten dage derefter afholdes generalforsamling i det ny selskab til valg af bestyrelse og revisor. De af sammenslutningen følgende anmeldelser skal indgives inden fjorten dage.

§136. Aktionærer eller anpartshavere i det eller de overtagne selskaber, der på generalforsamlingen har modsat sig overdragelsen eller en sammensmeltning, har krav på indløsning af deres aktier eller anparter, såfremt kravet fremsættes skriftligt inden en måned efter generalforsamlingen. Er der før afstemningen aføstet aktionærerne eller anpartshaverne en udtalelse om, hvem der ønsker at benytte denne ret, er indløsningsretten dog betinget af, at de pågældende på generalforsamlingen har tilkendegivet dette. Selskabet skal afkøbe dem deres aktier eller anparter til en pris, der svarer til aktiernes eller anparternes værdi, og som i mangel af mindelig overenskomst fastsættes af skønsmænd udmeldt af retten på selskabets hjemsted. Den af skønsmændene truffene afgørelse kan af begge parter indbringes for retten. Sag herom må være anlagt inden tre måneder efter modtagelsen af skønsmændenes erklæring.

§137. Det overtagne selskabs bestyrelse skal anmelde beslutningen inden fjorten dage. Med anmeldelsen skal følge de i §134,stk.1, nævnte bilag i original eller af bestyrelsen bekræftet genpart.

§138. Bestyrelsen for det overtagne selskab skal ved en bekendtgørelse i Statstidende med en frist af mindst tre måneder opfordre selskabets kreditorer til at anmelde deres krav. Selskabets aktiver skal forvaltes særskilt, indtil fristen er udløbet og de anmeldte kreditorer er fyldestgjort. Særskilt forvaltning kan dog undlades, når samtlige kreditorer samtykker heri, eller der stilles dem betryggende sikkerhed. Overregistrator afgør på en af parternes begæring, om en tilbudt sikkerhed må anses for betryggende.

Stk.2. Såfremt det overtagende selskab, medens det har det overtagne selskabs aktiver under særskilt forvaltning, går konkurs eller træder i likvidation efter reglerne om insolvente aktieselskaber, tjener det overtagne selskabs aktiver til fortrinsvis dækning af dette selskabs kredito-

rer og af de tidligere aktionærers krav på vederlag ifølge overenskomsten.

Stk.3. Når betingelserne for ophør af den særskilte forvaltning af det overtagne selskabs aktiver er opfyldt og aktionærerne eller deltagerne i det overtagne selskab er fyldestgjort, skal der inden fjorten dage indgives anmeldelse om selskabets slettelse af aktieselskabs-registeret. Anmeldelsen skal underskrives af bestyrelserne for såvel det overtagne som det overtagende selskab.

Stk.4. Skal aktionærerne og deltagerne i det eller de overtagne selskaber helt eller delvis vederlægges med aktier i det overtagende selskab, kommer reglerne i §34 ikke til anvendelse på den derved nødvendiggjorte forhøjelse af dettes aktiekapital.

§139. Ejer et moderselskab samtlige aktier eller anparter i et datterselskab, kan selskabernes bestyrelse træffe beslutning om moderselskabets overtagelse af datterselskabets aktiver og gæld som helhed. Bestemmelserne i §137 og §138,stk.1-3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Ejer et moderselskab mere end ni tiendedele af aktierne eller anparterne i et datterselskab, og har det en tilsvarende del af stemmerne, kan selskabernes bestyrelse træffe bestemmelse om moderselskabets indløsning af de resterende aktier eller anparter i datterselskabet. I mangel af mindelig overenskomst med minoritetsaktionærerne eller -anpartshaverne om indløsningskursen fastsættes denne af skønsmand, jfr. §136, 3.-5.pkt.

Stk. 3. I det i stk.2 nævnte tilfælde har minoritetsaktionærerne eller -anpartshaverne ret til at forlange deres aktier i datterselskabet indløst af moderselskabet. Bestemmelsen i stk.2, 2.pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 16. Erstatning m.v.

§140. Stiftere, bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv, herunder ved værdiansættelsen af de ved selskabets stiftelse eller ved en kapitalforhøjelse overtagne formueværdier, forsætligt eller uagtsomt har tilføjet selskabet skade, er pligtige at erstatte denne. Det samme gælder, når skaden er tilføjet aktionærer, selskabets kreditorer eller tredjemand ved overtrædelse af denne lov eller vedtægterne.

§141. Med hensyn til erstatningspligt for revisorer og granskningsmænd finder §140 tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Er et revisionselskab valgt til revisor, er både revisionselskabet og den revisor, hvem revisionen er overdraget, erstatningsansvarlige.

§142. En aktionær er pligtig at erstatte tab, som han ved forsætligt eller groft uagtsomt at overtræde denne lov eller selskabets vedtægter har tilføjet selskabet, andre aktionærer eller tredjemand. Hvis retten af hensyn til faren for fortsat misbrug og forholdene i øvrigt finder, at der er særlig grund hertil, kan sagsøgte desuden tilpligtes at indløse en skadelidende aktionærs aktier til en pris, som fastsættes under hensyn til selskabets økonomiske stilling og til, hvad der efter omstændighederne i øvrigt findes rimeligt.

§143. Erstatning efter reglerne i §§140-142 kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk.2. Er flere samtidig erstatningspligtige, hæfter de solidarisk for erstatningen. Den, hvis erstatningsansvar er lempet efter reglerne i stk.1, er dog kun ansvarlig med det nedsatte beløb. Har en af dem betalt erstatningen, kan han afkræve hver enkelt af de medansvarlige dennes del under hensyn til størrelsen af den skyld, der måtte påhvile hver enkelt, samt omstændighederne i øvrigt.

§144. Beslutning om, at selskabet skal anlægge søgsmål mod stiftere, bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer, granskningsmænd eller aktionærer efter reglerne i §§140-142, træffes af generalforsamlingen.

Stk.2. Søgsmål kan anlægges, selv om generalforsamlingen tidligere har besluttet ansvarsfrihed eller afstået fra at anlægge søgsmål, såfremt der angående denne beslutning eller det forhold, hvorpå søgsmålet bygger, ikke er givet i alt væsentligt rigtige og fuldstændige oplysninger til generalforsamlingen, inden beslutningen blev truffet.

Stk.3. Har aktionærer, der repræsenterer mindst en tiendedel af aktiekapitalen, modsat sig en beslutning om ansvarsfrihed eller om afkald på retssag, kan der af enhver aktionær anlægges søgsmål med påstand om, at den eller de ansvarlige tilpligtes at betale selskabet erstatning for det tab, det har lidt. Aktionærer, som herefter anlægger sag, er ansvarlige for sagsomkostningerne, dog med ret til at få disse godtgjort

af selskabet i det omfang, omkostningerne dækkes af det beløb, der gennem retssagen kommer selskabet til gode.

Stk.4. Går selskabet konkurs i henhold til konkursbegæring, som er indgivet inden to år efter afholdelsen af den generalforsamling, som har bevilget ansvarsfrihed eller givet afkald på anlæggelse af søgsmål, kan konkursboet dog anlægge erstatningssag uden hensyn til denne generalforsamlingsbeslutning. Det samme gælder, hvis selskabet inden de nævnte to år kommer under likvidation efter reglerne i §§128-131 om likvidation af insolvente aktieselskaber.

§145. Søgsmål i henhold til §144,stk.3, kan ikke anlægges senere end seks måneder efter, at den dér omhandlede generalforsamlingsbeslutning blev truffet, eller, hvis granskning er iværksat efter reglerne i §95, efter at granskningen er afsluttet.

Stk.2. Søgsmål i henhold til §144,stk.4, kan ikke anlægges senere end tre måneder efter, at selskabet er erklæret konkurs eller trådt i likvidation efter reglerne i §§128-131.

§146. Erstatningssøgsmål mod stiftere, bestyrelsesmedlemmer og direktører kan anlægges ved retten på det sted, hvor selskabet har sit hjemsted.

Kapitel 17. Filialer af udenlandske aktieselskaber.

§147. Et udenlandsk aktieselskab, der er lovligt bestående i hjemlandet, kan drive virksomhed gennem en herværende filial, såfremt dette er hjemlet i international aftale eller ved bestemmelser fastsat af handelsministeren, eller såfremt ministeren giver tilladelse hertil.

§148. Filialen skal i sit navn optage selskabets navn med tilføjelse af ordet filial og med tydelig angivelse af selskabets nationalitet.

Stk.2. Filialen skal på breve og bestillingssedler angive selskabets navn, filialens hjemsted (hovedkontor), at filialen er indført i aktieselskabsregisteret, samt det registreringsnummer, hvorunder den er indført. Anføres størrelsen af selskabets aktiekapital på disse dokumenter, skal såvel den tegnede som den indbetalte aktiekapital anføres.

§149. Filialen skal ledes af en eller flere filialbestyrere, der skal have

bopæl her i landet, medmindre handelsministeren undtager fra dette krav.

Stk.2. Filialbestyrere skal være myndige. I øvrigt finder lovens bestemmelser om direktører med de fornødne afvigelser tilsvarende anvendelse på filialbestyrere.

Stk.3. Filialen tegnes af filialbestyrerne, hver for sig eller flere i forening. Filialbestyrerne kan meddele prokura.

§150. Selskabet skal i alle af virksomheden her i landet opstående retsforhold være underkastet dansk ret og danske domstoles afgørelse.

§151. Oprettelse af filialer skal anmeldes til aktieselskabs-registeret. Anmeldelsen skal underskrives af filialbestyrerne.

Stk.2. Med anmeldelsen skal følge:

- 1) officiel bevidnelse af, at selskabet er lovligt bestående i sit hjemland,
- 2) en af selskabet afgiven erklæring om, at det forpligter sig til i alle af virksomheden her i landet opstående retsforhold at underkaste sig dansk ret og danske domstoles afgørelse,
- 3) fuldmagt for filialbestyrerne i original eller behørigt bekræftet genpart,
- 4) et eksemplar af selskabets vedtægter,
- 5) bevis for, at filialbestyrerne opfylder de i §149 foreskrevne betingelser.

Stk.3. På overregistrators begæring skal der indsendes en autoriseret oversættelse af de i stk.2 omhandlede bilag.

Stk.4. Filialen må ikke begynde virksomheden, forinden registrering er sket.

Stk.5. Filialbestyrerne skal senest en måned efter godkendelsen af det udenlandske selskabs årsregnskab, dog senest syv måneder efter regnskabsårets udgang, til aktieselskabs-registeret indsende en bekræftet afskrift af selskabets årsregnskab med tilhørende bekræftelse eller beretning fra selskabets revisorer samt en årsberetning for filialvirksomheden. Reglerne §§155,stk.2, og 156 finder tilsvarende anvendelse.

Stk.6. Kommer selskabet under konkurs, eller træder det i likvidation, skal filialbestyrerne inden fjorten dage anmelde dette til aktieselskabs-registeret.

§152. Filialen slettes af aktieselskabs-registeret:

- 1) når selskabet gør anmeldelse om, at det ønsker filialen slettet,
- 2) på begæring af en fordringshaver, der godtgør, at han ikke af selskabets her i landet værende midler har kunnet opnå fyldestgørelse for sit fra selskabets herværende virksomhed hidrørende krav,
- 3) når der ikke er nogen filialbestyrer og denne mangel ikke afhjælpes inden en af overregistrator fastsat frist.

Stk.2. Efter at filialen er slettet af registeret, må selskabet ikke fortsætte sin virksomhed her i landet, medmindre der oprettes og registreres en ny filial. I det i stk.1,nr.2, nævnte tilfælde kan ny filial ikke oprettes, før vedkommende fordringshaver er fyldestgjort eller samtykker i oprettelsen.

Kapitel 18. Aktieselskabers navn.

§153. Aktieselskaber er pligtige og enberettigede til i deres navn at benytte ordet »aktieselskab« eller deraf dannede forkortelser.

Stk.2. Aktieselskabers navne skal tydeligt adskille sig fra hinanden og fra anpartsselskabers navne. I navnet må ikke optages slægtsnavn, firma, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn og lignende, der ikke tilkommer selskabet, eller noget, som kan forveksles hermed.

Stk.3. Et aktieselskabs navn må ikke være egnet til at vildlede. Det må ikke indeholde angivelse af foretagender, der ikke står i forbindelse med selskabets formål. Angiver navnet en bestemt virksomhed, må det ikke bibeholdes uforandret, når virksomhedens art væsentligt forandres.

Stk.4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på aktieselskabers binavne. Ved benyttelse af binavnet skal selskabets hovednavn tilføjes binavnet i parentes.

Stk.5. Filialer skal i deres navn angive deres karakter af filialer.

Stk.6. På aktieselskabers breve og bestillingssedler skal angives selskabets navn, hjemsted (hovedkontor) samt det registreringsnummer, hvorunder det er indført i aktieselskabs-registeret. Anføres aktiekapitalens størrelse på disse dokumenter, skal såvel den tegnede som den indbetalte aktiekapital anføres.

Kapitel 19. Anmeldelse og registrering m.m.

§154. Aktieselskabs-registeret har sæde i København og forestås af overregistrator.

Stk.2. Alle anmeldelser til aktieselskabs-registeret skal ske ved benyttelse af de dertil af overregistrator foreskrevne blanketter.

Stk.3. Handelsministeren fastsætter bestemmelser om registerets førelse samt om udgivelse af en registreringstidende. For registrering, afskrifter af registerbladet, anmeldelser og regnskaber m.v. og for bekendtgørelse af modtagelse af årsregnskaber betales afgift efter regler fastsat af handelsministeren.

§155. Anmeldelse om stiftelse af et aktieselskab skal angive:

- 1) de i henhold til §4,nr.1-3, 5 og 9-15, trufne vedtægtsbestemmelser,
- 2) den tegnede aktiekapitals størrelse, hvor stor en del deraf der er indbetalt, på hvilken måde indbetalingen er sket, og hvornår det mulige restbeløb skal indbetales,
- 3) fulde navn, stilling og bopæl for selskabets stiftere, bestyrelsesmedlemmer, direktører, prokurister, revisorer og eventuelle suppleanter for bestyrelsesmedlemmer og revisorer.

Stk.2. Anmeldelsen skal underskrives af alle bestyrelsesmedlemmer, hvis underskrifter skal bekræftes af en notar, en advokat eller to vittighedsvidner.

Stk.3. Med anmeldelsen skal følge:

- 1) stiftelsesoverenskomsten, de i §6,stk.3, 1.pkt., omhandlede regnskaber og andre i anledning af stiftelsen oprettede dokumenter i original eller af bestyrelsen bekræftet genpart,
- 2) bekræftet udskrift af den på den konstituerende generalforsamling førte forhandlingsprotokol,
- 3) bevis for, at stifterne opfylder de i §3, bestyrelsesmedlemmer (og suppleanter for disse) og direktører de i §52 og revisorer (og suppleanter for disse) de i §83 nævnte betingelser.

Stk.4. Hvis selskabet er stiftet alene med det formål at være deltager med hele sin kapital i et ansvarligt selskab, skal med anmeldelsen yderligere følge den herom trufne aftale i original eller af bestyrelsen bekræftet genpart.

Stk.5. De med anmeldelsen indsendte bilag tilbagesendes selskabet med

undtagelse af stiftelsesoverenskomsten samt de i stk.3, nr.2 og 3, og stk.4, nævnte bilag.

Stk.6. Overregistrator kan i øvrigt forlange de oplysninger, som er nødvendige for, at der kan tages stilling til, om loven og selskabets vedtægter er overholdt.

§156. Sker der ændring i selskabets vedtægter eller noget andet forhold, hvorefter anmeldelse er sket, skal anmeldelse herom, for så vidt ikke andet er bestemt i denne lov, foretages inden en måned. Anmeldelsen skal være ledsaget af bevis for ændringens lovlige vedtagelse. Reglerne i §155,stk.2 og 6, finder tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Efter enhver vedtægtsændring skal der i aktieselskabs-registeret forefindes et dateret eksemplar af vedtægterne med den fuldstændige ordlyd i den nye affattelse.

§157. Dersom anmeldelsen eller den anmeldte ordning ikke fyldestgør lovens forskrifter eller ikke stemmer med aktieselskabets vedtægter, eller dersom den beslutning, i henhold til hvilken den anmeldte ordning er truffet, ikke er blevet til på den måde, som loven eller vedtægterne foreskriver, skal registrering nægtes.

Stk.2. Finder overregistrator, at en fejl eller mangel kan afhjælpes ved beslutning på generalforsamling eller bestyrelsesvedtagelse, fastsættes der en frist til forholdets berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, nægtes registrering.

Stk.3. Anmelderen skal have skriftlig meddelelse om nægtelsen og om grundene til denne. Han kan inden en måned indbringe nægtelsen for handelsministeren. Sag til omstødelse af nægtelsen eller af handelsministerens afgørelse skal anlægges inden seks måneder.

Stk.4. Mener nogen – bortset fra tilfælde, der omfattes af §81 – at en stedfunden registrering er ham til skade, hører spørgsmålet om registreringens udrettelse under domstolens afgørelse. Sag herom skal anlægges mod selskabet senest seks måneder efter registreringens bekendtgørelse i Statstidende. Retten tilstiller overregistrator udskrift af dommen. Om sagens udfald skal der uden betaling optages bemærkning i registeret og ske bekendtgørelse i Statstidende og Registreringstidende.

§158. Registreringer og modtagelse af årsregnskaber efter §108 skal straks bekendtgøres i Statstidende.

Stk.2. Det, som er blevet bekendtgjort i Statstidende, anses for at være

kommet til tredjemands kundskab, jfr. dog §61,stk.2. Bestemmelsen i 1.pkt. finder dog ikke anvendelse på dispositioner, der er foretaget inden den 16. dag efter bekendtgørelsen, dersom tredjemand beviser, at han ikke har haft mulighed for at få kendskab til det bekendtgjorte forhold.

Stk.3. Så længe bekendtgørelse i Statstidende ikke har fundet sted, kan forhold, der skal anmeldes og bekendtgøres, ikke gøres gældende imod tredjemand, medmindre det bevises, at han har haft kundskab herom. Den omstændighed, at et sådant forhold endnu ikke er bekendtgjort, hindrer ikke tredjemand i at gøre forholdet gældende.

Stk.4. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem indholdet af bekendtgørelsen i Statstidende og indholdet af registeret kan selskabet ikke gøre den bekendtgjorte tekst gældende mod tredjemand. Denne kan derimod gøre den bekendtgjorte tekst gældende over for selskabet, medmindre det bevises, at han kendte registerets indhold.

§159. Sag mod et aktieselskab indbringes for retten på det sted, hvor selskabet har sit hjemsted, eller, for udenlandske aktieselskabers vedkommende, hvor den pågældende filials kontor findes. Med hensyn til forkyndelse og varsel betragtes kontoret som bopæl.

Stk.2. Hvor beføjelser i forbindelse med opløsning af aktieselskaber er henlagt til skifteretten, udøves de af skifteretten på selskabets hjemsted, i det af retsplejelovens §9,stk.2, omhandlede område af sø- og handelsrettens skifteretsafdeling.

Kapitel 20. Straffebestemmelser m.m.

§160. Er strengere straf ikke forskyldt efter borgerlig straffelov, straffes overtrædelse af lovens forskrifter om indsendelse af anmeldelser, meddelelser og årsregnskaber til aktieselskabs-registeret med bøde. På samme måde straffes bestyrelsesmedlemmer, direktører, medlemmer af repræsentantskabet, revisorer og granskningsmænd samt deres suppleanter, dersom de ubeføjet røber, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kundskab om.

Stk.2. Undlader et aktieselskabs bestyrelse, direktion eller likvidator eller bestyreren af et udenlandsk aktieselskabs filial i rette tid at efterkomme de pligter, der ifølge loven påhviler dem i forhold til aktieselskabs-registeret, eller som påhviler dem efter regler, der udstedes i

medfør af §178, kan handelsministeren som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder.

§161. Overtrædelse af §13,stk.1, §§25, 48, §§53-55, §75, stk.2 og 3, §94, §96, stk.1, jfr. §§97-107, §115, §116, stk.4, §148, §151, stk.4 og 5, §152, stk.2, 1.pkt., §153 og §173, stk.3, straffes med bøde.

Stk.2. I forskrifter, der udstedes af handelsministeren i medfør af §178, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk.3. Hvor et aktieselskab, andelsselskab og lignende optræder som stifter eller revisor, kan der pålægges det pågældende selskab som sådant bødeansvar for overtrædelse af lovens bestemmelser.

Kapitel 21. Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§162. Loven træder i kraft den 1. januar 1974. Dog træder §21, stk.3, 3. og 4.pkt., i kraft 1.august 1973.

Stk.2. Samtidig ophæves lov nr.123 af 15. april 1930 om aktieselskaber med senere ændringer. Endvidere ophæves lov nr.36 af 15. februar 1895 om danske aktieselskaber med sæde i udlandet.

Stk.3. Bestemmelserne om aktieselskabers anmeldelse til handelsregistrene i lov nr.23 af 1. marts 1889 om handelsregistre, firma og procura finder ikke anvendelse på de af denne lov omfattede aktieselskaber.

§163. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som landsdelenes særlige forhold tilsiger. Indtil lovens ikraftsættelse for de nævnte landsdele skal de hidtil gældende regler i lov nr.123 af 15. april 1930 om aktieselskaber med senere ændringer iagttages.

§164. De ved lovens ikrafttræden registrerede aktieselskaber, som ikke er under likvidation eller konkursbehandling, skal

- 1) inden tre år efter lovens ikrafttræden bringe deres aktiekapital op på det i §1 omhandlede mindstebeløb af 100.000 kr. Denne frist gælder ikke for selskaber, der er anmeldt til registrering efter 1. august 1973,

2) inden to år efter lovens ikrafttræden bringe deres vedtægter i overensstemmelse med lovens krav, jfr. dog §§166 og 169.

Stk.2. Vedtægtsændringer, som overregistrator finder nødvendige for at bringe vedtægterne i overensstemmelse med forskrifterne i denne lov, jfr. stk.1 og §49,stk.1, 2.pkt., og som ikke på selskabets generalforsamling har opnået det til deres gennemførelse vedtægtsmæssigt fornødne stemmetal, skal anses som gyldigt vedtagne af generalforsamlingen, såfremt der på denne ikke er afgivet så stort et antal stemmer imod ændringerne, som efter vedtægterne udkræves til beslutning om selskabets opløsning.

Stk.3. Er selskabets vedtægter ikke bragt i overensstemmelse med loven inden den i stk.1 angivne frist, og foretager selskabet ikke de fornødne ændringer efter krav fra overregistrator, foranlediger overregistrator selskabet opløst, om fornødent efter reglerne i §117.

§165. Aktieselskaber, der ikke er registreret, men anmeldt før lovens ikrafttræden, skal inden registreringen bringe deres vedtægter i overensstemmelse med lovens krav, jfr. dog §§166 og 169, men kan, for så vidt de er anmeldt inden den 1. februar 1973, uanset bestemmelserne i §§1 og 11 registreres med en aktiekapital på 10.000 kr. Indbetalingerne på hver aktie skal udgøre mindst ti pct. og tilsammen mindst 5.000 kr. §164,stk.1, nr.1, finder tilsvarende anvendelse for disse aktieselskaber.

§166. Uanset bestemmelsen i §18,2.pkt., bevarer de ved lovens ikrafttræden gældende vedtægtsbestemmelser deres gyldighed. Bestemmelserne i §19,stk.2, 2.pkt., jfr. stk.4, om tilsidesættelse af en vedtægtsbestemmelse om beregningsgrundlaget for købesummen finder dog anvendelse, hvor forkøbsretten gøres gældende efter lovens ikrafttræden.

§167. Har et aktieselskab før lovens ikrafttræden erhvervet egne aktier, eller har et datterselskab før lovens ikrafttræden erhvervet aktier i moderselskabet, og overstiger beholdningen heraf det efter §48,stk.1-3. tilladte, skal den overskydende beholdning afvikles i overensstemmelse med bestemmelserne i §48,stk.4, dog at fristen regnes fra lovens ikrafttræden.

§168. Den i medfør af §4,nr.6, jfr. §49,stk.3, fastsatte valgperiode for bestyrelsesmedlemmer kommer første gang til anvendelse, når valg – herunder genvalg – af bestyrelsesmedlemmer finder sted efter lovens ikrafttræden.

Stk.2. Direktører, der ved lovens ikrafttræden er medlem af bestyrelsen, kan uanset bestemmelsen i §51,stk.2, bevare dette hverv. Det samme gælder, uanset §56,stk.1, sidste pkt., hvervet som formand for bestyrelsen.

Stk.3. Uanset bestemmelserne i §52,stk.1, kan de ved lovens ikrafttræden i henhold til §3 i lov nr.503 af 29. november 1972 som direktører ansatte enkeltmandsfirmaer, selskaber m.v. fortsætte som direktører i de pågældende selskaber.

Stk.4. Uanset bestemmelserne i §83,stk.1, og §84,stk.1, kan de ved lovens ikrafttræden lovligt valgte revisorer bevare deres hverv.

Stk.5. Uanset bestemmelsen i §49,stk.2, 5.pkt., bevarer de inden 1. juli 1973 registrerede vedtægtsbestemmelser deres gyldighed.

§169. Bestemmelsen i §67,stk.1, hvorefter enhver aktie skal give stemmeret, finder ikke anvendelse på aktier, der er tegnet inden lovens ikrafttræden, og til hvilke der på dette tidspunkt ikke er knyttet stemmeret.

Stk.2. Aktier, der er tegnet før lovens ikrafttræden, og hvis stemmевærdi overstiger ti gange stemmевærdien af nogen anden aktie eller noget andet aktiebeløb af samme størrelse, bevarer deres stemmевærdi uanset reglen i §67,stk.1.

§170. Bestemmelserne i §§96-108 om årsregnskab og koncernregnskab kommer første gang til anvendelse for det regnskabsår, der begynder efter den 31. december 1974, reglerne om udarbejdelse af koncernregnskab dog først for det derefter følgende regnskabsår. For tidligere regnskabsår skal de hidtil gældende regler om regnskabsaflæggelse og om regnskabernes offentlighed iagttages.

Stk.2. Uanset foranstående bestemmelser kan aktieselskaber, for så vidt angår skatternes postering på årsregnskabet, udskyde anvendelsen af reglerne herom i §§102 og 104, men de pågældende selskaber skal da i det første regnskabsår, der begynder efter lovens ikrafttræden, og i hvert af de følgende år af det regnskabsmæssige overskud henlægge tyve pct. til en skattekonto. Når det ved udarbejdelsen af et årsregn-

skab viser sig, at den påbudte henlæggelse for det pågældende regnskabsår vil bringe skattekontoen op på et beløb svarende til de i regnskabsåret betalte samt de endnu ikke betalte skatter af indkomsten i tidligere år, skal skatterne posteres i regnskabet i overensstemmelse med de nye regler. Dette skal ske senest i det fjerde regnskabsår, på hvilket denne lovs regler om regnskabsaflæggelse i øvrigt finder anvendelse. Skal disse henlæggelser dække skatter af mere end ét års indkomst, skal overgangen ske senest i det ottende regnskabsår, på hvilket denne lovs regler om regnskabsaflæggelse finder anvendelse. Ved opgørelsen af det regnskabsmæssige overskud, som danner grundlag for fastsættelse af tantieme, jfr. §64,stk.1, kan der ses bort fra den nævnte henlæggelse til skattekontoen.

Stk.3. Indtil et selskab har gennemført overgangen til at postere skatterne i overensstemmelse med denne lov, skal forskellen mellem det i §102,stk.2, B.I.2., omhandlede beløb og det på skattekontoen henrette beløb opføres som en note i regnskabet.

Stk.4. I det regnskabsår, hvori et selskab overgår til at postere skatterne i overensstemmelse med denne lov, kan der ved opgørelsen af det regnskabsmæssige overskud, som danner grundlag for fastsættelse af tantieme, jfr. §64,stk.1, ses bort fra de i det pågældende regnskabsår betalte eller endnu ikke betalte skatter af indkomsten i tidligere år.

Stk.5. De ovennævnte skatter af tidligere års indkomst skal helt eller delvis kunne dækkes ved overførsel fra selskabets reserver, i det omfang disse ikke efter loven eller selskabets vedtægter er bundet til andet formål. På tilsvarende måde skal opskrivningsbeløb i henhold til §100,stk.4, kunne anvendes.

§171. Bestemmelserne i §§116-123 og §§125-131 kommer ikke til anvendelse på aktieselskaber, i hvilke der ved lovens ikrafttræden allerede var udnævnt likvidatorer. Reglerne i §§132-133 finder ikke anvendelse på selskaber, der ved lovens ikrafttræden er under konkursbehandling. Likvidations- eller konkursbehandlingen skal i de pågældende selskaber foretages under iagttagelse af reglerne i §§61-72 i lov om aktieselskaber af 15. april 1930.

§172. Uanset reglerne i §79,stk.1, nr.3, kan bestemmelser om, at selskabets samtykke kræves til overdragelsen af aktier, hvortil der er knyttet eller ved notering kan knyttes stemmeret, vedtages på en general-

forsamling med den stemmeflerhed, der er nødvendig til ændring af vedtægterne, dog mindst fire femtedele af den stemmeberettigede aktiekapital. Hvis forslaget ikke vedtages med en sådan stemmeflerhed, men dog opnår fire femtedele af de afgivne stemmer, kan det vedtages på en ny generalforsamling med fire femtedele af de afgivne stemmer. *Stk.2.* Uanset reglerne i §79,stk.3, kan bestemmelser om, at ingen aktionær for egne eller andres aktier kan udøve stemmeret for mere end en nærmere fastsat del af den stemmeberettigede aktiekapital, vedtages på den i stk.1 angivne måde.

Stk.3. Indkaldelse til generalforsamlingerne skal foretages i overensstemmelse med reglerne i selskabets vedtægter og i §73. Indkaldelserne skal dog indeholde den fulde ordlyd af forslaget til vedtægtsændringer og skal sendes til enhver noteret aktionær. Er stemmeret betinget af aktiernes notering, skal den første generalforsamling indkaldes med et varsel, der er mindst to uger længere end noteringsfristen.

Stk.4. Aktionærer, som på generalforsamlingen har modsat sig de i stk.1 nævnte vedtægtsændringer, kan kræve, at selskabet indløser deres aktier, såfremt krav herom fremsættes skriftligt inden fire uger efter generalforsamlingens afholdelse. Er der før afstemningen afæsket aktionærerne en udtalelse om, hvem der ønsker at benytte denne ret, er indløsningsretten dog betinget af, at de pågældende på generalforsamlingen har tilkendegivet dette. Selskabet skal da afkøbe dem deres aktier til en pris, der svarer til aktiernes værdi, og som i mangel af mindelig overenskomst fastsættes af skønsmænd udmeldt af retten på selskabets hjemsted. Den af skønsmændene trufne afgørelse kan af begge parter indbringes for retten. Sag herom må være anlagt inden tre måneder efter modtagelsen af skønsmændenes erklæring.

Stk.5. De vedtagne ændringer skal anmeldes til aktieselskabs-registeret inden otte dage.

Stk.6. Bestemmelsen i §20,stk.2, finder tilsvarende anvendelse på meddelelse af samtykke til overdragelse af aktier i henhold til en i medfør af stk.1 foretaget vedtægtsændring.

Stk.7. Handelsministeren kan fastsætte, at vedtægtsændringer efter stk.1 og 2 ikke kan foretages efter en bestemt dato.

Kapitel 22. Særlige bestemmelser.

§173. Loven finder anvendelse på et aktieselskab, uanset om det alene

er stiftet med det formål at være deltager med hele sin kapital i et ansvarligt selskab.

Stk.2. Medmindre andet følger af stk.3-6, finder bestemmelserne i denne lov, herunder om anmeldelse til aktieselskabs-registeret, tegningsret, årsregnskab og revision, med de fornødne lempelser tilsvarende anvendelse på kommandit-aktieselskaber.

Stk.3. Et kommandit-aktieselskab skal i sin benævnelse betegne sig som sådant.

Stk.4. Et kommandit-aktieselskabs vedtægter skal indeholde nærmere regler om retsforholdet mellem aktionærerne og de fuldt ansvarlige deltagere.

Stk.5. Stiftelsesoverenskomsten, tegningslister og anmeldelsen til aktieselskabs-registeret om selskabets stiftelse skal, foruden de for aktieselskaber påbudte angivelser, indeholde oplysning om:

- 1) de fuldt ansvarlige deltageres fulde navn, stilling og bopæl,
- 2) hvorvidt de fuldt ansvarlige deltagere er pligtige at gøre indskud, og i bekræftende fald størrelsen af hver enkelts indskud. Er indskuddet ikke fuldt indbetalt, skal de for indbetalingen gældende regler oplyses. Består indskuddet i andet end penge, skal der redegøres for vurderingsgrundlaget,
- 3) vedtægternes regler om de fuldt ansvarlige deltageres indflydelse i selskabets anliggender og andel i overskud og tab.

Stk.6. Kommandit-aktieselskabers anmeldelse til aktieselskabs-registeret underskrives, foruden af bestyrelsesmedlemmerne, af alle fuldt ansvarlige deltagere.

Stk.7. Ved et kommandit-aktieselskab forstås et erhvervsdrivende kommanditselskab, i hvilket et aktieselskab med hele sin kapital er kommanditist, eller hvor kommanditisterne i selskabet har indskudt en bestemt kapital, som er fordelt på aktier.

§174. De i aktieselskabs-registeret optagne selskaber med begrænset ansvar, der som følge af reglerne i §1,stk.4 og 5, ikke omfattes af denne lov, kan slettes efter nærmere af handelsministeren fastsatte regler.

§175. I §16,stk.3, i lov nr.145 af 13. april 1938 om mortifikation af værdipapirer udgår ordene »og aktier«.

Stk.2. I lov nr.332 af 5. december 1958 om visse finansieringsinstitutter indsættes i §1 som nyt nr.4:

4) Uanset bestemmelsen i §59,stk.2, 2. pkt., i lov om aktieselskaber kan bestyrelsens og direktionens medlemmer være medlem af repræsentantskabet.

§176. De krav om bopæl her i riget, der er fastsat i §3,stk.2, §52,stk.2 og 3, jfr. §59,stk.4, og §120,stk.1, 2.pkt., §83,stk.1 og stk.3, samt §149, stk.1, anvendes ikke i det omfang, andet er fastsat i medfør af international aftale eller ved bestemmelser fastsat af handelsministeren.

Stk.2. Det samme gælder det i §3,stk.2, fastsatte krav om hjemsted her i landet, for så vidt angår interessentskaber, kommanditselskaber, anpartsselskaber, aktieselskaber, andre selskaber med begrænset ansvar, foreninger, stiftelser og andre selvejende institutioner.

Stk.3. Handelsministeren fastsætter bestemmelser, hvorefter §152,stk. 1, nr.2, og stk.2,2.pkt., ikke anvendes i det omfang, de strider imod De europæiske Fællesskabers regler.

§177. Beslutning om optagelse af bestyrelsesmedlemmer valgt af arbejdstagerne i henhold til §49,stk.2, 2.-4.pkt., kræver, at mindst halvdelen af selskabets arbejdstagere stemmer. Beslutningen meddeles skriftligt bestyrelsen, der straks skal indgive anmeldelse herom til aktieselskabs-registeret.

Stk.2. Bestyrelsesmedlemmer og suppleanter, der skal vælges af arbejdstagerne efter stk.1, jfr. §49,stk.2, 2.-4.pkt., vælges ved skriftlig og hemmelig afstemning. Hver arbejdstager kan kun stemme på én person som medlem og én som suppleant. De valgte indtræder i bestyrelsen 1 måned efter, at denne har fået skriftlig meddelelse om de pågældendes navn og bopæl. Valgene til bestyrelsen skal så vidt muligt afholdes umiddelbart inden selskabets ordinære generalforsamling.

§178. Handelsministeren fastsætter regler om, hvem der anses som arbejdstager om beregningen af det gennemsnitlige antal arbejdstagere efter §49,stk.2, 2.pkt., om den nærmere gennemførelse af §73,stk.2, 4.pkt., og §177, og under hvilken form arbejdstagerne i selskaber, hvor der er valgt bestyrelsesmedlemmer efter §49,stk.2, 2.pkt., skal orienteres om selskabets forhold.

Stk.2. Handelsministeren fastsætter endvidere regler til gennemførelse af §26,stk.2, 2.pkt.

§179. Generalforsamlingen kan med det flertal, der kræves til ændring af selskabets vedtægter, vedtage at omdanne selskabet til et anpartsselskab. Meddelelse om vedtagelsen sendes inden fjorten dage til enhver noteret aktionær.

Stk.2. Omdannelsen til anpartsselskab anses som sket, når vedtægterne er ændret således, at de opfylder kravene i lov om anpartsselskaber, og vedtægtsændringerne er registreret og bekendtgjort.

Stk.3. Når omdannelsen er sket, anses de af selskabet udstedte aktiebrev som annullerede.

Stk.4. Er der forløbet fem år efter omdannelsen, uden at alle dertil berettigede har anmeldt sig til optagelse på fortegnelsen over anpartshavere, kan bestyrelsen ved en bekendtgørelse i Statstidende opfordre den eller de pågældende til inden seks måneder at foretage sådan anmeldelse. Når fristen er udløbet, uden at anmeldelse er sket, kan bestyrelsen for aktionærens regning afhænde anparterne gennem en fondsbørsvekslerer. I salgsprovenuet kan selskabet fradrage omkostningerne ved bekendtgørelsen og afhændelsen. Er salgsprovenuet ikke afhentet inden fem år efter afhændelsen, tilfalder beløbet selskabet.

Givet på Christiansborg slot, den 13. juni 1973.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

M A R G R E T H E R.

Erling Jensen.

Forslag

til

Lov om ændring af lov om aktieselskaber.

(Vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 30. maj 1974).

§ 1.

I lov nr. 370 af 13. juni 1973 om aktieselskaber indsættes i § 30, stk. 3, efter 1. pkt.:

for disse fastsættes uden iagttagelse af majoritetskravet i § 79, stk. 1.⁵

§ 2.

„Beslattes det at give selskabets medarbejdere fortegningsret, kan tegningskursen

Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Gengivet med velvillig tilladelse efter Anpartsselskabsloven af 1973 med kommentarer af Bent Græsvænge, Viggo Larsen og Axel Roelsen, G.E.C. Gads Forlag.

Lov nr. 371 af 13. juni 1973 om anpartsselskaber

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1. Indledende bestemmelser.

§1. Denne lov finder anvendelse på alle erhvervsdrivende anpartsselskaber.

Stk.2. Anpartshaverne i et anpartsselskab hæfter ikke personligt for selskabets forpligtelser.

Stk.3. Et anpartsselskab skal have en indskudskapital på mindst 30.000 kr.

Stk.4. Loven finder ikke anvendelse på de i lov om aktieselskaber §1, stk.4 og 5, nævnte selskaber.

§2. Ejer et anpartsselskab en så stor del af anparterne i et andet anpartsselskab eller af aktierne i et aktieselskab, at det repræsenterer flertallet af stemmerne, anses det førstnævnte som moderselskab og det sidstnævnte som datterselskab. Ejer et datterselskab eller et moderselskab i forening med et eller flere datterselskaber eller flere datterselskaber tilsammen så mange anparter eller aktier i et andet selskab som nævnt i 1.pkt., anses sidstnævnte selskab ligeledes som datterselskab af moderselskabet.

Stk.2. Har et anpartsselskab i øvrigt på grund af anpartsbesiddelse eller aktiebesiddelse eller aftale en bestemmende indflydelse over et andet anpartsselskab eller over et aktieselskab og en betydelig andel i dets driftsresultat, anses det førstnævnte selskab ligeledes som moderselskab og det sidstnævnte som datterselskab.

Stk.3. Moder- og datterselskaber udgør i forening en koncern.

Kapitel 2. Anpartsselskabers stiftelse.

§3. Et anpartsselskab kan oprettes af en eller flere stiftere. Stifterne skal underskrive et stiftelsesdokument, der skal indeholde selskabets vedtægter og bestemmelser om de i §5 nævnte forhold, samt tegne indskudskapitalen.

Stk.2. Mindst én stifter skal være en her i landet bosat person, medmindre handelsministeren undtager fra dette krav. Med her i landet bosatte personer ligestilles den danske stat, danske kommuner, her hjemmehørende ansvarlige interessentskaber, kommanditselskaber, anpartsselskaber, aktieselskaber, andre selskaber med begrænset ansvar og foreninger samt her hjemmehørende stiftelser og andre selvejende institutioner, der er undergivet offentligt tilsyn. Handelsministeren kan undtage fra kravet om, at stiftelser og andre selvejende institutioner skal være undergivet offentligt tilsyn.

Stk.3. Den, der er umyndig, eller hvis bo er under konkursbehandling, kan ikke være stifter.

§4. Vedtægterne skal indeholde bestemmelser om:

1. selskabets navn og eventuelle binavne,
2. den kommune her i landet, hvor selskabet skal have hjemsted (hovedkontor),
3. selskabets formål,
4. indskudskapitalens størrelse,
5. hvorvidt indskudskapitalen er opdelt i flere anparter, og i bekræftende fald anparternes størrelse (det nominelle beløb) og anpartshavernes stemmeret,
6. hvorvidt der i selskabet skal være en bestyrelse, og i bekræftende fald antallet eller mindste og højeste antal af bestyrelsesmedlemmer og eventuelle bestyrelsessuppleanter og bestyrelsesmedlemmernes valgperiode.
7. antallet af revisorer og revisorernes valgperiode,
8. indkaldelse til generalforsamlinger,
9. hvilke anliggender der skal behandles på ordinær generalforsamling,
10. hvilken periode selskabets regnskabsår skal omfatte,
11. hvorvidt anpartshaverne skal være forpligtet til at lade selskabet

eller andre indløse deres anparter helt eller delvis, og da efter hvilke regler,

12. hvilke regler der gælder om anparternes omsættelighed,
13. hvorvidt nogle anparter skal have særlige rettigheder, og da hvilke, og
14. eventuelle begrænsninger i bestyrelsesmedlemmers og direktørers tegningsret i henhold til §41,stk.3.

§5. Stiftelsesdokumentet skal indeholde oplysning og bestemmelser om:

1. navn og bopæl for selskabets stiftere, direktører og for revisorer samt – hvor en bestyrelse findes – for dennes medlemmer for tiden indtil første ordinære generalforsamling efter selskabets registrering,
2. hvorvidt anparterne skal indbetales kontant eller i andre værdier,
3. tegningskursen for anparterne,
4. tidsfristerne for indbetalingen af anparterne, og
5. hvorvidt selskabet skal afholde omkostningerne ved stiftelsen og i bekræftende fald størstebeløbet for omkostningerne. Disse omkostninger med tillæg af garantiprovision eller andet vederlag til stifterne eller andre må – bortset fra offentlige afgifter – ikke uden overregistrators tilladelse overstige fem pct. af indskudskapitalen.

Stk.2. Kan anparter tegnes mod indbetaling i andre værdier end konstanter (apportindskud), eller skal selskabet i forbindelse med stiftelsen overtage sådanne værdier på anden måde end mod vederlag i anparter, skal der i stiftelsesdokumentet gøres rede for de omstændigheder, der er af betydning for vurderingen af de formueværdier, som skal indskydes eller overtages (vurderingsgrundlaget). Redegørelsen skal særlig angive:

1. de af bestemmelserne omfattede personers navn og bopæl,
2. det for overtagelse af formueværdier fastsatte vederlag, der ikke må overstige det beløb, som aktiverne må antages at kunne optages til i selskabets status, hvor stor en del af vederlaget der ydes i form af anparter samt i hovedtræk de øvrige vilkår for overtagelsen.

Stk.3. Overtager selskabet i forbindelse med stiftelsen en bestående virksomhed, skal der vedhæftes stiftelsesdokumentet en åbningsstatus for selskabet forsynet med tilfredsstillende attestation for, at virksomhedens økonomiske stilling ikke er forringet i tiden mellem overtagelsen og stiftelsen.

Stk.4. Aftaler om de i stiftelsesdokumentet nævnte forhold, som ikke

er godkendt ved stiftelsesdokumentet, har ikke gyldighed over for selskabet.

§6. Bestyrelsen skal anmelde selskabet til registrering senest to måneder efter, at stiftelsesdokumentet er underskrevet. Er anmeldelse ikke indgivet inden denne frist, kan registrering ikke finde sted.

Stk.2. Selskabet kan ikke registreres, medmindre den i vedtægterne angivne indskudskapital er bindende tegnet og mindst halvdelen og i alt mindst 30.000 kr. af anparternes pålydende med tillæg af eventuel overkurs er indbetalt.

§7. Tegning af anparter under forbehold er ugyldig. Tegningen er dog bindende, og forbeholdet bortfaldet, såfremt der ikke inden selskabets registrering er gjort indsigelse over for aktieselskabs-registeret.

§8. Et selskab, der ikke er registreret, kan ikke som sådant erhverve rettigheder eller indgå forpligtelser. Det kan heller ikke være part i retssager, bortset fra søgsmål til indkrævning af tegnet anpartsbeløb og andre søgsmål vedrørende anpartstegningen.

Stk.2. For en forpligtelse, der før registreringen indgås på selskabets vegne, hæfter de, som har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk. Ved registreringen overtager selskabet de forpligtelser, som følger af stiftelsesdokumentet eller er pådraget selskabet efter underskrivelsen af stiftelsesdokumentet.

Stk.3. Er der før selskabets registrering truffet en aftale, og var medkontrahenten vidende om, at selskabet ikke var registreret, kan medkontrahenten, medmindre andet er aftalt, hæve aftalen, såfremt anmeldelse til registrering ikke er foretaget inden udløbet af den i §6 fastsatte frist eller registrering nægtes. Var medkontrahenten uvidende om, at selskabet ikke var registreret, kan han hæve aftalen, så længe selskabet ikke er registreret.

Kapitel 3. Indbetaling af indskudskapital.

§9. Det beløb, som skal betales for en anpart, må ikke være lavere end anpartens pålydende.

Stk.2. Fordringen på selskabet kan ikke uden bestyrelsens samtykke bringes i modregning mod forpligtelsen ifølge anpartstegningen. Sam-

tykke må ikke gives, såfremt modregningen kan skade selskabet eller dets kreditorer.

Stk.3. Selskabets fordringer på indbetaling af anparter kan ikke afhændes eller pantsættes.

Stk.4. Overdrages en ikke fuldt indbetalt anpart, hæfter erhververen, når han har anmeldt sin erhvervelse til selskabet, for restindbetalingen sammen med overdrageren.

§10. Foretager en anpartshaver ikke i rette tid en ham påhvilende indbetaling, er han, såfremt vedtægterne ikke bestemmer andet, pligtig fra forfaldsdagen at betale en årlig rente af det skyldige beløb svarende til den til enhver tid fastsatte officielle diskonto med et tillæg på to pct.

Stk.2. Selskabet skal uden ugrundet ophold søge det skyldige beløb inddrevet eller med fire ugers varsel til anpartshaveren søge anparten afhændet for hans regning med forpligtelse for erhververen til at yde de manglende indbetalinger med påløbne renter.

Stk.3. Viser det sig, at det skyldige beløb ikke kan inddrives, forholdes der efter reglerne i §§11 og 12.

§11. Anparter tegnet ved stiftelsen af et anpartsselskab skal være fuldt indbetalt senest et år efter, at selskabet er registreret. Er indskudskapitalen ikke anmeldt fuldt indbetalt inden en måned efter udløbet af denne frist, skal overregistrator forelægge selskabet en passende frist til at søge indskuddene indbetalt og med tilkendegivelse om, at selskabet i modsat fald skal opløses, om fornødent ved skifterettens foranstaltning, jfr. §86.

§12. Anparter tegnet ved kapitalforhøjelse skal være fuldt indbetalt senest et år efter, at forhøjelsen er registreret. Er der ikke inden en måned efter udløbet af denne frist foretaget anmeldelse om, at de nytegnede anparter er fuldt indbetalt, skal overregistrator forelægge selskabet en passende frist til at søge indskuddene indbetalt. Er forholdet ikke berigtiget indens fristens udløb, foranlediger overregistrator registreret, at indskudskapitalen er nedsat med de ikke fuldt indbetalte anparters pålydende, og at vedtægterne er ændret tilsvarende. Disse anparter anses for bortfaldet, når nedsættelsen er registreret.

Kapitel 4. Anparter og fortegnelsen over anpartshaverne.

§13. Alle anparter giver lige ret i selskabet i forhold til deres størrelse, medmindre andet er bestemt i vedtægterne.

§14. Anparterne er frit omsættelige, medmindre andet følger af lov eller vedtægter.

Stk.2. Såfremt det i vedtægterne er bestemt, at der ved overgang af anparter skal tilkomme anpartshavere eller andre forkøbsret, finder bestemmelserne i §19 i lov om aktieselskaber tilsvarende anvendelse.

Stk.3. Såfremt det i vedtægterne er bestemt, at overdragelse af anparter kun kan ske med samtykke af selskabet, finder bestemmelserne i §20, stk.2, i lov om aktieselskaber tilsvarende anvendelse.

§15. Selskabet kan udstede dokumenter som bevis for anparterne (anpartsbeviser). Beviserne skal lyde på navn og kan ikke transporteres til ihændehaveren. Anpartsbeviser er ikke omsætningspapirer.

§16. Bestyrelsen skal straks efter selskabets stiftelse oprette en fortegnelse over anpartshaverne. Fortegnelsen skal indeholde oplysning om navn og bopæl for alle anpartshavere samt om størrelsen af deres anparter. Ved ejerskifte indføres den nye anpartshavers navn og bopæl samt størrelsen af anparten i fortegnelsen, såfremt der ikke efter vedtægterne er noget til hinder for erhvervelsen.

Stk.2. Fortegnelsen over anpartshaverne skal være tilgængelig for enhver anpartshaver og for offentlige myndigheder på selskabets kontor. I selskaber, hvor arbejdstagerne ikke har valgt bestyrelsesmedlemmer i henhold til §32,stk.1, skal fortegnelsen tillige være tilgængelig for en repræsentant for arbejdstagerne.

§17. Ejes en anpart af flere i forening, kan de til anparten knyttede rettigheder over for selskabet kun udøves gennem en fælles befuldmægtiget.

Kapitel 5. Forhøjelse af indskudskapitalen.

§18. Beslutning om forhøjelse af indskudskapitalen ved tegning af nye anparter eller ved overførsel af selskabets reserver til indskudskapital (fondsanparter) træffes af generalforsamlingen.

Stk.2. Forslag om kapitalforhøjelse tilsendes anpartshaverne senest otte dage før generalforsamlingen. Skal årsregnskabet for sidste regnskabsår ikke behandles på samme generalforsamling, medsendes en afskrift af det seneste årsregnskab med påtegning om generalforsamlingens beslutning vedrørende det foreliggende regnskabsmæssige overskud eller tab, og såfremt der er afgivet revisionsberetning for det år, årsregnskabet vedrører, endvidere en afskrift heraf. Bestyrelsen skal på generalforsamlingen i den udstrækning, det ikke på grund af særlige omstændigheder kan skade selskabet, oplyse om begivenheder af væsentlig betydning for selskabets stilling, som er indtruffet efter regnskabsårets udløb.

Stk.3. Indkaldelsen til generalforsamlingen skal indeholde oplysning om anpartshavernes eller andres fortegningsret og om, hvordan de tegningsberettigede skal forholde sig, hvis de vil benytte deres fortegningsret.

§19. Ved forhøjelse af indskudskapitalen har anpartshaverne ret til forholdsmæssig tegning af de nye anparter, medmindre andet er bestemt i vedtægterne.

Stk.2. Generalforsamlingen kan med den stemmeflerhed, som er foreskrevet i vedtægterne, eller som er nødvendig til vedtægtsændringer i almindelighed, træffe beslutning om afvigelse fra reglerne i stk.1. Generalforsamlingen kan ikke uden samtykke af de anpartshavere, hvis fortegningsret formindskes, beslutte større afvigelser fra anpartshavernes fortegningsret end angivet i indkaldelsen.

§20. Beslutning om forhøjelse af indskudskapitalen ved tegning af nye anparter skal angive:

1. det beløb, hvormed indskudskapitalen forhøjes, og af hvem de nye anparter tegnes,
2. anparternes nominelle størrelse og tegningskursen,
3. fristen for anparternes indbetaling,
4. hvorvidt de nye anparter skal have særlige rettigheder,
5. de regler, der skal gælde om de nye anparters omsættelighed,
6. størstebeløbet af de med kapitalforhøjelsen forbundne omkostninger. Disse omkostninger med tillæg af garantiprovision eller andet vederlag til bestyrelsesmedlemmer, direktører eller andre må –

bortset fra offentlige afgifter – ikke uden overregistrators tilladelse overstige fem pct. af den nytegnede kapital.

Stk.2. Skal de nye anpartshavere være forpligtet til at lade deres anparter indløse, skal forhøjelsesbeslutningen tillige indeholde oplysning herom.

Stk.3. De nye anparter giver ret til udbytte og andre rettigheder i selskabet fra tidspunktet for kapitalforhøjelsens registrering, medmindre forhøjelsesbeslutningen bestemmer andet. Anpartsrettighederne indtræder dog senest ét år efter registreringen.

§21. Skal nye anparter kunne indbetales i andre værdier end kontanter eller ved konvertering af gæld, skal bestemmelserne herom angives i forhøjelsesbeslutningen. Reglerne i §5,stk.2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Redegørelsen efter §21,stk.1, jfr. §5,stk.2, afgives af bestyrelsen og tilsendes deltagerne senest otte dage før generalforsamlingen. I den samme frist skal de eventuelt oprettede dokumenter være fremlagt til eftersyn for anpartshaverne på selskabets kontor. Dokumenterne skal desuden fremlægges på generalforsamlingen.

§22. Tegning af nye anparter sker ved tilførsler i forhandlingsprotokollen.

Stk.2. Er tegning sket under forbehold, finder bestemmelserne i §7 tilsvarende anvendelse.

§23. Anmeldelse om kapitalforhøjelsen kan ikke optages i aktieselskabsregisteret, forinden der af kapitalforhøjelsen med tillæg af eventuel overkurs er indbetalt mindst en fjerdedel. Er anmeldelse ikke indgivet inden et år efter beslutningen, eller nægtes registrering, er beslutningen om kapitalforhøjelsen bortfaldet. Allerede indbetalte beløb tilbagebetales uden ophold til tegnerne.

§24. Forhøjelse af indskudskapitalen ved fondsanparter kan ske ved overførsel til indskudskapitalen af beløb, som efter §80 kan udbetales som udbytte, eller af beløb fremkommet ved opskrivning af anlægsaktiver i henhold til §77,stk.1, jfr. lov om aktieselskaber §100,stk.4.

Stk. 2. Beslutningen om forhøjelsen af indskudskapitalen med fondsanparter skal angive det beløb, hvormed indskudskapitalen skal forhøjes.

Bestemmelserne i §20,stk.1, nr.4 og 5, samt stk.2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk.3. Kapitalforhøjelsen kan ikke gennemføres, før beslutningen er registreret.

Kapitel 6. Konvertible og udbyttegivende gældsbreve.

§25. Generalforsamlingen kan med den stemmeflerhed, som kræves til forhøjelse af indskudskapitalen, træffe beslutning om optagelse af lån mod gældsbrief, der giver långiveren ret til at konvertere sin fordring til anparter i selskabet, og af lån mod gældsbrief med ret til rente, hvis størrelse helt eller delvis er afhængig af det udbytte, selskabets anparter afkaster, eller af årets overskud.

Kapitel 7. Nedsættelse af indskudskapitalen.

§26. Bortset fra kapitalnedsættelse efter reglerne i §§12, 29 og 30,stk.2, kan beslutning om nedsættelse af indskudskapitalen kun træffes af generalforsamlingen.

Stk.2. Bestemmelserne i §18,stk.2, finder tilsvarende anvendelse på beslutning om kapitalnedsættelse. Beslutningen skal angive det beløb, hvormed indskudskapitalen nedsættes (nedsættelsesbeløbet), samt oplyse, til hvilket af følgende formål beløbet skal anvendes:

1. dækning af underskud,
2. udbetaling til anpartshaverne,
3. afskrivning på anpartshavernes indbetalingspligt,
4. henlæggelse til en særlig fond, der kun kan anvendes efter beslutning af generalforsamlingen.

Stk.3. Generalforsamlingen kan kun træffe beslutning om anvendelse af nedsættelsesbeløbet til de i stk.2, nr.2-4, angivne formål, såfremt der efter nedsættelsen er fuld dækning for indskudskapitalen.

Stk.4. Skal udbetaling af selskabets midler ske med et højere beløb end nedsættelsesbeløbet, skal dette oplyses i beslutningen såvel som i proklamaet i henhold til §28 med angivelse af det overskydende beløb.

Stk.5. Beslutningen om kapitalnedsættelsen skal anmeldes efter reglerne i kapitel 19. Indgives anmeldelsen ikke rettidigt, mister beslutningen sin gyldighed.

§27. Anvendes nedsættelsesbeløbet til dækning af underskud, skal det samtidig anmeldes, at kapitalnedsættelsen er gennemført.

§28. Såfremt nedsættelsesbeløbet helt eller delvis skal anvendes til de i §26,stk.2, nr.2-4, nævnte formål, skal selskabets kreditorer, medmindre indskudskapitalen samtidig forhøjes med et tilsvarende beløb, ved en bekendtgørelse i Statstidende med et varsel af mindst tre måneder opfordres til at anmelde deres krav. Så længe anmeldte, forfaldne krav ikke er fyldestgjort, og der ikke på forlangende er stillet betryggende sikkerhed for uforfaldne eller omtvistede krav, må kapitalnedsættelsen ikke gennemføres. Overregistratør afgør på en af parternes begæring, om en tilbudt sikkerhed må anses for betryggende.

Stk.2. Er anmeldelse om gennemførelse af indskudskapitalens nedsættelse ikke indgivet inden et år efter beslutningens registrering, mister beslutningen sin gyldighed, og den i henhold til §26,stk.5, skete anmeldelse slettes af aktieselskabs-registeret.

§29. Nedsættelse af indskudskapitalen ved indløsning af anparter efter bestemte regler (amortisation) kan besluttes af bestyrelsen og finde sted uden proklama i henhold til §28, såfremt beslutningen træffes i henhold til et forbehold herom i vedtægterne og angår anparter, som er tegnet efter, at forbeholdet blev optaget i stiftelsesdokumentet eller i beslutningen om kapitalforhøjelsen.

Stk.2. Kapitalnedsættelse efter stk.1 må kun finde sted, såfremt der efter nedsættelsen er fuld dækning for indskudskapitalen.

Stk.3. Bestyrelsen skal enten selv vedtage eller stille forslag om de nødvendige vedtægtsændringer og indgive anmeldelse om kapitalnedsættelsen.

Kapitel 8. Egne anparter.

§30. Et anpartsselskab må ikke mod vederlag erhverve egne anparter til eje eller pant. Et datterselskab må ikke mod vederlag erhverve anparter eller aktier i moderselskabet til eje eller pant. Aftale i strid med disse bestemmelser er ugyldige. Ugyldigheden kan dog ikke gøres gældende mod en overdrager, som ikke havde eller burde have kundskab om, at aftalen var ugyldig.

Stk.2. Bestemmelserne i stk.1 er ikke til hinder for, at anparter erhver-

ves ved overtagelse af bestående erhvervsvirksomhed gennem fusion eller på anden måde, ved retsforfølgning til dækning af selskabets fordring eller til opfyldelse af en selskabets påhvilende indløsningspligt efter §105. Anparter, som er erhvervet på denne måde, skal afhændes, så snart det kan ske uden tab for selskabet. Såfremt anparten er erhvervet ved overtagelse af bestående virksomhed, skal anparten afhændes senest inden 2 år efter erhvervelsen eller annulleres i forbindelse med en tilsvarende nedsættelse af indskudskapitalen.

Kapitel 9. Selskabets ledelse.

§31. Et anpartsselskab ledes af en direktion bestående af et eller flere medlemmer og af en bestyrelse bestående af mindst 3 medlemmer. Om det indbyrdes forhold mellem bestyrelsen og direktionen gælder reglerne i §36. Om bestyrelsens og direktionens adgang til at repræsentere selskabet udadtil og forpligte dette ved retshandler gælder §§41–43.

Stk.2. I anpartsselskaber, der ikke omfattes af §32,stk.1, 2.pkt., og hvor indskudskapitalen er mindre end 400.000 kr., kan det i vedtægterne bestemmes, at bestyrelsen består af mindre end tre medlemmer, eller at selskabet ikke skal have nogen bestyrelse. Har selskabet ingen bestyrelse, udføres de hverv, der i loven er henlagt til bestyrelsen, af direktionen.

Stk.3. Direktionen udnævnes af bestyrelsen. Hvor ingen bestyrelse findes, udnævnes direktionen af generalforsamlingen.

Stk.4. I selskaber med en indskudskapital på 400.000 kr. eller derover skal flertallet af bestyrelsens medlemmer bestå af personer, der ikke er direktører i selskabet.

§32. Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen. I selskaber, der i de sidste 3 år har beskæftiget gennemsnitligt mindst 50 arbejdstagere, har disse ret til herudover i overensstemmelse med §136 at vælge to medlemmer af bestyrelsen og suppleanter for disse blandt selskabets arbejdstagere. I andre selskaber kan vedtægterne tillægge arbejdstagerne tilsvarende ret. Vedtægterne kan tillægge arbejdstagerne ret til at vælge flere end to medlemmer og kan tillægge offentlige myndigheder eller andre ret til at vælge et eller flere medlemmer af bestyrelsen. Flertallet af bestyrelsen skal dog i alle selskaber vælges af generalforsamlingen.

Stk.2. De bestyrelsesmedlemmer, der vælges af arbejdstagerne, udpeges for to år ad gangen blandt de arbejdstagere, der i hele det sidste år før valget har været ansat i selskabet. De øvrige bestyrelsesmedlemmers hverv gælder for den tid, der er fastsat i vedtægterne. Hvervet ophører i alle tilfælde ved afslutning af en ordinær generalforsamling, senest 4 år efter valget.

Stk.3. Lovens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse.

§33. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid udtræde af bestyrelsen. Meddelelse herom skal gives selskabets bestyrelse og, såfremt medlemmet ikke er valgt af generalforsamlingen, tillige den, som har udpeget ham. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid afsættes af den, som har valgt eller udpeget ham.

Stk.2. Ophører et bestyrelsesmedlems hverv før udløbet af valgperioden, eller opfylder han ikke længere betingelserne i §34 for at være bestyrelsesmedlem, og er der ingen suppleant til at indtræde i hans sted, påhviler det de øvrige bestyrelsesmedlemmer at foranledige valg af et nyt medlem for det afgående medlems resterende valgperiode. Det samme gælder, dersom et bestyrelsesmedlem, der er valgt af arbejdstagerne efter §32,stk.1, 2.-4.pkt., ikke længere er ansat i selskabet. Hører valget under generalforsamlingen, kan valg af et nyt bestyrelsesmedlem dog udskydes til næste ordinære generalforsamling, hvor bestyrelsesvalg skal finde sted, såfremt bestyrelsen er beslutningsdygtig med de tilbageværende medlemmer og suppleanter.

§34. Bestyrelsesmedlemmer og direktører skal være myndige personer.

Stk.2. Direktører og mindst halvdelen af bestyrelsens medlemmer skal have bopæl her i landet, medmindre handelsministeren undtager fra dette krav.

Stk.3. I anpartsselskaber, der efter deres formål kan drive rederivirksomhed, kan et enkeltmandsfirma eller et ansvarligt interessentskab være direktør, forudsat at indehaveren eller interessenterne opfylder betingelserne i stk.1 og 2.

§35. De enkelte medlemmer af selskabets bestyrelse og direktion skal ved deres indtræden i bestyrelsen eller direktionen give bestyrelsen meddelelse om deres anparter og aktier i selskaber inden for samme

koncern og senere give meddelelse om deres erhvervelse og afhændelse af sådanne anparter og aktier. Meddelelserne skal indføres i en særlig protokol.

Stk.2. Bestyrelsesmedlemmer og direktører må ikke udføre eller deltage i spekulationsforretninger vedrørende anparter i selskabet eller vedrørende anparter og aktier i selskaber inden for samme koncern.

§36. Direktionen varetager den daglige ledelse af selskabet og skal der- ved følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

Stk.2. Direktionen skal sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Bestyrelsen skal påse, at bogføringen og formueforvaltningen kontrolleres på en efter selskabets forhold tilfredsstillende måde.

Stk.3. Prokura meddeles af bestyrelsen.

§37. Bestyrelsen i et moderselskab er pligtig at underrette bestyrelsen for et datterselskab, så snart et koncernforhold er etableret. Et datter- selskabs bestyrelse skal give moderselskabet de oplysninger, som er nødvendige for vurderingen af koncernens stilling og resultatet af kon- cernens virksomhed.

§38. Bestyrelsen vælger selv sin formand, medmindre andet er bestemt i vedtægterne. Ved stemmelighed afgøres valg ved lodtrækning. En direktør må ikke vælges til formand.

Stk.2. Formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møder, når dette er nødvendigt. Et medlem af bestyrelsen eller en direktør kan forlange, at bestyrelsen indkaldes. En direktør har, selv om han ikke er medlem af bestyrelsen, ret til at være til stede og udtale sig ved besty- relsens møder, medmindre bestyrelsen i de enkelte tilfælde træffer anden bestemmelse.

Stk.3. Over forhandlingerne i bestyrelsen føres der en protokol, der

underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer. Et bestyrelsesmedlem og en direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, har ret til at få sin mening indført i protokollen.

Stk.4. Bestyrelsen skal ved en forretningsorden træffe nærmere bestemmelser om udførelsen af sit hverv.

§39. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er til stede, for så vidt der ikke efter vedtægterne stilles større krav. Har et medlem af bestyrelsen forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives denne adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer.

Stk.2. De i bestyrelsen behandlede anliggender afgøres, for så vidt der ikke efter vedtægterne kræves særligt stemmeflertal, ved simpelt stemmeflertal. Det kan i vedtægterne bestemmes, at formandens stemme er afgørende i tilfælde af stemmelighed.

§40. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem selskabet og ham selv eller om søgsmål mod ham selv eller om aftale mellem selskabet og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis han deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod selskabets.

§41. Medlemmer af bestyrelsen og af direktionen repræsenterer selskabet udadtil.

Stk.2. Selskabet forpligtes ved retshandler, som på selskabets vegne indgås af den samlede bestyrelse eller af et medlem af bestyrelsen eller af en direktør.

Stk.3. Den tegningsret, som efter stk.2 tilkommer det enkelte medlem af bestyrelsen og af direktionen, kan i vedtægterne begrænses således, at tegningsretten kun kan udøves af et eller flere bestemte medlemmer eller af flere i forening. Anden begrænsning i tegningsretten kan ikke registreres.

§42. En retshandel, der er indgået på selskabets vegne af nogen, der efter §41 har tegningsret, forpligter selskabet, medmindre:

1. de tegningsberettigede har handlet i strid med de begrænsninger i deres beføjelser, som er fastsat i denne lov, eller
2. retshandelen falder uden for selskabets formål og selskabet godt-

gør, at tredjemand vidste det, eller at dette ikke kunne være ham ubekendt.

Stk.2. Bekendtgørelsen af formålsbestemmelsen i selskabets vedtægter i overensstemmelse med §128 er ikke i sig selv tilstrækkeligt bevis efter stk.1, nr.2.

§43. Efter at valg eller udnævnelse af medlemmer af bestyrelse eller direktion er bekendtgjort i Statstidende i overensstemmelse med §128, kan mangler ved valget eller udnævnelsen ikke påberåbes over for tredjemand, medmindre selskabet godtgør, at denne kendte mangelen.

§44. De, der efter reglerne i §§41–43 er bemyndiget til at repræsentere selskabet, må ikke disponere på en sådan måde, at dispositionen er åbenbart egnet til at skaffe visse anpartshavere eller andre en utilbørlig fordel på andre anpartshaveres eller selskabets bekostning. Ej heller må de efterkomme generalforsamlingsbeslutninger eller beslutninger af andre selskabsorganer, for så vidt beslutningen måtte være ugyldig som stridende mod denne lov eller selskabets vedtægter.

§45. Bestyrelsesmedlemmer og direktører kan lønnes såvel med fast vederlag som med andel i årets nettofortjeneste (tantieme), men ikke med andel i bruttoindtægten eller i bruttofortjenesten af driften.

Stk.2. De samlede tantiemebeløb må ikke overstige det beløb, der er til rådighed, efter at underskud fra tidligere år er dækket.

Stk.3. Går et anpartsselskab konkurs, eller er et anpartsselskab under likvidation efter reglerne om likvidation af insolvente anpartsselskaber, skal bestyrelsesmedlemmer og direktører, selv om de har været i god tro, tilbagebetale, hvad de i de sidste fem år før konkursbegæringens indgivelse eller beslutningen om likvidation har oppebåret som tantieme, forudsat at selskabet var insolvent, da tantiemen blev fastsat.

Kapitel 10. Generalforsamling.

§46. Anpartshavernes ret til at træffe beslutning i selskabet udøves på generalforsamlingen i overensstemmelse med reglerne i dette kapitel, medmindre samtlige anpartshavere er enige om at træffe en beslutning uden afholdelse af generalforsamling eller uden iagttagelse af reglerne

om fremgangsmåden ved afholdelsen af generalforsamling. Alle beslutninger indføres i selskabets forhandlingsprotokol.

Stk.2. Enhver anpartshaver har ret til at møde på generalforsamlingen og tage ordet dér.

§47. Anpartshaveren har ret til at møde på generalforsamlingen ved fuldmægtig og kan møde sammen med en rådgiver.

Stk.2. Fuldmægtigen skal fremlægge skriftlig og dateret fuldmagt. Denne kan ikke gives for længere tid end ét år.

§48. Vedtægterne kan bestemme, at en anpartshaver, der har erhvervet anparter ved overdragelse, ikke skal kunne udøve stemmeret for de pågældende anparter før udløbet af en vis tid, der dog ikke må overstige tre måneder, efter at han er noteret i fortegnelsen over anparthaverne eller har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse.

Stk.2. For egne anparter samt for et datterselskabs anparter i moderselskabet kan stemmeret ikke udøves. Sådanne anparter medregnes ikke, når der til en beslutnings gyldighed eller udøvelse af en beføjelse kræves samtykke af samtlige anparthavere eller en vis stemmeflerhed enten af de på generalforsamlingen repræsenterede anparter eller af selskabets hele indskudskapital.

Stk.3. En anpartshaver må ikke selv, ved fuldmægtig eller som fuldmægtig for andre deltage i afstemning på generalforsamlingen om spørgsmål*) mod ham selv eller om hans eget ansvar over for selskabet og heller ikke om søgsmål mod andre eller om andres ansvar, hvis han deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod selskabets.

§49. Generalforsamling skal afholdes på selskabets hjemsted, medmindre vedtægterne bestemmer, at den skal eller kan afholdes på andet angivet sted. Er det under særlige omstændigheder nødvendigt, kan generalforsamling afholdes andetsteds.

§50. Inden seks måneder efter udløbet af hvert regnskabsår skal der afholdes ordinær generalforsamling. På denne skal fremlægges årsregnskab. Har revisor i medfør af §72 afgivet en revisionsberetning, fremlægges tillige denne. I et moderselskab fremlægges desuden et koncernregnskab.

*) Trykfejl i lovteksten for »søgsmål«.

Stk.2. På generalforsamlingen skal afgørelse træffes

1. om godkendelse af årsregnskabets resultatopgørelse og status (balance),
2. om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til det godkendte regnskab,
3. om andre spørgsmål, som efter selskabets vedtægter er henlagt til generalforsamlingen.

§51. Ekstraordinær generalforsamling skal afholdes, når bestyrelsen eller revisor finder det hensigtsmæssigt. Ekstraordinær generalforsamling skal indkaldes inden fjorten dage, når det til behandling af et bestemt emne skriftligt forlanges af anpartshavere, der ejer en fjerdedel af indskudskapitalen eller den mindre brøkdel, som vedtægterne måtte bestemme.

§52. Enhver anpartshaver har ret til at få et bestemt emne behandlet på generalforsamlingen, såfremt han skriftligt fremsætter krav herom over for bestyrelsen i så god tid, at emnet kan optages på dagsordenen for generalforsamlingen.

§53. Generalforsamlingen indkaldes af bestyrelsen.

Stk.2. Har selskabet ingen bestyrelse eller direktion eller undlader ledelsen at indkalde en generalforsamling, som skal afholdes efter loven, vedtægterne eller en generalforsamlingsbeslutning, indkaldes denne på forlangende af et bestyrelsesmedlem, en direktør, revisor eller anpartshaver af overregistrator. En af overregistrator indkaldt generalforsamling ledes af ham selv eller af en af ham dertil befuldmægtiget, og bestyrelsen er pligtig at udlevere ham selskabets fortegnelse over anpartshaverne, generalforsamlingsprotokol og revisionsprotokol. Udgifterne ved generalforsamlingen udredes forlods af overregistrator, men afholdes endeligt af selskabet.

§54. Indkaldelse til generalforsamlinger skal foretages tidligst fire uger og, medmindre vedtægterne foreskriver en længere frist, senest otte dage før generalforsamlingen. Udsættes generalforsamlingen til en dag, som falder mere end fire uger senere, skal der finde indkaldelse sted til den fortsatte generalforsamling. Er en generalforsamlingsbeslutnings gyldighed i vedtægterne gjort betinget af vedtagelse på to generalforsam-

linger, kan indkaldelse til den anden generalforsamling ikke foretages, før den første er afholdt, og det skal i indkaldelsen angives, hvilken beslutning den første generalforsamling har truffet.

Stk.2. Indkaldelse skal ske skriftligt til alle i fortegnelsen over anpartshaverne noterede anpartshavere og i overensstemmelse med bestemmelserne i vedtægterne. Meddelelse om indkaldelse skal gives arbejdstagerne, dersom disse har afgivet meddelelse til bestyrelsen efter §136, stk.1, 2.pkt.

Stk.3. Indkaldelsen skal angive, hvilke anliggender der skal behandles på generalforsamlingen. Såfremt forslag til vedtægtsændringer skal behandles på generalforsamlingen, skal forslagens væsentligste indhold angives i indkaldelsen.

Stk.4. Senest otte dage før generalforsamlingen skal dagsordenen og de fuldstændige forslag samt for den ordinære generalforsamlings vedkommende årsregnskab – og i moderselskaber tillige koncernregnskab – og en eventuel revisionsberetning tilstilles enhver noteret anpartshaver og samtidig fremlægges til eftersyn for anpartshaverne på selskabets kontor.

§55. Generalforsamlingen kan ikke træffe afgørelse i sager, der ikke er sat på dagsordenen. Den ordinære generalforsamling kan dog altid afgøre sager, som efter vedtægterne skal behandles på en sådan, ligesom det kan besluttes at indkalde en ekstraordinær generalforsamling til behandling af et bestemt emne.

§56. Generalforsamlingen ledes af en dirigent, der, medmindre vedtægterne bestemmer andet, vælges af generalforsamlingen blandt anpartshaverne eller uden for disses kreds.

Stk.2. Forhandlingerne på generalforsamlingen refereres i forhandlingsprotokollen, der underskrives af dirigenten.

Stk.3. Senest fjorten dage efter generalforsamlingens afholdelse skal forhandlingsprotokollen eller en bekræftet udskrift af denne være tilgængelig for anpartshaverne på selskabets kontor.

§57. Bestyrelsen og direktionen skal, når det forlanges af en anpartshaver og det efter bestyrelsens skøn kan ske uden væsentlig skade for selskabet, meddele til rådighed stående oplysninger på generalforsamlingen om alle forhold, som er af betydning for bedømmelsen af års-

regnskabet og selskabets stilling i øvrigt eller for spørgsmål, hvorom beslutning skal træffes på generalforsamlingen. Oplysningspligten gælder også selskabets forhold til andre selskaber i samme koncern.

Stk.2. Hvis besvarelsen kræver oplysninger, som ikke er tilgængelige på generalforsamlingen, skal oplysningerne inden fjorten dage derefter skriftligt fremlægges hos selskabet for anpartshaverne, ligesom de skal tilstilles de anpartshavere, der har fremsat begæring herom.

§58. På generalforsamlingen afgøres alle anliggender ved simpelt stemmeflertal, hvis ikke denne lov eller vedtægterne bestemmer andet. Står stemmerne lige, skal valg afgøres ved lodtrækning, medmindre vedtægterne bestemmer andet.

§59. Beslutning om ændring af vedtægterne i andre tilfælde end dem, som er nævnt i §§12 og 29, træffes af generalforsamlingen. Beslutningen er kun gyldig, såfremt den tiltrædes af mindst to tredjedele såvel af de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede indskudskapital, medmindre andet er bestemt i vedtægterne.

Stk.2. Dersom et anpartsselskab efter vedtægterne ikke har en bestyrelse på mindst tre medlemmer, men efter §31,stk.2, 1.pkt., har pligt til at have en sådan, skal forslag om at ændre vedtægterne således, at bestyrelsen består af mindst tre medlemmer, anses som gyldigt vedtaget på generalforsamlingen, selv om forslaget ikke har opnået det efter stk.1 fornødne stemmetal, såfremt der ikke på generalforsamlingen er afgivet et så stort antal stemmer imod ændringen, som efter vedtægterne udkræves til selskabets opløsning.

§60. Beslutning om vedtægtsændringer, hvorved

1. anpartshavernes ret til udbytte eller til udlodning af selskabets midler i øvrigt formindskes til fordel for andre end anpartshaverne,
2. anpartshavernes forpligtelser over for selskabet forøges,
3. anparternes omsættelighed begrænses, jfr. §14, eller anpartshaverne forpligtes til at lade deres anparter indløse uden for tilfælde af selskabets opløsning,

er kun gyldig, såfremt den tiltrædes af samtlige anpartshavere.

Stk.2. Beslutning om vedtægtsændring, hvorved anpartshavernes ret til udbytte eller til udlodning af selskabets midler i øvrigt formindskes

uden at falde ind under stk.1, nr.1, er kun gyldig, såfremt beslutningen tiltrædes af mere end tre fjerdedele af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede indskudskapital.

Stk.3. Beslutning om vedtægtsændringer, hvorved retsforholdet mellem anpartshavere forrykkes, er kun gyldig, såfremt beslutningen tiltrædes af de anpartshavere, hvis retsstilling forringes.

§61. Generalforsamlingen må ikke træffe beslutning, som åbenbart er egnet til at skaffe visse anpartshavere eller andre en utilbørlig fordel på andre anpartshaveres eller selskabets bekostning.

§62. Søgsmål i anledning af en generalforsamlingsbeslutning, som ikke er blevet til på lovlig måde eller er i strid med denne lov eller selskabets vedtægter, kan anlægges af en anpartshaver, et medlem af bestyrelsen eller af en direktør.

Stk.2. Sag skal være anlagt inden tre måneder efter beslutningen. Ellers anses beslutningen for gyldig.

Stk.3. Bestemmelserne i stk.2 finder ikke anvendelse,

1. når beslutningen ikke lovligt kunne tages selv med samtlige anpartshaveres samtykke,
2. når der ifølge denne lov eller selskabets vedtægter kræves samtykke til beslutningen af alle eller visse anpartshavere og sådant samtykke ikke er givet,
3. når indkaldelse til generalforsamlingen ikke er sket eller de for selskabet gældende regler for indkaldelse væsentligt er tilsidesat,
4. når den anpartshaver, der har rejst sagen efter udløbet af den i stk.2 angivne tid, men dog inden to år efter beslutningen, har haft rimelig grund til forsinkelsen og retten på grund heraf og under hensyntagen til omstændighederne i øvrigt finder, at en anvendelse af bestemmelserne i stk.2 ville føre til åbenbar ubillighed.

Stk.4. Finder retten, at generalforsamlingsbeslutningen omfattes af bestemmelsen i stk.1, skal den ved dom kendes ugyldig eller ændres. En ændring af generalforsamlingsbeslutningen kan dog kun ske, såfremt der nedlægges påstand derpå og retten er i stand til at fastslå, hvilket indhold beslutningen rettelig skulle have haft. Rettens afgørelse har også gyldighed for de anpartshavere, der ikke har anlagt sagen.

Kapitel 11. Revision og granskning.

§63. Generalforsamlingen vælger en eller flere revisorer i overensstemmelse med vedtægterne. Revisor vælges enten for et bestemt åremål eller på ubestemt tid. Generalforsamlingen kan vælge suppleanter for disse. Vedtægterne kan tillægge offentlige myndigheder eller andre ret til at udpege yderligere en eller flere revisorer.

Stk.2. Når anpartshavere, der ejer en fjerdedel af indskudskapitalen, på en generalforsamling, hvor valg af revisor er på dagsordenen, stemmer derfor, skal bestyrelsen opfordre overregistrator til at udnævne en revisor til sammen med den eller de øvrige revisorer at deltage i revisionen for tiden til og med næste ordinære generalforsamling. Undlader bestyrelsen at rette henvendelse til overregistrator, kan opfordringen fremsættes af enhver anpartshaver. Overregistrator fastsætter vederlaget til den udpegede revisor.

§64. Revisor skal være myndig. Mindst en af revisorerne skal have bopæl her i landet.

Stk.2. Revisor skal have den indsigt og erfaring med hensyn til regnskabsvæsen og økonomiske forhold, som under hensyn til arten og omfanget af selskabets virksomhed er nødvendig for hvervets udførelse.

Stk.3. Vælges et revisionsselskab til revisor, skal den, hvem revisionen overdrages, opfylde de i §§64-66 foreskrevne betingelser.

Stk.4. Skal der i medfør af loven eller selskabets vedtægter vælges flere revisorer, kan de valgte revisorers personale eller medinteressenter ikke vælges som medrevisorer. Vælges et revisionsselskab til revisor, kan ingen i revisionsselskabet ansat person vælges som medrevisor.

Stk.5. Til revisor i et datterselskab bør så vidt muligt vælges mindst en af moderselskabets revisorer.

§65. Anpartshavere, der ejer en fjerdedel af indskudskapitalen, kan på en generalforsamling, hvor der skal vælges revisor, kræve, at der vælges en registreret eller en statsautoriseret revisor.

§66. Til revisor må ikke vælges:

1. medlemmer af selskabets eller dets datterselskabers bestyrelse eller repræsentantskab,
2. personer, der er ansat i selskabet, eller som i øvrigt står i afhængig-

hedsforhold til selskabet eller til dets bestyrelsesmedlemmer eller direktører eller de funktionærer, som har til opgave at sørge for eller kontrollere bogføringen eller forvaltningen af de likvide midler,

3. personer, der er knyttet til medlemmer af selskabets bestyrelse eller direktion eller til de i nr.2 nævnte funktionærer ved ægteskab, ved plejeforhold eller ved slægts- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nært som søskende.

Stk.2. Til revisor i et datterselskab må ikke vælges nogen, som efter stk.1 ikke kan vælges til revisor i moderselskabet.

Stk.3. Revisor må ikke have lån i selskabet eller i selskaber inden for samme koncern.

§67. Revisors hverv skal ophøre ved afslutningen af den ordinære generalforsamling, der afholdes efter udløbet af det sidste regnskabsår, for hvilket han er valgt, eller, såfremt revisor er valgt for ubestemt tid, når en anden revisor er valgt i hans sted.

Stk.2. En revisor kan til enhver tid fratræde sit hverv og afsættes ved beslutning af den, der har valgt ham.

Stk.3. Ophører en revisors hverv før udløbet af valgperioden, eller opfylder han ikke længere betingelserne for at være revisor, og er der ingen suppleant til at indtræde i hans sted, påhviler det bestyrelsen snarest at foranledige valg af ny revisor.

§68. Er der ikke valgt revisor i selskabet, eller opfylder revisor ikke kravene i §64,stk.1, eller §66,stk.1 og 2, skal overregistrator udnævne revisor, når anmodning herom fremsættes af et bestyrelsesmedlem, en direktør eller en anpartshaver.

Stk.2. Har generalforsamlingen ikke efterkommet et krav om valg af en registreret eller statsautoriseret revisor i henhold til §65, skal overregistrator udnævne en sådan revisor, når begæring herom fremsættes af en anpartshaver. Begæringen skal fremsættes senest en måned efter generalforsamlingens afholdelse.

Stk.3. Udnævnelse af revisor i henhold til stk.1 og 2 gælder for tiden, indtil ny revisor er valgt.

§69. Revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsskik og herunder foretage en kritisk gennemgang af selskabets regnskabsmateriale og dets forhold i øvrigt.

Stk.2. Er selskabet et moderselskab, skal revisor tillige revidere koncernregnskabet og koncernselskabernes indbyrdes regnskabsmæssige forhold.

Stk.3. Revisor skal efterkomme de krav vedrørende revisionen, som måtte blive stillet af generalforsamlingen, for så vidt de ikke strider mod lov eller mod selskabets vedtægter eller god revisionsskik.

§70. Bestyrelse og direktion skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, som han anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv. Et datterselskabs bestyrelse og direktion har tilsvarende forpligtelser over for moderselskabets revisor.

§71. Revisor skal efter at have sluttet revisionen i en påtegning på årsregnskabet bekræfte, at han har revideret dette, og udtale sig om, hvorvidt årsregnskabet og det eventuelle koncernregnskab er opgjort i overensstemmelse med forskrifterne i loven og vedtægterne. Såfremt status eller resultatopgørelsen efter revisors opfattelse ikke bør godkendes, skal han tillige bemærke dette. Har revisor afgivet en revisionsberetning til generalforsamlingen i overensstemmelse med §72, skal påtegningen tillige indeholde oplysning herom.

§72. Indeholder årsregnskabet ikke de oplysninger om resultatet af selskabets drift og økonomiske stilling i øvrigt, som skal gives, eller hvis revisor i et moderselskab savner fornødne oplysninger om et datterselskabs forhold, eller har revisor ved sin revision fundet, at der foreligger forhold, som kan medføre ansvar for bestyrelsesmedlemmer eller direktører, skal han gøre bemærkning herom i en revisionsberetning. I denne beretning kan revisor tillige meddele sådanne yderligere oplysninger, som han under de foreliggende omstændigheder finder bør komme til anpartshavernes kundskab.

Stk.2. Revisionsberetningen afgives til generalforsamlingen og skal være bestyrelsen i hænde senest to uger før den ordinære generalforsamling.

§73. Revisor skal til brug for bestyrelsen føre en revisionsprotokol, hvori han skal anføre, hvilke revisionsarbejder der er udført, og hvilke mangler vedrørende selskabets bogholderi og regnskabsvæsen der måtte

være forefundet. Protokollen forelægges i ethvert bestyrelsesmøde, og enhver protokoltilførsel underskrives af samtlige bestyrelsesmedlemmer.

§74. Revisor har ret til at være til stede på generalforsamlingen. Efter begæring fra bestyrelse eller fra en anpartshaver skal revisor være til stede ved behandlingen af anliggender, der er omtalt i en revisionsberetning eller i øvrigt er af en sådant art, at revisors tilstedeværelse er påkrævet.

§75. Revisor og hans medarbejdere er ikke berettiget til at afgive oplysninger om selskabets forhold til enkelte anpartshavere eller til uvedkommende. En revisor, der fratræder sit hverv, er dog berettiget til at meddele den revisor, der træder i stedet for ham, grunden til sin fratræden.

§76. En anpartshaver kan på den ordinære generalforsamling eller på en generalforsamling, hvor emnet er sat på dagsordenen, fremsætte forslag om en ekstraordinær granskning af selskabets stiftelse eller af nærmere angivne forhold vedrørende selskabets forvaltning eller af visse regnskaber. Vedtages forslaget med simpel stemmeflerhed, vælger generalforsamlingen en eller flere granskningsmænd.

Stk.2. Vedtages forslaget ikke, men opnår det dog tilslutning fra anpartshavere, som repræsenterer en fjerdedel af indskudskapitalen, kan en anpartshaver senest en måned efter generalforsamlingens afholdelse anmode skifteretten på selskabets hjemsted om at udnævne granskningsmænd. Skifteretten skal give selskabets ledelse og revisor og i givet fald den, hvis forhold anmodningen omfatter, adgang til at udtale sig, før den træffer sin afgørelse. Anmodningen skal kun tages til følge, såfremt skifteretten finder den tilstrækkeligt begrundet. Skifteretten fastsætter antallet af granskningsmænd. Skifterettens afgørelse er genstand for kære.

Stk.3. Reglerne i §64,stk.1, §66, §70, §74 og §75 finder tilsvarende anvendelse på granskningsmænd.

Stk.4. Granskningsmændene, der skal afgive en skriftlig beretning til generalforsamlingen, er berettiget til at få et vederlag af selskabet. Er granskningsmændene udnævnt af skifteretten, fastsættes vederlaget af denne.

Stk.5. Senest otte dage før generalforsamlingen skal granskningsmæn-

denes beretning tilsendes de noterede anpartshavere og fremlægges til eftersyn for anpartshaverne på selskabets kontor.

Kapitel 12. Årsregnskab og koncernregnskab.

§77. For hvert regnskabsår udarbejdes årsregnskab og i moderselskaber tillige et koncernregnskab i overensstemmelse med reglerne i §§96-107 i lov om aktieselskaber. Årsregnskabet omfatter status, resultatopgørelse og årsberetning.

Stk.2. Overstiger summen af selskabets aktiver efter det senest godkendte årsregnskab ikke 2 millioner kr., er udarbejdelsen af en årsberetning dog uforholden, medmindre andet bestemmes af generalforsamlingen.

§78. Overstiger summen af selskabets aktiver efter det godkendte årsregnskab 2 millioner kr., skal bestyrelsen senest en måned efter godkendelsen af årsregnskabet, dog senest syv måneder efter regnskabsårets udgang, til aktieselskabsregisteret indsende bekræftet afskrift af årsregnskabet og af en eventuel revisionsberetning efter §72 med oplysning om, hvornår regnskabet er godkendt. Et moderselskab skal endvidere indsende koncernregnskabet.

Stk.2. Bestemmelserne i stk.1 finder også anvendelse på anpartsselskaber, der er moderselskaber i en koncern, der tillige omfatter et aktieselskab eller et anpartsselskab, hvis aktiver overstiger 2 millioner kr.

Stk.3. Selskaber, der ikke omfattes af stk.1 og 2, indsender, medmindre andet bestemmes af generalforsamlingen, til aktieselskabsregisteret kun en afskrift af status med tilhørende noter bortset fra dem, der er nævnt i lov om aktieselskaber §105,nr.1, 2, 5, 10, 12 og 14, og af et eventuelt koncernregnskab, som indeholder de i §102 i lov om aktieselskaber med romertal og store bogstaver betegnede poster, og af en eventuel revisionsberetning efter §72. Såfremt summen af aktiverne efter koncernregnskabet overstiger 10 millioner kr., skal koncernregnskabet også indeholde de med arabertal betegnede poster. I øvrigt finder bestemmelserne i stk.1 tilsvarende anvendelse.

Kapitel 13. Udbytteuddeling, reservefonds m.v.

§79. Uddeling af selskabets midler til anpartshaverne må kun finde

sted som udbytte på grundlag af det senest godkendte årsregnskab eller som udlodning i forbindelse med nedsættelse af indskudskapitalen eller i forbindelse med selskabets opløsning.

§80. Som udbytte kan kun uddeles årets overskud i henhold til det godkendte årsregnskab for sidste regnskabsår, overført overskud fra tidligere år og andre frie reserver efter fradrag dels af udækket underskud, dels af beløb, der i henhold til selskabets vedtægter skal henlægges til særlige formål.

Stk.2. I et moderselskab må der, selv om udbytteuddeling ellers er tiladt, ikke udbetales så stort udbytte, at uddelingen under hensyn til koncernens stilling i øvrigt må anses for stridende mod god forretningskik.

§81. Beslutning om fordelingen af det overskudsbeløb, der er til disposition efter årsregnskabet, træffes af generalforsamlingen.

§82. Er udbetaling til anpartshaverne sket i strid med bestemmelserne i denne lov, skal disse tilbagebetale, hvad de har oppebåret tillige med en årlig rente af beløbet svarende til den til enhver tid fastsatte officielle diskonto med et tillæg på to pct. Dette gælder dog ikke udbetaling af udbytte, såfremt vedkommende anpartshaver hverken indså eller burde have indset, at udbetalingen var ulovlig.

Stk.2. Viser beløbet sig at være uerholdeligt, er de, som har medvirket til beslutningen om udbetalingen eller gennemførelsen af denne eller til opstillingen eller godkendelsen af den urigtige regnskabsopgørelse, ansvarlige efter reglerne i §§110-113.

§83. Generalforsamlingen kan beslutte, at der af selskabets midler ydes gaver til almennyttige eller dermed ligestillede formål, for så vidt det under hensyn til hensigten med gaven, selskabets økonomiske stilling samt omstændighederne i øvrigt må anses for rimeligt. Bestyrelsen kan til de i 1.pkt. nævnte formål anvende beløb, som i forhold til selskabets økonomiske stilling er af ringe betydning.

§84. Ydelse af lån til eller sikkerhedsstillelse for anpartshavere, aktionærer, bestyrelsesmedlemmer eller direktører i selskabet eller dets moderselskab må kun finde sted mod betryggende sikkerhed og alene i

det omfang, hvori selskabets egenkapital overstiger indskudskapitalen. Selskabets sikkerhedsstillelse er dog bindende, medmindre medkontrahenten havde kendskab til, at sikkerheden var stillet i strid med foranstående.

Stk.2. I bestyrelsens protokol skal der gøres bemærkning om ethvert i henhold til stk.1 ydet lån og enhver sikkerhedsstillelse.

Stk.3. Bestemmelserne i stk.1 gælder ikke lån til et moderselskab og sikkerhedsstillelse for et moderselskabs forpligtelse.

Stk.4. Et selskab må ikke yde lån til finansiering af erhvervelse af anparter i selskabet eller af anparter eller aktier i dets moderselskab. Ej heller må selskabet stille sikkerhed i forbindelse med sådan erhvervelse.

Kapitel 14. Anpartsselskabets opløsning.

Almindelige bestemmelser.

§85. Såfremt ikke andet er fastsat i lovgivningen, træffes beslutning om opløsning af et anpartsselskab af generalforsamlingen og gennemføres ved likvidation.

Stk.2. Generalforsamlingens beslutning træffes i tilfælde, hvor opløsning er påbudt i lovgivningen eller selskabets vedtægter, overensstemmende med reglerne i §58. I andre tilfælde finder §59 tilsvarende anvendelse.

Stk.3. Beslutningen, der skal anmeldes inden fjorten dage, skal angive, om likvidationen skal foretages efter reglerne i §§94-96 om likvidation af solvente anpartsselskaber eller efter reglerne i §§97-100 om likvidation af insolvente anpartsselskaber.

Stk.4. Et anpartsselskab, der er under likvidation eller under opløsning i henhold til §86, skal beholde sit navn med tilføjelse: »i likvidation«.

§86. Bliver opløsningen ikke vedtaget i tilfælde, hvor dette er påbudt i lovgivningen eller selskabets vedtægter, eller bliver likvidator ikke valgt, opløses selskabet på overregistrators begæring af skifteretten på selskabets hjemsted. Det samme gælder, hvor selskabets opløsning er besluttet af retten i henhold til §88.

Stk.2. Skifteretten udnævner en eller flere likvidatorer. For opløsningen gælder i øvrigt bestemmelserne om likvidation i dette kapitel med de fornødne lempelser.

§87. Et anpartsselskab skal opløses, hvis selskabet i tre på hinanden følgende år ikke har indsendt årsregnskab til aktieselskabs-registeret, eller hvis det ikke har den i loven eller vedtægterne foreskrevne ledelse og mangelen ikke afhjælpes inden udløbet af en af overregistrator fastsat frist. Det samme gælder, hvis en af overregistrator i medfør af §11 fastsat frist for anmeldelse af indskudskapitalens indbetaling overskrides.

§88. Har anpartshavere ved forsætlig medvirken til en generalforsamlingsbeslutning i strid med §61 eller på anden måde ved misbrug af deres indflydelse i selskabet medvirket til overtrædelse af denne lov eller selskabets vedtægter, kan retten, hvis der som følge af misbrugs langvarighed eller andre grunde foreligger særlig anledning hertil, efter påstand af anpartshavere, der repræsenterer mindst en fjerdedel af indskudskapitalen, bestemme, at selskabet skal opløses.

§89. Likvidation af et anpartsselskab foretages af en eller flere likvidatorer, der træder i bestyrelsens og direktionens sted. De i denne lov om bestyrelsen givne bestemmelser finder med de fornødne lempelser anvendelse på likvidatorerne.

Stk.2. Likvidator kan til enhver tid afsættes af den myndighed, der har udnævnt ham.

Stk.3. I øvrigt finder lovens regler om regnskabsaflæggelse, revision, generalforsamlinger og om regnskabs indsendelse til aktieselskabs-registeret tilsvarende anvendelse i selskaber under likvidation med de afvigelser, der følger af nedenstående bestemmelser.

§90. Likvidatorerne skal udarbejde en resultatopgørelse for tiden fra udløbet af det sidste år, for hvilket regnskab er aflagt, til likvidationens indtræden og en status på sidstnævnte tidspunkt. Regnskabet skal i revideret stand snarest muligt fremlægges til eftersyn for anpartshaverne og kreditorerne på selskabets kontor og indsendes til aktieselskabs-registeret.

Stk.2. Inden 14 dage efter, at det i stk.1 omhandlede regnskab foreligger, skal likvidatorerne til aktieselskabs-registeret afgive en redegørelse for de vigtigste årsager til likvidationen, om forretningens gang i de sidste år før likvidationen og om omstændigheder, som i øvrigt kommer i betragtning ved bedømmelsen af, om der er grund til at

påbegynde undersøgelse med henblik på strafforfølgning. Såfremt selskabet likvideres som insolvent, skal redegørelsen tillige sendes til skifteretten.

§91. Likvidatorerne skal snarest ved en bekendtgørelse i Statstidende med et varsel af tre måneder opfordre selskabets kreditorer til at anmelde deres krav. Det skal i bekendtgørelsen angives, om likvidationen foretages efter reglerne om likvidation af solvente anpartsselskaber eller efter reglerne om likvidation af insolvente anpartsselskaber. Meddelelse om bekendtgørelsens indrykning skal samtidig sendes til alle kendte kreditorer.

Stk.2. Kan en fordring ikke anerkendes som anmeldt, skal der gives kreditor underretning herom ved anbefalet brev med tilkendegivelse om, at han, såfremt han ønsker at anfægte afgørelsen, må indbringe spørgsmålet for retten inden tre måneder fra brevets afsendelse at regne.

Stk.3. Fordringer, der anmeldes, efter at boet er optaget til slutning, dækkes ved eventuel efterudlodning til kreditorerne eller, i solvente boer, ved midler, der endnu ikke er udloddet til anpartshaverne.

§92. Såfremt der efter selskabets udslettelse af aktieselskabs-registeret fremkommer yderligere midler, eller der i øvrigt måtte være anledning dertil, kan likvidationen efter skifterettens bestemmelse genoptages. Dette sker ved de tidligere likvidatorer eller, hvis disse ikke kan genoptage likvidationen, ved skifteretten. Genoptagelse af likvidationen og dens afslutning skal anmeldes inden fjorten dage.

§93. Viser det sig under likvidationen, at de forhold, der har ført til selskabets likvidation, ikke længere foreligger, skal likvidatorerne indkalde en generalforsamling, der kan vedtage, at likvidationen skal hæves, og at selskabet på ny skal træde i virksomhed under iagttagelse af forskrifterne i §59. Vedtages dette, skal der vælges en bestyrelse eller en direktion, jfr. §31, og revisor. Indskudskapitalen skal nedskrives til det beløb, der er i behold. Er den beholdne indskudskapital mindre end 30.000 kr., skal den bringes op til mindst dette beløb.

Stk.2. Anmeldelse om likvidationens ophævelse og om selskabets genoptagelse af virksomheden skal ske inden fjorten dage. Anmeldelsen

skal være ledsaget af dokumentation for, at betingelserne i stk.1 er opfyldt.

Likvidation af solvente anpartsselskaber.

§94. Til at foretage likvidationen vælger generalforsamlingen en eller flere likvidatorer.

Stk.2. Anpartshavere, der ejer en fjerdedel af indskudskapitalen, har ret til på generalforsamlingen at vælge en likvidator til sammen med de af generalforsamlingen valgte at foretage likvidationen.

Stk.3. Generalforsamlingen kan beslutte, at skifteretten skal udnævne likvidatorer. Skifteretten fastsætter det vederlag, det likviderende selskab skal yde de af retten udnævnte likvidatorer.

§95. Udlodning til anpartshaverne kan først foretages, når den frist, der er fastsat i den i §91,stk.1, nævnte bekendtgørelse, er udløbet og gælden betalt. Bobehandlingen må ikke afsluttes, før mulige tvister i henhold til §91,stk.2, er afgjort.

Stk.2. Inden fjorten dage efter, at det endelige likvidationsregnskab er godkendt af generalforsamlingen, skal likvidatorerne anmelde selskabet til udslettelse af aktieselskabs-registeret. Som bilag til denne anmeldelse skal følge likvidationsregnskabet.

§96. Såfremt likvidatorerne finder, at likvidationen ikke vil give fuld dækning til kreditorerne, skal de indkalde generalforsamlingen til beslutning om, at likvidationen skal foregå efter reglerne om likvidation af insolvente anpartsselskaber.

Stk.2. Vedtager generalforsamlingen forslaget, vælger den en midlertidig likvidator, hvorefter reglerne i §97 finder tilsvarende anvendelse. Den af generalforsamlingen truffene beslutning skal anmeldes inden fjorten dage.

Likvidation af insolvente anpartsselskaber.

§97. Samtidig med beslutningen om likvidation vælges en midlertidig likvidator.

Stk.2. Inden fjorten dage bekendtgør den midlertidige likvidator med højst fjorten dages varsel i Statstidende afholdelsen af et af skifteretten berammet likvidationsmøde. Særskilt indkaldelse sendes samtidig til alle kendte kreditorer, selskabets bestyrelse, direktion og revisor.

Stk.3. På mødet, hvor skifteretten fører forsædet, fremlægges en for-tegnelse over de kendte kreditorer og disses tilgodehavender.

Stk.4. Efter at den midlertidige likvidator har redegjort for selskabets stilling og de mødende har haft lejlighed til at ytre sig, foretager de mødende kreditorer med simpelt flertal indstilling til skifteretten angående udnævnelse af likvidator. Skifteretten udnævner en eller flere likvidatorer uden at være bundet af afstemningens resultat.

Stk.5. På mødet kan der vælges et kreditorudvalg på højst tre medlemmer. Udnævnes flere likvidatorer, er beslutningen om nedsættelse af kreditorudvalg dog kun gyldig, hvis den godkendes af skifteretten. Likvidatorerne skal holde kreditorudvalget underrettet om likvidationens forløb og forelægge udvalget spørgsmål af væsentlig betydning til erklæring, forinden afgørelse træffes.

Stk.6. Såfremt en af de mødende kreditorer fremsætter ønske derom, træffes der bestemmelse om sikkerhedsstillelse for likvidator, jfr. konkurslovens §70,stk.2.

Stk.7. Den af generalforsamlingen før likvidationen valgte revisor fortsætter sin virksomhed, medmindre der på et likvidationsmøde med simpelt flertal af de mødende kreditorer vælges ny revisor.

§98. Reglerne i konkurslovens kap. 1-5 og §§62-63 finder med de fornødne lempelser anvendelse ved likvidation af insolvente anpartsselskaber. Afkræftelsessøgsmål skal dog anlægges inden seks måneder efter likvidationens indtræden.

Stk.2. Beslutning om selskabets likvidation som insolvent sidestilles ved anvendelse af konkurslovens regler med indgivelse af konkursbegæring. Med indgivelse af konkursbegæring sidestilles endvidere beslutning om selskabets likvidation som solvent, hvis selskabet inden tre måneder efter denne beslutning overgår til likvidation som insolvent. Træder selskabet i likvidation i fortsættelse af konkursbegæring, anses likvidationen som begyndt fra begæringens indgivelse til skifteretten.

Stk.3. De i boet anmeldte fordringer indføres i en gældbog, hvori tillige skal angives resultatet af fordringernes prøvelse og de foretagne udlodninger.

Stk.4. En liste over anmeldte fordringer med likvidators bemærkninger dertil fremlægges til eftersyn i mindst fjorten dage på likvidators eller selskabets kontor, hvorom bekendtgørelse skal ske i Statstidende. Rejser en kreditor, et bestyrelsesmedlem eller en direktør eller sel-

skabets revisor indsigelse mod nogen af de fordringer, der er opført som berettiget til fyldestgørelse, indkalder likvidator med fjorten dages varsel ved bekendtgørelse i Statstidende til møde til prøvelse af de bestridte fordringer. Særskilt indkaldelse sendes til den, hvis fordring bestrides, og til den, der har rejst indsigelse mod fordringen. Efter at de mødende har haft lejlighed til at ytre sig om fordringens rigtighed, træffer likvidator sin afgørelse. Såfremt likvidator herefter ikke kan anerkende fordringen, finder reglerne i §91,stk.2, anvendelse.

§99. Udlodning til kreditorerne kan først foretages efter udløbet af den frist, der er fastsat i den i §91,stk.1, nævnte bekendtgørelse.

Stk.2. Forinden endelig udlodning til kreditorerne kan finde sted, skal likvidationsregnskabet og udkast til den endelige opgørelse fremlægges til eftersyn for anpartshaverne og kreditorerne på likvidators eller selskabets kontor i fjorten dage, og bekendtgørelse om fremlæggelse indrykkes i Statstidende. Tvister angående regnskabet og udlodningen skal indbringes for skifteretten inden en måned efter udløbet af den foran angivne frist af fjorten dage.

Stk.3. Efter udløbet af den i stk.1 nævnte frist og efter, at mulige tvister i henhold til stk.2 eller §91,stk.2, er afgjort og udlodningen gennemført, forelægges det endelige likvidationsregnskab snarest på en med kortest muligt varsel indkaldt afsluttende generalforsamling til efterretning for anpartshaverne.

Stk.4. Inden fjorten dage efter generalforsamlingen skal likvidatorerne anmelde selskabet til udslettelse af aktieselskabs-registeret. Som bilag til anmeldelsen skal følge det endelige likvidationsregnskab.

§100. Tvister angående likvidationen indbringes for skifteretten og behandles efter reglerne i retsplejelovens kap.59.

Stk.2. Bortsalg ved auktion af selskabets pantsatte aktiver sker efter reglerne om tvangsauktion. Bestemmelserne i retsplejelovens §§680 og 681 finder tilsvarende anvendelse, således at den i §680 fastsatte frist for afgivelse af en panthavers erklæring regnes fra den i denne lovs §97,stk.2, nævnte bekendtgørelse i Statstidende.

Stk.3. Inden tre måneder efter udløbet af selskabets regnskabsår skal likvidatorerne indsende det reviderede årsregnskab til aktieselskabs-registeret.

Stk.4. Vederlag til likvidatorer og til kreditorudvalg skal godkendes af skifteretten.

Stk.5. Viser det sig under en likvidation, at selskabets midler ikke kan dække omkostningerne, slutes likvidationen straks, og likvidatorerne skal inden fjorten dage anmelde, at selskabet er opløst. Med anmeldelsen skal følge bevis for, at betingelserne for likvidationens slutning har været til stede.

Konkursbegæring mod et anpartsselskab.

§101. Indgives konkursbegæring mod et anpartsselskab, og finder skifteretten, jfr. konkurslovens §48, at betingelserne for konkurs foreligger, skal nedenstående regler iagttages.

Stk.2. Er selskabet ikke under likvidation, udpeger skifteretten en midlertidig likvidator. Denne indkalder til likvidationsmøde, idet reglerne i §97,stk.2 og 3, finder anvendelse. Efter at han har redegjort for selskabets stilling og de mødende har haft lejlighed til at ytre sig, træffer de mødende kreditorer bestemmelse om, hvorvidt konkursbegæringen skal fastholdes, eller selskabet skal likvideres efter reglerne om likvidation af insolvente anpartsselskaber. Likvidation anses for vedtaget, medmindre et flertal af de i afstemningen deltagende, bestemt efter vægt, stemmer for konkurs. Træffes beslutning om likvidation, finder reglerne i §97,stk.4 og 5, anvendelse. Anmeldelse skal ske inden fjorten dage.

Stk.3. Er selskabet under likvidation, finder reglerne i stk.2 tilsvarende anvendelse, dog at likvidationsmødet indkaldes af likvidator.

Stk.4. Bortfalder konkursbegæringen efter stk.2, afvises ny konkursbegæring, medmindre det over for skifteretten godtgøres, at forskrifterne om likvidationsbehandling væsentligt er tilsidesat.

§102. På selskabets vegne kan konkursbegæring kun fremsættes af bestyrelsen eller, hvis selskabet er under likvidation, af likvidator. Reglerne i §101 finder herved tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Kommer et anpartsselskab under konkurs, skal skifteretten gøre anmeldelse om konkursens begyndelse og slutning. Som bilag til anmeldelsen og konkursens slutning skal følge det afsluttende regnskab.

Stk.3. Kommer et likviderende selskab under konkurs, er fordring på vederlag til likvidatorer, kreditorudvalg og revisorer ligestillet med de i konkurslovens §31, litra b, nævnte fordringer.

Kapitel 15. Fusion og omdannelse til aktieselskab.

§103. Beslutning om opløsning af et anpartsselskab uden likvidation ved overdragelse som helhed af selskabets aktiver og gæld til et andet anpartsselskab eller til et aktieselskab kan – bortset fra de i §108 nævnte fusioner – kun træffes af generalforsamlingen. Beslutningen træffes under iagttagelse af forskrifterne i §59 samt de yderligere forskrifter, som vedtægterne måtte indeholde om opløsning eller fusion. På generalforsamlingen skal der under iagttagelse af bestemmelsen i §54,stk.4, forelægges udkast til overenskomst mellem de to selskaber. Endvidere skal der forelægges en revideret, fælles regnskabsopstilling udvisende samtlige aktiver og passiver i hvert af selskaberne, de reguleringer, som overtagelsen antages at ville medføre, samt udkast til en åbningsstatus for det overtagende selskab efter overtagelsen.

Stk.2. Forskrifterne i stk.1, 1.-3.pkt., finder tilsvarende anvendelse, såfremt generalforsamlingen beslutter at overdrage et anpartsselskabs aktiver og gæld som helhed til den danske stat eller en dansk kommune. Endvidere finder bestemmelsen i §105 tilsvarende anvendelse. Overdragelsen kan gennemføres uden iagttagelse af forskrifterne i §107. Bestyrelsen skal anmelde beslutningen inden fjorten dage og kan samtidig anmelde, at selskabet er opløst. Med anmeldelsen skal følge den i stk.1 nævnte overenskomst i original eller bekræftet genpart.

§104. Beslutes det at sammensmelte to eller flere anpartsselskaber til et nyt selskab, finder bestemmelserne i §103,stk.1, samt bestemmelserne i §§105-107 tilsvarende anvendelse. Det samme gælder, såfremt et anpartsselskab sammensmeltes med et aktieselskab til et nyt anpartsselskab. Såfremt valg af bestyrelse eller direktion, jfr. §31, og revisor ikke foretages efter, at generalforsamlingerne har vedtaget sammenslutningen og godkendt vedtægterne og åbningsstatus for det nye selskab, skal der inden fjorten dage derefter afholdes generalforsamling i det ny selskab til valg af bestyrelse eller direktion og revisor. De af sammenslutningen følgende anmeldelser skal indgives inden fjorten dage.

§105. Anpartshavere og aktionærer i det eller de overtagne selskaber, der på generalforsamlingen har stemt imod overdragelsen eller en sammensmeltning, har krav på indløsning af deres anpart eller aktier, såfremt kravet fremsættes skriftligt inden en måned efter generalfor-

samlingen. Er der før afstemningen afæsket anpartshaverne eller aktionærerne en udtalelse om, hvem der ønsker at benytte denne ret, er indløsningsretten dog betinget af, at de pågældende på generalforsamlingen har tilkendegivet dette. Selskabet skal afkøbe dem deres anparter eller aktier til en pris, der svarer til anparternes eller aktiernes værdi, og som i mangel af mindelig overenskomst fastsættes af skønsmænd udmeldt af retten på selskabets hjemsted. Den af skønsmændene truffne afgørelse kan af begge parter indbringes for retten. Sag herom må være anlagt inden tre måneder efter modtagelsen af skønsmændenes erklæring.

§106. Det overtagne selskabs bestyrelse skal anmelde beslutningen inden fjorten dage. Med anmeldelsen skal følge de i §103,stk.1, nævnte bilag i original eller af bestyrelsen bekræftet genpart.

§107. Bestyrelsen for det overtagne selskab skal ved en bekendtgørelse i Statstidende med en frist af tre måneder opfordre selskabets kreditorer til at anmelde deres krav. Selskabets aktiver skal forvaltes særskilt, indtil fristen er udløbet og de anmeldte kreditorer er fyldestgjort. Særskilt forvaltning kan dog undlades, når samtlige kreditorer samtykker heri, eller der stilles dem betryggende sikkerhed. Overregistrator afgør på en af parternes begæring, om en tilbudt sikkerhed må anses for betryggende.

Stk.2. Såfremt det overtagende selskab, medens det har det overtagne selskabs aktiver under særskilt forvaltning, går konkurs eller træder i likvidation efter reglerne om insolvente anpartsselskaber, tjener det overtagne selskabs aktiver til fortrinsvis dækning af dette selskabs kreditorer og af tidligere anpartshaveres eller aktionærers krav på vederlag ifølge overenskomsten.

Stk.3. Når betingelserne for ophør af den særskilte forvaltning af det overtagne selskabs aktiver er opfyldt og anpartshaverne eller aktionærerne i det overtagne selskab er fyldestgjort, skal der inden fjorten dage indgives anmeldelse om selskabets udslettelse af aktieselskabsregisteret. Anmeldelsen skal underskrives af bestyrelserne for såvel det overtagne som det overtagende selskab.

Stk.4. Skal anpartshaverne eller aktionærerne i det eller de overtagne selskaber helt eller delvis vederlægges med anparter i det overtagende

selskab, kommer reglerne i §22,stk.1, ikke til anvendelse på den der- ved nødvendiggjorte forhøjelse af dettes indskudskapital.

§108. Ejer et moderselskab samtlige anparter eller aktier i et datterselskab, kan selskabernes bestyrelser træffe aftale om moderselskabets overtagelse af datterselskabets aktiver og gæld som helhed. Bestemmelserne i §106 og §107,stk.1-3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Ejer et moderselskab mere end ni tiendedele af anparterne eller aktierne i et datterselskab, og har det en tilsvarende del af stemmerne, kan selskabernes bestyrelser træffe bestemmelse om moderselskabets indløsning af de resterende anparter eller aktier i datterselskabet. I mangel af mindelig overenskomst med minoritetsanpartshaverne eller -aktionærerne om indløsningskursen fastsættes denne af skønsmænd, jfr. §105,3.-5.pkt.

Stk.3. I det i stk.2 nævnte tilfælde har minoritetsanpartshaverne eller -aktionærerne ret til at forlange deres anparter eller aktier i datterselskabet indløst af moderselskabet. Bestemmelsen i stk.2, 2.pkt., finder tilsvarende anvendelse.

§109. Generalforsamlingen kan med det flertal, der kræves til ændring af selskabets vedtægter, vedtage at omdanne selskabet til et aktieselskab. Meddelelse om vedtagelsen sendes inden fjorten dage til alle, som er noteret i fortegnelsen over anpartshavere, men ikke har været til stede på generalforsamlingen.

Stk.2. Omdannelsen til aktieselskab anses som sket, når vedtægterne er ændret således, at de opfylder kravene i lov om aktieselskaber, og vedtægtsændringerne er registreret og bekendtgjort.

Stk.3. Når omdannelsen er sket, anses de af selskabet eventuelt udstedte anpartsbeviser som annullerede.

Stk.4. Inden et år efter omdannelsen skal der udstedes aktiebrev. Aktierne må ikke udleveres før omdannelsen.

Stk.5. Er der forløbet fem år efter omdannelsen, uden at alle dertil berettigede har fremsat begæring om udlevering af deres aktier, kan bestyrelsen ved en bekendtgørelse i Statstidende opfordre den eller de pågældende til inden seks måneder at afhente aktierne. Når fristen er udløbet, uden at henvendelse er sket, kan bestyrelsen for aktionærens regning afhænde aktierne gennem en fondsbørsvekslerer. I salgsprovenuet kan selskabet fradrage omkostningerne ved bekendtgørelsen og

afhændelsen. Er salgsprovenuet ikke afhentet inden fem år efter afhændelsen, tilfalder beløbet selskabet.

Kapitel 16. Erstatning m.v.

§110. Stiftere, bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv, herunder ved værdiansættelsen af de ved selskabets stiftelse eller ved en kapitalforhøjelse overtagne formueværdier, forsætligt eller uagtsomt har tilføjet selskabet skade, er pligtige at erstatte denne. Det samme gælder, når skaden er tilføjet deltagere, selskabets kreditorer eller tredjemand ved overtrædelse af denne lov eller vedtægterne.

§111. Med hensyn til erstatningspligt for revisorer og granskningsmænd finder §110 tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Er et revisionselskab valgt til revisor, er både revisionselskabet og den revisor, hvem revisionen er overdraget, erstatningsansvarlige.

§112. En anpartshaver er pligtig at erstatte tab, som han ved forsætligt eller groft uagtsomt at overtræde denne lov eller selskabets vedtægter har tilføjet selskabet, andre anpartshavere eller tredjemand. Hvis retten af hensyn til faren for fortsat misbrug og forholdene i øvrigt finder, at der er særlig grund hertil, kan sagsøgte desuden tilpligtes at indløse en skadelidende anpartshavers anparter til en pris, som fastsættes under hensyn til selskabets økonomiske stilling og til, hvad der efter omstændighederne i øvrigt findes rimeligt.

§113. Erstatning efter reglerne i §§110-112 kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk.2. Er flere samtidig erstatningspligtige, hæfter de solidarisk for erstatningen. Den, hvis erstatningsansvar er lempet efter reglerne i stk.1, hæfter dog kun for det nedsatte beløb. Har en af dem betalt erstatningen, kan han afkræve hver enkelt af de medansvarlige dennes del under hensyn til størrelsen af den skyld, der måtte påhvile hver enkelt, samt omstændighederne i øvrigt.

§114. Beslutning om, at selskabet skal anlægge søgsmål mod stiftere,

bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer, granskningsmænd eller anpartshavere efter reglerne i §§110-112, træffes af generalforsamlingen.

Stk.2. Søgsmål kan anlægges, selv om generalforsamlingen tidligere har besluttet ansvarsfrihed eller afstået fra at anlægge søgsmål, såfremt der angående denne beslutning eller det forhold, hvorpå søgsmålet bygger, ikke er givet i alt væsentligt rigtige og fuldstændige oplysninger til generalforsamlingen, inden beslutningen blev truffet.

Stk.3. Har anpartshavere, der repræsenterer mindst en fjerdedel af indskudskapitalen, modsat sig en beslutning om ansvarsfrihed eller om afkald på retssag, kan der af enhver anpartshaver anlægges søgsmål med påstand om, at den eller de ansvarlige tilpligtes at betale selskabet erstatning for det tab, det har lidt. Anpartshavere, som herefter anlægger sag, er ansvarlige for sagsomkostningerne, dog med ret til at få disse godtgjort af selskabet i det omfang, omkostningerne dækkes af det beløb, der gennem retssagen kommer selskabet til gode.

Stk.4. Går selskabet konkurs i henhold til konkursbegæring, som er indgivet inden to år efter afholdelsen af den generalforsamling, som har bevilget ansvarsfrihed eller givet afkald på anlæggelse af søgsmål, kan konkursboet dog anlægge erstatningssag uden hensyn til denne generalforsamlingsbeslutning. Det samme gælder, hvis selskabet inden de nævnte to år kommer under likvidation efter reglerne i §§98-100 om likvidation af insolvente anpartsselskaber.

§115. Søgsmål i henhold til §114,stk.3, kan ikke anlægges senere end seks måneder efter, at den dér omhandlede generalforsamlingsbeslutning blev truffet, eller, hvis granskning er iværksat efter reglerne i §76, efter at granskningen er afsluttet.

Stk.2. Søgsmål i henhold til §114,stk.4, kan ikke anlægges senere end tre måneder efter, at selskabet er erklæret konkurs eller trådt i likvidation efter reglerne i §§97-100.

§116. Erstatningssøgsmål mod stiftere, bestyrelsesmedlemmer og direktører kan anlægges ved retten på det sted, hvor selskabet har sit hjemsted.

Kapitel 17. Filialer af udenlandske anpartsselskaber.

§117. Et udenlandsk selskab med begrænset ansvar, der i sit hjemland er lovligt bestående og undergivet regler, som i det væsentlige svarer til bestemmelserne i denne lov, kan drive virksomhed gennem en filial her i landet, såfremt dette er hjemlet i international aftale eller ved bestemmelser fastsat af handelsministeren, eller såfremt ministeren giver tilladelse hertil.

§118. Filialen skal i sit navn optage selskabets navn med tilføjelse af ordet filial og med tydelig angivelse af selskabets nationalitet.

Stk.2. Filialen skal på breve og bestillingssedler angive selskabets navn, filialens hjemsted (hovedkontor), at filialen er indført i aktieselskabsregisteret, samt det registreringsnummer, hvorunder den er indført. Anføres størrelsen af selskabets indskudskapital på disse dokumenter, skal såvel den tegnede som den indbetalte indskudskapital anføres.

§119. Filialen skal ledes af en eller flere filialbestyrere, der skal have bopæl her i landet, medmindre handelsministeren undtager fra dette krav.

Stk.2. Filialbestyrere skal være myndige. I øvrigt finder lovens bestemmelser om direktører med de fornødne afvigelser anvendelse på filialbestyrere.

Stk.3. Filialen tegnes af filialbestyrerne, hver for sig eller flere i forening. Filialbestyrerne kan meddele prokura.

§120. Selskabet skal i alle af virksomheden her i landet opståede retsforhold være underkastet dansk ret og danske domstoles afgørelse.

§121. Oprettelse af filialer skal anmeldes til aktieselskabsregisteret. Anmeldelsen skal underskrives af filialbestyrerne, hvis underskrifter skal bekræftes af en notar, en advokat eller to vitterlighedsvidner.

Stk.2. Med anmeldelsen skal følge:

1. officiel bevidnelse om, at selskabet er lovligt bestående i sit hjemland,
2. en af selskabet afgiven erklæring om, at det forpligter sig til i alle af virksomheden her i landet opstående retsforhold at underkaste sig dansk ret og danske domstoles afgørelse,

3. fuldmagt for filialbestyrerne, i original eller behørigt bekræftet genpart,
4. et eksemplar af selskabets vedtægter,
5. bevis for, at filialbestyrerne opfylder de i §119 foreskrevne betingelser.

Stk.3. På overregistrators begæring skal der indsendes en autoriseret oversættelse af de i stk. 2 nævnte bilag.

Stk.4. Filialen må ikke begynde virksomheden, forinden registrering er sket.

Stk.5. Filialbestyrerne skal senest én måned efter godkendelsen af det udenlandske selskabs årsregnskab, dog senest syv måneder efter regnskabsårets udgang, til aktieselskabs-registeret indsende en bekræftet afskrift af selskabets årsregnskab med tilhørende bekræftelse eller beretning fra selskabets revisor samt en årsberetning for filialvirksomheden. Reglerne i §§125,stk.2, og 126 finder tilsvarende anvendelse.

Stk.6. Kommer selskabet under konkurs, eller træder det i likvidation, skal filialbestyrerne inden fjorten dage anmelde dette til aktieselskabs-registeret.

§122. Filialen slettes af aktieselskabs-registeret:

1. når selskabet gør anmeldelse om, at det ønsker filialen slettet,
2. på begæring af en fordringshaver der godtgør, at han ikke af selskabets her i landet værende midler har kunnet opnå fyldestgørelse for sit fra selskabets herværende virksomhed hidrørende krav,
3. når der ikke er nogen filialbestyrer og denne mangel ikke afhjælpes inden en af overregistrator fastsat frist.

Stk.2. Efter at filialen er slettet af registeret, må selskabet ikke fortsætte sin virksomhed her i landet, medmindre der oprettes og registreres en ny filial. I det i stk.1, nr.2, nævnte tilfælde kan ny filial ikke oprettes, før vedkommende fordringshaver er fyldestgjort eller samtykker i oprettelsen.

Kapitel 18. Anpartsselskabers navn.

§123. Anpartsselskaber er pligtige og eneberettigede til i deres navn at benytte ordet »anpartsselskab« eller forkortelsen »ApS.«

Stk.2. Anpartsselskabers navne skal tydeligt adskille sig fra hinanden og fra aktieselskabers navne. I navnet må ikke optages slægtsnavn,

firma, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskende-tegn og lignende, der ikke tilkommer selskabet, eller noget, som kan forveksles hermed.

Stk.3. Et anpartsselskabs navn må ikke være egnet til at vildlede. Det må ikke indeholde angivelse af foretagender, der ikke står i forbindelse med selskabets formål. Angiver navnet en bestemt virksomhed, må det ikke bibeholdes uforandret, når virksomhedens art væsentligt forandres.

Stk.4. Bestemmelsen i stk.1-3 finder tilsvarende anvendelse på anparts-selskabers binavne. Ved benyttelse af binavne skal selskabets hoved-navn tilføjes binavnet i parentes.

Stk.5. Filialer skal i deres navn angive deres karakter af filialer.

Stk.6. På anpartsselskabers breve og bestillingssedler skal angives sel-skabets navn, hjemsted (hovedkontor) samt det registreringsnummer, hvorunder det er indført i aktieselskabs-registeret. Anføres indskuds-kapitalens størrelse på disse dokumenter, skal såvel den tegnede som den indbetalte indskudskapital anføres.

Kapitel 19. Anmeldelse og registrering m.m.

§124. Alle anmeldelser og meddelelser vedrørende anpartsselskaber ind-gives til aktieselskabs-registeret og på de af overregistrator foreskrevne blanketter.

Stk.2. Handelsministeren fastsætter bestemmelser om registerets førelse samt om udgivelse af en registreringstidende. For registrering, afskrif-ter af registerbladet, anmeldelser og regnskaber m.v. og for bekendt-gørelse af modtagelse af årsregnskaber betales afgift efter regler fastsat af handelsministeren.

§125. Anmeldelse om stiftelse af et anpartsselskab skal angive:

- 1) de i henhold til §4, nr.1-5, 8 og 11-14, trufne vedtægtsbestemmelser, samt om der i selskabet skal være en bestyrelse,
- 2) indskudskapitalens størrelse, hvor stor en del deraf der er indbetalt, på hvilken måde indbetalingen er sket, og hvornår det mulige rest-beløb skal indbetales,
- 3) fulde navn, stilling og bopæl for selskabets stiftere, bestyrelsesmed-lekker, direktører, prokurister, revisorer og eventuelle suppleanter for bestyrelsesmedlemmer, direktører og revisorer.

Stk.2. Anmeldelsen skal underskrives af alle bestyrelsesmedlemmer, hvis underskrifter skal bekræftes af en notar, en advokat eller to vittighedsvidner.

Stk.3. Med anmeldelsen skal følge:

- 1) stiftelsesdokumentet, de i §5,stk.3, 1.pkt., omhandlede regnskaber og andre i anledning af stiftelsen oprettede dokumenter i original eller af bestyrelsen bekræftet genpart,
- 2) bevis for, at stifterne opfylder de i §3, bestyrelsesmedlemmer og direktører (og suppleanter for disse) de i §34 og revisorer de i §64 nævnte betingelser.

Stk.4. Hvis selskabet er stiftet alene med det formål at være deltager med hele sin kapital i et ansvarligt selskab, skal med anmeldelsen yderligere følge den herom trufne aftale i original eller bekræftet genpart.

Stk.5. De med anmeldelsen indsendte bilag tilbagesendes selskabet med undtagelse af stiftelsesdokumentet samt de i stk.3, nr.2, og stk.4 nævnte bilag.

Stk.6. Overregistrator kan i øvrigt forlange de oplysninger, som er nødvendige for, at der kan tages stilling til, om loven og selskabets vedtægter er overholdt.

§126. Sker der ændring i selskabets vedtægter eller noget andet forhold, hvorom anmeldelse er sket, skal anmeldelse herom, for så vidt ikke andet er bestemt i denne lov, foretages inden en måned. Anmeldelsen skal være ledsaget af bevis for ændringens lovlige vedtagelse. Reglerne i §125,stk.2 og 6, finder tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Efter enhver vedtægtsændring skal der i aktieselskabs-registeret forefindes et dateret eksemplar af vedtægterne med den fuldstændige ordlyd i den nye affattelse.

§127. Dersom anmeldelsen eller den anmeldte ordning ikke fyldestgør lovens forskrifter eller ikke stemmer med selskabets vedtægter, eller dersom den beslutning, i henhold til hvilken den anmeldte ordning er truffet, ikke er blevet til på den måde, som loven eller vedtægterne foreskriver, skal registrering nægtes.

Stk.2. Finder overregistrator, at en fejl eller mangel kan afhjælpes ved beslutning på generalforsamling eller ved bestyrelsesvedtagelse, fastsættes der en frist til forholdets berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, nægtes registrering.

Sik.3. Anmelderen skal have skriftlig meddelelse om nægtelsen og om grundene til denne. Han kan inden en måned indbringe nægtelsen for handelsministeren. Sag til omstødelse af nægtelsen eller af handelsministerens afgørelse skal anlægges inden seks måneder.

Sik.4. Mener nogen – bortset fra tilfælde, der omfattes af §62 – at en stedfunden registrering er ham til skade, hører spørgsmålet om registreringens udslettelse under domstolenes afgørelse. Sag herom skal anlægges mod selskabet senest seks måneder efter registreringens bekendtgørelse i Statstidende. Retten tilstiller overregistrator udskrift af dommen. Om sagens udfald skal der uden betaling optages bemærkning i registeret og ske bekendtgørelse i Statstidende og Registreringstidende.

§128. Registreringer og modtagelsen af årsregnskaber efter §78 skal straks bekendtgøres i Statstidende.

Sik.2. Det, som er blevet bekendtgjort i Statstidende, anses for at være kommet til tredjemands kundskab. Bestemmelsen i 1.pkt. finder dog ikke anvendelse på dispositioner, der er foretaget inden den 16. dag efter bekendtgørelsen, dersom tredjemand beviser, at han ikke har haft mulighed for at få kendskab til det bekendtgjorte forhold.

Sik.3. Så længe bekendtgørelse i Statstidende ikke har fundet sted, kan forhold, der skal anmeldes og bekendtgøres, ikke gøres gældende imod tredjemand, medmindre det bevises, at han har haft kundskab herom. Den omstændighed, at et sådant forhold endnu ikke er bekendtgjort, hindrer ikke tredjemand i at gøre forholdet gældende.

Sik.4. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem indholdet af bekendtgørelsen i Statstidende og indholdet af registeret kan selskabet ikke gøre den bekendtgjorte tekst gældende mod tredjemand. Denne kan derimod gøre den bekendtgjorte tekst gældende over for selskabet, medmindre det bevises, at han kendte registerets indhold.

§129. Sag mod et anpartsselskab indbringes for retten på det sted, hvor selskabet har sit hjemsted, eller, for udenlandske selskabers vedkommende, hvor den pågældende filials kontor findes. Med hensyn til forkyndelse og varsel betragtes kontoret som bopæl.

Sik.2. Hvor beføjelser i forbindelse med opløsning af anpartsselskaber er henlagt til skifteretten, udøves de af skifteretten på selskabets hjem-

sted, i det i retsplejelovens §9,stk.2, nævnte område af sø- og handelsrettens skifteretsafdeling.

Kapitel 20. Straffebestemmelser m.m.

§130. Er strengere straf ikke forskyldt efter borgerlig straffelov, straffes overtrædelse af lovens forskrifter om indsendelse af anmeldelser, meddelelser og årsregnskaber til aktieselskabs-registeret med bøde. På samme måde straffes bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer og granskningsmænd eller suppleanter for disse, dersom de ubeføjet røber, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kundskab om.

Stk.2. I bekendtgørelser, der gives af handelsministeren i medfør af §137, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i bekendtgørelsen.

Stk.3. Undlader et anpartsselskabs bestyrelse, direktion eller likvidator eller bestyreren af et udenlandsk selskabs filial i rette tid at efterkomme de pligter, der ifølge loven påhviler dem i forhold til aktieselskabs-registeret, eller som påhviler dem ifølge en i medfør af §137 udstedt bekendtgørelse, kan handelsministeren som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder.

§131. Overtrædelse af §9,stk.1, §16,stk.1, §30, §35-37, §56,stk.2 og 3, §75, §84, §85,stk.4, §118, §121,stk.4 og 5, §122,stk.2, 1.pkt., og §123 samt af §§77-78, jfr. lov om aktieselskaber §§97-108, straffes med bøde.

Stk.2. Hvor et anpartsselskab eller anden juridisk person optræder som stifter eller revisor, kan der pålægges det pågældende selskab som sådant bødeansvar for overtrædelse af lovens bestemmelser.

Kapitel 21. Ikrafttrædelsesbestemmelser m.m.

§132. Loven træder i kraft den 1. januar 1974.

Stk.2. Bestemmelserne i lov nr.23 af 1. marts 1889 om handelsregistre, firma og prokura om anmeldelse til handelsregistrene af selskaber med begrænset ansvar finder ikke anvendelse på de af denne lov omfattede anpartsselskaber.

§133. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved

kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som landsdelenes særlige forhold tilsiger.

§134. De krav om bopæl her i riget, som er fastsat i §3,stk.2, §34,stk.2, jfr. §89,stk.1, 2.pkt., §64,stk.1, jfr. stk.3, og §119,stk.1, anvendes ikke i det omfang, andet er fastsat i medfør af international aftale eller ved bestemmelser fastsat af handelsministeren.

Stk.2. Det samme gælder det i §3,stk.2, fastsatte krav om hjemsted her i landet, for så vidt angår interessentskaber, kommanditselskaber, anpartsselskaber, aktieselskaber, andre selskaber med begrænset ansvar, foreninger, stiftelser og andre selvejende institutioner.

Stk.3. Handelsministeren fastsætter bestemmelser, hvorefter §122,stk.1, nr.2, og stk.2, 2.pkt., ikke anvendes i det omfang, de strider imod De europæiske Fællesskabers regler.

§135. I love udstedt for denne lovs ikrafttræden anses »aktieselskaber« tillige at omfatte anpartsselskaber efter denne lov.

Stk.2. Uanset bestemmelsen i stk.1 kan banker kun drive virksomhed i form af aktieselskaber.

§136. Beslutning om optagelse af bestyrelsesmedlemmer valgt af arbejdstagerne i henhold til §32,stk.1, 2.-4.pkt., kræver, at mindst halvdelen af selskabets arbejdstagere stemmer herfor. Beslutningen meddeles skriftligt til bestyrelsen, der straks skal indgive anmeldelse herom til aktieselskabs-registeret.

Stk.2. Bestyrelsesmedlemmer og suppleanter, der skal vælges af arbejdstagerne efter stk.1, jfr. §32,stk.1, 2.-4.pkt., vælges ved skriftlig og hemmelig afstemning. Hver arbejdstager kan stemme på én person som medlem og én som suppleant. De valgte indtræder i bestyrelsen en måned efter, at denne har fået skriftlig meddelelse om de pågældendes navn og bopæl. Valgene til bestyrelsen skal så vidt muligt afholdes inden selskabets ordinære generalforsamling.

§137. Handelsministeren fastsætter regler om, hvem der anses som arbejdstager, og om beregning af det gennemsnitlige antal arbejdstagere efter §32,stk.1, 2.pkt., om den nærmere gennemførelse af §54,stk.2, 2.pkt., og §136, og under hvilken form arbejdstagere i selskaber, hvor

der er valgt bestyrelsesmedlemmer efter §32,stk.1, 2.pkt., skal orienteres om selskabets forhold.

Stk.2. Handelsministeren fastsætter endvidere regler til gennemførelse af §16,stk.2, 2. pkt.

§138. De i handelsregistre optagne filialer af selskaber, der omfattes af §117, overføres til aktieselskabs-registeret efter nærmere af handelsministeren fastsatte regler.

Givet på Christiansborg slot, den 13. juni 1973.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

M A R G R E T H E R.

Erling Jensen.

FORKORTELSER

Advbl.	Advokatbladet.
Aftl.	Aftaleloven, lov nr. 242 af 8. maj 1917.
Aktielovs-kommentaren	Aktieselskabsloven af 1973 med kommentarer af <i>Bent Græsvænge, Viggo Larsen og Axel Roelsen</i> . København 1973.
AL	Aktieselskabsloven, lov nr. 370 af 13. juni 1973.
APL	Anpartsselskabsloven, lov nr. 371 af 13. juni 1973.
DL	Danske Lov.
Fm	Fuldmægtigen.
FT	Folketingstidende.
Gbl.	Gældsbrevsloven, lov nr. 146 af 13. april 1938 med senere ændringer.
Gomard	<i>Bernhard Gomard</i> : Aktieselskabsret, 2. udg. København 1970.
Græsvænge	<i>Bent Græsvænge</i> : Aktieselskabsregisterpraksis. Faglige artikler VII oktober 1969.
HD	Højesteretsdom.
HKK	Højesterets kæremålsudvalgs kendelse.
J	Juristen (fra 1974: Juristen og Økonomen).
JFT	Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland.
NDs	Nordisk Domssamling.
RR	Revision og Regnskabsvæsen.
SHD	Sø- og Handelsrettens dom.
Sindsballe	<i>Kr. Sindballe</i> : Dansk Selskabsret I og III ved <i>Niels Klerk</i> . København 1949.
S.st.	Samme sted.
SvJT	Svensk Juristtidning.
UfR	Ugeskrift for Retsvæsen.
VLD	Vestre Landsrets dom.
VLK	Vestre Landsrets kendelse.
ØLD	Østre Landsrets dom.
ØLK	Østre Landsrets kendelse.

LOVREGISTER

Registeret henviser til de sider, hvor Aktieselskabslovens bestemmelser er omtalt.

§ 1	12	§ 40	60
§ 3	18-20	§ 41	69
§ 4	22, 38, 61	§ 43	69
§ 5	26	§ 44	60, 63
§ 6	21, 27	§ 45	62
§ 7	25 f	§ 46	62-64
§ 8	24	§ 47	61
§ 9	29-31	§ 48	54, 61, 65
§ 10	18, 24, 29-31, 35	§ 49	70, 124-30
§ 11	24, 32	§ 54	101, 119 f
§ 12	32, 34	§ 57	132
§ 13	28 f	§ 58	132 f
§ 15	29	§ 60	138 f
§ 16	60	§ 61	140 f
§ 17	38, 55, 59	§ 62	122 f
§ 18	47	§ 63	141
§ 19	46 f, 65	§ 65	100
§ 20	46 f	§ 66	103, 107 f
§ 21	39 f, 63	§ 67	103 f, 109
§ 22	39 f	§ 69	102
§ 24	42, 48	§ 70	119
§ 25	40 f	§ 76	105
§ 27	43 f, 108	§ 77	105
§ 28	108	§ 78	112 f
§ 30	54	§ 79	53, 113-15
§ 31	43, 55, 59	§ 80	110 f, 154, 160
§ 32	53	§ 81	116 f, 151
§ 33	56 f	§ 82	75
§ 36	55	§ 85	99
§ 39	58 f	§ 88	76 f

§ 90	77 f	§ 142	111, 153
§ 91	77 f	§ 143	144 f, 148
§ 92	78 f	§ 144	149 f
§ 93	79	§ 145	150
§ 95	79 f	§ 153	22
§ 96	73 f	§ 156	56
§ 97	74	§ 157	31
§ 98	71	§ 172	114 f
§ 99	81	§ 173	14
§ 100	81-83		
§ 101	83		
§ 102	72, 80, 83		
§ 104	89 f		
§ 106	93		
§ 107	95 f		
§ 109	90, 97 f		
§ 110	51, 91 f		
§ 111	24, 51, 62, 87 f		
§ 112	91		
§ 113	154		
§ 114	113		
§ 115	98 f		
§ 116	156 f		
§ 119	111		
§ 122	158		
§ 124	159		
§ 127	161		
§ 128	162		
§ 129	163		
§ 134	167		
§ 135	167		
§ 136	168		
§ 138	169		
§ 139	111, 170 f		
§ 140	67, 142 f		
§ 141	151		

SAGREGISTER

- Afbetalingskøb af aktier 109
- Afkræftelse 163, 165
- Afskrivning 72, 82 f, 85 f
- Aktiebog 40-43
- Aktiecertifikat 41, 43
- Aktieklasser 38 f, 53 f
- Aktien 37-40
- Aktiekapital 23-29, 50-70
- Aktietegning 23-26, 52-56
- Aktionærlån 97-99
- Aktionæroverenskomst 21, 47 f, 106-09
- Aktiver 80-83
- Andelsselskab 13 f, 16
- Annullering af aktier 60 f, 65
- Apportindskud 26
- Bestyrelse 118-33, 136-38
- Børs 48
- Decharge 104, 149
- Delbevis 59
- Direktion 118-21, 134-38
- Dirigent 104 f
- Egenkapital 87 f
- Egne aktier 54, 59 f, 64 f, 83
- Ekstinktion 48
- Emission 52
- Erhvervsdrift 13
- Erstatningsansvar 142-55
- Firma 21 f
- Fondsaktier 57-60, 88
- Forhøjelse af aktiekapital 52-60
- Forkøbsret 46 f
- Formål 112, 140 f
- Fortegningsret 54, 70
- Forældelse 150 f
- Friaktier, se fondsaktier
- Fuldmægtig, for aktionær 103 f, 107 f for selskabet 138-41 for stifter 20
- Fusion 166-71
- Generalforsamlingen 100-05
- Generalklausulen 110 f, 154
- Granskning 79 f, 150 f, 151 f
- Gældsforpligtelser 83 f
- Hemmelig notering 42
- Hemmelige reserver 73
- Holding-selskab 95, 108
- Hæftelser 12, 22, 34 f, 97, 154 f
- Ihændehaveraktier 39, 41 f, 44
- Indbetaling af aktiekapital 26-29, 53
- Indløsning 60 f, 111, 114 f
- Investeringsfond 84 f
- Interessentskab 14
- Kommanditaktieselskab 14, 16
- Kommanditselskab 14
- Koncern 94-97, 120, 170 f
- Konkurs 151, 164-66
- Konstituerende generalforsamling 29-31
- Konvertering af gæld 28 f, 56 f

Konvertible
 gældsbreve 68-70
 Kupon 43
 Lagerreserver 85 f
 Ledelse 118-41
 Legitimation 43 f, 49
 Lighedsgrundsætning 55,
 112
 Likvidation 151, 156-64
 Lovpligtig reservefond 24
 Massekrav 165 f
 Medarbejderaktier 55
 Mindretalsbeskyttelse 110-16,
 168 f
 Minoritetsbeskyttelse, se
 mindretalsbeskyttelse
 Modregning 28 f
 Mortifikation 40
 Navn 21 f
 Nedskrivning 82 f
 Nedsættelse af
 aktiekapital 60-64
 Negotiabilitet 45-48
 Noteringsfrist 103
 Omdannelse 171
 Omsættelighedsbegrænsning
 45-48, 114 f
 Oplysningspligt 105 f
 Opskrivningsfond 82
 Pantsætning 48 f, 84, 107
 Proklama 61-64
 Prokura 120, 141
 Præferenceaktier 38
 Registrering 32
 Repræsentantskab 118-21
 Repræsentation 138 f
 Reservefond 87 f
 Resultatopgørelse 88-90
 Revision 75-79, 95, 151 f
 Selskab 11 f
 Selvejende institution 14
 Signatur 139
 Sikkerhedsstillelse 84, 98 f,
 169
 Skatteregler 72, 84-86
 Stamaktier 38
 Stemmeret 37, 44 f, 103-05
 Stemmeretsaftale 106-09,
 132
 Stiftelse, formkrav 18 f
 Stiftelsesoverenskomst 18-21
 Stifter 20
 Stifteransvar 142
 Stille reserver 73
 Stillingsfuldmagt 141
 Tantieme 136-38
 Tegningsret 139-41
 Tegningsretsbevis 55
 Tinglysning 35
 Tomme aktieselskaber 66-68
 Udbytte 90-92, 113
 Udbyttegivende
 gældsbreve 68-70
 Udlodning 63 f, 90, 97 f,
 154, 159
 Ugyldighed,
 aktietegning 25
 generalforsamlingsbeslutning
 116 f
 Vedtægtsændring 112 f
 Virksomhedsdannelse 27
 Årsberetning 73 f, 93
 Årsregnskab 71-75